

DÜNYA KLASİKLERİ

ÖÇ ÖYKÜLERİ ANTOLOJİSİ

BORDO—SİYAH

BORDO—SİYAH

DÜNYA KLASİKLERİ

ÖÇ ÖYKÜLERİ ANTOLOJİSİ

TÜRKÇESİ: HALUK ERDEMOL

Edgar Allan POE
Phillip MARGOLIN
W. H. CARR
Edith OLIVIER
S. A. CONAN DOYLE
Roald DAHL
Guy de MAUPASSANT
Bryan LEWIS
Ed GORMAN
Robert BLOCH
John STEINBECK
Honoré de BALZAC
Alan HILLERY
Saki (H. H. MUNRO)
Jack LONDON
David FARRAR
Harry TURNER
Adobe JAMES

DOSTOYEVSKI • BALZAC •
AZIM • MEHMET RAUF • BE
ÖMER SEYFETTİN • MOLIÉR
ORKI • AHMED MITHAT EFE
KAFKA • GOGOL • EMILE Z
TOLSTOY • SÂMİPAŞAZÂDE
MAUPASSANT • ŞEMSEDDİN
NAMIK KEMAL • JACK LOND
RECAİZÂDE MAHMUD EKRE
CTOR HUGO • SCHOPENHA
UGUST BEBEL • PLATON • A
HERAKLEITOS • EZOP • WIL

ÖÇ ÖYKÜLERİ
ANTOLOJİSİ

TÜRKÇESİ
HALUK ERDEMOL

© **BORDO SİYAH KLASİK YAYINLAR**
BASKI, 2003, İSTANBUL

DİZİ TASARIMI
H. HÜSEYİN ARIKAN

DÜNYA KLASİKLERİ EDITÖRÜ
VEYSEL ATAYMAN

TÜRK KLASİKLERİ EDITÖRÜ
KEMAL BEK

ISBN
975-8688-45-6

TREND YAYIN BASIM DAĞITIM
REKLAM ORGANİZASYON
SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

MRK.

MERKEZ EFENDİ MAH.

DAVUTPAŞA CD.

İPEK İŞ MERKEZİ 6/3 9-22

TOPKAPI/İSTANBUL

ŞB.

CAFERAĞA MAHALLESİ

MÜHÜRİDAR CADDESİ NO: 60/5

81300 KADIKÖY/İSTANBUL

TEL: (0216) 348 98 03 - 348 97 63

FAKS: (0216) 349 93 45

ÖÇ ÖYKÜLERİ ANTOLOJİSİ

TÜRKÇESİ: HALUK ERDEMOL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ -7-

AMONTILLADO FIÇISI -11-

ANGIE -23-

BAYAN ANSTEY'İN KORKULUĞU -33-

BEKÇİNİN ÖYKÜSÜ -59-

BEŞ PORTAKAL ÇEKİRDEĞİ -71-

BİR AFRIKA ÖYKÜSÜ -99-

BİR KAN DAVASI -119-

BİR KORKU MESELESİ -127-

BOŞ GEZEN -139-

BÜYÜ -157-

CİNAYET -161-

EL -179-

ESRARENGİZ KÖŞK

(LA GRANDE BRETÈCHE) -189-

KÜLLER KÜLLERE -219-

LAURA -227-

LEOPAR ADAM'IN ÖYKÜSÜ -235-

ÖÇ -241-

PARMAK -253-

WILLIAM İLE MARY -265-

YALANCI GÜNEŞE YOLCULUK -293-

YARIN... VE YARIN -321-

ÖNSÖZ

Öç duygusundan daha insansı bir duygu var mıdır? Veya şöyle sorulabilir: Bugüne kadar insanın tanıdığı olduğu herhangi bir hayat biçiminin öç ile alışverişi olmuş mudur?

Hayvanlar, diğer hayvanları kendileri ve aileleri için yiyecek sağlamak, kendilerini savunmak veya bulundukları toplulukta baskın bir konum kazanmak için öldürür, öç nedir bilmezler. Oysa insan, resmi tarihin başlangıcından bu yana öldürme amaçlı öç olgusuyla içli dışlı olmuştur.

Öç alma isteğini yaratan birçok neden olabilir. Fakat üçüncü bir kişinin yaptığı bir kötülük veya yapılan yanlış sonucu yitirilmiş bir aşkın veya sevilenin acısı kadar hiçbir duygu öç alma duygusu ile iç içe girmemiştir insan ruhunda. Buradaki 'yitirme' olgusunun kapsamına hem aşkın, hem de sevgilinin yitirildiği 'ihamet' nedenini de rahatlıkla alabiliriz.

Güç ve para yeniden kazanılabilir, ama yitık bir sevilen ve ona duyulan sevgi sonsuza kadar ortadan yok olmuştur. Bu çalınmış sevginin ve sevilenin yarattığı düşkünlüğü ile birlikte, yok olanın arkada bıraktığı boşlukla baş edilememe duygusunun kişide öç alma itkisini yaratmasına şaşmamak gerekir.

İnsana özgü olan bu duygunun denetim altına alınıp alınamayacağı ve bunun gerekli olup olmadığı ayrı bir konudur. Başına kötü bir olay gelmemiş

insanlar, öç almaya ilişkin düşüncelerin akıldan kovulması gerektiğini ileri sürerek öç alanın eline ne geçeceğini sorarlar. Öç almak elden gideni geri getirecek midir? Hiç kuşkusuz doğrudur bu. Fakat unutmayalım ki bu salt pragmatik bir görüş olup büyük olasılıkla genlerimizde kayıtlı olması sonucu, insan doğasının vahşi bir parçası olan o ilkel ve zehirli öfkeyi değerlendirmekten yoksundur.

Francis Bacon, "Öç Üstüne" başlıklı denemesinde öç olgusunu "bir tür vahşi adalet" olarak tanımlar. Devamla, "İnsanın doğası öç almaya ne kadar eğilim gösterirse yasaların da o kadar uğraş verip bu kişisel ve vahşi adaleti kökünden söküp atması gerektiğini, çünkü öç alma duygusunu yaratan ilk kötülük eylemi nasıl yasalara karşı gelme sayılıyorsa bunun öcünü almaya kalkışmanın da aynı biçimde yasaları hiçe saymak anlamına geldiğini" belirtir. Bacon'un, kişinin yasalar karşısında boynu bükük olması gerektiği, çünkü öç almaya kalktığında herkesin kendi yasasını oluşturmuş sayılacağı, ve bunun da uygar bir düzene ters düşeceği kaygısını taşıdığı anlaşılıyor. Sözünü ettiğimiz denemesinde Bacon, yasaların gücüne gönderme yapmakla yetinmemiş, öç almayı aklına koyan kişiye kendisiyle hesaplaşma yapması çağrısında da bulunmuştur şu sözleriyle: "Öcünü alan kişi düşmanıya aynı olur; fakat öç almayı gerçekleştirmediğinde daha üstün konuma gelir, çünkü bağışlamak yaraşır iyi insana."

Bacon'un görüşlerini zorlanmadan kabul edebiliriz. Ancak ne kadar uygar olursak olalım, sözünü ettiğimiz, genlerimizden gelen o ilkel ve zehirli öfkenin nasıl denetim altına alınacağı, yapılan bir yanlışın uygun bir biçimde öcünün alınması; yani hesabın görülmesi isteğinin içimizden nasıl söküp atılacağı konusunda öneri getirmiyor Bacon. Yine

de öç duygusu karşısında anlayış göstermeden edemiyor, ama tekrar yasalara değinerek yapıyor bunu: "Öcün en çok hoşgörülebilen türü, yapılan yanlışların gereğine bakacak yasaların mevcut olmadığı durumlarda alınan öçtür, ama öç alan kişinin bu işi yaptığında kendisini cezalandıracak bir yasa bulunmadığını iyice bilmesi gerekir, yoksa bu kez düşman üstün olur, hem de bire karşı iki."

Öykü ve romanlarda öç duygusu ve onun itki- siyle gerçekleştirilen öç alma eyleminin okuru sarıp yanına alan çeşitli kurgulamalarla çekici öykülemelere zemin oluşturduğunu, adaletin yerine geldiği ve hesabın görüldüğü duygusunun okura bir tür doyum sağladığını yadsıyamayız. Öç olgusu, yazında, hatta bazen hayatta hep bire bir hesap görme biçiminde yer almıyor. İnsanın doğası, o ilkel 'göze göz dişe diş' olgusunun ötesine geçen oransız bir hesaplaşmayı ya da diyet ödetmeyi yeğliyor genellikle. Hesap tartıya vurulduğunda karşı tarafın, yani öcün hedefi olanın kefesindeki ağırlığın daha fazla olduğu görülüyor.

Seçkimize alınan öyküler klasik ve çağdaş yazarların öç olgusunu ilginç kurgulamalarla işleyen öyküleri arasından titizlikle seçilmiştir. Öykülerde sözü edilen, yapılan kötülüklerin yarattığı büyük tepki sonucu, kişileri öç duygusu ile körleştirip hedef aldıkları uç eyleme; yani öldürmeye veya ölüme neden olmaya sürükleyen olaylardır. Anılan eylemlere cinayet denebilir mi? Bu da ayrı bir tartışma konusudur elbette. Çeşitli görüşler cinayeti dışlıyor, çünkü cinayet tek yönlü bir kötülüğü çağırıyor.

Seçkimizde yer alan öykülerdeki öç nedenleri arasında klasik 'ihamet' nedeni azınlıkta kalıyor. Bu gruptaki bir öyküde "Küller Küllere" işlenen yanlış öğesi öyküye daha trajik bir boyut kazandırıyor. Di-

ger öç nedenleri ise kişinin bir yakınına kötülük edilmesinden kişisel hesaplaşmanın çeşitli türlerine kadar uzanıyor. Bazılarında ise öç nedeni çok belirgin değil. Güçlü nedenlerin varlığı kuşkusuz, fakat bizzat öcün kendisi soğukkanlı ve acımasız biçimlerde, öç duygusunun kişiyi kendine köle yaptığı gerçeğini vurgularcasına öykülerin insan kahramanlarına baskın çıkıyor.

Öç hakkındaki duygularınız ne olursa olsun, seçkimizdeki öyküler arasında o andaki duygunuzu onaylayan bir öykü bulacaksınız. Bir diğeri belki sizi duraksatıp yeniden değerlendirme yapmaya yönlendirecek. Fakat hepsi de insanlık kadar eski, insanoğlunun yaradılışından beri iliklerinde barındırdığı en köklü duygulardan birinin gücüne birer sunu niteliğinde.

Haluk Erdemol

AMONTILLADO FIÇISI

Edgar Allan Poe

Fortunato binlerce kez beni inciten davranışlarda bulundu, ben de dayanabildiğim kadar katlandım bunlara, ama işi hakarete var-dırdığında öç almaya yemin ettim. Ruhumun doğasını iyi bilen sizlerin de anlayabileceği üzere Fortunato'yu açıkça tehdit etmedim. Sonunda öcümü alacaktım. Bunu kesinlikle karara bağlamıştım; bu kesinliğe ulaşırken olası bir tehlikeyi safdışı etmeyi amaçlamış-tım. Onu cezalandırmakla kalmamalı, ken-dim de ceza almadan yapmalıydım bu işi. Bir yanlış düzeltene bunun bedeli ödetildiğinde o yanlış düzeltilmiş sayılmaz. Öte yandan, öç alan kişi öç almakta olduğunu yanlış yapana duyumsatmayı başaramazsa o yanlış yine düzeltilmiş sayılmaz.

Gerek sözlerimle, gerek hareketlerimle Fortunato'nun iyi niyetimden kuşkulananması-na neden olacak bir şey yapmadım. Eskiden olduğu gibi yüzüne gülümsemeyi sürdürdüm, ama o, şimdi onun işini bitireceğimi düşünerek gülümsemekte olduğumu fark etmedi.

Şu benim Fortunato bazı konularda belki de korkuyla karışık saygı duyulacak bir

adamdı, ama onun da zayıf bir tarafı vardı: Şaraptan çok iyi anladığını söyler ve bununla övünürdü. Güzel sanatlar alanında gerçek üstat ruhu taşıyan İtalyanların sayısı azdır. İlgilenir gözüksükleri şeyler karşısında sergiledikleri coşkulu tavırlarım, genellikle o andaki duruma ayak uydurmak, fırsatlardan yararlanmak, İngiliz ve Avusturya'lı zenginlere hoş gözükerek onlara oyun oynamak için takınırlar. Tablolar ve değerli taşlar konusunda Fortunato da kendi vatandaşları gibi şarlatandı, ama iş eski şaraplara gelince içtenliği inandırıcıydı. Bu alanda ondan pek farkım yoktu. İtalyan şarapları ve ürünün yılları konusunda ben de epey bilgiliydim, fırsat buldukça bol miktarda şarap satın alırdım.

Karnaval günlerinin şamatasının doruğa tırmandığı bir akşam karanlık basarken arkadaşşıma rastladım. Çok içmiş olduğundan aşırı bir sıcakkanlılıkla yanıma sokuldu. Üzerine sıkıca oturan, renkli, çizgili desenli bir elbise giymiş, başına koni biçiminde cıngıraklı bir şapka takmıştı. Onu gördüğüme öyle sevinmiştim ki, ellerini o güne kadar hiç yapmamış olduğum kadar acıtırmasına sıkıttım.

“Sevgili Fortunato,” dedim, “talih seni karşıma çıkardı. Bugün ne kadar iyi görünüyorsun! Bana gelince, bir fıçı şarap aldım, Amontillado dediler, fakat hakiki mi bilemedim.”

“Nasıl?” dedi, “Amontillado mu? Bir fıçı? Olamaz! Hem de karnaval ortasında!”

“Kuşkum var,” diye yanıtladım. “Bir de sa-

na danışmadan gerçek Amontillado fiyatını ödemek gibi bir aptallık yaptım. Sen ortada yoktun, fırsatı kaçırmaktan korktum.”

“Amontillado!”

“Kuşkuluyum.”

“Amontillado!”

“Kuşkumdan kurtulmam gerek.”

“Amontillado!”

“Senin işin vardır diye Luchesi’ye gidiyorum. Danışılacak başkası varsa o Luchesi’dir. Herhalde bana söyler.”

“Luchesi, Amontillado’yu Sherry’den ayıramaz.”

“Yine de bazı budalalar onun damak tadının seninkinin aynısı olduğunu söylüyorlar.”

“Haydi gidelim.”

“Nereye?”

“Senin şarap mahzenine.”

“Hayır dostum, senin iyiliğinden yararlanıp bu işi sana zorla kabul ettirmek istemem. Bir sözün var galiba. Luchesi...”

“Hiçbir sözüm yok, gidelim.”

“Hayır dostum, sözün var veya yok; gördüğüm kadarıyla sen iyice üşütmüşsün. Mahzen dayanılmayacak kadar rutubetli, her yanı güherçile kaplamış.”

“Yine de gidelim derim. Soğuk önemli değil. Amontillado ha! Yutturmuşlar sana. Luchesi’ye gelince o, Amontillado’yu Sherry’den ayıramaz.”

Fortunato bunları söylerken koluma girdi. Siyah ipekten bir maske takıp bir pelerine sıkıca sarındım ve o, beni telaşla köşküme doğru sürüklerken hiç sesimi çıkartmadım.

Evde hizmetçi yoktu; karnaval onuruna eğlence için sıvışmışlardı. Sabaha kadar eve dönmeyeceğimi söylemiş ve hiçbir yere ayrılmamalarını açıkça sınımsızca tembihlemiştim onlara. Bu ayaküstü verdiğim emirlerin, daha arkamı döner dönmez hepsinin ortadan kaybolması için yeterli olacağını da biliyordum.

Takıldıkları yuvalarından iki meşale aldım; birini Fortunato'ya verip birbiri ardına odalardan geçerken eğilerek yol gösterdim ona; sonra mahzene giden kemerli geçide vardık. Arkamdan gelirken dikkatli olmasını söyleyerek uzun dönen merdivenden indim. Sonunda iniş bitti ve Montresor'ların mezarlarının bulunduğu nemli toprak zemin üzerinde yan yana durduk.

Arkadaşımın yürüyüşü dengesizdi, yürüdükçe şapkasındaki çingiraklar ötüyordu.

"Fıçı?" dedi.

"Biraz daha ilerde," dedim, "ama mahzenin duvarlarında parıldayan şu beyaz ağlara bak hele."

Bana doğru döndü ve sarhoşluk yaşlarını damıtmış buğulu gözleriyle baktı.

"Güherçile mi?" diye sordu sonunda.

"Güherçile," diye yanıtladım. "Ne zamandır böyle öksürüyorsun?"

"Öhö! Öhö! Öhö!"

Zavallı arkadaşım bir süre yanıt veremedi.

"Önemsiz," dedi sonunda.

"Gel," dedim kararlı bir tavırla, "geri dönelim, önemli olan senin sağlığın. Sen zengin, saygıdeğer, beğenilen ve sevilen birisin; mutlusun, benim de bir zamanlar olduğum gibi.

Eksikliği duyulacak bir insansın. Yaptığımız iş benim için önemli değil. Geri dönelim, hasta olacaksın. Bunun sorumluluğunu üstlenmek istemem. Hem Luchesi var...”

“Yeter,” dedi, “öksürük bir şey değil, beni öldürmez. Bir öksürükten ölecek adam değilim ben.”

“Doğru, doğru,” diye yanıtladım, “ama inan ki seni gereksiz yere korkutmak gibi bir niyetim yoktu, yine de bütün önlemleri almalısın. Şuradan bir Medoc şarabı içelim, rutubetten korur bizi.”

Bunu söylerken uzun şişeliklerde dizili şaraplardan birini alıp boynunu kırdım ve “İç” diye uzattım ona.

Şişeyi istekle dudaklarına doğru kaldırdı, durakladı ve dostça başını salladı, çingiraklarını çın çın öttü.

“Şerefe içiyorum,” dedi, “çevremizde yatan şu ölülerin şerefine.”

“Ben de senin uzun ömürlü olmana.”

Tekrar koluma girdi, ilerlemeyi sürdürdük.

“Bu mahzen,” dedi, “bayağı genişmiş.”

“Montresor’lar büyük ve kalabalık bir aileydi,” diye yanıtladım.

“Armanız neydi, unutmuşum.”

“Gök mavisi bir tarlada altından yapılmış büyük bir insan ayağı; bu ayak, topuğa dişlerini geçirmiş saldırgan bir yılanı eziyor.”

“Ya ailenin sözlü simgesi?”

“Nemo me impune lacessit.”*

“Güzel!” dedi.

* Latince: ‘Bana hakarete bulunan cezasız kalmaz.’ (Ç.N.)

Şarap gözlerinde parladı ve başındaki çingiraklar öttü yine. Medoc bana da keyif vermiş, içimi ısıtmıştı. İstiflenmiş kemik duvarları boyunca fiçilerin ve damacanalara-
rın arasından mezarlığın en iç köşelerine doğru ilerledik. Adımlarıma yine ara verdim ve bu kez Fortunato'nun bir kolunu dirseğinin üzerinden tutacak kadar cesur davrandım.

“Güherçile,” dedim, “bak, artıyor. Duvarlardan yosun gibi sarkıyor. Nehir yatağının altındayız. Nem damla damla olmuş kemiklerin arasından sızıyor. Gel, çok geç olmadan geri dönelim, senin öksürük...”

“Bir şey değil,” dedi, “devam edelim, ama önce bir Medoc daha.”

Bir De Grave şişesi kırıp uzattım ona. Bir dikişte bitirdi. Gözlerinden ateşli bir parlama geçti. Güldü ve anlamadığım bir el hareketi ile şişeyi havaya fırlattı.

Şaşkınlık içinde baktım ona. El hareketini tekrarladı, gülünç denebilecek gariplikteydi yaptığı.

“Anlamıyorsun,” dedi.

“Hayır,” dedim.

“O zaman sen Cemiyetten değilsin!”

“Nasıl yani?”

“Mason değilsin.”

“Evet, evet,” dedim, “evet, evet.”

“Olamaz! Sen, bir Mason?”*

“Masonum,” diye yanıtladım.

“Bir işaretle kanıtla.”

* Sözcük oyunu: ‘Mason’ sözcüğü ‘duvarcı’ anlamına gelir. (Ç.N.)

“İşte bu,” dedim pelerininin kıvrımlarından bir mala çıkararak.

“Şaka yapıyorsun!” diye bağırarak birkaç adım geri sıçradı. “Haydi, gidip şu Amontillado’yu görelim.”

“Tamam, öyle olsun,” dedim. Malayı pelerininin altındaki yerine geri koyarak yine kolumu uzattım. Ağırlığını vererek yaslandı. Amontillado’yu aramak için yolumuza devam ettik. Bir dizi alçak kemerin altından geçtik; aşağıya indik; düz gittik; tekrar indik ve gizli gibi duran bir mahzen odasına ulaştık. Buranın havası çok kötü ve ağırdı, bu nedenle meşalelerimizin parlak alevi kor gibi yanmaya başladı.

Dehliz gibi bu yerin en uzak ucunda daha ufak başka bir açıklık vardı. Duvarları, Paris’in büyük yeraltı mezarlıklarındaki gibi üstüste tavana kadar istiflenmiş insan kalıntılarıyla kaplıydı. Bu iç boşluğun üç duvarı anılan biçimde düzenlenmiş, dördüncü duvara bitişik kemikler ise toprak zemine düşerek sağa sola saçılmıştı. Bunların bir bölümü bir noktada büyücek bir tümsek oluşturmuştu. Düşmüş kemiklerin arkasında açığa çıkan daha içerlek bir girinti gördük. Derinliği bir buçuk metreye yakın, genişliği bir, yüksekliği de iki buçuk metre kadardı. Belirli bir kullanım amacı için yapılmışa benzemiyor, sadece mezar yerinin tavanını tutan iki büyük destek kirişinin arasındaki bir boşluktan oluşuyordu; arkasındaki duvar, mezarlığı çevreleyen sağlam granit duvarın aynısıydı.

Fortunato ölgün meşalesini kaldırarak girintinin içini görmeye çalıştı, ama çabası boşunaydı. Zayıf ışık dip kısımları görmemize yetmiyordu.

“İlerle,” dedim, “Amontillado burada, içerde. Luchesi’ye gelince...”

“O cahilin tekidir,” diye sözümü kesti, bu arada yalpalayarak ileriye doğru birkaç adım attı; hemen peşine takıldım. Bir anda girintinin sonuna ulaştı ve kayaya toslayıp ilerleyemediğini anlayınca aptalca bir şaşkınlık içinde kalakaldı. Dakika sektirmeden granite mihlayıverdim onu. Duvarda aynı hizada birbirinden altmış santim uzaklıkta iki demir halka vardı. Birine kısa bir zincir, öbürüne de bir asma kilit takılıydı. Zinciri onun beline dolayıp ucunu kilide sokmak birkaç saniyelik bir işti. Karşı koyamayacak kadar büyük bir şaşkınlık içindeydi. Anahtarı çekip alarak geri geri oradan çıktım.

“Elini duvara sürsene,” dedim, “güherçileye dokun. Gerçekten çok rutubet var. Bir ke-re daha ve yalvararak rica ediyorum geri dönm-en için. Hayır mı? O zaman mutlaka senden ayrılmam gerek; ama önce seni rahatlatmak için elimden geleni yapmalıyım.”

“Amontillado!” diye bağırdı arkadaşım; şaşkınlığını henüz atlatamamıştı.

“Doğru,” diye yanıtladım, “Amontillado.”

Böyle söylerken biraz önce sözünü ettiğim o kemik yığınının içine dalmış çalışıyordum. Kemikleri kenara atarak altlarındaki bir miktar yapı taşı ile harcı meydana çıkardım. Bu malzemeyi ve malamı kullanarak girintinin

giriş kısmını hızlı hareketlerle duvar örerek kapatmaya başladım.

Duvarın birinci sırasını bitirmiştım ki Fortunato'nun ayılmakta olduğunu gördüm. Bunun ilk belirtisi girintinin derinliğinden gelen kısık ve inilti gibi bir çığlıktı. Sarhoş bir adamın feryadı değildi bu. Sonra uzun bir sessizlik oldu. İkinci kat taş sırasını bitirdim, üçüncüyü, sonra dördüncüyü çıktım, hemen sonra zincirin öfkeli titreşimlerini duydum.

Zincir sesi birkaç dakika devam etti, o sırada daha bir doyum içinde dinleyebilmek için çalışmayı bırakıp kemiklerin üstüne oturdum. Sonunda şakırtı sesleri yatıştı; ben hemen malayı alıp kaldığım yerden işe devam edip hiç durmadan beşinci, altıncı, yedinci sıraları bitiriverdim. Duvar neredeyse göğsümle aynı hizaya gelmişti. Gene durdum, meşaleyi kaldırıp duvarın üzerinde tuttum, içerideki şeklin üzerine zayıf ışık çizgileri düştü.

Zincirlenmiş şeklin gırtlığından birbiri ardına çıkan yüksek, tiz çığlıklar sanki beni geri itti. Bir an duraksadım, titredim. Kılıcımı kınından sıyrarak girintiye sokup yokladım, ama bir an düşününce kendimi toparladım. Elimi mezarların sağlam taşlarına dayadım; tatmin olduğumu hissettim. Yeniden duvara yaklaştım. İçeridekinin bağrıışlarına karşılık vermeye başladım. Onun bağrıışlarını yankı gibi geriye yansıtıyordum –yardım ettim ona– güç ve yükseklikte onun bağrıışlarına üstünlük sağladım, onları bastırdım. Ben böyle yapınca gürültücünün sesi yavaş yavaş kesildi.

Gece yarısı olmuştu, işim bitmek üzereydi. Sekizinci, dokuzuncu ve onuncu taş sıralarını tamamlamıştım. On birinci ve sonuncu sıranın da bir kısmını bitirmiştım; yerine oturtulup sıvası yapılacak tek bir taş kalmıştı. Epey ağırdı, zorla kaldırıp yarı yarıya yerine soktum. Ama tam o sırada girintinin içinden saçlarımı dimdik eden alçak sesli bir kahkaha geldi. Bunu acıklı bir ses izledi; soylu Fortunato'nun sesine hiç benzemiyordu.

Dedikleri şunlardı:

"Ha! Ha! Ha!.. He! He!.. çok güzel bir şaka doğrusu... kusursuz bir şaka. Köşkte kahkahalarla güleceğiz buna. He! He! He!.. şarabımızı içerken... He! He! He!"

"Amontillado'yu," dedim.

"He! He! He!.. evet, Amontillado'yu. Fakat geç olmuyor mu? Köşkte bizi beklemezler mi, Lady Fortunato ve diğerleri? Haydi gidelim artık."

"Evet," dedim, "gidelim artık."

"Tanrı aşkına, Montresor!"

"Evet," dedim, "Tanrı aşkına."

Fakat bu sözlere bir yanıt gelmesini boşuna bekledim. Sabırsızlandım. Yüksek sesle bağırdım:

"Fortunato!"

Yanıt gelmedi. Bir daha seslendim:

"Fortunato!"

Yine yanıt gelmedi. Kalan açıklıktan bir meşale sokup içeri düşürdüm onu. Bunun karşılığında sadece çingirakların sesi geldi. Gömütlerdeki rutubet yüzünden yüreğim da-

ralıyordu. İşimi bitirmek için aceleyle son taşı da yerine oturtup sıvasını yaptım. Yeni duvarın dibine kemiklerden yapılma eski duvarı tekrar diktim. Yarım yüzyıldır hiçbir ölümlünün eli bozmadı onları. *In pace requiescat!**

* Latince: 'Huzur içinde yatsın.' (Ç.N.)

ANGIE

Phillip Margolin

Gardiyan hapishane bölümünden ziyaret odasına giden geçidin kapısını açarken Larry Hoffman, heyecanından yerinde duramıyordu. Geleceği, o kapının ardında bekleyen kişiye bağlıydı. Kiminle karşılaşacaktı acaba? Bu davayı eğitiminde pratik olarak kullanacak bir yeni mezunla mı, yoksa paçarın bu işten nasıl kurtulacağını iyi bilen kurt bir avukatla mı? İş şansa kaldığında insanın sağ kalıp kalmıyacağına Tanrı karar verirdi. Larry'nin davasında ise Tanrı, mahkemenin tayin listesinden avukat seçimini yapan memurdu.

Larry metalik bir ses duydu. Gardiyan kilidi açmış ve kendisini ziyaretçi odasına almak için kenara çekilmişti. Larry kapının eşiğinde bir süre hareketsiz kaldı. Çelimsiz gövdesinden bir ürperti geçti, sonra gevşedi. Dar odanın büyük kısmını kaplayan yuvarlak masada kırk yaşlarında, pahalı bir takım elbise giymiş ve kendine güvenircesine gülümseyen bir adam oturuyordu. Kumral, bıyıklı ve şu anda Larry'nin hayatını ellerinde tutan bu adam, kendiyle barışık, ayakları yerde, idam cezalarına aşina ve de hırslı bir savcının

veya savcıdan yana bir hakimın kolay kolay dış geçiremeyeceği birine benziyordu.

“Bay Hoffman,” dedi avukat, “adım Noah Levine, sizi savunmak için görevlendirildim.”

Larry atılarak elini sıktı adamın. Can yeleği olmadan denize düşmüş ve bir kütüğü kavramış gibi davranmıştı. “Çabuk geldiğiniz için teşekkürler,” dedi. “Öğleden sonraya kadar kimsenin gelmeyeceğini söylemişlerdi.

“Cinayetle suçlanıyorsunuz, Bay Hoffman; kaybedecek zaman yok.”

Larry hoşlanmıştı adamdan. ‘İşte, canavar gibi bir avukatım var’ diye düşündü.

“Larry, davanın ayrıntılarına girmeden önce sana avukatla müşterisi arasındaki ilişki-den söz etmek istiyorum. Daha önce hapse girmiş miydin?”

“Evet, bu üçüncü girişim.”

“Yani daha önce avukatla çalıştın?”

“Evet, iki kez. Her ikisi de aptaldı. İstedikleri tek şey suçu kabullenmemdi.”

“Peki Larry; şimdi biz hiçbir şey kabullenmiyoruz. Bu işin üstesinden geleceğiz.”

Larry sırttı. İş vardı bu adamda.

“Evet Larry; diğer avukatların sana başka ne dediler bilmiyorum. Fakat bana söylediğın her şey gizlidir. Bana elli kişiyi öldürdüğünü ve onları evinin bahçesine gömdüğünü söyle-sen bile bu aramızda kalacak!”

“Hey, bir dakika, kimseyi öldürmedim ben!”

“Söylediğim şey şu: Öldürmüş olsan bile aldırmam. Çünkü ben senin avukatınım ve şu andaki görevim seni cinayet suçlamasın-dan temize çıkarmak.”

“Suçlama yersiz, çünkü herifi doğru dürüst tanımam bile.”

“Elimde polis raporları yok, ama gazetele-re göre tanıklar varmış.”

“Tanık olayı daha öncesine, yani O'Malley'i dövdüğüm güne ait.”

“Evet, bir kavgadan söz ediliyor.”

“Yo, kavga falan yoktu. Bu işi iyi bildiğimi göstermek için boruyla vurdum herife; elini bile kaldıramadı.”

“Ve tanıkların önünde oldu bu iş.”

“Evet, bir dersti bu. Paramdan tırtıklamaya kalkarlarsa ne olacağını diğerlerine göstermek istedim.”

“Ne parası bu?” diye sordu Levine.

Larry durakladı, tedirgin gözüküyordu.

“Aramızda kalacak!”

“Bana söylediğin gizli herhangi bir şeyi başkasına söylersem mesleğin kurallarını çiğnemiş olurum. Karıma bile söylesem barodan atılırım.”

“Peki öyleyse, söyleyeyim: Para toz satışından geliyor. O sülük herifler de benim satıcılarım. Tyrone, Kaufman ve şu O'Malley. Paramı tırtıkladığını bana Tyrone söyledi. Ödeme yapmaya geldiğinde O'Malley'in eksik hesap vereceğini biliyordum. Gözdağı vermek için onu dövdüm.”

“Tırtıklamaya devam ederse ne olacağı konusunda tam olarak ne söyledin?”

“Onu geberteceğimi söyledim.”

“İşte ben de bundan korkuyordum.”

“Ama ben yapmadım. Başkası harcadı onu.”

“Kim olduğu konusunda bir fikrin var mı?”

“Hayır, O’Malley kaşınıyordu aslında. Ona gıcık olan bir tek ben değildim.”

“Olabilir, ama tanıkların önünde onu ölümle tehdit eden tek kişi sensin. Ayrıca dövülerek öldürölme biçimi de daha önce senin boruyla dövmene benziyor ki, bu da işimizi zorlaştırıyor.”

Larry omzunu silkti. “Ben değildim, sana söyleyebileceğimin hepsi bu.”

“Olmaz Larry, jüriye senin sözlerinden daha fazla şeyler vermek zorundayız. Cinayet anında yanında bulunan ve senin için tanıklık edebilecek birisi var mı?”

“Cinayet ne zaman işlenmişti?”

“Cumartesi, sabaha karşı 2-3 arası.”

“Cumartesi, gece 2-3 arası,” diye tekrarladı Larry, heyecanlanmıştı.

Levin başını salladı.

“Şans benden yana galiba,” dedi Larry. “Evet, cinayet saatinde evde olduğumu kanıtlayacak bir olay var, ama...” Larry durakladı, dudaklarını yaladı. “Küçük bir sorun olabilir.”

“Ne gibi?”

“Kanıt konusu olay yasadışı bir şeyse ne olur?”

“Güçlüklere neden olabilir tabii, ama unutma ki cinayetle suçlanıyorsun ve olası bir idam cezası ile karşı karşıyasın.”

“Evet, haklısın. Üstelik küçük kaltak benim için tanıklık etmez.”

Levin ilgilendi. “Kimden söz ediyorsun?”

“Filmdeki kızıdan, adı Angie falandı. Soyadını çıkaramadım. Otobüs durağında araklandığım, evden kaçmış bir kız.”

“Olay nedir, anlamadım.”

“Tamam, dinle: Toz satışı yaptığım tek şey değil. Ek gelir gerekiyor. Korsan video dükânları için iş yapıyorum. Özel müşteriler için özel filmler.”

“Ne tür filmler?”

“Porno kasetleri. Evde çekiyorum, kopya ile çoğaltıp az sayıdaki özel müşterilere satıyorum. Bazen özel siparişler oluyor. Hani birisinin bir fantezisi falan. Öyle şeyler çekiyorum videoya.”

“İyi ama bunun tanıklık olayı ile ne ilgisi var?”

“Cumartesi gecesi o saatlerde özel sipariş bir video çekiyordum. Müşterinin istediği, kızıl saçlı bir kızın önce yatak odasına götürülüp biraz tokatlandıktan sonra yatağa bağlanması ve iki erkek tarafından tecavüze uğraması gibi bir çekimdi. Uygun bir kız bulmak için otobüs durağına gittim. Birini buldum, iyi parçaydı. Göğüsleri iriydi. Saçı sorun oldu, fakat boyayla hallettik. Artist ajanı olduğumu, bir film için iki yüz dolar vereceğimi söyledim. Hepsini yuttu enayi, çok aptaldı. Gerçekten rol yapacağına ve para alacağına inandı.”

“Kızı dövüp tecavüz ettiysen tanıklık yapacağını nereden biliyorsun?”

“İşin iyi yanı burası: Kıza ihtiyacımız yok. Filmi yatak odasında çekiyordum. Yanımda Rodney diye biri vardı. Önce ben kamerayı kullandım, Rodney kızı dövdü ve ona tecavüz etti. Sonra da Rodney çekim yaptı ve aynı şeyleri yapma sırası bana geldi.”

“Herhalde Rodney yaptıklarını itiraf etmez.”

“Yo, Rodney’i hesaba katmıyorum zaten. O gelgeç biriydi. Şimdi nerededir kimbilir. Beni kurtaracak şey televizyon. Anlıyor musun? Yatağın yanında olan televizyon sürekli açıktı. Çektiğim videoda durumu görebilirsin. Görüntülerde ben de varım. Yani televizyondaki programdan o gece saat 2-3 arasında evde olduğum anlaşılır.”

“Peki, polis videoyu gördüğünde senin böyle bir iş yaptığın ortaya çıkar. Bu seni düşündürmüyor mu?”

“Yoo, bi defa kız ortalıkta yok. Polise giderse ona neler yapacağımı söyleyince öyle korktu ki, şimdi herhalde Alaska’da falandır. Sonra filmde kızın rol yaptığını söylersem hiç kimse aksini kanıtlayamaz”

“Video kaseti nasıl alabilirim?” diye sordu Levine.

“Hâlâ evde duruyor. Kopyalayıp sipariş sahibine verecektim, ama daha önce tutuklandım.”

“Yani çekimin sadece aslı var?”

“Evet.”

“O zaman çabuk hareket etmem gerek. Nerede olduğunu söyle, yardımcım gidip alsın. Kaseti kasama koymak istiyorum.”

“Harikasın avukat bey. Beceriksiz ve avanak bir avukatla daha karşılaşacağımı sanmıştım, ama sen gerçekten iyisin.”

Levine alçakgönüllü bir tavırla gülümsedi. “Beni tebrik etmek için beraat edinceye kadar bekle. Hadi söyle bakalım, kaseti nasıl bulacağım?”

“Yatak odasındaki dolapta. Çok kaset var, kenarında Angie yazılı olanı alacaksın.”

Levine ayağa kalktı.

“Beni haberdar edersin, değil mi?” diye sordu Larry.

“Suçsuz bir insanı gerektiğinden bir saniye fazla hapiste tutmak istemem. Televizyondaki programların ne zaman yayınlandığını kesin olarak saptarsak ve sen de görüntüdeysen serbest kaldın demektir.”

Gardiyan, avukatının geldiğini söylediğinde Larry ayağa fırladı. Saat öğleden sonra dördtü ve Larry Levine’in bu kadar çabuk döndüğünden dolayı heyecanlanmıştı. Gardiyan ziyaretçi odasının kapısını açtığında Larry içeri daldı, fakat karşısındaki adamı gördüğünde dondu kaldı.

“Kimsin sen?” diye sordu kahverengi takım elbiseli sıska adama.

“Adım Marty Long. Senin için mahkemenin atadığı avukatım. Daha erken gelecektim, ama bazı yerlere takılmak zorunda kaldım. Haydi başlayalım.”

“Hey, bekle biraz. Levine nerede?”

“Kim?” dedi Long eskimiş çantasından kâğıt çıkarırken.

“Benim avukatım, Noah Levine. Bu sabah buradaydı. Benim davayı çok iyi biliyor. Kendisini mahkemenin atadığını söyledi.”

Long’un aklı karışmış gözüküyordu. “Kamu avukatları arasında bu isimde biri yok,” dedi. “Belki bir karışıklık olmuştur. Gidip bu dava üzerinde çalışan iki avukat olup olmadığını kontrol edeyim. Bir başkası varsa çok işi-

me gelir aslında. İşe gömülmüş durumdayım. Bu davaya nasıl zaman ayıracağımı düşünüyordum. Cinayet davasıydı değil mi?”

Larry şaşkınlıkla adama bakıyordu. ‘Gerzek,’ diye düşündü. Avukatının Levine olduğuna bir kez daha sevindi.

Tom Farrell hastanenin otoparkında kiralık arabanın ön koltuğuna yerleşmesi için kızına yardım ediyordu. Koltuğu arkaya yatırdı; böylece havaalanına giderken Angie biraz uyuyabilirdi.

Nebraska’daki evlerine gitmek üzere saat beşte uçağa bineceklerdi.

Uzanıp kızının emniyet kemerini bağladı. Yüzüne bakmaktan kaçındı. Kızın yüzündeki çizikleri, çürükleri ve kırık burnunu gördüğünde ağlamaklı oluyordu. Çok seviyordu kızını. Onun evden kaçmasına yol açan bir şey yapmış olabileceğini düşünmek içini burkuyordu. Aile doktorunun söylediğine göre Angie’yi uyuşturucular çökertmişti. Onun evden uzakta olduğu aylar Tom ve karısı için cehennem gibiydi. Tom onu tekrar yitirmemek için yemin etti içinden.

Hastanenin parkından çıkarken Angie çok yavaş bir sesle, “Baba,” dedi.

“Ne var tatlım?”

“Çok üzgünüm baba.” Angie ağlamaya başladı. Tom kendi gözyaşlarını tuttu.

“Böyle yapma prenses, her şey geçmişte kaldı. Bugün her şeye yeniden başlıyoruz. Tamam mı? Benim de bazı hatalarım oldu; ben de değişeceğim.”

Hastane odasında gelişmişti olaylar. Angie

gazetede Larry Hoffman'ın resmini görür görmez ağlamaya başlamıştı. Larry'nin kendisine yaptıklarını anlatırken ağlama ve gözyaşları arasında kızını anlamakta güçlük çekmişti Tom Farrell.

Farrell'in ilk planı Larry Hoffman'ı hapis-hanedeki ziyaretçi odasında öldürmek ve yargının kendisine vereceği cezaya katlanmaktı. Mahkemece atanmış bir avukat gibi davranarak Hoffman'ın güvenini kazanmak ve Angie'nin gözyaşları içinde anlattıkları olaylar konusunda gerçekten Hoffman'm sorumlu olduğundan emin olmak istemiş ve herifin zavallı hayatını sona erdirmeden önce bunu kolaylıkla başarabileceğini görmüştü. Fakat adam kendini kurtarabilecek bir kanıt olarak video kasetten söz edince Farrell planını değiştirmişti.

Angie büzüldüğü yerden, "Seni ve annemi çok seviyorum," dedi.

"Biz de seni seviyoruz. Haydi şimdi biraz uyumaya çalış. Bu gece evde olacağız. Annen havaalanında bizi karşılayacak."

"Hemen gidelim baba, burada daha fazla kalmak istemiyorum."

"Tamam, gidiyoruz bebeğim."

Angie gözlerini kaparken Tom havaalanına doğru sürdü arabayı. Yol, kasabanın hemen dışında bulunan ve Tom'un hastaneye giderken bir süre durduğu toprak doldurma alanının yanından geçiyordu. Toprak tepeciklerine göz attı geçerken; sahte avukat kimliğini ve video kaseti gömmüştü oraya.

BAYAN ANSTEY'İN KORKULUĞU

W. H. Carr

Uzaktan atılan bir kurşunla Anstey'i öldürmek yeterince tatmin edici değildi Lawson için.

Kalın, odunsu bir sopa, avucu dolduran; ağır.

Ve vurmak onunla, avucun içinde zevkli bir yanma duymak. Lawson indirdiği darbenin şiddetini duyumsayabiliyordu Anstey'in kafatasında.

Aaaah!

İşte böyle.

Lawson önce Anstey'i öldürmeye karar verip de sonra bu sopayı aramaya kalkışmamıştı. Aksine, sopayı gördüğünde aklına düşmüştü bu iş. Olduğu yerde donakalmıştı. Amacının gerçekleştiğini görür gibi olmuş ve bundan duyduğu vahşi sevinci bedeninin her hücresinde hissetmişti.

Bir akdiken sopası. Clive Anstey'i öldürmek için. Şurada, az ötedeki çitte büyüyen. Ve elini bekleyen, kimbilir kaç yıldan beri. Evet, bu iş alın yazısında vardı, kaçınılmazdı.

Küçük köy okuluna Anstey ile beraber gitmişlerdi. Her ikisi de burs kazanıp liseye

geçtiklerinde başlamıştı her şey. Lawson'un bütün çabalarına rağmen Anstey, onu her zaman geride bırakmıştı. Oysa Lawson, Anstey'in kendisinden hiç de farklı olmadığı kanısındaydı. Sadece daha konuşkan, daha gösterişli ve daha şanslıydı o kadar.

Clive Anstey ziraat kolejine girdi. Oysa Lawson o kadar şanslı değildi. Babasının sağlığı gün geçtikçe kötüye gittiğinden bostanla meşgul olup geçimlerini sağlaması gerekiyordu. İki sene sonra babası, bundan kısa bir süre sonra da annesi öldü. Lawson da kendisine miras kalan küçük evde oturup yarım bir gönülle toprağı işleyerek güç bela hayatını kazanmaya başladı.

Lawson kendisini aldatılmış hissediyordu. Hele Anstey tatillerde kolejden eve geldiğinde onu keyfi yerinde görünce Lawson'un bu duygusu daha da kabarıyordu. Anstey onu her zaman neşeyle selamlar, hatırını sorar ve işlerin nasıl gittiğinden söz açardı. Lawson bunları alaylı birtakım sözler gibi aldığından Anstey'e olan kini gittikçe büyüyordu.

Hem sonra Lorna isimli bir kız da vardı işin içinde.

Lawson, lise günlerinden beri göz koymuştu ona. Lorna diğer kızlar gibi değildi. Kırkdayıp kahkaha atmazdı o. Esmer, güçlü ve zeki bir kızdı. Derin ve esrarengiz bir havuz gibi çekiciydi. Asık yüzlü değildi, istese neşe dalgaları da saçabilirdi çevresine.

Fakat iş Lawson'a gelince değişiyordu.

Eğlence dönüşlerinde onu evine kadar götürmek için çok uğraştı Lawson, ama Lorna

hep bir kız arkadaşı ile birlikte olduğunu söyledi. Bir gece o arkadaşı kendine bir sevgili bulunca Lawson Lorna'ya eşlik etmek fırsatını yakaladı.

Kasabaya girmeden önce onu öpmeye çalıştı. Lorna onu itip uzaklaştı. Lawson zor kullanmaya çalıştı ve sonunda tokadı yedi. Eskiden başka kızlar da tokatlamıştı onu. Lawson o zamanlar aldırmamıştı, ama Lorna'nın tokadındaki katılık ve küçümseme içine işledi.

"Bunu yaptığı için bir erkeği ayıplayamazsın," diye mırıldandı.

"Ama önce hoş karşılanacağından emin olman gerek," diye yanıtladı Lorna öfkeyle.

Lawson kollarından yakaladı Lorna'yı. "Senin ne özelliğin var ki?"

Debelenmedi Lorna; öylece kaskatı durdu. "Zorlanmaktan hoşlanmam!"

"Herkes öyle davranmıyorsun ama."

"Onlarla aram iyi!"

"Peki benle neden değil? Neyim var benim?"

Düşündü Lorna; bu adamda sinsî bir kötülük seziyordu.

"Sen bilmiyorsan ben n'apayım?"

Yine de umutluydu Lawson. Çünkü Lorna belli tek bir kişiyle flört etmiyordu. Şimdiyse, bu 'belli biri' Anstey olunca Lawson iki kat öfkelenmişti. Anstey yaz tatili için kolejden döndüğünde onları birçok kez kırlık yerlerde başbaşa gördü.

Bir gün ansızın üstlerine geliverdi. Kucak kucağaydılar. Lawson'a çok koydu bu. Gözle-

rini kapattı, düşecek gibi oldu. Onlara gözükmeden, kaçır gibi uzaklaştı oradan.

“Onun için her şey neden bu kadar kolay?” diye öfkeyle hayıflandı. Kendisinin boş yere iç çekerek istediği meyveyi o, neden kolayca koparıveriyordu?

Lorna ile Anstey nişanlandılar. Anstey koleji bitirdi ve hemen yakındaki en büyük çiftlikte yönetici olarak işe girdi. Bedenen çalışmayacak, ellerine toprak bulaşmayacaktı.

Lawson’u hasta etti bu.

Bütün köy davetli olduğu halde Lawson nikâhlarına gitmedi.

Ara sıra görüyordu onları. Altlarında Lawson’un asla sahip olamayacağı türden bir araba vardı. Onu her gördüklerinde selamlıyorlardı. Ama Lawson bunu bir küçümseme, bir üstünlük taslama gibi alıyor ve öfkeleniyordu.

“Domuz! Orospu!” diye tükürüyordu arkalarından. “Bu toprak sizin sanki, gösteririm ben size.”

Geceleri yalnız onları düşünür oldu. Lorna’nın kendisine ait olabileceği hayaline kaptırdı kendini. İşini ihmal etti. Her gece meyhaneye gidip içtikten sonra düşüncelerini sürdürmek için eve dönüyordu. Yolunun üzerinde, önünden geçtiği büyük çiftliğin kenarında duruyor, aydınlık pencerelerin ardında, Lorna ile Anstey’i, hayalinde birlikte gülerken canlandırıyor.

Gırtlığının derinliklerinden hırıldıyor ve dişlerini gıcırdatıyordu. Sinsi sinsi dolaşıyordu çitlerin çevresinde.

Bir akdiken sopası.

Şöyle uzun ve düz.

Akdikenin sertleşme mevsimiydi. Bunu biliyordu. Yumruları sanki zımparalanmıştı. Tutması ve dokunması hoşuna gidiyordu. Bir demir çubuk gibi düzgündü. Hem sonra ateşle kolayca yok edilebilirdi.

Polis cinayetin işlendiği silahı bulamamıştı.

Kalınlığı da iyiydi. Çünkü bir destek olarak onu günlerce yanında taşımak zorunda kalabilirdi, fırsat kollayarak.

Bir gece gidip kesti onu. Kuruyup çatlamasını önlemek için uçlarını balmumu ile kapattı. Sonra da dolabına koydu.

Geceleri dolaptan alarak bakıyordu ona. Elinde tartıyordu. Alt ucundan yumuşak kök özünü çıkartıp yerine kurşun bir çubuk soktu; sonra deliği tıkayıp zamlarla sağlamlaştırdı. Ağırlaşan sopayı keyifle tuttu elinde. Ağırlığını tartarak salladı.

Önce Anstey'in köpeğini öldürdü. Anstey dolaşırken köpek de her yerde peşindeydi çünkü. İkisini birden haklayamazdı. İş şansla bırakmamalıydı.

Anstey karısını kasaba pazarına götürdüğünde köpek çiftlikte yalnız kalır ve sahibi yokken her şeyin yolunda gidip gitmediğine bakar gibi arazide sağa sola koştururdu.

Lawson bunları önceden gözlemlemişti. Kıyısı ağaçlıklı nehrin kenarında tek bir kurşunla vurdu köpeği. Balistik uzmanlarının inceleyeceğini bildiğinden ne olur ne olmaz diye kurşunu çıkardıktan sonra köpeğin ce-

sedine düz bir taş bağladı ve nehrin derin bir yerine attı onu. Sonra gözükmeden eve döndü.

Köpeğin işi tamamıdı. Şimdi sahibindeydi sıra.

Köpeğin ölümünün bu işi de çabuklaştıracığım hiç düşünmemişti.

Ertesi gün Anstey'i evinin önünde gördü. Yaklaşıyordu. Kapı çalınmadan hemen dışarı çıktı ve onu karşıladı.

"Günaydın," dedi Lawson.

Anstey saklamaya çalıştığı bir tiksintiyle baktı ona, o düzensiz ve ihmalci haline. Lawson'da gizli bir neşe sezdi, bunun altında da gizli bir kötülük. Hatta bir ara onun gözlerinden bir zafer ışığının geçtiğini görür gibi oldu.

"Günaydın," dedi o da. "Buralarda köpeğimi gördün mü?"

"Hayır, bu sabah görmedim. Kayıp mı?"

"Dünden beri. Her zaman arabayı karşılardı. Dün ortalıkta gözükmedi. Işıkla çağırdım, gelmedi. Başına bir şey gelmesinden korkuyordum. Bu sabah da gözükmeyince bundan emin oldum. Sağa sola soruyorum. Birisi nehir kıyısında bir el silah sesi duymuş, ama benim adamlarım ateş etmemişler."

"Bendim o; bir tavşan vurdum," dedi Lawson çabucak.

"Anlıyorum," dedi Anstey. Lawson'un avcılıkla da geçindiğini biliyordu. "Peki, avlanırken köpeği gördün mü?"

Lawson hemen kararını verdi. Durum çok uygundu. Anstey'in etrafta dolaşıp köpeğini

aradığı biliniyordu. Öğle yemeğine evine dönmezse araştırmasını genişletmek için daha uzak yerlere gittiği sanılabilirdi. Hemen telaşa kapılıp ortalığı karıştırmazlardı. Epey zaman geçerci aradan.

“Evet, gördüm onu orada,” dedi yavaşça.

“Gördün mü, nerede?”

“Tavşanı vurduğum yerde. İki tavşan görmüştüm. Birini vurdum, tam o sırada köpek ötekinin peşinden koştu. Ben de tüfeğimi indirdim. Nereden geldiğini bilmiyorum. Daha önce görmemiştim köpeği.”

“Ne tarafa gitti?”

“Nehrin yukarısına. Ağaçların arasında gözden kayboldu. Ben de eve döndüm. Akşam yemeğim için bir tavşan yeterdi zaten.”

“Göster bana orasını,” dedi Anstey. “Bacağı kırılmış olabilir.”

“Peki, ceketimi alayım hemen çıkalım.”

Ağaçlara doğru Anstey'e yol gösterirken ucu ağırlıklı sopa Lawson'un sağ bacağı boyunca sallanıyordu. Ceketinin cebinde uzun bir plastik torba vardı.

İş kolaydı, çünkü Anstey şüphelenmiyordu.

Nehir kıyısındaki ağaçlıklı yere geldiler. Lawson sözde tavşanı bulduğu yeri gösterdi ve sonra köpeğin kaybolduğu yönü. Anstey o tarafa yöneldi, Lawson da arkasından. Hemen peşine düşerken sopayı sıkıyordu avucunda.

Anstey durdu ve köpeğine ıslık çalmak için iki parmağını dudaklarına götürdü.

Ve Lawson düzgün bir hareketle sopasını

kaldırarak Anstey'in kafasının arkasına hızla indirdi.

Anstey hiç ses çıkarmadan öne doğru yıkıldı.

Lawson o anda işini bitirmedi Anstey'in. Ölmeden önce olan biteni bilmesini istiyordu. Sonunu ve bu sonu hazırlayanı.

Başında dikildi, hazırды. Yerdeki adam kılmıladı ve inledi.

Bekledi Lawson.

Anstey başını çevirip yandan Lawson'a baktı. Önce şaşkınlıkla, sonra da tanıyarak. Büyüyen gözleriyle Lawson'un elindeki sopayı görünce bulunduğu duruma nasıl geldiğini anladı. Akli başına gelince de hemen ayağa kalkıp düşmanıyla kapışmaya çalıştı. Tam o sırada Lawson bir kez daha vurdu.

Ve vurmaya devam etti; tekrar tekrar vurdu tam kafasının arkasına. Bunlar telaşlı ve düzensiz vuruşlar değildi. Yavaş ve hesaplı vuruyordu Lawson; tak, tak, tak. Kafatası çatladı. Lawson vuruşlarını ortadan kenarlara kaydırды. Anstey'in kafasının arkası yumuşayınca dek. Kafatası kemiğı artık direnmiyordu! Tak, tak, tak, diye net ses veren vuruşlar pelteleşti sonunda.

Anstey ölmüştü.

Lawson kinle ve zevkle uzun süre baktı ona. Sonra cebinden çıkardığı uzun plastik torbaya ucu kırmızı akdiken sopasını koydu. Torbayı çimene uzatıp ağzını da iyice bağladıktan sonra sağ pantolon bacağının icine itti onu. Torba çıplak tenine değince ürperdi Lawson.

Giysilerinde hiç kan lekesi yoktu.

Ağaçların arasındaki patikaları izleyerek kimseye gözükmeden evine döndü. Sopyayı torbasıyla beraber ateşe attı. Cinayet aleti olmayacaktı ortada. Sopyayı yanar durumda bırakıp dışarı çıktı. Bu arada kapıyı kilitlemeyi de unutmadı. Hemen bahçede işe koyuldu, gelip geçenler görsün diye.

Lorna Anstey o gece çok az uyudu. Önceki gece köpek kaybolmuştu, şimdi de kocası köpeği ararken eve dönmemişti. Telefonla yaptığı aramalar kocasının diğer çiftliklere ve kasabadaki arkadaşlarına uğramadığını göstermişti. Geceyi kasabada geçirmeye niyeti olsaydı Anstey telefon ederdi. Bunu bildiği halde yine de kasabanın tek oteline telefon etti.

Ertesi sabah adamları toplayıp arazide bir arama yürüyüşü düzenledi. Amacı kocasının en son görüldüğü yeri saptamaktı. Sonra da polisi çağırdı.

Evine yaklaştıklarında Lawson masum adam rolünü çok iyi oynadı. Anstey'i önceki sabah gördüğünü söyledi. Evet, köpeğini sormuş, Lawson da ona nehir kıyısında avlanırken köpeği gördüğünü söylemişti. Bunun üzerine Anstey o civarda arama yapmak istediğini söyleyerek yanından ayrılmıştı. Lawson soruşturma sırasında Anstey'in geri dönmediğini 'öğrenince' olaya ilgi gösterdi ve polisleri bizzat kendi götürdü nehir kıyısına.

Fakat cesedin bir başkası tarafından bulunmasını sağladı.

Olay dokuz günlük bir öykü oldu köyde. Anstey'i en son gören kişi olduğundan polis

soruşturmasına herkesten fazla o çağrıldı. Anstey'in o sabah nehir kıyısına yalnız gittiğini ve onu en son o zaman gördüğünü her ifadesinde tekrarladı. Bu ifadesini bir türlü çürütemediler. Hiç kimse aksini iddia edemedi. Hiçbir cinayet aleti bulunamadı. Lawson'un giysilerine insan kanı bulaşmamıştı. Cinayet sabahı Lawson'un bahçesinde çalıştığına tanıklık edenler çıktı. Cinayetin neden işlendiği meçhul kaldı.

Ve olay 'faili meçhul cinayet' olarak kayda geçti.

Birkaç hafta sonra artık Lawson suçlanmaktan uzak hissediyordu kendini.

Kocasının ölümüyle görevi sona erince Lorna büyük çiftlikten ayrılmak zorunda kaldı. Büyük arazisi olan bir akrabasına sığındı. Adamcağız bu genç dul için elinden geleni yapmayı kendine bir borç bilerek Lorna'yı arazisi üzerindeki küçük bir çiftliğe yönetici yaptı. Burada yeteri kadar işbilir yardımcısı olacaktı.

Lorna Anstey'in yeni evi Lawson'un bahçesinin uzantısının hemen yanındaydı. Yol üzerindeydi. Lorna eve yerleştikten bir iki hafta sonra Lawson bir akşam evine dönerken karanlık kır yolu bir otomobilin farlarıyla aydınlandı. Işık Lawson'un üzerine düştü. Arabaya yol vermek için kenara çekildi. Araba ışıklarını söndürerek yanına geldiğinde küçük ön lambalardan gelen soluk ışıktaki Lorna'yı tanıdı Lawson. Yalnızdı.

Garipti, ama Anstey'i özlüyordu Lawson.

Cinayetten sonraki ilk tepkisi, Anstey'i öl-

dürmeyi delicesine istediği için bir gün bu yüzden başına bir belanın geleceğini düşünmek oldu. Fakat olayın resmen kapanmasından sonra bu hissinin yerini yavaş yavaş bir gönül rahatlığı ve hatta sevinç aldı. Akıllı bir adamdı. Kusursuz bir cinayet işlemiş, böylece herkesi aldatmış ve sonunda Anstey'i geçmişti. Ondan üstündü.

Fakat sonraları hayatını amaçsız bulmağa başlamıştı. Lorna'yı yitirdiğini anlayınca ona karşı duyduğu arzunun yerini Clive Anstey'e olan kin almıştı. Çünkü Lorna'yı o kazanmıştı. Bu kinin yanında Anstey'i altetme umudu ve nihayet onu öldürme tutkusu da vardı. Bütün bunlarla birlikte nefret hissi o zamanlar Lawson'un hayatına az çok bir doluluk ve anlam veriyordu.

Oysa şimdi, Anstey'le birlikte nefret hissi de ölmüş ve Lawson'un hiçbir şeyi kalmamıştı. Üstelik yalnızdı.

Düşünceleri bir kez daha Lorna'ya döndü. Kocası yoktu artık. Temkinli bir yaklaşma sonucu belki Lorna ile yeniden arkadaşlık kurmayı deneyebilirdi. Kimbilir, zamanla...

"Lorna Lawson," diye mırıldandı. Hoşuna gitmişti isimlerin uyumu.

Böylece Anstey'e karşı olan tutkusu Lorna'ya yönelmişti. Fakat bu kez farklı bir nedenle.

Lorna'nın arabası yanına geldiğinde işte bunlar geçiyordu aklından. Kocasının ölümünden sonra onunla ilk kez karşı karşıya geliyordu.

Evlendikten sonra Lorna'nın genç kızlık

havası çabucak olgun bir kadınlık havasına dönüşmüştü. Lorna şimdi zorla bir öpücük koparmaya çalıştığı o günkü halinden çok daha fazla istek uyandıran bir dişiliğe sahipmiş gibi geliyordu Lawson'a.

Lorna ile birden karşılaşması, ona karşı duydukları ve aklından çıkaramadığı gizli istekleri onu şaşkınlık ve kararsızlığa düşürmüştü.

“Sana şunu söylemek istiyorum Lorna, şey, Bayan Anstey,” diye söze başlarken durakladı. “Çok üzgünüm, şey için...”

“Üzüntünü kendine sakla,” dedi Lorna keskin bir sesle. “Onu senin öldürdüğünü biliyorum.”

Sözcükler kulaklarında gökgürültüsü gibi patladı; kekeledi Lawson.

“Ben, ben...”

“Evet, biliyorum,” dedi Lorna. “Benim için her şey ortada. Arkadan, bir korkağın vuruşuyla düşmüştü o. Hiç kimse fark ettirmeden yanına kadar gizlice yanaşamazdı. Tanıdığı ve güvendiği biriyle beraberdi o, yani seninle. Nedenini de biliyorum, soruşturmada söyleseydim dikkate almazlardı, ama ben biliyorum.”

Delici bakışlarla Lawson'a baktı.

“Kıskançlık; kıskanıyordun onu. Senden daha üstün biriydi. Her şeyde seni arkada bıraktı; öyle değil mi? Ve bana sahip oldu. İşte buna dayanamadın. Yoldan çıkmış rezil herif seni. Böyle olduğunu hep biliyordum zaten.”

Lawson açık kalan ağzıyla bir şeyler söylemek istedi, ama dudakları oynadı sadece. Lorna daha da yüklendi:

“Önce köpeği öldürdün, sonra da onu. İn-kâr etmeye kalkma.”

Lawson hiçbir şey söyleyecek durumda değildi. Güçsüz kalmıştı. Bu karşılaşma ve Lorna'nın saldırısı öyle ani olmuştu ki, dili tutulmuş ve ağzının içinde donmuştu sanki.

“Kurtulduğunu sandın, değil mi? Ama benden kurtulamadın. Şimdi beni iyi dinle Lawson, çünkü bütün ruhumla söylüyorum bunları: Ailemizde büyücülük söylencesi vardır. Her nesilde bir kız evlat bu gizli güce sahip olurmuş. Yüzlerce yıl böyle sürüp gitmiş bu. Bu sefer sıra benim, şimdi güç bende. Küçüklüğümden beri bunu biliyor ve içgüdüyle seziyordum. Gerçeği anlayan büyükannem bu konuda eğitti beni. Sonraları ben de kitaplarla çalıştım. Ve senin yok olmana adadım kendimi. Çarmıha gerilmiş adamdan sakın!”

Lorna'nın arabası hızla yanından uzaklaşıp karanlıkta kaybolurken Lawson korku ve düşünce içindeydi.

Gece geç vakte kadar oturdu ve Lorna ile karşılaşmasını düşündü. Basında çıkan cadı hikâyelerine ve büyüyle adam öldürme törenlerine ilişkin haberlere rağmen Lorna'nın sözlerine boş vermeye çalıştı. Lorna'nın büyücülük iddiası ve bunu çocukluğundan beri bildiğini söylemesi bir saçmalık ve hayal ürünü gibi geliyordu ona.

Fakat olaya gülüp geçecek durumda değildi. Bir cinayet işlemiş ve işin içinden sıyrıldığı sanmıştı. Sonra öldürülen adamın karısı karşısına çıkıp onu cinayetle suçlamış ve büyücü olduğunu söylemişti kendisine. Bunu

söyleyen kadın en çok arzuladığı kadındı üstelik. Bu gece söyledikleri Lawson'u çok etkilemişti. Sanki korkunç bir güç ruhunu kavramış ve onu sarsarak bedeninden gevşetmişti. Söylediği sözler bir hayvana basılan kızgın damga gibi yakarak beynine işlemişti. "Bütün ruhumla söylüyorum bunları... Bir kız evlat... Bu gizli güce sahip olur... Şimdi güç bende... Adadım kendimi... Senin yok olmana... Çarmıha gerilmiş adamdan sakın!" Bu sözler buzla kaplamıştı kalbini.

Hangi korkunç eylemi anıştırıyordu bunlar? Nasıl bir simgeydi bu ve ne demeye geliyordu?

Ertesi günün akşamı koyulaşan karanlıkta meyhaneden evine dönerken ilk korku düştü Lawson'a.

Kuşkulu bakışlarını gezdirdiği görüş alanının köşesinde dalgalanan bir şey gördü ve döndüğünde o şey gözlerinin ortasına vurur gibi hızla üzerine atıldı. Lawson'un beynine kaynar sular döküldü sanki. Korku dalgaları sardı benliğini. Çitin üzerinden gelen o şeyde birden Clive Anstey'i gördü. Az daha yere düşüyordu. Evet, o dirilmişti ve şimdi üzerine yürüyordu. Lawson'un dizleri çözüldü. Kaynar sular beyninden tüm bedenine yayılırken onun tekrar dalgalandığını gördü ve perdede değişiveren bir görüntü gibi bu şekil, birden korkuluğa dönüştü. Dalgalanan giysisiyle uzun bir tahta bacak üzerinde dikildi kaldı.

Lawson'un neredeyse duracak hale gelen kalbi yeni atışlarla tekrar hayata döndü ve donmuş damarlarında kan tekrar dolaşmaya

başladı. Fakat bir sürüngenin soğukluğunu andıran korkunun eli boğazını sıkmayı sürdürüyordu. Dimdik olan saçlarıyla Lawson, korkuluğun Anstey'in giysilerini taşıdığını gördü, hem de onu öldürdüğü gün üzerinde olan giysilerini.

Ölen adamın giysilerine uymayacak kadar uzundu korkuluk. Omuz kısmı geniş, diğer tarafları inceydi. Yüz kısmının gölgeli bir oyuk oluşu tehdit eder bir hava veriyordu ona. Bu çerçeve ve giysiler içinde Anstey'in hayalete benzer hatlarını sezdi. Ufkun soluk ışığına karşı açılmış kollarıyla korkuluğun görüntüsü, çarmıha gerilmiş bir adamı andırıyordu.

Lorna'nın sözünü ettiği 'şey' bu olmalıydı.

Ne anlama geliyordu bu? Nasıl bir kadın yapabilirdi bu işi? Ölmüş kocasının giysilerini bir korkuluğa giydirmek de ne oluyordu?

"Ancak bir büyücü," diye yanıtladı kendi sessiz sorusunu. Bu yanıt verirken ürperdi ve serin bir esinti terli gömleğini sırtına yapıştırdı. Aceleyle evine giderken arkasına bakmaya cesaret edemedi.

Korkuluğu gördüğü andan itibaren Lawson'un hayatı bir karabasana dönüştü. Bu korkunç suçlama ve bir hayaletten daha kötü olan bu 'şey' hep aklındaydı. Hayaletten daha kötüydü, çünkü bir hayalet herkes kendisini görsün diye gece gündüz ortada dikilmezdi. Orada, şu yönde ve şu çitin ardında kurbanının bir benzeri giysiler içinde dikilirken ve de esinti ona bir hayat belirtisi verirken Lawson nasıl huzur bulabilirdi?

Ne yapabilirdi Lawson?

Korkuluğa karşı bir eyleme girişecek miydi? Ürktü bu düşünceden. Yakacak mıydı onu? Hayır, korkuyordu; bir tuzak olabilirdi bu, görülebilirdi. Böyle olmasa bile onu yakması yeni bir polis soruşturmasına yol açabilirdi. Kim yakardı onu katilden başka?

Lorna'nın bu kanıtlanmamış şüpheleriyle polise gideceğini sanmıyordu. Fakat onun aklından daha kötü şeylerin geçtiğine inanıyordu ve bunlar henüz bilinmez olduğundan daha da korkunç geliyordu Lawson'a.

Dikkati çekmekten korktuğu için yılların verdiği meyhane alışkanlığından vazgeçmeye cesaret edemedi. Diğer akşamcıların korkuluğun giysilerindeki korkunç gerçeğin farkına varıp varmadıklarını ve bunun sözünü edip etmediklerini merak ediyordu.

Evet, farkına varmışlardı ve de sözünü ediyorlardı.

“Antika bir iş,” dedi biri.

“Normal gözüküyor bana,” diye akıl yürüttü öteki.

“Doğaüstü,” dedi yaşlı biri. Hiç kimse gülüp geçmedi bu söze.

“Ne demek istiyorsun bununla?”

“Korkuluğa kocasının giysilerini giydirmiş, hem de öldürüldüğü gün giydiklerini. Sözüme kulak verin, bir katil avı bu. Evet, o kadın kocasının katilini avlamak istiyor.”

Soğuk bir sessizlik çöktü dinleyenlere.

“Sahiden böyle mi düşünüyorsun Tom?” diye sessizliği bozdu biri.

“Mim koyun sözlerime, o ‘şey’ sadece kargaları korkutmak için konmamış oraya. Her

kim için konmuşsa onun yerinde olmak istemem doğrusu.”

“Ben de,” dedi korkulu bir ses.

O gece, korkuluk bahçe kapısına biraz daha yaklaşmış gibi geldi Lawson’a. Korkulu gözleriyle yan yan bakarak hızla geçti yanından. Evin kapısına vardığında titriyordu.

Uykusuz ve korkulu bir geceden sonra inip korkuluğun aynı yerde durup durmadığına baktı. Pek cesareti yoktu, ama içinden bir şey dürttü onu, zorladı. Bahçe kapısına geldiğinde korkuluğun üzerine eskî ve küçük bir tahta levhanın ilâştirilmiş olduğunu gördü. Üzerinde beyaz boya ile ve düzensiz harflerle yazılmış iki sözcük vardı: ‘Ben öldürüldüm.’

Korkuluk kapıya daha yakın duruyordu.

Kapının zinciri yerinden çıkmıştı, sallanıyordu.

Lawson aceleyle zinciri taktı ve kaçtı oradan.

Meyhaneye gitmeyi bıraktı. Oradakiler ne düşünürse düşünsün vız gelirdi. Çitin dışında, karanlıkta dikilen o ‘şey’in yanından geçmeyi göze alamıyordu artık. Fakat korkusuna rağmen her sabah dışarı çıkıp kapıya bakmadan da edemiyordu.

Her seferinde de zinciri çözülmüş ve sallanır durumda buluyordu. Her gün biraz daha yakınına sokuluyordu korkuluk onun. Bir şey daha vardı: Hava ne kadar sakin olursa olsun korkuluğun giysileri sanki esinti varmış gibi sürekli dalgalanıyordu. Zincir de hiçbir neden yokken her zaman sallanıp şakırdıyordu. Kapının civarındaki hava nemli ve ka-

ranlık bir yerden geliyormuş gibi serin ve farklıydı başka yerlerden.

Lawson meyhaneye gitmekten vazgeçeli bir hafta kadar olmuştu. Pazar günü kiliseye giden kişileri gözledi perde arkasından. Neşeli ve kaygısız gözüküyorlardı. Lawson bu halleriyle kışkandı onları, gidenlere katılmak istedi. Oysa hiç kiliseye gitmezdi.

Gökyüzü karardı, hava bozdu. Bahçe kapısına gidip bakma isteği Lawson'un içini kemiriyordu. Heyecanının biraz yatışması için gidip zinciri bağlaması gerektiğini biliyordu. Bağladıktan sonra hiç olmazsa geceye kadar öyle kalırdı. Her kimse -veya her neyse- yalnız gece yapıyordu bu işi.

Köydekilerin hepsi kilisedeydi şimdi. Etrafta kimseler olmazdı. Onlar dönmeden dışarı çıkabilirdi. Bahçe kapısına kadar gözlerini yerden kaldırmadı. Zinciri takıp bu lanetli yerden uzaklaşmadan önce korkuluğa bir göz atmayı huy edinmişti. Bu kasvetli pazar günü çitin bu kısmındaki çimen ıssız ve ağır kokuluydu. Soluk gün ışığı burada daha da etkisizleşiyordu sanki. Zinciri takma işini tam bitirmişti ki bir el değdi omzuna.

Sıçrayarak döndü. Az daha düşüyordu. Toparlandı ve panik içinde baktı.

Lorna Anstey'di bu.

Bakışları, Lawson'un üzerinde kurduğu güçle doluydu. Dudaklarında vahşi bir hayvanın gülümsemesi vardı.

Lawson kör bir öfkeyle doldu.

"Dur bakalım," dedi Lorna anlamlı ve yumuşak bir sesle.

Lawson durdu ve bekledi. Neydi acaba bunun anlamı?

“Bana bir kötülük yapabileceğini düşündüm,” dedi Lorna. “Yapma, çünkü kendimi korumak için gerekeni yaptım. Şu anda bankada bir mektup var. Öldüğüm zaman açılacak. Bir cinayete kurban gittiğimde suçlunun sen olacağı yazılı onda. Ayrıca beni sürekli tehdit ettiğini de yazdım, kocamın katili olduğuna ilişkin şüphelerimi de.” Son sözcükleri ağzından çıkarken başıyla korkuluğu gösterdi Lorna. Lawson titredi.

“Böyle bir mektup başına iş açar senin. Darağacını boylarsın.”

“Peki, ya her şeye boş verirsem,” dedi Lawson ümitsiz bir cesaretle.

“Az kaldı,” dedi Lorna acı bir gülümsemeyle. “Bak, gittikçe yaklaşıyor o.”

Lawson'un beynine bir boşluk doldu. Sadece soluk ışıktaki üzerine eğilen korkuluğu görüyordu. Kendini topladığında Lorna gitmişti. Eve dar attı kendini.

Ertesi gün bahçe kapısına gitmedi. Aynı gece korkuları bir düşte yoğunlaştı:

Geceydi. Korkuluk zifiri karanlıkta dikiliyordu. Zincir çözüktü, ortalıkta çıt çıkmıyordu. Kapı içeri doğru açıldı ve korkuluk bulunduğu yerden hoplayarak ilerledi. Bahçe yolunda biraz durakladıktan sonra üç kez daha hopladı. Her seferinde ön tarafı biraz daha dönüyordu. Durduğunda yüzü Lawson'un evine dönüktü. Giysileri karanlıkta dalgalanıyordu.

Lawson bağırarak uyandı. Dimdik oturdu

yatağında. Her yanını soğuk ter basmıştı. Kıvrılarak kalın bir ip haline gelmiş çarşafın içinde boğuluyor sandı kendini. Boynundan çarşafı çözdü, sonra da sendeleyerek kalktı.

Oturma odasında viski doldurdu kendine. Ateş yakarak karşısına oturdu. Titriyordu. Günün ışımasını bekledi.

Ve uyudu.

Yeniden düş gördü. Bu kez Lorna'yı.

Çiftlik evinin mutfağında mum ışığı karşısında masa başına oturmuş bir şeyler yapıyordu. Garip şeyler.

Masanın üzerinde siyah bir tahta vardı, her bir köşesinde de küçük birer tas. Bunların içinde piramit biçiminde birer yığın halinde birtakım maddeler vardı: Otlar, tütüsüler. Taslardan dumanlar çıkıyordu. Siyah tahtaya yakın çevrenin düzenli bir krokisi çıkarılmış gibiydi. Tarlalar, ağaçlar ve nehir, kendi bahçesi ve evi. Bunların üzerinde tütüsü dumanı kıvrılıyor ve tahtadaki çizgiler beyaz bir bulanıklık içinde gerçek gibi görünüyordu.

Lorna değişmişti, cılızdı, ne kadın ne de erkeğe benziyordu. Gözleri mum ışığında bir başka parlıyor ve hatlarında amansız bir hırs ve tehdit seziliyordu. Parmaklarının arasından sallanan bir ipin ucunda küçük bir kukla asılıydı. Küçük bir korkuluktuktu bu. Siyah tahtada korkuluğun şimdi durduğu yeri belirten karenin üzerinde duruyordu.

Lawson korkuyla seyrediyordu bunları. Derken Lorna kukla korkuluğu bahçe yolu yönünde hoplatmaya başladı, sonra da bahçe kapısını simgeleyen bir kibrit çöpünün önüne

getirdi onu. Lawson'un düşünde g rd   gibi duruyordu  imdi. Lorna kibrit   p n  bir kapı gibi dikkatle açarak kukla korkulu u içeri soktu ve arkasından kapattı sözde kapıyı. Kukla Lawson'un evinin kapısına giden patikanın üzerindeydi artık.

T ts  dumanı evin üzerinde daha koyula mı  gibiydi ve kukla aynı yönde hafif hoplamalarla ilerliyordu.

Lawson dehşet içinde uyandı. Gün ı ıyordu, ateş s nm  t . D   m  görmüştü, yoksa ruhsal benli i bu korkunç gerçeğe tanık mı olmuştu?

Pek çok kimse gibi Lawson da büyücülük hakkında bir şeyler okumu tu. Balmumundan yapılmış ve insana benzetilen biçimlere i ne batırma ya da onları yavaş yavaş eritme gibi eylemlerin bu biçimlerin benzetildi i gerçek kişileri nasıl etkilediği yazılıydı okuduklarında. Vudu geleneğine sahip yerlilerin insan öldürmeye yönelik b y c l   n  de duymuştu. Cahil ve k r inançlı vah iler üzerinde bunun ne kadar güçlü bir etki yapabileceğini anlayabiliyordu. Fakat kuklaların elle yönetilerek kişi ve olayları etkilemek Lawson için akıl erdirilmez bir büyücülük biçimiydi.

Şimdi Lawson için iki olasılık vardı: Ya Lorna sözde büyücülük gösterisi ile  u lanet korkulu u ve kapı zincirini elle oynatarak Lawson'u telkin altında tutuyor, ya da gerçekten kara büyü yardımıyla onları yönetiyordu.

Durumunun farkındaydı Lawson. Suçlu olarak bu telkine yalnız kendisi tepki göstere-

bilirdi. Suçundan ve Lorna'nın bunu yüzüne vurmasından dolayı tedirgin ve şaşkındı. Lorna da biliyordu bunu. Tek çıkar yol Lorna'yı ortadan kaldırmaktı, fakat Lorna bunu sezmış ve bankaya emanete verdiği mektupla bunu bildirerek Lawson'u engellemiştir.

Eğer sahiden Lorna korkuluğu ve zinciri elle kendisi oynatıyorsa bunu anlamamanın bir yolu vardı: Olan biteni gece gözleyebilirdi. Hayır, yapamazdı. Bunu düşünmesi bile zordu.

Peki, ya Lorna kara büyü yoluyla korkuluğa korkunç bir hayat biçimi iletiyorsa? Anstey'in mezar ötesinden büyüyle getirilmiş hayatını?

Ve bunun sonucunda, ya 'çarmıha gerilmiş adam' karanlığın içinden hoplaya hoplaya üzerine doğru geliyorsa?

Bütün benliği sarsıldı bu düşünceyle. "Suçum yüzünden bütün bunlar, suçluyum ben. Tanrım! Neden izin verdin buna? Niçin durdurmadın beni?"

"O 'şey' sonunda karşıma dikilince ne olacak? Er geç gelecek karşıma. Çünkü o büyücünün amacı bu. Hayır, ben çıldırırım o zaman. Artık gece uyuyamam. Gündüz uyuyup gece uyanık kalmam gerek."

Fakat bütün çabasına rağmen uyku girmedi gözüne. Karanlık basarken odadan odaya dolaşıp duruyordu. Gözleri kızarmış, benzi solmuştu. "Korkunun avıyım ben, kendi günahımın sırttan kafatası. Sinmişim bir köşeye, kendi evime tıkılmış acı çekiyorum."

Karanlık basmadan önce sanki bir kuşat-

ma altındaymış gibi hazırlık yapmaya başladı. Gece için yeterli gazyağı ayırdı, bütün kapıları kilitledi. Hatta yatak odasına açılan iç kapıyı bile. Hissettirmeden sinsice yaklaşabilirdi belki. Pencereleer panjursuzdu, ama şimdi bir şey yapılamazdı.

Sonunda şöminenin yanında el altında bir yere tabancasını koyarak koltuğa yerleşti. Önündeki karanlık ve cehennem gibi bir geceyi böyle savuşturmaktı niyeti.

Uyudu ve düş gördü.

Yine Lorna'nın evindeydi. Her şey önceki gibiydi; yalnız bu kez Lorna'nın yüzü başarısının sevinciyle aydınlanmıştı. Gözlerini kaldırdığında Lawson onları kocaman gümüş paralar gibi parlak gördü. Kendi görüntüsü de vardı onlarda, kapana kısılmış olarak.

“Ne yaptığımı görüyorsun, değil mi?” dedi esrarengiz bir gülümsemeyle. “Git, bahçe kapısında dur da korkuluğa bir bak! Kocamın cesedinden aldığım saç var onun başında, cebinde de parmak derisi. Bunun ne anlama geldiğini yakında anlayacaksın. Ona can vereceğim.”

Düşünde sessiz bir çığlık gibi kaçtı onun yanından. Zalim bir muknatisin havada yakaladığı bir iğne gibi bahçe kapısının yanında buldu kendini. Görmek için ortalık henüz çok karanlıktı, fakat işitebiliyordu.

Sonra evde buldu kendini. Koltukta uyan kendine bakıyordu.

“Uyan, aptal! Geldiğini bilmiyor musun? Aptal; o geliyor. Onu şu çalı süpürgeli büyücü kadın gönderdi. O karanlıkta tak, tak yak-

laşırken nasıl uyuyabilirsin, odun kafalı? İşi-
tiyorum geldiğini!”

Uyandı. Kendi bedenindeydi, kendisiydi.
Ve birden pencerede bir tıkırtı duydu. Sıçradı
yerinden. Korkuluk pencereden içeri bakıyor-
du.

İşte sonunda ulaşmıştı ona. Sadece pen-
cere vardı aralarında. Onu alıkoyan başka
hiçbir engel yoktu. Bir şey arar gibi duran
bomboş yüzü, aslından daha korkunçtu.

Lawson ezici bir dehşetin dikenine sap-
lanmış çaresiz bir tırtıl gibi kendisinin, bu
kör avcının hedef bellediği bir av olduğunu
biliyordu.

“Mahvoldum ben, kalbim duracak nere-
deyse. Hayır, durmamalı, ölürüm yoksa. Göz-
lerim kararıyor. Derin nefes almalıyım, ahh,
yine atıyor kalbim, çarpıntıyla, acı çekiyor-
um, çaresizim, ruhum bedenimden ayrılıyor
sanki...

“Dur aptal, kendine gel!”

Çılgınlığının burasında panik içindeki
duygularını dizginledi ve onları kontrol altına
alarak günlerden beri ilk kez dağınık dünya-
sının gerçekdışı ve sisli görüntülerini akılcı
bir çabayla mantığa vurdu.

“Dur bakalım. Bir gözboyacının oyununa
kanacak kadar çocuk musun sen? Yoksa bir
ilkel mi? Mantiğin nerede? Bu bir büyü değil!
O da Anstey değil! Bir korkuluk bile değil o!
Gerçek bir kişi olmalı. Çünkü Anstey öldü.
Lorna, evet ondan başka kim olabilir? Girdi-
ğim suçluluk bunalımından yararlanarak içi-
me delilik tohumları ekmeyi tasarladı. Tel-

kin... bu iş bir düzenden ibaret. Korku üreten hareketlerin ayarlanması.

“Ha... ha, Lorna beni delirtmeye çalıştı, kalbimi durdurmaya çalıştı. Ne kadar zalimce! Hiçbir şey bağışlatmaz bunu.

“Dur hele, dur. Artık korkuya kapılmamaya kararlıyım, ama o bunu görmemeli. Pencereden çekildi. Şimdi ne yapacak? Artık gizlenmeyeceğim, kendi evimde mahkûm olmayacağım. Ha... ha, şimdi de kapıya geldi. Senin çarmıha gerilmiş adamın, çalıçırıp ve samandan başka bir şey değil. Bir yığın o, bir korkuluk, ya da bir hiç. Kapıyı tıkırdatıyor. Sen de bir hiçsin. İçimde gökgürültüsü ve kızıl bir patlama var, sellerin gürültüsü, karanlık dehlizlerde hızla taşıp kabarak yukarı çıkan kızıl sellerin gürültüsü. Kapıyı açıp seni içeri alacağım, sonra da yakalayıp kendi ellerimle öldüreceğim seni!”

Hızla açarak şaşırtmak için kapıya atıldı. Fakat öfkeyle kasılmış parmakları sürgüyü henüz çekmişti ki, kapı dışardan bir itişle yüzüne vururcasına açıldı. Lawson'un öfkeli yüzü dehşet içinde dondu kaldı kapının çerçevesiyle karşılaştı. Ayakları yoktu, sadece bir sopa vardı ve bir de dalgalanan giysiler.

Bağırıyordu Lawson, olanca sesiyle bunun olanaksızlığına karşı bağırıyordu. Ve çaresiz bir direnme çabası içinde elleriyle vurma hareketleri yapıyordu soğuk karanlığa doğru.

“Çıldırılmış,” dediler. Delirmişti herhalde, yoksa evine neden saman parçaları serpmiş olabilirdi ki?

"Samırın bir kriz geçirmiş," dedi doktor. "Kasları öylesine bir güçle kasılmış ki, kemiklerini mengene gibi kavramış. Bu durum olasıdır, ama gene de böyle bir şey göreceğimi hiç ummazdım."

Bayan Anstey kendi bahçesindeki korkuluğu indirdi yerinden.

Ve sonra yaktı onu.

Özel bir törenle.

BEKÇİNİN ÖYKÜSÜ

Edith Olivier

Bekçi öyküsünü bitiremedi. Fakat gerek yok buna. Son satırlarını kendi eliyle yazmış olsaydı bile başından geçenleri belleğimde şimdi olduğundan daha iyi canlandıramazdım.

Deniz kıyısındaki küçük evime bir bekçi bulmak için gazeteye ilan verdiğimde çok yakın bir dostumdan bu konuda aldığım bir mektup beni çok sevindirdi. Onun salık verdiği bir kimse benim için güvenilir biri demektir.

Dostum Jem, teknesinin kaptanından söz ediyordu mektubunda. Adamın adı Horter'dı. Birkaç yıl yanında çalıştırmış, tekneyi satınca Horter'a yol vermek zorunda kalmıştı.

Yazdığına göre, yanından ayrıldıktan sonra Horter iki kez denize çıkmış ve iki yolculuğu da kaza ile sonuçlanmıştı. Birisinde kurtulan tek yolcu Horter'dı. Bu olaylar onu çok üzmüş ve adam denize veda etmişti sonunda. "Tam istediğin gibi biri," diyordu Jem, "dürüst ve üstelik her işte beceriklidir."

Birkaç gün sonra Jem'i kulüpte gördüğümde, sınırları zayıflamış bir insanı ıssız bir

sahildeki bomboş bir evde bırakmanın doğru olup olmayacağını sordum. Horter evli olsaydı daha iyi olurdu kuşkusuz, oysa şimdi evde gece gündüz tamamen yalnız kalacaktı.

Jem görüşüme katılmadı. Ona göre deniz yolculukları dışında Horter'ın sinirleri çok sağlamdı. Bir tek kendisinin kurtulduğu deniz kazasında ölen tayfalardan biri Horter'ın çok yakın bir arkadaşıydı ve Horter onun ölümünden kendini sorumlu tutuyordu. Bu suçluluk duygusu iyice yer etmişti belleğinde.

"Horter denize çok düşkün bir adamdır," dedi dostum. "Her yaşlı denizci gibi onun da tuhaf inançları var, hepsi bu. Yoksa iyi adamdır, kıyıda geçireceği birkaç yıl ona iyi gelir sanırım."

Horter'ı çağırıp konuşunca hoşlandım ondan. Gerçekten sinirleri çok zayıftı. Fakat ciddiye alınacak kadar kendini bilmez ve sarsak bir hali yoktu. Aksine, davranışları çok sakin. Konuşmamız süresince bir gülümseme ifadesi bile oluşmadı yüzünde. İçine kapanıktı. Hüzünlü bakışları beni görmeden, yalayıp üzerimden geçiyordu. İyi günler geçirmiş soylu ve züppe bir kişiye benziyordu, ama şu anda eskimiş, ya da modası geçmiş denebilecek bir züppelikti bu. Örneğin, çok iyi ve pahalı bir tür ipekten yapılmış eskice bir gömlek giymiş ve kollarını dirseklerinin üzerinde katlamıştı. Kemer yerine eski bir kuşak kullanıyordu. Temiz, beyaz pantolonu ilk satın alındığında hayli pahalı olmalıydı. Yüz hatları düzgündü, yakışıklı olduğu söylenebilirdi. Açık mavi gözleri vardı. Çene kısmının basık-

lığı düzgün burnuna bir gaga görünümünü veriyordu. Bu özellikleri yüzünden Horter hüznölü ve esrarengiz bir martıyı andırıyordu. Hani neredeyse kanatlarını açıp gökyüzüne süzölüverecekmiş gibi geliyordu bana.

Kendisini işe almam için çok istekli gözüküyordu, oysa ben bu yaşlı ve hüznölü kuşun deniz kıyısındaki o esintili evimde kış geceleri yapayalnız kalmasını bir türlü benimseyemiyordum. Orasının ıssız bir yer olduğunu söyleyerek uyardım onu.

“Yalnız kalmak benim için bir sorun değil,” diye yanıtladı. “Evinizde şimdiki hayatımda olduğundan daha yalnız olamam.”

Bunu söylerken düşünceliydi. Melankolik sesinde en ufak bir değişme yoktu.

“Peki, istediğın buysa...” diye başlarken kesti sözümü.

“Evet bu,” dedi, ama kaba bir tavırla yapmadı bunu. Yüksek sesle düşünür gibiydi.

Horter’a ilişkin kuşkularımdan tamamen kurtulamamış olmama rağmen dostum Jem’in önerilerine uyarak onu işe aldım sonunda.

Evimin bulunduğu deniz kıyısı o zamanlar bugünkünden çok daha ıssızdı. Taştan yapılmaküçük evin sanki yüzyıllarca denize karşı durmuş gibi bir hali vardı. Dalgalara ve rüzgâra o kadar açıktı ki, çevresinin bir parçası olmuştu. Benim için çok kasvetli olduğundan kışın buraya gelmezdim, ama yazın hoşuma giderdi bu yer. Bütün hafta sonu tatillerimi burada geçirirdim. Yatak odamın penceresinden hemen denize girebilirdim. Çünkü gelgi-

tin en yüksek zamanında dalgalar evin duvarlarına kadar ulaşırdı.

Bunları düşününce denize veda eden Horter'ın bu durumda hiçbir zaman denizden uzaklaşamayacağını anladım. Fakat kendi bileceği bir işti bu.

Horter eve yerleştikten sonra mektuplaşmaya başladık. On beş günde bir haber alıyordum ondan. Yazısı çok güzel ve okunaklıydı. Yazış biçimi de iyi bir öğrenim gördüğünü belli ediyordu. Fakat mektupları çok kısaydı. On beş günde bir gönderdiğim çekleri aldığından ve her şeyin yolunda olduğundan başka bir şey yazmıyordu genellikle.

Şubat ayında hiç yazmadı. Yurtdışında bir gezideydim. Mektupları elime geçmiyordu. Döndüğümde ise en son gönderdiğim çeki aldığını bildiren mektubunu bulamadım. Oysa aradan iki hafta geçmişti. Zamanı geldiğinden ikinci çeki de hemen gönderdim. Aynı anda mektup da yazdığım halde yanıt alamadım Horter'dan.

Kuşku içindeydim. Evimi de özlemiştim. Şubatın ortası olmasına rağmen hava sanki bahar havasıydı. Hemen Horter'a tel çekerek yola çıktığımı ve öğle yemeğinde orada olacağımı haber verdim.

Ev terk edilmiş gibiydi. Bacadan duman çıkmıyordu. Pencere ve kapıların yanı sıra, bu güzel havada panjurlar da kapalıydı güneşe karşı. Çevredeki tek hayat belirtisi evin üzerinde dönüp duran martılardı. Hüzünlü çığlıklarla uçuşuyorlardı havada.

Hemen evin kapısına doğru uzayan pati-

kaya atıldım. Hızlı adımlarla kapıya ulaşınca ittim kapıyı, kilitliydi. Şaşırdım. Herhalde telgrafım geldiğinde Horter dışarı çıkmıştı. Bu durumda evde yeterli yakacak ve yiyecek yok demektir. Önce evi yalnız bırakıp gittiği için Horter'a kızdım, ama sonra ona hak verdim. Canı sıkılmış ve yürüyüşe çıkmış olabilirdi. Evin çevresinde dolaşarak kıyıya geldiğimde iyice kuşkuya kapıldım. Horter'ın pek yürüyüşe çıkmış bir hali yoktu. Panjurları kapalı pencerelerin kasvetli bir görünüşü vardı. Yanıtsız kalan mektuplarımı anımsadım. Horter görevini haftalar önce bırakmış olabilir miydi?

Mutfak kapısı denize bakıyordu. Yaklaşırken kapının altında bir iz gördüm. İçerden sızmış ve pıhtılaşmış kan iziydi bu. Burada garip şeylerin geçtiği anlaşıyordu. Evin içi de gözüküyordu pencereden.

Evimin sağlam olduğunu daha önce de söylemiştim. Bu nedenle kapıyı omuzla zorlamam bir sonuç vermedi. Girecek bir yer bulmak amacıyla evin çevresini dolaştım. Hayır, hiçbir yol yoktu. Sonra bacaya baktım, çatıya tırmanıp oradan girebilirdim belki.

Böyle durup ne yapacağımı düşünürken evin çevresinde dönüp duran martılardan biri, çizdiği çemberi genişleterek yükseldi ve birden üzerime pike yaparak gözlerime doğru atıldı. Hemen bastonumla vurup kendimi korumasaydım gözlerimden birini çıkarırdı herhalde. İndirdiğim darbeye kanadı kırıldı ve çırpınarak denize düştü. Kıydan birkaç metre ötede debelenirken en azından altı yedi

martı üzerine çullandı bir anda. Hırsla saldır-
dıklarına göre onu öldürünceye kadar gagala-
yacaklardı anlaşılan. Sırtımı döndüm onlara;
bana saldıran martının çok düşmanca bir gö-
rünümü olmasına rağmen ona vurduğum
için pişman olmuştum.

Olmayacak bir şeydi bu. Hayatımda ilk
kez bir martının saldırısına uğramıştım. Pa-
nik içindeydim, korkuyordum. Tekrar kapı-
nın altındaki kan izine baktım. Evet, bir şey-
ler olmuştu burada. İçeri girmeliydim.

Evin öte yanındaki bir pencereyi kırarak
içeri girmeyi denedim. Bu arada elimi fena
halde kestim, kanadı. Elimi mendille sardım.
Şansım iyi gitmiyordu bugün.

Dışarıdaki gün ışığına karşılık panjurlar
kapalı olduğundan içerisi zifir gibi karanlıktı.
Gözlerim karanlığa hemen alışamadığından
bir sandalyeye çarparak tökezledim. Panjur-
ları açtım, biraz ışık girdi içeriye. Ev çok ha-
vasızdı, üstelik tuhaf bir koku sinmişti her
yere. Pencereyi de açtım, anlaşılan Horter bu-
rada hiçbir şey yapmamıştı.

Oturma odası tozlu, kirli ve soğuktu.
Onun pencerelerini de açarak mutfığa geç-
tim. Kapının hemen iç tarafında ayağıma yu-
muşak bir şey takıldı. Eskimiş bir tüy yatağa
benziyordu dokunuşu. Her neyse onu ayakla-
rıyla iterek penceye doğru ilerledim, çünkü
burada koku daha da artmıştı. Pencereyi aç-
tıktan sonra dönüp odaya baktım.

Koku olması gayet olağandı, çünkü oda
ölü martılarla doluydu. Birkaç martı leşi bir-
birinin üzerine yığılmış duruyordu. Dökül-

müş tüyleri döşemeyi kaplamıştı. Şaşkınlık ve korku içinde baktım bu manzaraya. Neler olmuştu bu evde? Birden yığının içinde bir şey dikkatimi çekti: Martı leşlerinin arasında büyük bir kemik vardı. Bir insan kemiğiymiş bu.

Yıgılı kuş leşlerini sağa sola atmaya başladım. Kendimi korkunç bir cadı gibi hissediyordum. Kuş yığını ortadan kalkınca Horter'in cesedi çıktı meydana. Elbisesinden kalan yırtık kumaş parçaları örtüyordu kemiklerini. Kafatasında yapışıp kalmış birkaç saç parçasından başka bütün kemikleri soyulmuştu. Açık pencereden gelen esintiyle yerdeki tüyler iskeletin yüzüne doğru havalanıyordu. Aynı esinti masanın üzerinde açık duran eski bir defterin sayfalarını da kımıldatıyordu. Daha önce hiç dikkatimi çekmemişti bu defter: sayfaların hışırtısı beni ona doğru itti. Alıp baktım, ilk bakışta yazıyı tanıyamadım. Kargacık burgacık ve düzensiz yönlerle giden satırlarla yazılmıştı. Sayfalarda kan lekeleri vardı. Kasap dükkânlarında gördüğüm ve etlerin üzerine şişle geçirilmiş iğrenç etiketleri anımsattı bana bu. Sonunda iğrenme duygumu yenerek birkaç sayfa çevirmeye zorladım kendimi. Defterin ilk sayfasındaki yazılar daha düzgün ve okunaklıydı. Üstelik tanımaya başlamıştım yazıyı, çünkü en baştaki satırlar geçen birkaç ay içinde tanıdığım bir yazı biçimiydi. Evet, Horter'in yazısıydı bu.

O anda her şeyi unutarak mutfak masasının başına oturdum ve bekçiden kalan defteri okumaya başladım:

"Üzerimdeki suçluluk duygusundan kurtulmak için her yolu denedim, ama zorla unutmaya çalışarak değil; çünkü kabulleniyordum suçumu. Fakat her yol kapalıydı. Günah çıkarmanın, belleği baskı altında tutan sorunlar karşısında insana rahatlık verdiğini söylerler. Oysa burada böyle bir olanağım yok. Bu yüzden ben de her şeyi benden sonra bu mutfığa girecek olanlara bırakıyor, her şeyi onlara açıkıyorum. Hiçbir sır bırakmıyorum ardımda. Bu satırları okudukları zaman kimbilir nerede olacağım. Hiçbir yerde benim için huzur olmayacağını biliyorum, fakat eminim ki şu satırları okuyacak olan sizler, bu ağırlığı benimle paylaşacaksınız. Benim için çok ağır bir yük bu, eziyor beni. Her şeyi birisine anlatıncaya kadar hiçbir kurtuluş yolu yok benim için. Zavallı Allan. Denizin dibini boyladı. Oysa ben izleyemedim onu. Kıyıya çıktım. Aynı sandalda birlikteydik, ben ve o. Ben kurtuldum. Adada tek başıyındım. Her yerde aradım onu, unutmadım, hep aradım. Fakat geldiğinde tanıyamadım onu. Nasıl tanıyabilirdim? Kanatları vardı. Dostum Allan melek değildi ki! Fakat onu her an anımsamayı sürdürseydim tanıyaktım hiç kuşkusuz. İşte burada yanıldım. Her an düşünemedim onu. Çünkü açtım. Her yerde martılar vardı. Yakınıma kadar geliyorlardı. Kendilerini yememi istiyorlarmış gibi geliyordu bana. Cennetten çıkma nefis yemekler gibi beyaz beyaz üzerime geliyorlardı. Yedim. Tuz, tuz; ağzımda, midemde, beynimde, her yerimde tuz vardı sanki. Bir tuz yığı-

mydım ben. Hayır, hayır, kendimi toparlayıp durumu açıklamam gerek. Evet, o martıyı yedim. Çünkü o anda Allan'ı düşünmüyordum. Aklımdan tamamen çıkmıştı. Yedikten sonra anladım ne yaptığımı. ÖLÜ DENİZCİLERİN RUHLARI MARTILARA GEÇER. O kadar yakınımda uçmasının nedeni benden yardım istemektir. Oysa ben onu yedim. İşte şimdi biliyorsunuz ne olduğumu. Bir yamyamım ben. Din adamları bir çare bulabilirler mi buna? İşte bu yüzden sonsuza kadar tuza döndü her şey. Her an tadıyorum. Oh, Tanrım! Çıldırtıyor bu beni. Susuzluk. Viski içmeden duramıyorum, oysa bu da tuz. Üstelik martıların kanından daha da tuzlu.

“Adadan bir gemi kurtardı beni. Bir yamyam olduğumu bilmiyorlardı tabii. Bilselerdi güverteye alırlar mıydı? Hiçbir şey söylemedim onlara. Çünkü beni tekrar adaya bırakacaklarından korkuyordum. Fakat Tanrı her şeyi biliyordu. Uğursuz biriydim ben.

“Martılar burada da çevremde. Ölü denizciler yitik dostları için ağlaşıyorlar. Oysa o, dişlerimin arasında can verdi. Tuzluydu. Bu viski ondan da tuzlu. Nefret ediyorum, ama içmeden de duramıyorum.

“İşte, itiraf ettim; hepsi bu.”

Buraya kadar yazının Horter'a ait olduğu belliydi, fakat sonraki sayfayı çevirince yazının okunaksızlaştığını gördüm. Aceleyle yazıldığı açıktı. Sayfalarda çamurlu ve kanlı parmak izleri vardı.

“Martılar gittikçe yaklaşıyor. Tıpkı adadaki o gün gibi. Belki de hepsi aç. Onlara yiye-

cek bir şeyler bulacağım, ama tuzdan başka bir şey bulamam ki! Sonra susuzluktan çılgına dönerler. Yoksa tuzu severler mi? Söyleyin bana martılar, sever misiniz? Böyle bağırışmalarının anlamı nedir? Neler söylüyorlar çılgılık çılgılığa? Kocaman kanatlarıyla çevremde dönüp duruyorlar. Anlamıyorum istediklerini.

“İşte şimdi de odanın içindeler. On tanesi, belki de daha fazla. Değirmen taşları gibi durmadan dönen kanatlarıyla bağırarak dolanıyorlar. Pencereleri kapat, panjurları çek. Martılara yapacağım itirafımı. Sakin olup neden beni dinlemiyorlar sanki?

“Oda onlar için çok küçük artık. Beyaz değirmen taşları. Ve ben eziliyorum onların altında. Kanatlar, kanatlar. İşte mum da söndü, ama henüz karanlık değil. Odanın içi çok sıcak. Bu martılar suçumu biliyor, bedelini ödemem gerektiğini söylüyorlar. Benim de yaptığım bu zaten. Her şey bu defterde. İtiraf ettim, ama bunu onlara göstermenin ne gereği var. Okuyamazlar ki! Hangi dili bilirler? Sözcüklerin hiçbir anlamı yok şimdi. Bir suçun bedelini ödemek daha fazla bir şey olmalı. Yaptığınız bir şeydir bu, söylediğiniz değil. O şeyi yaptıktan sonra bedelini ödemek zorunda kalırsınız. Fakat artık çok geçtir. Benim durumum da bu. Her şey tuza döndü, hiçbir şey yapamam artık.

“Yiyecek istiyorlar. Ben de istemiştim. Yediğim canı istiyorlar, Allan'ın canını. Onun nerede olduğunu da biliyorlar, onun için geldiler. Aldığımı kendi isteğimle geri vermeli-

yim. Tuzlu kan istiyorlar, cana can, bir ısıklık ete karşı yine aynısı.

“Bıçak nerede? Kes biraz, kes. Oh, Tanrım! Nasıl da acıtıyor? Şu martıya bak, hemen yutuverdi. Hoşuna gitti mi? Hepsi üzerine geliyor şimdi. Ne gürültü bu, ne kalabalık? Bir sürü bıçak var ortalıkta. Keskin bıçaklar! Yontun! İşte bir parça daha kestim, baldırdan daha kolay kesiliyor, biraz daha kesmeliyim.

“Bu bıçaklar kesmiyor, hepsi kör. Bıçak mı yoksa gaga mı bu? İşte bir başkası, hayır, gaga bunlar. Saplanıyorlar etime, koparıyorlar. Allan bu. Onu yedikten sonra bıraktığım gagası şimdi burada, üzerimde. Koparıyor, koparıyor. Oh, Tanrım! Cehennemde miyim? Ne işkence bu! Allan!..”

Yalnız kan vardı bundan sonra.

BEŞ PORTAKAL ÇEKİRDEĞİ

Sir Arthur Conan Doyle

1882-1890 yılları arasındaki Sherlock Holmes vakalarına ilişkin not ve kayıtlarıma baktığımda tuhaf ve ilginç özellikler taşıyan o kadar çok olayla karşılaşıyorum ki, aralarında seçim yapmakta zorlanıyorum. Fakat bunlardan bazıları gazeteler aracılığıyla zaten okurlara yansımıştı. Diğerleri ise gazetelerin özellikle yer vermek istediği konu olan, dostum Holmes'un yüksek düzeydeki özel yeteneklerini sergileyebilmesine olanak verecek niteliklerden yoksundular. Birkaç olay dostumun çözümleme becerisini bozguna uğratarak sonu olmayan başlangıçlar olarak kalırken birkaçı da kısmen çözüme kavuşmuş; açıklamaları ise Holmes için çok değerli olan mantıklı, kesin kanıttan çok, tahmine ve kuşkuya dayanırlıydı. Fakat bunlardan birinin ayrıntıları o kadar ilginç, sonucu öylesine şaşırtıcıydı ki, olayda tamamen açıklığa kavuşmamış ve olasılıkla kavuşmayacak noktalar bulunmasına rağmen onu anlatmadan yapamam:

1887 yılı, kayıtlarını tuttuğum, ilgi çekme düzeyi farklı bir vakalar dizisi sundu bize. Bu on iki aya ilişkin vaka başlıklarının altında

gördüğüm şunlar: Paradol Chamber olayı, bir mobilya deposunun bodrum katında lüks bir kulüp işleten Amatör Dilencilik Örgütü; sonra İngiliz yelkenlisi Sophy Anderson'un ortadan kaybolması olayı var, bir de Uffa Adası'nda Grice Paterson'un başından geçen garip macera sayılabilir; son olarak da Camberwell zehirleme vakası geliyor. Bu sonuncu vakada anımsanacağı üzere Holmes, ölü adamın saatini kurarak saatin en son iki saat önce kurulduğunu saptamış ve adamın bu süre içinde yatağa girdiğini kanıtlamıştı. Vakanın aydınlatılmasında çok önemli bir çözümleme olmuştu bu. Bütün bu olayları belki ilerde kaleme alabilirim, fakat onlardan hiçbirini şimdi anlatmak üzere kaleme sarıldığım olaydaki kadar garip olaylar zinciri sunmuyor bize.

Eylül'ün son günleriydi. Ekinoks rüzgârları tüm şiddetiyle başlamış, sabahtan beri uğultuyla ve yağmurla pencereleri öyle dövüyordu ki burada, insan elinden çıkma büyük Londra'nın göbeğinde bile biz, kafamızı günlük hayattan bir an için kaldırmak ve insan uygarlığının parmaklıkları arasından kafesteki vahşi hayvanlar gibi bize çılgınlık atan doğanın bu büyük güçlerinin varlığını tanımak zorunda kalıyorduk. Akşam yaklaştıkça fırtına gittikçe azıyor, rüzgâr bacada bir çocuk gibi ağlayıp huçkınıyordu. Sherlock Holmes şöminenin bir yanında düşünceli bir tavırla oturmuş, tuttuğu suç kayıtlarını düzene sokuyor, ben de diğer yanda Clark Russel'ın güzel denizcilik öykülerine dalmış, okuyordum. Dışardaki fırtınanın uğultusu ve yağmurun

şakırtısı, öykülerde betimlenen rüzgâr ve dalga seslerine karışıyor gibiydi. Eşim halasını ziyarete gittiğinden bir kez daha, birkaç günlüğüne Baker Street'deki bu eski meskenimin sakini olmuştum.

"Kapı çalındı," dedim dostuma, "kim gelebilir bu gece? Bir arkadaşın mı acaba?"

"Senden başka arkadaşım yok," diye yanıtladı. "Ziyaretçilere kucak açmam ben."

"Öyleyse bir müşteri?"

"Müşteri ise ciddi bir vaka geldi demektir. Yoksa böyle bir günde ve saatte hiçbir şey insanı yerinden oynatamaz. Belki de ev sahibemizin teklifsiz bir ahbabıdır.

Holmes'in tahmini doğru çıkmadı, çünkü koridorda ayak sesleri vardı, oda kapısı vuruldu. Holmes uzun kolunu uzatarak lambayı kendinden uzaklaştırdı ve gelecek olanın oturacağı boş koltuğa doğru çevirdi. "Giriniz!" dedi.

Giren adam yirmilerinde, iyi giyimli, derli toplu ve tavırlarında incelik gözlenen bir gençti. Elinde tuttuğu ve su damlaları süzülen şemsiye ile giydiği uzun, parlak yağmurluk nasıl bir havadan geldiğini belli ediyordu. Lambanın ışığında çevresine bakındı. Soluk yüzüne baktım, yüz ifadesi büyük bir sıkıntının yükü altında ezilen birininkine benziyordu.

"Size özür borçluyum, dedi altın kelebek gözlüğünü gözlerine götürerek. "Rahatsız etmediğimi umarım. Bu sakın ve sıcacık odanıza fırtınanın ve yağmurun varlığını duyumsatan izler getirdim dışardan."

“Yağmurluğunuzu ve şemsiyenizi alayım,” dedi Holmes. “Askıda dururken çabucak kururlar. Güneybatıdan geliyorsunuz sanırım.”

“Evet, Horsham’dan.”

“Topuklarınızda gördüğüm kil ve kireç karışımı izler bu konuda çok belirleyici.”

“Danışmaya geldim.”

“Bu kolay.”

“Ve yardım istemeye.”

“İşte bu her zaman kolay değil.”

“Sizden söz edildiğini duydum Bay Holmes. Binbaşı Prendergast Tankerville Kulübü skandalında kendisini nasıl kurtardığınızı anlattı bana.”

“Evet, yok yere kâğıt oyununda hile yapmakla suçlanmıştı.”

“O bana sizin her olayda çözüme ulaştığınızı söyledi.”

“Biraz abartmış.”

“Hiç alt edilmediğinizi de söyledi.”

“Dört kez alt ettiler beni, üç kez erkekler, bir kez de bir kadın.”

“Başarılarınızın sayısı yanında bunların önemi yok sanırım.”

“Genellikle başarılı olduğum doğrudur.”

“O zaman benim sorunumda da başarılı olabilirsiniz demektir.”

“Sandalyenizi ateşin yanına çekip başınızdaki sorunun ayrıntılarını anlatır mısınız?”

“Sıradan bir vaka değil.”

“Bana getirilen hiçbir vaka sıradan değildir. Ben en son başvuru alan temyiz mahkemesi gibiyimdir.”

“Fakat bayım, yine de hayatınız boyunca

ailemin başına gelenlerden daha esrarengiz ve açıklanması olanaksız bir olay örgüsü dinlemiş olduğunuzdan kuşkuluyum.”

“Beni meraklandırıyorsunuz,” dedi Holmes. “Lütfen başından itibaren olanları anlatın. Daha sonra ben de çok önemli bulduğum ayrıntıları size sorayım.”

Genç adam sandalyesini çekip oturdu ve ıslak ayaklarını şömineye uzattı.

“Adım John Openshaw,” diye söze başladı. “fakat anladığım kadarıyla kendi yaşantımın anlatacağım bu belalı işle ilgisi yok. Bu aileden gelen bir mesele. Olup bitenlere ilişkin bilgi vermek için olayın başına dönmem gerek.

“Büyükbabamın iki oğlu vardı, amcam Elias ve babam Joseph. Babamın Coventry’de küçük bir fabrikası vardı. Bisikletin icadı üzerine fabrikayı genişletti, ‘Dayanıklı Openshaw Lastiği’nin patentini alıp işinde başarıya ulaşınca fabrikasını kolayca satıp eline geçen parayla rahat bir emeklilik sürmeye başladı.

“Amcam Elias ise gençken Amerika’ya göç etmiş ve Florida’da çiftlik sahibi olmuş. İşleri çok iyi gitmiş. İç Savaşta önce Jackson’un, sonra albaylığa yükseltildiği Hood’un ordusunda çarpışmış. General Lee teslim olduğunda amcam çiftliğine geri dönüp üç-dört yıl daha orada kalmış. 1869 ya da 1870’te ülkeye dönmüş ve Sussex’de, Horsham yakınlarında küçük bir arazi alıp yerleşmiş. Aslında Amerika’da büyük bir servet edinmiş. Geri dönmesine zencilerden hoşlanmaması ve

Cumhuriyetçilerin onlara bazı haklar vermesini hazmedememesi neden olmuş. Amcam huysuz, çabuk öfkelenen ve öfkelendiğinde ağzını bozan bir adamdı. Yalnızlığı çok severdi. Horsham'da geçirdiği onca yıl boyunca kasabaya adım attığını sanmıyorum. Evinin etrafında bir bahçesi ve iki veya üç tarlası vardı. Bütün işlerini oralarda görür, haftalarca odasından çıkmadığı olurdu. Çok içki ve sigara içerdi. Hiç kimseyi görmez, arkadaş edinmekten hoşlanmaz; hatta kendi kardeşini bile istemezdi.

“Bana kötü davranmadığını söyleyebilirim, hatta bana ilgi duyardı. Beni ilk gördüğünde on iki yaşında vardım, o döneli 8-9 yıl olmuştu. Benim kendisinin yanında kalmamı rica etmişti babamdan. Bana karşı kendince iyi davranırdı. Ayık olduğu zamanlarda benimle tavla ve dama bile oynardı. Hizmetçiler ve satıcılar karşısında beni kişisel temsilcisi yapmıştı, öyle ki on altı yaşına girdiğimde evin efendisi gibiydim. Bütün anahtarlar elimdeydi, onu yalnızken rahatsız etmemek koşuluyla istediğim yere gider, istediğim şeyi yapardım. Bir tek şey dışında: Tavan arasındaki kilitli oda herkese yasaktı. Çocukluk merakıyla anahtar deliğinden odaya göz atmış, ama böyle bir odadan beklendiği üzere eski bavullardan ve tomarlardan başka bir şey görememiştim.

“Bir gün –Mart 1883'te– üzerinde yabancı pul olan bir mektup geldi. Masada, Albay'ın tabağının önünde duruyordu. Amcama mektup gelmesi olağan bir şey değildi, çünkü hiç

arkadaşı yoktu ve ödemelerini peşin parayla yaptığından hiç hesap pusulası gelmezdi. Mektubu alırken, 'Hindistan'dan geliyor,' dedi, 'Pondicherry'nin posta damgası var, ne olabilir ki?' Aceleyle açarken zarfın içinden beş tane portakal çekirdeği fırladı ve tükürtiliyle önündeki tabağa düştü. Bunun üzerine ben gülmeye başladım, fakat amcamın yüzündeki ifadeyi görünce gülüşüm dudaklarımda dondu. Ağzı açık, gözleri dışarı fırlamış, yüzü sapsarı, titreyen elindeki zarfa bakıyordu. 'K. K. K.!' diye bağırdı. 'Tanrım, günahlarım peşimde!'

"Ne oluyor amca?' dedim.

"Ölüm,' dedi ve hızla masadan kalkarak odasına çekildi. Orada korku içinde titreyerek kalakaldım. Zarfı alıp baktım, iç kapakta, zamklı şeridin hemen üstünde kırmızı mürekkeple karalanmış üç tane K harfi vardı. Beş kuru çekirdekten başka bir şey yoktu. Amcamın üzerine çöken bu dehşetin nedeni ne olabilirdi? Kahvaltı masasından kalktım ve merdivenleri çıkarken aşağı inen amcamla karşılaştım; bir elinde paslı bir anahtar, diğer elinde para kutusuna benzeyen pirinç bir kutu vardı. Tavan arasındaki odadan iniyor olmalıydı.

"Ne isterlerse yapsınlar, onları hâlâ mat etmesini bilirim ben,' dedi. 'Mary'ye söyle, bugün odamdaki şömineyi yaksın, bir de Hors-ham'dan avukat Bay Fordham'ı çağır.'

"Dediklerini yaptım. Avukat geldiğinde amcam beni de odasına çağırdı. Şöminedeki ateşin içinde yanmış kâğıtların külleri vardı,

kapağı açık ve içi boş pirinç kutu da yanındaydı. Kutuya baktığımda irkildim. Kapağında basılı biçimde sabah mektup zarfında gördüğüm üç K harfi vardı.

“Amcam konuşmaya başladı: ‘John, vasiyetnamem için tanıklık yapmanı istiyorum. Tüm yarar ve zararlarıyla mülkümü kardeşime, yani babana bırakıyorum; hiç kuşkusuz sonra sana kalacak. Huzur içinde keyfini çıkarırsan ne âlâ, aksini gözlemlediğin takdirde, sözümü tut evlat, onu can düşmanına bırak. Sana böyle iki taraflı bir şey verdiğim için üzgünüm, ama işlerin nereye varacağını bilemem. Belgede Bay Fordham’ın göstereceği yere imzanı atıver.’

“Belgeyi söylendiği gibi imzaladım, avukat onu alıp gitti. Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi bu garip olay benim üzerimde büyük etki yaptı, derin derin düşündüm, belleğimde evirip çevirdim, ama bir anlam veremedim. Haftalar geçtikçe heyecanın yatışmasına ve günlük yaşantımızın alışılmış akışını etkileyen herhangi bir şey olmamasına rağmen olayın arkada bıraktığı belirsiz korku duygusunu silkip atamadım. Fakat amcamdaki değişikliği görebiliyordum. Eskisinden daha çok içiyordu, daha çok içine kapanır olmuştu. Zamanının çoğunu kapısını içeriden kilitlediği odasında geçiriyordu. Bazen bir sarhoşluk çılgınlığı içinde evden dışarı fırlıyor, elinde bir tabanca ile bahçede deliler gibi koşarken hiç kimseden korkmadığını, kimsenin, hatta şeytanın bile kendisini koyun gibi bir ağıla tıkmayacağım haykırıyordu. Fakat bu öfke nö-

betleri geçtiğinde, benliğinin derinliğindeki dehşet karşısında, artık daha fazla yüzünü kızartıp utançtan konuşamayan biri gibi hemen, gürültü patırtı içinde kapıya koşup arkasından kilitliyor, sürgüleri sürüyordu. Böyle zamanlarda soğuk havada bile, yeni yıkanmış gibi yüzünün terden parladığını görürdüm.

“Bay Holmes, sabrınızı taşırmamak için meselenin sonuna gelmek istiyorum. Bir gece, sözünü ettiğim o sarhoşluk çılgınlıklarından birinde geri dönmedi. Aramaya çıktığımızda onu bahçenin dibindeki yosun tutmuş küçük havuzda yüzükoyun yatar biçimde bulduk. Çevrede çatışma izi yoktu, suyun derinliği en fazla 60 santim kadardı. Kendine özgü kişiliği bilindiğinden polis intihar ettiği sonucuna vardı. Fakat ben, onun ölümü düşünmekten bile nasıl ürktüğünü bildiğimden, şansını fazla zorlayıp ölümü arandığı fikrine kendimi inandırmış bulunuyorum. Sonuçta olay kapandı, amcamın mülkü babamın üzerine geçti, banka hesabındaki on dört bin sterlin kadar para da.”

“Bir dakika,” diye araya girdi Holmes. “Anlattığınız olay sanırım dinlediklerimin en ilginçlerinden biri. Amcanızın aldığı mektubun geldiği tarih ile intihar sanılan ölüm tarihini söyler misiniz?”

“Mektup 10 Mart 1883 günü gelmişti, ölüm anı da yedi hafta sonra, yani 2 Mayıs gecesiydi.”

“Teşekkürler, lütfen devam edin.”

“Babam evi devraldığında isteğim üzerine o

kırpalı tavan arası odasında dikkatli bir inceleme yaptı. İçindekilerin yok edildiği pirinç kutu oradaydı. Kapağın iç yüzündeki bir etikette, K. K. K. harflerinin altında 'Mektuplar, notlar, makbuzlar ve kayıt defteri' sözcükleri yazılıydı. Bunlardan amcamın ne tür belgeleri yakmış olduğu anlaşıyordu. Odadaki diğer şeyler önemli değildi. Dağınık kâğıtlar ve defterler amcamın Amerika'daki yaşantısıyla ilgiliydi. Bazıları savaş günlerini yansıtıyor, amcamın görevini iyi yaptığını ve cesur bir asker olduğunu gösteriyor, diğerleri ise savaş sonrasında Güney eyaletlerinin yeniden yapılanma döneminin tarihlerini taşıyor ve amcamın politikayla çok ilgilendiğinin kanıtlarını içeriyordu. Kuzey'den gönderilen vurguncu politikacılara karşı yürütülen direniş hareketinde güçlü bir konuma sahip olduğu anlaşıyordu.

"Evet, babam Horsham'da oturmaya başladığında 1884 yılının başıydı. Ocak 85'e kadar her şey yolunda gitti. Yeni yılın dördüncü günü kahvaltı masasında beraber otururken babamın aniden bir şaşkınlık çığlığı attığını duydum. Başımı kaldırıp ona baktığımda bir elinde açık bir zarf, diğer elinin açık avucunda da beş tane portakal çekirdeği vardı. Amcama ilişkin anlattığım olayı uydurma bularak hep gülmüştü, ama şimdi aynı şey kendi başına geldiğinden çok şaşırmış ve korkmuş gözüküyordu.

"Allah aşkına, bu ne anlama geliyor?" diye kekeledi.

"Kalbim kurşun gibi ağırlaşmıştı. 'K. K. K. ile ilgili,' dedim.

“Zarfın içine baktı. ‘Evet, öyle!’ diye bağırdı. ‘O harfler yazılı, fakat onların üstünde ne yazıyor?’

“Omzunun üzerinden uzanıp okudum: ‘Kâğıtları güneş saatinin üzerine koy.’

“‘Ne kâğıtları? Hangi güneş saati?’ diye sordu.

“‘Bahçedeki güneş saati, başka yok ki,’ dedim, ‘fakat sözü edilen kâğıtlar herhalde amcamın yaktıkları olmalı.’

“‘Babam cesur gözükmeye çalışarak, ‘Uygar bir ülkedeyiz,’ dedi, ‘bu tür saçmalık olmaz. Mektup nereden geliyor?’

“‘Dundee’den,’ dedim posta damgasına bakarak, ‘İskoçya’dan.’

“‘Pervasız bir eşek şakası bu,’ dedi, ‘güneş saatleriyle ve kâğıtlarla ne işim var benim? Bu saçmalığı dikkate almaya hiç niyetim yok!’

“‘Ben polise gideceğim,’ dedim.

“‘Benim yüzümden kendine güldürmek için mi? Olmaz!’

“‘Olsun, gitmeme izin ver.’

“‘Hayır, gitmeni yasaklıyorum. Böyle bir saçmalık için ortalığı telaşa vermek istemiyorum.’

“Çok inatçı bir adam olduğundan onunla tartışmak boşunaydı. İşimin başına döndüm, ama kötü şeyler olacakmış gibi bir önsezi vardı içimde.

“Mektubu aldığımızın üçüncü günü babam eski bir dostu olan Binbaşı Freebody’yi ziyaret etmek için evden ayrıldı. Gitmesine sevinmişim, çünkü evden uzakta olduğun-

da tehlikeden de uzakta olacakmış gibi geliyordu bana. Ancak bunda yanılmışım. Gittiğinin ikinci günü Binbaşı'dan bir telgraf aldım, hemen gelmemi rica ediyordu. Babam çevredeki bir sürü kireç kuyusundan birine düşmüş, kafasından yaralanarak bilincini yitirmiş halde yatıyordu. Hemen yanına koştum, fakat komadan çıkamadan öldü. Anlaşıldığı üzere, dönüşünde alacakaranlıkta yola çıkmıştı, çevreyi tanımıyordu, kireç kuyusunun çevresinde parmaklık yoktu. Polis hiç duraksamadan ölümün kaza sonucu olduğuna karar verdi. Ben tüm ayrıntıları inceledim, ama cinayet olasılığını gösteren hiçbir şey bulamadım. Hiçbir çatışma ve ayak izi yoktu, hırsızlık yapılmamıştı, yollarda herhangi bir yabancı görülmemişti. Fakat huzursuz olduğumu size söylememe gerek yok sanırım. Babama kötü bir oyun oynandığından emindim.

“İşte böyle hiç de hoş olmayan bir biçimde mirası devraldım. Neden elden çıkarmadığımı sorabilirsiniz. Yanıtım şu olur: Başımıza gelen bu talihsizliklerin amcamın hayatındaki bir olayla yakından ilişkili olduğuna inanmıştım, tehlike var oldukça yer değişikliği işe yaramayacaktı.

“Zavallı babam Ocak 1885'te vefat etti. O zamandan bu yana iki sene sekiz ay geçti. Bu süre içinde Horsham'da mutlu bir hayat sürdüm. Ailemizin başına çöken bu lanetin geçtiği ve bir önceki kuşakla son bulduğu umudunu taşımaya başlamıştım. Fakat bu umudun rahatlığına erken girmişim. Babamın ba-

şına gelen bela aynı biçimde bana da ulaştı dün sabah.”

Genç adam cebinden buruşuk bir zarf çıkardı ve masanın üzerinde salladı; beş portakal çekirdeği düştü masaya.

“İşte zarf bu,” diye devam etti, “posta damgası Londra-Doğu Kesimi, içindeki yazılar da babama gelen zarftakinin aynı, yine üç tane K ve sonra ‘kâğıtları güneş saatinin üzerine koy,’ yazısı.”

“O anda ne yaptınız,” diye sordu Holmes.

“Hiçbir şey”

“Hiç mi?”

“Gerçeği söylemek gerekirse çaresiz hissettim kendimi,” dedi yüzünü ince, beyaz ellerine gömerek. “Bir yılanın kendisine doğru kıvrılarak ilerlediğini gören zavallı bir tavşanıninkine benzer bir duyguya kapıldım. Karşı konulmaz, amansız ve hiçbir çare ve önlemin para etmeyeceği bir kötülüğün avucu içine düşmüş gibi gördüm kendimi.”

“Böyle olmaz,” diye atıldı Holmes. “Harekete geçmelisin dostum, yoksa yiter gidersin. Seni bundan başka hiçbir şey kurtaramaz. Umutsuzluğa düşmenin sırası değil.”

“Polise gittim.”

“Ya, öyle mi?”

“Fakat anlattıklarımı gülümseyerek dinlediler. Bence komiserin tüm mektupların şakadan ibaret ve yakınlarımların ölümünün polis kayıtlarında da belirtildiği üzere kaza sonucu olduğu, mektuplardaki notlarla ilişkili olmadığı görüşüne vardığı kesindi.”

Holmes yumruk yaptığı ellerini havada

sallayarak "İnanılmaz bir aptallık bul" diye bağırdı.

"Yine de evde benimle kalmak üzere bir polis memurunu görevlendirdiler."

"Bu gece sizinle geldi mi?"

"Hayır, ona verilen görev sadece evde kalmak."

Holmes'in yumrukları yine havalandı öfkeyle.

"Peki, neden bana geldiniz?" dedi Holmes.

"Daha önemlisi, neden hemen gelmediniz?"

"Bilmiyordum, size gelmemi öneren Binbaşısı Prendergast ile ancak bugün görüşebildim."

"Mektubu aldığınızdan bu yana iki gün geçmiş. Daha önce harekete geçmeliydik. Bize anlattıklarınızdan başka bir ipucu, yardımcı olabilecek bir ayrıntı yok sanırım."

"Bir şey var," dedi John Openshaw. Elini iç cebine sokarak rengi atmış mavimtrak bir kâğıt parçası çıkarıp masaya yaydı. "Bu kâğıdı amcamın odasında yerde bulmuştum. Anımsadığıma göre şöminede yaktığı kâğıtların kenarları da buna benziyordu. Belki de bu kâğıt o telaş içinde tomarlardan düştü ve gözden kaçarak yanmaktan kurtuldu. Çekirdeklerden söz etmek dışında pek bir işe yaramıyor gibi. Bunun özel bir günlük defterinin bir sayfası olduğunu sanıyorum. Yazının amcama ait olduğu kuşkusuz."

Holmes lambayı kâğıda yaklaştırdı ve ikimiz birden eğilerek baktık. Tırtıklı kenarından, bir defterden kopartıldığı anlaşılıyordu. "Mart 1869" diye başlık atılmıştı, altında bilmece gibi şu notlar yazılıydı:

“Aynın dördü: Hudson geldi, eski programın aynısı.

7 McCauley, Paramore ve Swain'e çekirdek gönderildi.

9 McCauley çekildi.

10 John Swain çekildi.

11 Paramore ziyaret edildi. Her şey yolunda.”

“Teşekkürler,” dedi Holmes kâğıdı katlayıp ziyaretçimize iade ederken. “Şimdi bir dakika bile yitirmeden eve dönmelisiniz. Anlatıklarınız üzerinde konuşmaya bile zaman ayıramayız.”

“Ne yapacağım?”

“Yapacak tek bir şey var ve derhal yapılmalı. Bize gösterdiğiniz o kâğıdı sözünü ettiğiniz pirinç kutuya koyup bir de not eklemelisiniz. Nota, kâğıtların amcanız tarafından yakılmış olduğunu ve sadece bu kâğıdın kaldığını yazacaksınız. Öyle sözcükler kullanın ki inandırıcı olsun, sonra da kutuyu istendiği gibi güneş saatinin üzerine koyun. Anladınız mı?”

“Tamamen.”

“Şu anda öç alma gibi şeyler düşünmeyin. Bunu yasa yoluyla yapabileceğimizi sanıyorum. Ama önce tuzak kurmalıyız; onlar tuzaklarını zaten kurmuşlar. İlk iş, sizi tehdit eden bu yakın tehlikeyi savuşturmak, daha sonra da muammayı çözüp suçluları cezalandırırız.”

“Teşekkür ederim,” dedi genç adam. Ayağa kalktı, yağmurluğunu giyerken devam etti, “Bana umut ve yeni bir hayat verdiniz. Dediklerinizi aynen yapacağım.”

"İliç zaman kaybetmeyin. Her şeyden önemlisi, bu arada kendinize dikkat edin; tehlike çok yakınınızda, bundan kuşku yok! Eve nasıl dönüyorsunuz?"

"Waterloo'dan trenle."

"Saat henüz dokuz bile değil. Sokaklar kalabalıktır, güvende olacağınızı sanırım. Yine de kendinizi yakından iyi savunamazsınız."

"Yanımda silah var."

"Bu iyi. Yarın olay üzerinde çalışmaya koyulacağım."

"Demek sizi Horsham'da göreceğim."

"Hayır, sizin olayın sırrı Londra'da. Onu, burada arayacağım."

"O zaman bir iki gün içinde size uğrayıp kutu ve kâğıtlara ilişkin haberlerimi iletirim. Önerinizi tüm ayrıntılarıyla uygulayacağım."

Elimizi sıkıp gitti. Dışarıda rüzgâr hâlâ uğulduyor, yağmur camlara vuruyordu. Bu garip ve vahşi öykü bize doğanın çılgın güçleri arasından -fırtınada yüzümüze vuran bir yosun yaprağı misali- gelmişe benziyordu ve şimdi geri dönmüştü onlara.

Sherlock Holmes ses çıkarmadan, başı öne eğik, gözleri şöminedeki alevlere dikili bir süre oturdu. Sonra piposunu yaktı ve koltuğunda arkaya yaslanarak peşpeşe havaya doğru yükselen mavi duman halkalarını izledi.

"Ne düşünüyorum biliyor musun Watson?" dedi, "önümüze gelen vakalar içinde bundan daha fazla hayal gücümü zorlayan olmadı."

"Dörtlülerin İşaret'i dışında belki."

“Evet, belki onun dışında, ama şu John Openshaw, Sholto’lardan daha büyük bir tehlike içinde gibi gözüküyor bana.”

“Tehlikenin ne olduğu konusunda bir görüşe varabildin mi?”

“Tehlikenin niteliği konusunda hiç kuşku yok,” diye yanıtladı.

“Peki, nedir bu tehlike? K. K. K. kimdir? Neden bu talihsiz ailenin peşinde?”

Holmes gözlerini kapatarak, “Akıl yürütmede en kusursuz kişi,” dedi, “kendisine bütün bağlantıları ile tek bir vaka sunulduğunda sadece o vakayı oluşturan olaylar zincirini değil, aynı zamanda ondan çıkabilecek tüm sonuçları da çözümleyen kişidir. Nasıl ki Cuvier tek bir kemiği inceleyerek onun hangi hayvana ait olduğunu doğru biçimde tanımlayabiliyorsa, bir olay örgüsündeki tek bir bağlantıyı iyi kavrayan gözlemci kişi de, hem daha önce olmuş ve hem daha sonra olacak diğer olayları doğru biçimde saptayabilmelidir. Mantığın tek başına ulaşabileceği sonuçları henüz kavrayabilmiş değiliz. Duygularının yardımıyla çözüm arayanları bocalatan sorunlar belki araştırmayla çözümlenebilir. Fakat çözümleme sanatını zirveye çıkarmak için, akıl yürüten kişi, bilgi alanına giren gerçeklerin hepsinden yararlanmalıdır. Kolayca görebileceğin gibi, bu da kendi çapında, kişinin çok geniş bir bilgi dağarcığına sahip olmasının önemini vurgular. Ne yazık ki içinde bulunduğumuz eğitim ve ansiklopedi çağında bile bu çok ender rastlanan bir başarıdır. Yine de bir insan için kendi işinde yararlı olabi-

lecek bütün bilgileri edinmek o kadar imkânsız değildir, işte benim durumum bu, ben bunu yapmayı amaçladım. Doğru anımsıyorsam dostluğumuzun ilk günlerinde sen bir vesile ile benim bilgi sınırlarımı kâğıt üzerinde çok kesin biçimde tanımlamıştın."

"Evet," dedim gülerek, "çok özel bir belgeydi o. Anımsadığıma göre felsefe, astronomi ve siyasetten sıfır almıştın. Botanikte değişken, yerbilimde ise şehrin 70 km. çevresindeki herhangi bir yörenin çamur izlerini tanımak açısından çok ileri, kimyada kendine özgü, anatomide düzensiz, edebiyatta harika, suç kayıtları tutmakta eşsiz, ayrıca kemancı, boksör, eskrimci, avukat ve son olarak koka-in ve tütünle kendi kendini zehirleyen biri. Sanırım bunlardı çözümlememin ana hatları."

Holmes son tespitime gülümsedikten sonra, "Evvelce söylediğimi şimdi de söylüyorum," dedi. "Bir insan ilk elde kullanacağı mobilyaları beynindeki küçük tavan arasına istif etmelidir, diğerlerini ise istediğinde alabilmek üzere kitaplığının sandık odasına koyabilir. Şimdi, bu gece bize sunulan türde bir vaka için bütün kaynaklarımızı seferber etmemiz gerekiyor. Lütfen, yanındaki raftan *Amerikan Ansiklopedisi*'nin K harfini içeren cildini bana uzatır mısın? Teşekkür ederim. Şimdi durumu değerlendirip neler çıkarabileceğimize bakalım. Öncelikle güçlü bir tahminle başlayabiliriz: Albay Openshaw'ın Amerika'yı terk etmesi için çok güçlü bir nedeni vardı. O yaştaki insanlar alışkanlıkların-

dan kolayca vazgeçmez. Florida'nın çekici iklimini bırakıp bir İngiliz taşra kasabasında yalnız yaşamaya başlamak Albay'ın isteyerek yaptığı bir seçim olmasa gerek. Buraya gelince birden yalnızlığa düşkün olması bir şeyden veya kişiden korktuğunu akla getiriyor. Bu nedenle kendisini Amerika'dan ayrılmaya zorlayan gerekçenin bu korku olduğunu, araştırmamızın başında bir varsayım olarak benimseyebiliriz. Neden korktuğuna gelince, bu konuda sadece kendisine ve mirasçılara gelen o ürkünç mektuplara dayanarak çözümleme yapabiliriz. Mektupların hangi yerlerden postalandığına dikkat ettin mi?"

"İlki Pondicherry'den, ikincisi Dundee'den, sonuncusu da Londra'dan."

"Londra'nın doğu kesiminden. Bu isimlerden ne çıkarabiliriz?"

"Hepsi de liman. Mektupları gönderenler gemi yolcusu."

"Çok iyi. Bir ipucu bulduk bile. Gemide bulundukları olasılığında kuşku yok, güçlü bir olasılık. Şimdi başka bir noktayı ele alalım: Pondicherry olayında tehdit ile ölüm arasında yedi hafta geçmiş, Dundee olayında geçen süre ise sadece 3-4 gündü. Bundan bir anlam çıkabilir mi?"

"İlkinde alınan yol daha uzun."

"Fakat mektubun geldiği yol da uzundu."

"Bundan bir şey anlamadım."

"Adam veya adamların bindiği geminin yelkenli bir gemi olduğunu tahmin ediyorum. Öyle gözüküyor ki, o ürkünç tehditleri kendileri yola çıkmadan önce postalamışlar. İkinci

mektup Dundee'den geldiğinde olayın ne kadar çabuk gerçekleştiğini görüyorsun. Pondicherry'den buharlı gemi ile gelmiş olsalardı hemen hemen mektupla aynı zamanda varırlardı, ama bildiğimiz gibi yedi hafta geçmiş. Bu yedi haftanın mektubu getiren posta gemisi ile mektubu yazanı getiren yelkenli geminin arasındaki varış zamanının farkı olduğunu düşünüyorum."

"Evet, olabilir."

"Güçlü bir olasılık. Bu yeni olaydaki ölümcül ivediliği görüyorsun. Genç Openshaw'u bu nedenle dikkatli olmaya zorladım. Mektupları gönderenler eylemlerini hep yolculuklarının sonunda gerçekleştirdiler, ama bu sefer mektup Londra'nın içinden geliyor, gecikme olacağını düşünemeyiz."

"Tanrı aşkına!" diye bağırdım, "bu amansız baskının anlamı ne olabilir?"

"Albay Openshaw'un elindeki kâğıtların gemideki kişi veya kişiler için çok önemli olduğu anlaşılıyor. Bir kişiden fazla oldukları gayet açık sanırım. Tek başına bir adam iki cinayeti polisi yanıltacak biçimde gerçekleştiremezdi. Bu işin içinde birden fazla sayıda kararlı ve paralı adam olmalı diye düşünüyorum. Ele geçirmek istedikleri kâğıtlar, içlerinden belirli bir kişiye ait değil, çünkü K. K. K. bir örgütün simgesi."

"Hangi örgütün?"

"Ku Klux Klan'ı hiç duymadın mı?"

"Hayır."

Holmes önündeki ansiklopedi cildinin sayfalarını çevirdi. "İşte burada," dedi. "Ku

Klux Klan ismi, bir tüfeğin atışa hazırlanması sırasında çıkan seslerden esinlenerek türetilmiştir. Bu dehşet verici gizli örgüt, iç savaştan sonra Güney eyaletlerindeki bir grup asker tarafından kurulmuş ve ülkenin çeşitli yörelerinde, özellikle Tennessee, Louisiana, Carolina'lar, Georgia ve Florida'da hızla yerel birimlerini oluşturmuştur. Gücünü siyasi amaçlar için, öncelikli olarak zenci seçmenleri yıldırma ve örgütün görüşlerine ters düşenleri öldürmek veya ülkeden kaçırmak için kullanmıştır. Eyleme geçmeden önce, hedefledikleri kişiye genellikle bir uyarı notu gönderirlerdi. Bu notun garip, fakat tanınmış biçimi bazı yörelerde yapraklı bir meşe dalı, diğerlerinde ise kavun veya portakal çekirdekleriydi. Söz konusu uyarıyı alınca hedefteki kurban ya eski görüşlerini açıkça yadsıyor, ya da ülkeden kaçıyor. Uyarıya kulak asmayıp direndiğinde ölümle karşılaşması kaçınılmazdı. Ölüm çoğu kez tuhaf ve hiç beklenmedik biçimde gerçekleşiyordu. Örgütün yapılanması öyle kusursuzdu ve yöntemleri öyle kılıfına uydurulmuş biçimde yürütülüyordu ki, tutumunu değiştirmeden cesur adamı oynayıp da başına bir bela gelmemiş birine rastlanmadığı gibi, eylemleri yapanların izi de sürüleliyordu. Birleşik Devletler Hükümeti'nin ve Güney'in iyi niyetli ve sözü geçer kişilerinin çabalarına rağmen K. K. K. birkaç yıl içinde gelişti ve büyüdü. Fakat hareket 1869'da birden çökmüş, ancak daha sonraki yıllarda aynı tür eylemlere seyrek de olsa rastlanmıştır.”

Kitabı kapatarak, "İşte gördüğün gibi," dedi Holmes, "örgütün ani çöküş zamanı Openshaw'un örgüt elemanlarını ilgilendiren kâğıtlarla birlikte Amerika'dan ayrılışına denk geliyor. Neden ve sonuç bu olabilir pekâlâ. Topluğun amansız gücünden kalan bazı hayaletlerin Openshaw ve ailesinin peşinde olmasına şaşmamak gerek. Kayıt defteri ve günlükteki bazı isimler Güney'deki önemli kişileri suçlu duruma düşürebilir, bu belgeler ele geçinceye kadar geceleri rahat uyuyamayan birçok kişi vardır sanırım. Anlıyorsun, değil mi?"

"Öyleyse gördüğümüz sayfa..."

"Düşündüğümüz gibi. Doğru anımsıyorsa şöyle yazıyordu: 'A, B ve C'ye çekirdek gönderildi, yani onlara örgütün uyarısı gönderildi. İzleyen satırlarda A ve B'nin çekildikleri, yani ülkeyi terk ettikleri yolunda bir kayıt vardı. Son olarak da C'nin ziyaret edildiği not edilmişti; korkarım bu ziyaret C için çok kötü sonuçlanmıştır. Evet doktor, bu karanlık alanı biraz aydınlatabileceğimizi sanıyorum. Bu arada genç Openshaw'un tek şansı, söylediklerimi hemen yapmasına bağlı. Umarım yapmıştır. Bu gece artık söyleyecek ve yapacak başka bir şey kalmadı; şuradan kemanımı ver de yarım saatliğine bu kötü havayı ve insanların ondan da kötü olan eylemlerini unutmaya çalışalım."

Sabah hava açmıştı; güneş, şehrin üzerindeki bulut katmanlarının arasından örtülü biçimde parlıyordu. Ben aşağı indiğimde Holmes kahvaltuya başlamıştı bile.

"Seni beklemediğim için beni bağışla. Bi-

zim genç Openshaw'un vakasıyla meşgul olacağımdan önümde çok yoğun bir gün var."

"Neler yapacaksın?"

"Yapacağım işler ilk aşamadaki araştırmalarıma bağlı. Daha sonra belki Horsham'a gitmek zorunda kalabilirim."

"İlk önce oraya gitmeyecek misin?"

"Hayır, şehirde işe başlayacağım; zili çal da hizmetçi kahveni getirsin."

Beklerken masada duran açılmamış gazeteyi alıp göz gezdirdim. Bakar bakmaz kalbimi donduran bir başlıkla karşılaştım.

"Holmes, çok geç kaldın!" diye bağırdım.

"Ne, ne olmuş? Bir şey olacağından korkuyordum zaten!" Sakin bir tavırla konuşuyordu, ama çok sarsıldığını görebiliyordum.

"Gözüm başlıktaki habere ve Openshaw ismine takıldı. Şöyle yazıyor: 'Waterloo Köprüsü'nün yanındaki acıklı olay. Dün gece saat dokuz ile on arasında Köprü'nün yakınında devriye gezen polis memuru Cook, bir imdat çağrısı ve suya düşen bir şeyin sesini duymuştur. Ortalık çok karanlık ve hava fırtınalı olduğundan yoldan geçen birkaç kişinin yardımına rağmen kurtarma girişimi sonuçsuz kalmıştır. Fakat alarm verilmiş olduğundan daha sonra nehir polisinin yardımıyla sudan çıkarılan cesedin, ceket cebinde bulunan bir zarftan John Openshaw adında, Horsham'da oturan bir gence ait olduğu anlaşılmaktadır. Adı geçenin Waterloo istasyonundan kalkan son treni yakalamak için koştururken karanlıkta yolunu şaşırdığı ve nehir botlarının yanaştığı dar iniş yerinde boşluğa

adım attığı sanılmaktadır. Bedeninde çarpışma izi görülmemiştir. Zavallı gencin talihsiz bir kazaya kurban gittiği kuşkusuzdur. Bu olay, yetkililerin nehir kıyısındaki iniş biniş yerlerinin durumunu gözden geçirmeleri gerektiğini gündeme getirmektedir.”

Birkaç dakika sessizce oturduk. Holmes şimdiye kadar hiç görmediğim biçimde sarsılmış ve çökmüş gözüküyordu.

“Bu durum gururumu incitiyor Watson,” dedi sonunda. “Vaka şimdi benim kişisel sorunum oluyor. Tanrı sağlık verirse bu çetenin üzerine gideceğim. Openshaw benden yardım istemeye geldi, ben ne yaptım? Onu ölüme gönderdim!”

Koltuğundan fırladı ve uzun, ince ellerini sıkıp açarak yüzü kızarmış halde odanın içinde yukarı aşağı kontrolsuz adımlar atmaya başladı. “Şeytan gibi kurnaz bu adamlar!” dedi yüksek sesle. “Onu oraya kadar nasıl çekip avlamış olabilirler? Nehir kıyısı doğrudan istasyona bağlı değil, köprü ise hiç kuşkusuz böyle bir gecede bile amaçları için fazla kalabalıktı. Göreceğiz Watson, sonunda kim kazanacak bakalım. Ben çıkıyorum.”

“Polise mi gidiyorsun?”

“Hayır, ben kendimin polisi olacağım. Ağrı ördüğümde takılan sinekleri alabilirler, daha önce değil.”

Bütün günü muayenehanemde çalışarak geçirdim. Baker Street'e döndüğümde vakit geç olmuştu. Holmes henüz dönmemişti. Geldiğinde saat on civarındaydı, solgun ve yorgun görünüyordu. Dolaba doğru yürüdü ve

bir parça ekmek koparıp ağına attı, çabucak yedikten sonra üstüne koca bir bardak su içti.

“Asın galiba,” dedim.

“ok aım, kahvaltıdan beri ağıma bir şey koymadım. Yemeğı düşünecek zamanım olmadı.”

“Araştırman nasıl gitti?”

“Avucumun içindeler. Genç Openshaw’un öcü yakında alınacak. Haydi Watson, onların kendi şeytansı işaretini şimdi biz onlara karşı kullanalım. İyice düşündüm bunu.”

“Ne demek istiyorsun?”

Dolaptan bir portakal aldı, parçalara ayırarak çekirdeklerini masanın üzerine silkeledi, içlerinden beş tanesini bir zarfa koydu, kapağın iç yüzüne “J. C.’ye verilmek üzere. S. H.” yazdı, sonra zarfı kapatarak gideceğı adresi ekledi: “Kaptan James Calhoun, Lone Star Yelkenlisi, Savannah, Georgia, ABD.”

“Limana girerken bu mektup kaptanı bekliyor olacak,” dedi sinsice gülümseyerek. “Uykusuz bir gece geçirecek; daha önce nasıl Openshaw mektubu kendi yazgısının habercisi olarak gördüyse kaptan da bunu öyle görecek.”

“İyi ama bu Kaptan Calhoun kim?”

“etenin başı, diğerklerini de ele geçireceğim, ama sıra önce onda.

“İzini nasıl buldun?”

Cebinden büyükçe bir kâğıt çıkardı, üzeri tarihler ve isimlerle kaplıydı.

“Bütün günü Lloyds gemicilik şirketinin kayıtları ve gemi seferlerine ilişkin eski dos-

yaları incelemekle geçirdim. 1883 yılının Ocak ve Şubat aylarında Pondicherry'ye uğrayan bütün gemilerin daha sonraki seferlerinin izini sürdüm. O aylarda büyük tonajlı 36 geminin limana giriş kaydı yapılmıştı. Bunların arasında Lone Star isimli gemi hemen dikkatimi çekti, çünkü Londra'ya uğrayıp ayrıldığı kayıtlıydı, ama gemi Birleşik Devletler'in eyaletlerinden birine verilen bir ismi taşıyordu."

"Teksas sanırım."

"Ben hangisi olduğundan emin değildim, fakat o geminin Amerikan gemisi olduğunu anlamıştım."

"Sonra?"

"Sonra Dundee limanının kayıtlarına geçtim. Ocak 1885'te Lone Star'ın orada olduğunu görünce kuşku kesinliğe dönüştü. Hemen şu aralar Londra limanında hangi gemilerin bulunduğuna baktım."

"Evet?"

"Evet, Lone Star buraya geçen hafta gelmiş. Albert rıhtımına gittim ve geminin bu sabahki gelgit ile Thames'dan çıkarak eve dönüş için Savannah'a doğru yelken açtığını öğrendim. Rüzgâr doğuya doğru estiğinden şu anda her halde Isle of Wight'a yaklaşmıştır."

"Peki ne yapacaksın?"

"Elim yakasında sayılır. Öğrendiğime göre o ve iki arkadaşından başka gemide Amerikan asıllı kimse yok. Diğerleri Fin ve Alman. Dün gece üçünün birden gemide olmadığını biliyorum. Bu bilgiyi geminin yükleme işine bakan görevli memurdan aldım. Gemileri

Savannah'a vardığında posta gemisi bu mektubu çoktan getirmiş olacak, ayrıca bir telgraf da Savannah polisine bu üç adamın bir cinayet suçu ile burada aranmakta olduğunu bildirecek."

Ne kadar iyi yapılırsa yapılsın, insan aklından çıkma planların işe yaramadığı oluyor. Ne yazık ki çekirdekler John Openshaw'un katillerinin eline geçmedi. O çekirdekler ki onlara, kendileri kadar kurnaz ve kararlı birinin enselerinde olduğunu gösterecekti. O sene ekinoks fırtınaları çok şiddetliydi ve uzun sürüyordu. Lone Star gemisiyle ilgili haberleri çok bekledik, ama hiç bilgi alamadık. En sonunda Atlantik'teki bir gemiye ilişkin bir habere rastladık. Dalgaların arasında bir geminin kırık arka direği görülmüş, üzerinde "L. S." harfleri kazılıymış. Lone Star'ın sonuna ilişkin bildiğimizin hepsi bu.

BİR AFRİKA ÖYKÜSÜ

Roald Dahl

İngiltere için savaşın 1939'un Eylül ayında başladığını anladığında Ada halkı savaş hazırlığına girişti. Daha uzak yerlerdeki insanlar da çok geçmeden gelişmelerin farkına vararak hazırlık yapmaya başladılar.

Doğu Afrika'daki İngiliz sömürgesi Kenya'da; bozkırlar, çayırliklar ve Klimanjaro Dağı'nın serin gecelerinden hoşlanan genç ve beyaz bir avcı yaşıyordu. Savaşa ilişkin haberleri duyunca o da hazırlık girişimi içinde, çayırları ve tepeleri aşarak Nairobi'ye geldi ve pilot olmak amacıyla Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne başvurdu. Başvurusu kabul edilen genç adam Tiger Moth tipi küçük uçaklarda eğitime başladı. Uçuşlardaki becerisiyle kendini gösteriyordu.

Eğitiminin beşinci haftasında bir gün, uçarken, kendisine verilen talimat uyarınca burgu ve hız keserek dönme hareketlerine çalışmak yerine Nakuru'ya doğru süzülüp çayırlikta otlayan yaban hayvanlarını seyrettiği için askeri mahkemeye çıkartılmasına ramak kalmıştı. Bu uçuşu sırasında geri dönüş yolunda samur kürklü bir antilop gördüğünü

sanıp heyecanlanmış ve bu hayvan ender görüldüğünden alçalarak ona yakından bakmak istemişti. Kokpitin sol penceresinden başı sola dönük biçimde antilopa baktığı için de doğal olarak sağ tarafındaki zürafayı görmemişti. Öylesine alçaktan uçuyordu ki, sağ kanadın keskin ucu zürafanın boynunu bir anda kesip koparmıştı. Uçağın kanadının hasar görmesine rağmen genç adam Nairobi'ye sağ salım dönmeyi başarmıştı. Söylediğim gibi, az daha askeri mahkeme önüne çıkarılacaktı, çünkü böyle bir olaya 'uçığa büyük bir kuş çarptı' gibi bir açıklama getiremezdi. Bununla hiç kimseyi kandıramazdı, çünkü zürafanın derisi ve kolları yapışıp kalmıştı kanadın ucuna.

Altı hafta sonra ilk kez iki yer arasında tek başına uçmasına izin verdiler. Nairobi'den havalanıp 2500 metre yükseklikteki tepelerin arasında kalan Elderot isimli bir yere doğru uçtu genç adam. Şansı bu kez de yaver gitmedi. Uçağın deposundaki sulu benzin nedeniyle motor arıza yaptı, ama soğukkanlı davranarak uçağı hiç zarar vermeden başarılı bir zorunlu iniş yaptı. İndiğı düzlüğün yanında, o ıssızlık içinde tek bir kulübe vardı derme çatma.

Genç adam doğruca kulübeye gitti. Yaşlı bir adam oturuyordu burada. Küçük bir patates tarlası, birkaç tavuğı ve bir ineğinden başka hiçbir şeyi yoktu.

Yaşlı adam bir konuk olarak karşıladı delikanlıyı. Önüne süt ve yiyecek bir şeyler koydu, ona yatacak yer gösterdi. Genç adam, Na-

irobi'den gelen yardım ekibi uçağın indiği yeri bulana kadar iki gün iki gece ihtiyara misafir oldu. Yardım ekibi arızalı uçağın yanına indi, arızayı belirleyip uçağın geri dönmesi için sudan arınmış benzin getirdi.

Epeydir insan görmeden tek başına yaşamakta olan ihtiyar, delikanlı ile birlikte olmaktan ve onunla konuşma fırsatını bulmaktan mutlu olmuş, habire konuşuyor, genç pilot da onu dinliyordu. Kocamış adam iki gün iki gece süren konuşmalarında pilota kendi yalnız hayatından, geceleri kulübesine kadar yaklaşan aslanlardan, batıdaki tepelerde kendisi gibi yalnız yaşayan bir erkek filden, gündüzleri çöken kavurucu sıcaktan ve gece ayazının eşlik ettiği katıksız sessizlikten söz etti.

İkinci gece, başına gelenlerden de dem vurdu ihtiyar. Uzun ve garip bir öykü anlattı. Anlatırken rahatlıyor gibiydi. Öyküsünü bitirdikten sonra bunu o ana kadar hiç kimseye anlatmadığını ve bundan sonra da anlatmayacağını söyledi. Anlattığı öykü öylesine garipti ki, genç adam üssüne döner dönmez ihtiyarın anlattıklarını yazmaya başladı, ama bunu ihtiyarın ağzından çıkanları değil, kendi sözcüklerini kullanarak yaptı. İhtiyarı öykünün kahramanı değil, öyküsünün kişilerinden biri olarak gösterdi. Genç adam o güne kadar hiç öykü yazmadığından doğal olarak epey yanlış yaptı yazısında. Ressamların renklerle oynadığı gibi yazarların da sözcüklerle oynadığını, kısaca yazma eyleminin inceliklerini bilmiyordu. Fakat yine de öyküyü

kâğıda geçirmeyi bitirip bir bira içmek için kantine giderken ilginç ve güçlü bir öykü bırakmıştı masasında.

Genç pilot, iki hafta sonra bir eğitim uçuşunda öldü. Sözünü ettiğim öyküyü eşyalarını toplarken bulduk. Hiçbir akrabası yoktu, en yakını bizlerdik. Kendisi arkadaşım olduğundan öyküsüne ben sahip çıkıp onun adına değerlendirdim. Yazdıkları aşağıda.

Yaşlı adam kulübesinin önüne çıkmış, parlak güneş ışığı karşısında gözlerini kırptırıyordu. Bir ses duyduğunu sanarak başını eğip kulak kabarttı. Yetmiş küsur yaşlarında, ufak tefek ve tıknazca biriydi, fakat romatizma nedeniyle eklem rahatsızlığı çektiğinden daha yaşlı görünüyordu. İçerde veya dışarda olduğuna bakmaksızın başındaki beyaz kolonyal şapkayı hiç çıkartmazdı.

Güneşin altında durmuş, gözlerini kısıp kulağını kabartarak o sesi tekrar duymaya çalışıyordu.

Evet, gene duymuştu o sesi. Kafasını çevirip az ötede, çayırılığın öte yanındaki küçük tahta kulübeye baktı. Bu kez hiç kuşkusu kalmadı: Tiz ve kesik kesik, inler gibi gelen bir köpek sesiydi duyduğu. Havlamadan çok, can korkusu içinde, işkence görüyormuşcasına gittikçe daha tizleşiyor ve sanki hayvanın bağrından çıkıyordu sesi.

İhtiyar seke seke hızla çayırı geçti ve Judson'un oturduğu kulübenin kapısını açarak içeri girdi.

Küçük, beyaz köpek yerde yatıyor ve Judson, ayakları iki yana açık, onun başında dikiliyordu. Ensesini bulan siyah saçları, uzun yüzüne, kızarmış yanaklarına düşmüştü. Uzun boylu, sıska bir hayalet gibi orada öylece dikiliyor, kendi kendine söylenirken bir yandan da leş gibi olmuş beyaz gömleğinin içinde şırl şırl terliyordu. Çenesi sanki kaldıramayacağı kadar ağırmış da onun için ağzını kapatamıyormuş gibi ağzı, tuhaf bir biçimde, ölü ağzı gibi yarı aralık duruyor, çenesine salyalar akıyordu. Dikilirken küçük, beyaz köpeğe bakıyor, bir yandan da sol eliyle kulağını kıvrıp duruyordu. Sağ elinde kalın bir bambu sopası vardı.

Yaşlı adam Judson'u hiç dikkate almadan yerde yatan köpeğin yanına diz çöktü. Ellerini usulca hayvanın bedeninde gezdirdi. Köpek hiç kımıldamadan yatıyor, yaşlı gözlerle ihtiyara bakıyordu. Judson dikildiği yerden köpeği ve ihtiyarı izliyordu.

İhtiyar iki eliyle birden bastonuna dayanarak zorlana zorlana doğruldu ve çevresine göz gezdirdi. Aradığını bulmuştu. Yerdeki şiltenin yanında, duvara dayalı duran demir bir boruydu bu. Bastonunu yere vura vura boruya doğru yürüdü. Köpeğin gözleri onu izliyordu. Yaşlı adam bastonu sol eline, demir boruyu sağ eline alıp topallayarak köpeğin yanına döndü ve hiç duraksamadan boruyu hızla köpeğin kafasına indirdi.

Sonra hâlâ ağzından salyalar akan Judson'un yanına gitti ve büyük bir öfkeyle, fakat sakın ve ağır bir havada, ağzının yalnız

bir tarafı oynayarak ona bakıp konuşmaya başladı:

“Belini kırmışsın hayvanın, sen öldürdün onu.”

Gittikçe artan öfkesinin verdiği güçle ağzına geleni söylemeye başladı. Judson geri çekiliyordu duvara doğru.

“Seni Tanrı’nın cezası köpek katili! O benim köpeğimdi. Ne hakla döversin onu? Söylesene, ağzı salyalı deli herif seni!”

Judson sol elinin ayasını gömleğinin önüne sürüp duruyordu. Yüzünün her bir yanı seyirmeye başlamıştı. Gözlerini yerden kaldırmadan mırıldandı:

“Sürekli patisini yalıyordu, çıkarttığı seslere, yani onunki gibi şılap şılap seslerine hiç dayanamam, sen de bilirsin. Durmasını söyledim, yüzüme şöyle bir bakıp yalanmayı sürdürdü; sonunda sabrım taşı ve onu dövdüm.”

Hiçbir söz çıkmadı ihtiyarın ağzından. Bir ara karşısındaki yaratığa vurmak için kolunu kaldırdı, ama vazgeçip indirdi. Yere, onun önüne tükürdü ve sonra seke seke kulübeden çıktı. Siyah bir inek, çayırın orta yerindeki küçük akasya ağacının gölgesinde dikilmiş geviş getiriyordu. Gözleriyle ihtiyarı izledi o çayırdan geçerken. Bir yandan geviş getirmeyi sürdürüyordu; ağır tempo ile çalışan bir metronom gibi işliyordu çeneleri. Topallayarak ineğin yanına gelen ihtiyar onun boynunu okşadı, sonra bastonunun ucuyla hayvanın sırtını kaşımaya başladı. Bu hareketi sürdürürken sırtını hayvana yaslamış, onunla konuşur, hatta bir sır verir gibi fısıldıyordu.

Günler geçiyordu. Judson suskunluk içinde işine bakıyor, bir makine gibi her gün aynı saatte aynı işleri yaparak olgunlaşmış mısırları topluyor, toprağı çapalayarak patates çıkartıyor ve ineğı sağıyordu. Yaşlı adam yakıcı Afrika güneşinden sakınmak için gündüzleri kulübesinden çıkmıyordu. Ancak gün batıp, serinlik çökerken dışarıya adımını atıyor, topallayarak ineğın yanına gidip akasyanın altında bir saat kadar vakit geçiriyordu. Bir akşam dışarı çıktığında Judson'u ineğın başında, sabit bakışlarla ona bakarken buldu. Bir yandan sol eliyle kulağını büküp duruyordu Judson.

“Ne var, ne oldu?” diye sordu yaklaşırken.

“Baksana, inek boyuna çiğneyip duruyor,” dedi Judson.

“Evet, sadece geviş getiriyor, rahat bırak hayvanı,” dedi ihtiyar.

“Çıkarttığı sesi duymuyor musun? Ağzında çakıl taşı varmış gibi ses çıkarıyor, ama çiğnediğı sadece salyalı ot. Bak, durmadan şapır şupur sesler çıkarıyor, beynim karıncalanıyor bu yüzden.”

“Hadi çek git burdan,” dedi ihtiyar, “gözüm görmesin seni.”

Gün doğarken yaşlı adam her zaman yaptığı gibi oturmuş, penceresinden dışarı bakıyor, kulübesinden çıkarak ineğı sağmaya giden Judson'u izliyordu. Judson uykulu uykulu, kendi kendine bir şeyler mırıldanıyor, ayaklarını sürüyerek yürürken ıslak çimenlerde koyu yeşil izler bırakıyordu. Bir elinde içine süt sağdığı on sekiz litrelik eski bir gaz

tenekesi vardı. Tepelerin üzerinden aşıp gelen güneş Judson'un, ineğin ve akasya ağacının arkasında uzun gölgeler oluşturunuyordu. Yaşlı adam Judson'un tenekeyi yere koyup akasyanın yanındaki kutuyu aldığını ve onun üzerine oturarak ineği sağmaya hazırlanışını izledi. Judson'un birden çömelip ineğin memesini yokladığını gördü ve aynı anda ineğin hiç sütü olmadığını fark etti oturduğu yerden. Judson hızlı adımlarla yanına gelip yüzüne baktı.

“İnekte hiç süt yok,” dedi.

İhtiyar iki eliyle pencerenin kenarına abanarak dışarı sarktı.

“Seni pis serseri,” dedi, “sen çaldın sütü.”

“Hayır, ben bir şey yapmadım, uyuyordum ben.”

“Sen çalmışsındır,” dedi ihtiyar. Pencereden iyice sarkmıştı, ağzının bir yanıyla usul usul konuşuyordu. “Bunun için iyi bir dayığı hak ettin sen.

“Sütü gece biri çalmıştır, bir yerli, Kikuyulardan biri olabilir. Belki de inek hastalandı.”

Judson doğru söylüyor gibi geldi ihtiyara. “Görürüz bakalım,” dedi, “bu gece süt tutacak mı memesi. Şimdi çek git, gözüm görme-sin seni.”

Akşam olduğunda ineğin memesi dolu dolu olmuştu. Judson iki litre kadar koyu süt sağarken ihtiyar izliyordu onu.

Ertesi sabah ineğin sütsüz olduğunu gördüler. Akşam olduğunda sütü vardı; üçüncü sabah gene boştu memesi.

Üçüncü gece yaşlı adam nöbet tuttu. Ka-

ranlık basar basmaz kucağına eski bir tüfek alıp açık pencerenin önünde geceleri gelen ve ineğini sağan hırsızı bekledi. Çok karanlık olduğundan önce ineği bile göremedi, ama az sonra yükselen ay ortalığı iyice aydınlattı. Bulundukları yaylanın yüksekliği iki bin metreden fazla olduğundan hava epey soğuktu. Oturduğu yerde titremeye başlayan ihtiyar, kahverengi battaniyesini omuzlarının üzerine kadar kaldırıp ona iyice sarındı. Şimdi gün ışığındaymış gibi açık seçik görüyordu ineği. Ay akasyanın arkasında olduğundan ağacın koyu gölgesi düşmüştü çimenlere.

Bütün gece, orada oturup ineği gözledi ihtiyar. Sadece bir ara yerinden kalkıp topallayarak bir battaniye daha aldı. Bunun dışında gözlerini hiç ayırmadı inekten. Hayvan küçük ağacın altında geviş getirerek sakın sakın dikiliyor, aya bakıyordu.

Gündoğumundan bir saat kadar önce ineğin memesi iyice dolmuştu. Bunu görebiliyordu yaşlı adam; bütün gece ineği izlemişti. Bir insan saatin akrebinin hareketini nasıl izleyemezse o da memenin kabarmasını göremişti doğal olarak. Fakat izlediği sürece bütün hayvanın memesine indiğinin farkındaydı, sezmişti bunu. Şafağın sökmesine bir saat vardı. Ay iyice alçalmış, ama ışığı henüz yitmemişti. İneği, küçük ağacı ve ineğin çevresindeki çimenlerin yeşilliğini seçebiliyordu. Bir ses işitti. Hiç kuşkusuz bir ses gelmişti. Evet, işte gene o ses. Çimenlerden gelen bir hışırtıydı bu; oturduğu pencerenin tam altındaki çimenlerden geliyordu. Hemen doğruldu

ve pencerenin pervazından eğilerek aşağıya baktı.

O zaman gördü onu. Büyük ve siyah bir ylandı bu, bir Mamba. İki buçuk metre uzunluğunda ve insan kolu kalınlığındaydı. Islak çimenlerin arasından hızla ineğe doğru süzülüyordu. Küçük ve armut biçimli kafasını hafifçe kaldırmış, kayıp giderken ıslak otlara sürtünen hareketli gövdesi gaz kaçağı gibi bir tıslama sesi çıkarıyordu. Yaşlı adam ateş etmek için tüfeğini kaldırdı, ama birden vazgeçip indirdi. Neden böyle davrandığını bilemedi. Hareketsiz kaldı olduğu yerde. Yılanın ineğe yaklaşmasını izledi; sürünürken çıkardığı sesi dinledi ve ineği ısırarak için sıçramasını bekledi.

Fakat yılan hiçbir saldırgan harekette bulunmadı. Kafasını kaldırıp bir an ileri geri salladı ve sonra kara gövdesini ineğin altında yükselterek ineğin şişkin meme başlarından birini ağzına aldı ve emmeye başladı.

İnek hiç kımıldamadan duruyordu. Çevrede hiçbir ses duyulmuyor, Mamba'nın gövdesi yerden yukarıya doğru zarif bir kavis çizerek ineğin memesine asılmış gibi duruyordu. Kara yılan ve kara inek, ay ışığı altında açık seçik görülebiliyordu.

Yaşlı adam Mamba'nın inekten süt emmesini yarım saat kadar izledi. Yılanın sütü emerken kara gövdesinin hafifçe titrediğini, bir memeyi bırakıp diğerine geçtiğini görüyordu. İneğin sütü bitinceye kadar emmeyi sürdürdü Mamba. Sonra gövdesini yavaşça yere indirdi ve geldiği tarafa doğru, yine tıslama

sesi çıkararak kayıp gitti. Yaşlı adamın oturduğu pencerenin altından, ıslak otlarda ince ve gölgeli bir iz bırakarak bir kez daha geçti ve kulübenin arkasında gözden kayboldu.

Ay, Kenya Dağı'nın tepesinde batarken hemen hemen aynı zamanda güneş doğdu ve Judson, elinde gaz tenekesiyle görünüyordu. Yine uykulu gözlerle ve çiğ düşmüş otlarda ayaklarını sürüyerek ineğe doğru yürüdü. Yaşlı adam onun hareketlerini izledi ve bekledi. Judson eğilip ineğin memesini yokladığı an seslendi ona. Judson yerinden sıçradı.

"Süt gene gitti," dedi ihtiyar.

"Evet," dedi Judson, "inekte süt kalmamış."

"Sanırım Kikuyulardan bir çocuktu," dedi ihtiyar yavaşça. "Bir ara uyuklamışım, uyanıldığımda çocuk uzaklaşıyordu. Arada inek olduğundan ateş edemedim. İneğin arka tarafından sıvıştı. Bu gece bekleyeceğim onu, bekleyip enseleyeceğim."

Judson hiçbir söz etmeden tenekesini aldı ve kulübesine geri döndü.

Yaşlı adam o gece penceresinde oturup ineği gözledi gene. Bu kez göreceği şeyin beklentisi bir tür haz veriyordu ona. Mamba'yı tekrar göreceğini biliyordu, ama emin olmak istiyordu. Şafaktan bir saat önce büyük kara yılan otların arasından gelip yine ineğe doğru süzüldüğünde, yaşlı adam pencereden eğilip onun hareketlerini izledi. İneğin karnının altında bir an durup kafasını birkaç kez yavaşça ileri geri oynatmasını, sonra gövdesini yerden kaldırıp ineğin meme ucunu ağzına al-

masını, memesini boşaltıncaya kadar yarım saat boyunca süt içmesini ve sonunda yere inerek geldiği yere doğru kayıp gitmesini seyretti. Bütün bunları izlerken ağzının bir yanıyla usul usul gülüyordu.

Az sonra güneş tepelerin arkasından doğdu. Judson elinde tenekesiyle kulübesinden çıktı, fakat bu kez doğruca penceresinde battaniyelere sarınmış oturan yaşlı adama gitti.

“Ne oldu?” diye sordu.

Yaşlı adam ona bakarak, “Hiçbir şey olmadı,” dedi. “Gene uyuyakaldım. Ben uyurken piç kurusu gelip sütü çaldı. Dinle, Judson. Bu çocuğu yakalamamız gerekiyor, yoksa sütsüz kalırsın. Bunun sana bir zararı yok belki, ama yakalamalıyız bu çocuğu. Ben ateş edemiyorum, çocuk çok kurnaz, inek hep arada kalıyor. Onu senin enselemen gerek.”

“Ben mi, nasıl?”

“İneğin yanında bir yere saklansan bu iş olur diye düşünüyorum,” dedi ihtiyar usul usul konuşarak.

Judson sol eliyle saçlarını karıştırıyordu. İhtiyar sürdürdü konuşmasını. “Bugün ineğin yanında bir hendek kaz; derin olmasın. İçine uzanırsın, ben de üstünü saman ve otlarla örterim. Hırsız yanına geldiğinde seni fark etmez bile.”

“Ya bıçağı varsa?” dedi Judson.

“Yoktur, sen sopanı al yeter.”

“Evet, sopamı yanıma alırım,” dedi Judson, “geldiğinde fırlayıp vururum ona.” Sonra aklına bir şey gelmiş gibi birden durdu. “Peki ya ineğin geviş getirmesi n'olacak?” de-

di. "Bütün gece ağzında bir sürü çakıl taşı varmış gibi salyalı otları öyle şap şap çiğnemesine dayanamam ben, hem de bütün gece." Eliyle sol kulağını kısıp bırakmaya başladı.

"Ne söylüyorsam onu yapacaksın," dedi ihtiyar.

O gün ineğin yanında hendeğini kazdı Judson. Çayırlarda dolaşıp uzaklaşmasın diye ineği küçük akasya ağacına bağladılar. Akşam olduğunda Judson gece için hendeğe uzanmaya hazırlanırken yaşlı adam kulübesinin kapısına çıkıp, "Sabahın ilk saatlerine kadar bir şey yapmana gerek yok," dedi, "inek iyice süt tutmadan gelmezler. Benim yanıma gel de burada bekle, hem burası senin boktan kulübenden daha sıcak olur."

Judson daha önce hiç böyle bir çağrı almamıştı ihtiyardan. Bütün gece hendekte tıklıp kalmaktan kurtulduğuna sevinerek ihtiyarı izledi ve içeri girdi. Bir bira şişesinin ağzına sokulmuş bir mum yanıyordu masanın üzerinde.

"Çay yapsana," dedi ihtiyar, yerdeki ispirto ocağını göstererek. Judson ocağı yakıp çayı koydu. Sonra tahta kutuların üzerine oturup çaylarını içmeye başladılar. Yaşlı adam sıcak çayını içerken yüksek perdeden hüpletme sesleri çıkarıyordu. Judson ise bir yandan kendi çayını üfleyerek ve özenle yudumlayarak içiyor, bir yandan da fincanının üzerinden onu izliyordu. İhtiyar hüpletmeyi sürdürürken Judson birden, "Dur," dedi ona. Usulca ve neredeyse sızlanırcasına söylemişti bu-

nu; bu arada göz ve ağız kenarları seyirmeye başlamıştı.

“Ne dedin sen?” dedi ihtiyar.

“Şu ses, çayını hüpletirken çıkardığın ses.”

Yaşlı adam fincanını masaya bırakıp ses çıkarmadan bir süre ona baktı ve sonra, “Şimdiye kadar kaç köpek öldürdün, Judson?” diye sordu.

Yanıt gelmedi.

“Kaç tane dedim? Kaç köpek?”

Judson fincanındaki çay yaprağı parçalarını parmağıyla çıkarıp sol elinin üstüne yapıştırmaya başladı. Yaşlı adam oturduğu kuttunun üzerinde öne doğru eğilmişti.

“Kaç köpek dedim, Judson?”

Judson’un eli daha da hızlandı çay yapraklarını toplarken. Parmaklarını boş fincanın içine daldırıyor, aldığı çay parçasını hızla sol elinin üstüne bastırıp parmağını hemen fincana sokuyordu gene. Fincanın dibindeki kırıntılar azaldığı için parmağını ilk sokuşta eline kırıntı gelmeyince fincanı gözlerine yaklaştırıp içine bakıyor, kenarda kalmış bir kırıntı bulmaya çalışıyordu. Fincanı tutan sol elinin üstü siyah ve ıslak çay yaprağı parçalarıyla kaplanmıştı.

“Judson!” diye bağırdı ihtiyar. Ağzının bir yanı kıskaç gibi açılıp kapanmıştı bağırırken. Mumun alevi titredi ve tekrar düzeldi.

İhtiyar alçak sesle, ağır ağır ve bir çocuğu kandırmak isteyen biri gibi sordu: “Hayatında kaç köpek öldürdün?”

“Sana neden söyleyeyim?” dedi Judson gözlerini kaldırmadan. Şimdi de sol elinin üs-

t n ndeki çay yaprağı parçalarını yeniden fincanın içine atıyordu.

‐Bilmek istiyorum,‑ dedi ihtiyaç. Çok nazik bir tavırla konuşuyordu. ‐Bu i  benim de ilgimi çekmeye ba ladı. Bundan söz edip daha çok eğlenmek için neler yapabiliriz diye düşünelim diyorum.‑

Judson ba ım kaldırıp ihtiya a baktı.  enesinden sarkan bir salya damlası bir an havada asılı kaldı, sonra kopup yere d   t .

‐Sadece çıkardıkları sesler yüzünden öldürüyorum onları.‑

‐Kaç kez yaptın bunu? Bilmek istiyorum.‑

‐Eskiden, birçok kez.‑

‐Nasıl yapardın? Eskiden nasıl yaptığını anlat bana. En çok sevdiğin öldürme biçimi neydi?‑

Yanıt gelmedi.

‐Anlat, Judson; bilmek istiyorum.‑

‐Neden anlatayım ki? Bu bir sır.‑

‐Gizli tutarım, kimseye söylemem, yemin ederim.‑

‐Peki, yemin ettiğine göre söyleyebilirim,‑ dedi Judson. Oturduğu tahta kutuyu ihtiya ın yanına doğru çekti ve  ne eğilerek fısıltıyla, ‐Bir keresinde köpek uyuyuncaya kadar bekledim, sonra koca bir ta  alıp yukarıdan kafasına koyverdim.‑

Ya lı adan ayağa kalkıp kendine bir çay daha koydu. ‐Benim köpeğimi öyle öldürmedin,‑ dedi.

‐Zamanım yoktu. Yalanırken  ılap  ılap diye öyle kötü sesler çıkartıyordu ki i ini bir an önce bitirmem gerekti.‑

“Onu öldürmedin bile.”

“Sesini kestim.”

İhtiyar kapıya gidip dışarı baktı. Ortalık karanlıktı. Ay henüz doğmamıştı. Hava açık ve soğuk, yıldızlar pırıl pırıldı. Doğuda gökyüzü hafif hafif ağarıyordu; ihtiyar o tarafa bakarken o solgun ağartı giderek aydınlığa dönüştü ve gökyüzüne yayılarak çimenlerin üzerindeki çiğ damlacıklarına yansıdı. Sonunda ay, doğudaki tepelerin birinden ağır ağır yükselmeye başladı. Yaşlı adam Judson’a dönüp, “Sen artık hazırlansan iyi olur,” dedi, “belli olmaz, belki bu gece daha erken gelirler.”

Judson ayağa kalktı. Birlikte dışarı çıktılar. Judson hendeğin içine girip boylu boyunca uzandı. İhtiyar da onun üstünü otlarla örttü. Judson’un yalnızca tepesi gözüküyordu biraz. “Ben de pencerede olacağım,” dedi ihtiyar. “Ben bağırınca sen fırlayıp onu yakalarsın.”

Yaşlı adam topallayarak kulübesine döndü. Battaniyelerine sarınıp pencerenin önündeki yerini aldı. Daha erkendi. Dolunay gökte yükselmeyi sürdürüyor, Kenya Dağı’nın doruğundaki karların üzerinde parlıyordu.

Bir saat kadar geçtikten sonra ihtiyar pencereden seslendi:

“Hey, Judson, uyanık mısın?”

“Evet.”

“Sakin uyuma ha! Uyuyup kalma.”

“İnek şap şup yapıp duruyor.”

“Peki, şimdi oradan çıkmaya kalkarsan hiç bakmam vururum seni.”

“Beni vuracak mısın?”

“Ayağa kalkarsan seni mihlarım dedim!”

Judson'un yattığı yerden çocukların çıkardığı gibi ağlamaklı ve hıçkırıklı sesler geldi. Sonra otların arasından Judson'un titrek sesi duyuldu: “Kalkmam gerek, izin ver kalkayım, n'olur. Bu şapırtı...”

“Hele bir kalk, gözümü kırpmadan karından vururum seni!”

Hıçkırıklı sızlanma sesleri yarım saat kadar daha sürdü ve birden kesildi.

Saat dört olunca hava öyle soğudu ki yaşlı adam battaniyelerine iyice gömüldü. Judson'a seslendi:

“Judson, orada üşüyor musun?”

“Evet, çok soğuk, ama aldırmiyorum, çünkü inek ses çıkarmıyor artık! Uyudu!”

“Hırsızı yakalayınca ona ne yapacaksın?” diye sordu ihtiyar.

“Bilmiyorum!”

“Öldürecek misin onu?”

Bir an sessizlikten sonra, “Bilmiyorum,” dedi Judson. “Sadece enseleyeceğim onu!”

“Ben buradan seni izliyorum. Eğlenceli olacak bu iş!” dedi ihtiyar elleriyle pencere pervazına dayanıp dışarıya eğilerek.

Az sonra bir tıslama ve hışırtı duydu pencerinin altında. Kara Mamba kafası kalkık biçimde otların arasından hızla kayarak ineğe doğru gidiyordu.

İneğe varmasına birkaç metre kala yaşlı adam iki elini ağzına siper ederek, “Hey Judson, işte geliyor, fırla, yakala onu!” diye bağırdı.

Judson kafasını kaldırdığı an Mamba'yı gördü, yılan da onu. Bir iki saniye duraksadı, sonra geriye çekildi, gövdesinin ön kısmını havaya kaldırıp başını dikti. Ve ileri atıldı. Siyah bir parıltı ve kafası Judson'un göğsüne vurduğunda hafif bir küt sesi, hepsi buydu. Judson bir çığlık attı, ama yükselip alçalan değil, aynı tonda süren ve gitgide zayıflayarak sonunda gecenin sessizliğinde son bulan bir çığlıktı bu. Tam bir sessizlik vardı şimdi. Judson ayakta dikiliyor, gömleğini yırtarcasına çıkartarak parmaklarıyla yılanın soktuğu yeri arıyordu. İçini çeke çeke ağlar ve inler gibi sesler çıkarıyor, bir yandan da ağzını iyice açmış, derin derin nefes alıyordu. Bunlar olurken yaşlı adam açık pencerenin önünde, öne eğilmiş biçimde ve gözlerini aşağıdaki adamdan ayırmadan sessizce oturuyordu.

Kara Mamba birini soktuğunda her şey çok çabuk olup biter. Zehir çok çabuk görür işini. Judson'u yere yıkmıştı bile. Adam sırtını kamburlaştırmış, otların üzerinde yuvarlanıyordu. Sesi çıkmaz olmuştu. Ortalıkta çıt çıkmıyordu. Sanki çok güçlü bir adam görünmez bir devle güreşiyor ve bu dev, adamın kalkmasına fırsat vermeden onu döndürüp yere vuruyor, kollarını bacaklarının arasından çekiyor ve dizlerini çenesine doğru itiyordu.

Sonra otları yolmaya başladı Judson, hemen sonra da debelenmeye. Bu da uzun sürmedi. Birden kıvrandı, tekrar sırtını kamburlaştırdı, bunu yaparken yüzüstü döndü ve sağ dizi göğsünün altında, elleri de başının üzerine uzanmış durumda hareketsiz kaldı.

Yaşlı adam hâlâ pencerede oturuyordu; her şey olup bittikten sonra bile olduğu yerde kaldı ve yerinden kıınıldamadı. Akasyanın altındaki gölgede bir hareket oldu. Mamba yavaşça ineğe doğru ilerledi. Az sonra durdu, kafasını kaldırdı, bekledi, indirdi ve ineğin karnının altına varıncaya kadar kayarak ilerledi. Havaya dikildi, ineğin kahverengi meme başlarından birini ağzına aldı ve emmeye başladı. Yaşlı adam oturduğu yerden Mamba'nın sütü içişini ve emerken gövdesinin hafif hafif, nabız atar gibi titreyişini bir kez daha izledi.

Yılan süt içmeyi sürdürürken yaşlı adam yerinden kalktı ve pencereden çekildi.

“Onun payını alabilirsin,” dedi hafifçe. “Bizim için sakıncası yok.” Konuşurken tekrar geriye baktı ve Mamba'nın kavis çizerek yerden yükselen ve ineğin karnıyla birleşen siyah gövdesini bir kez daha gördü.

“Evet,” diye yineledi, “onun payını almana bir diyeceğimiz yok.”

BİR KAN DAVASI

Guy de Maupassant

Paolo Saverini'nin dul karısı oğlu ile birlikte Bonifacio kasabasının surları civarındaki kötü bir evde oturuyordu. Dağların bir uzantısı üzerinde kurulu ve yer yer denizin üzerinde asılıymış izlenimini veren bu kasaba, sivri kayalarla dolu dar bir boğazdan Sardunya Adası'nın alçak kıyılarına bakar. Daha aşağı tarafta, iç kısımda, kayalık kıyıdaki bir açıklık devasa bir koridor görünümüyle kasabayı tamamen çevrelerken liman görevini de üstlenir. Sardunya'dan ve İtalya'dan gelen küçük balıkçı tekneleri ile iki haftada bir Ajaccio seferini yapan eski ve soluğu tükenmiş buharlı gemi, ancak, denize dimdik inen iki kaya duvarı arasından uzun ve dönemeçli bir geçişten sonra kıyıdaki evlerin dibinde demirleyebilir.

Beyaz dağın üzerine kümelenmiş evler daha beyaz iz bırakırlar dağda. Bu evler büyükçe gemilerin geçmeye cesaret edemediği bu amansız boğaza bakan kayalara asılı yabancı kuş yuvalarına benzer. Hiç dinmeyen rüzgâr zaten iyice aşındırmış olduğu ve üzerinde seyrek otlardan başka bir şeyin bitmediği çıp-

lak kıyıyı ve denizi dövüp durur, her iki yanını törpülediği boğaz boyunca kükreyip ıslık çalar. Deniz yüzeyinin üzerinde uç vermiş sayısız kayalara takılan soluk köpük izleri deniz üstünde yüzen ve savrulan bez parçalarına benzer.

Dul bayan Saverini'nin evi, uçurumun kenarına sımsıkı yapışmış durur ve evin üç penceresinden bu vahşi ve hüzünlü manzara bakardı.

Kadın bu evde oğlu Antoine ve Semillante adındaki kaba tüylü ve kemikleri görünen dişi bir köpekle birlikte yaşıyordu. Çoban köpeği kırması olan köpek, avlanırken delikanlıya eşlik ederdi.

Bir akşam ağız dalaşı sırasında Antoine haince bıçaklanarak öldürüldü. Katil Nicolas Ravolati aynı gece Sardunya'ya kaçtı.

Yoldan geçen birkaç kişi oğlunun ölüsünü getirdiklerinde kadın hiç gözyaşı dökmedi. Sadece uzun uzun, hareketsiz, ona baktı durdu. Sonra kırıksık elini ölünün üzerine koyarak öç alacağına yemin etti. O gece kendisiyle birlikte kimsenin kalmasına izin vermedi ve köpekle birlikte kendisini ölünün yanına kapattı. Köpek ulumaya başladı ve yatağın ayak ucunda dikilmiş, başı sahibine doğru uzanmış, kuyruğu ayaklarının arasında bu ulumayı hiç ara vermeksizin sürdürdü. O da kadın gibi hareketsizdi. Ölünün üzerine eğilmiş, sabit bakışlı kadının gözlerinde artık yaş vardı, yanaklarından süzülen iri damla yaşlar.

Delikanlı, üzerindeki kaba kumaştan bir

ceket ve göğsündeki bıçak yarasıyla sırtüstü uyuyor gibiydi. Fakat her yerde kan vardı; ilk yardım için birisinin yırttığı gömleğinde, yeleğinde, pantolonunda, yüzünde ve ellerinde. Ayrıca saçında ve sakalında kan pıhtıları vardı.

Yaşlı kadın konuşmaya başladı. Onun sesini duyan köpek sustu.

“Kanın yerde kalmayacak yavrum, öcün alınacak oğlum, zavallı evladım. Huzur içinde yatabilirsin, çünkü öcün alınacak. Beni duyuyor musun? Bu sözü veren benim, ben, annen. Çok iyi bilirsin ki annen sözünü tutar.” Ve yavaşça eğilerek soğuk dudaklarını oğlunun ölü dudaklarına bastırdı. O anda Semilante tekrar inilti sesleri çıkarmağa başladı. Giderek tekdüze ve yürek paralayıcı yakınma iniltisine dönüştü sesi.

Kadın ve köpek, ikisi de sabaha kadar orada kaldılar.

Ertesi gün Antoine Saverini toprağa verildi ve çok geçmeden, artık ondan hiç kimse söz etmez oldu kasabada. Arkasında erkek kardeş ve yeğen bırakmamıştı. Kan davasını sürdürecektir hiçbir erkek yoktu. Yalnızca annesi, o yaşlı kadın bu işin üzerinde düşünüyordu derin derin.

Kadıncağz sabahtan akşama kadar boğazın karşı yakasındaki beyaz ve küçük bir noktaya bakıyordu. Orası, peşine düşman takılan Korsika eşkıyalarının sığınak olarak kullandıkları Longosardo isimli küçük bir köydü. Kadın, Nicolas Ravolati'nin kendi güvenliği için o köye gittiğini biliyordu.

Yaşlı kadın bütün gün tek başına penceresinde oturuyor, gözleri Longosardo'ya dikili, öcünü nasıl alacağını düşünüyordu. Sakat, günleri sayılı biriydi; hiç kimsenin yardımını olmadan nasıl yapacaktı bu işi? Fakat söz vermişti; oğlunun ölüsü üzerine yemin etmişti. Unutamaz ve bekleyemezdi. Nasıl harekete geçmesi gerekiyordu? Artık geceleri uyumuyordu. Huzur ve dinlenme diye bir şey kalmamıştı onun için. Beynini zorlayarak düşünmeyi sürdürüyordu. Dişi köpek ayaklarının dibinde uyukluyor, arada bir başını kaldırıp uluyordu uzaklara doğru. Bu uluyuşlarında yitik sahibine sesleniyormuş ve bunu yaparken silinmesi olanaksız bir anıyı canlı tutuyormuş gibi bir hava vardı.

Bir gece Semillante yine ulumaya başladığında Ana'nın aklına ansızın vahşi bir düşünce saplandı. Öcünü alma kaygısıyla ilintili ve acımasız olan bu düşünceyi sabaha kadar aklında evirdi, çevirdi ve sabahın ilk ışıklarıyla birlikte kiliseye gitti. Diz çökerek dua etti ve oğlunun öcünü alabilmesi için kendisine arka çıkması, yardım etmesi ve yıpranmış bedenine yeterli güç vermesi için Tanrı'ya yalvardı.

Sonra eve döndü. Avluda çatı oluklarından inen yağmur sularını toplamak için kullandığı, üst kenarında büyücek bir delik olan bir fıçı vardı. Onu ters çevirip boşalttıktan, taşlarla ve kazıklarla iyice toprağa oturtuttuktan sonra Semillante'yi bu yeni icat köpek kulübesine zincirledi. İşini bitirip eve girdi; odanın içinde ileri geri yürürken gözleri karşı kıyıya dikiliydi, katilin olduğu yere.

Dişi köpek o gün ve izleyen gece boyunca uluyup durdu. Sabah olunca yaşlı kadın ona bir çanak içinde su götürdü; başkaca hiçbir şey vermedi, ne ekmek, ne de et sulu yemek artığı. Bir gün daha geçti. Semillante bitkinlikten ötürü kendinden geçmiş gibi uyudu. Ertesi sabah gözleri parlamış, tüyleri dikleşmişti. Umutsuzca zincirine asılıyordu.

Kadın bir gün daha yiyeceksiz bıraktı onu. Köpek yarı çılgın halde boğuk sesle havlıyordu. Bir gece daha geldi, geçti.

Ertesi sabah erkenden kadın bir komşusuna giderek iki demet saman istedi. Eve gelince kocasının eski elbiselerini aradı ve bulduklarına saman doldurdu. İnsan görünümünü verdiği, kukla ile korkuluk arası bu şeyi köpeğin kulübesinin yanına diktiği bir sopaya ayakta dikilmiş biçimde bağladı. Eski çamaşırlardan bir de baş ekledi ona.

Köpek gördüğü şeye şaşırmış, korkuluğa bakıyor, fakat açlıktan ölmek üzere olmasına rağmen hiçbir tepki göstermiyordu.

Sonra yaşlı kadın domuz kasabına gidip bir parça kara sosis satın aldı. Eve dönünce avluda, köpeğin yakınında odun ateşi yakarak sosisi kızartmaya başladı. Köpek, gözlerini kızaran ete dikmiş, midesi etin kokusuyla işkence altında ve ağzı köpükler içinde atlayıp zıplıyordu.

Bu arada yaşlı kadın dumanı üstünde kızarmış et parçasını samandan adamın boynuna bir tasma takar gibi yerleştirmeye başladı. Epey zaman harcadı bunu yaparken. Et parçasının ucunu alabildiğine derine itiyordu.

İşi bitince köpeği serbest bıraktı.

Hayvan korkuluğa doğru sıçradı. Öyle bir sıçradı ki kolayca boğazına ulaşmış ve pençeleri korkuluğun omzuna geldiğinde dişleri gırtlak kısmına geçmişti bile. Sonra çeneleri arasında avından bir parça olduğu halde yere düştü. Tekrar sıçradı, dişlerini kumaş parçalarının arasına sokup silkme ve çekme hareketiyle etin bir parçasını daha koparıp tekrar geri düştü, hemen kalkıp yine sıçradı. Azgın ve yırtıcı zıplamalarla samandan adamın yüzünü ve boynundaki kokulu tasmadan kalkanları paramparça etti.

Yaşlı kadın sessiz ve hareketsiz, fakat parlak gözlerle seyretti köpeği, sonra onu zincirine bağladı. İki gün daha aç bıraktı ve köpeğe yaptırdığı bu garip eğitimi birçok kez yineledi.

Üç ay boyunca sıçrama ve dişleriyle koparma sonucu yemeğine kavuşmasını öğreterek köpeği eğitti. Onu zincirle bağlamayı da bıraktı. Artık yalnızca saman adamı parmağıyla göstermesi yetiyordu. Ayrıca saman adamın boğazına et saklamasına gerek kalmadan da ona saldırıp parçalamaya alıştırdı köpeği. Sonra da onun için pişirdiği sosisi ödül olarak veriyordu.

Artık Semillante saman adamı görür görmez titremeye başlıyor ve sonra sahibine bakıyordu. O da parmağıyla göstererek ıslık gibi bir sesle, "Haydi yakala," diyordu.

Yaşlı kadın vaktin geldiğine karar verdiğinde bir pazar sabahı kiliseye gidip günah çıkarttı ve arkasından duygusal bir coşku içinde toplu duaya katıldı. Sonra yırtık pırtık

giysiler içindeki erkek bir dilenci kılığına bürünerek Sardunya'lı bir balıkçı ile karşı kıyıya geçme pazarlığı yaptı.

Köpekle birlikte Longosardo'ya girdiklerinde Korsika'lı yaşlı kadın bir yandan hafifçe topallıyor, öte yandan taşıdığı bez torbayı ara sıra köpeğe koklatıyordu. Büyük bir parça sosis vardı torbada. Köpek iki gündür açtı, torbayı kokladıkça yerinde duramaz oluyordu. Kadın bir fırıncıya uğrayıp Nicolas Ravolati'nin nerede oturduğunu sordu. Nicolas eski mesleği olan marangozluğa dönmüştü. Dükkânının arka kısmında tek başına çalışıyordu.

Yaşlı kadın kapıyı iterek açtı ve seslendi: "Hey, Nicolas!"

Adam başını çevirdi. O anda kadın köpeği salarak haykırdı: "Haydi yakala onu!"

Açlıktan gözü dönmüş köpek atıldı, adamı boğazından yakaladı. Adam onunla güreş yapar gibi yere yuvarlandı. Birkaç saniye topuklarıyla yeri döverek kıvrandı, titredi ve köpek, dişleriyle gırtlığını parçalarken hareketsiz kaldı.

Kapılarının önünde oturmuş iki komşu, yaşlı bir dilenci adamla kemikleri fırlamış kara bir köpeğin önlerinden geçtiğini ve köpeğin hem yürüyüp hem de sahibinin verdiği siyah bir şeyi çiğnediğini çok iyi anımsadılar.

Yaşlı kadın akşam evine döndü ve o gece derin bir uyku uyudu.

BİR KORKU MESELESİ

Bryan Lewis

“İçtenlikle söyleyebilirim ki ben hayatımda gerçek anlamda hiç korku duymadım,” dedi binbaşı Denny bağışlanabilir bir kendini beğenmişlikle. Savaşlarda önce asker, emeklilik sonrası paralı asker ve eğitmen olarak geçirdiği çetin yıllardan sonra şimdi altmışına merdiven dayamış, canı sıkılan ve bunalımlı biri olarak kulüpte içkisini içerken yine de kendine güveni tam ve mücadeleye atılmaya hazır bir ruh hali içinde yeni tanıştığı biriyle konuşuyordu. Denny'nin hoşuna giden bir konuydu. Korku ve korkunun insan üzerindeki etkilerinden söz ediyorlardı.

“Yani korku duygusuna kapalı olduğunuzu mu söylemek istiyorsunuz?” diye sordu yabancı adam.

Denny omzunu silkti. “Şöyle diyeyim: Karşıma korku yaratacak çok olay çıktı, ama korkmadım. Bu arada çok sayıda ödleğ gördüğümü de söyleyebilirim.”

“Yani ölesiye korkabileceğinizi hiç sanmıyorsunuz?”

“Tehlikeyle uzun zamandır tanışıyorum.”

Yabancı adam oturduğu büyük deri koltu-

ğın önüne doğru eğilerek Denny'ye yaklaştı ve, "Bahse girmeyi seven birisi misiniz?" diye sordu.

"Bahiste ortaya ne konduğuna bağlı."

Yabancı biraz durakladıktan sonra Denny'nin gözlerinin içine bakarak, "Bin sterlinlik bir bahis karşılığında cesaretinizi sınamaya ne dersiniz?"

Denny'nin bahis için ortaya koyacak yeterli parası olmadığı halde hiç çekinmeden bahsi kabul ettiğini söyledi.

Sonraki yarım saat boyunca yabancı adam, bahsin konusuna ilişkin planını anlattı. Denny'yi kırsal alandaki bir eve götürecekti ve Denny orada tek başına geceyi geçirecekti. Gece boyunca başına gelecek olayları atlatacak ertesi gün öğleden sonra saat dörde kadar kulübe gelebilirse hem kendi çekini hem de diğer bahisçinin çekini alacaktı. Bu çekleri şimdi çıkarken kulübün sekreterine emanete bırakacaklardı. Denny kaybetmeyeceğinden emin, bahsi kabul ettiğini tekrarladı.

İki adam birlikte çıktılar. Bu arada kendini Vincent Smith olarak tanıtan yabancıнын kullandığı arabayla bir saat kadar hemen hiç konuşmadan yol aldılar. Sonunda gelip durdukları yerde bahçe içinde yüksek duvarlı bir kır evi görülüyordu. Bahis konusu olayın burada başlayacağını düşününce Denny'nin içinden bir heyecan dalgası geçti. Smith iki anahtar verdi ona; biri bahçe kapısı, diğeri ev kapısı içindi. Bir de beze sarılı bir şey uzattı. "Ne bu?" diye sordu Denny. "Tabanca, ihtiyacınız olabilir," diye yanıtladı Smith. "Siz öyle

söylüyorsanız peki, dedi Denny. “Yarın öğleden sonra dörtte görüşmek üzere.”

Smith cevap vermeden uzaklaştı.

Denny, arabanın virajın sonunda gözden kaybolmasından sonra dikkatini eve yöneltti. Evin çok harap gözükmesine bile terk edilmiş bir havası vardı. Denny, bin sterlin için burada ne gibi rahatsızlıklara katlanmak zorunda kalabileceğini düşündü. Ana kapıya giden girişteki ağaçların arasından geçerken bubi tuzağı ile karşılaşma ihtimaline karşı dikkatliydi. Kapıya yakın bir yerde birden durdu. Evin yan tarafından gelerek köşeyi dönen üç büyük tazi köpeği gördü. Kuşkuyla havayı kokluyorlardı. Kokusunu almışlar, ama Denny’nin yerini henüz belirleyememişlerdi. Denny çalılıkları siper ederek hiç kımıldamadan bekledi. Köpeklerin çalılara sürtünme seslerinden hızla yaklaştıklarını anladı. Koşarak evin kapısına ulaşsa bile kapıyı açıp içeri girecek zamanı bulacağı şüpheliydi. Yine de yapacak başka bir şey yoktu, denemeye karar verdi. Hızla kapıya fırladı ve daha anahtarı kilide sokamadan köpeklerin üzerine atıldığını gördü. Kapıya arkasını vererek tabancayı çıkardı. En öndeki lider köpek, kurşunu yiyince takla atarak cansız yere serildi. Diğer, yerdekinin üzerinden atlayarak doğrudan Denny’nin üzerine uçuşt. Tabancadan çıkan ikinci kurşun onu havada buldu ve köpek cansız bir yığın halinde Denny’nin üzerine düşerek onu da yere düşürdü. Tabancası elinden kaydı. Toparlanmaya çalışırken tabancaya ihtiyacı kalmadığını görerek rahatladı. Üçüncü köpek saldırı du-

rumunda değildi, eğilmiş yerdeki cesetleri kokluyordu.

Sonra tiz sesler çıkararak uzaklaştı. Ay ışığında Denny yerdeki lider köpeği inceledi. Karnının görünüşünden hayvanın aç olduğunu gözlemledi. Daha yakından bakınca nedenini anladı: Dişleri yoktu hayvanın, diğerinin de öyle. Ne kadar aç olsalar kendisine zarar veremezlerdi. Denny hangi çarpık kafanın bu güzel hayvanların dişlerini çekerek onları bu zavallı duruma soktuğunu düşündü. Yoksa Smith'in eseri miydi bu? Öyle ise bundan sonra bahsi daha ciddiye alması gerekiyordu.

Ağır meşe kapının önünde durup içeriyi bir süre dinledikten sonra anahtarı kilide soktu. İçeri girdiğinde karşısına çıkan görüntü kaçmış keyfinin yerine gelmesini sağladı: İçinde kütüklerin yandığı bir şömine ve önünde, üzeri dolu bir yemek masası duruyordu. Soğuk büfe ve şaraptan oluşan ikram masasında bir de not vardı: 'Köpekler kendi akşam yemeklerini yiyemediler; size afiyet olsun.'

"Teşekkürler, ben yiyeceğim," diye mırıldandı, fakat hemen fikrini değiştirdi ve çevreyi araştırmaya karar verdi. Smith ona, nelerle karşılaşabileceğine ilişkin hiçbir ipucu vermemişti, ama az önce verdiği örnek yeterince ciddiydi. İşi şansa bırakmamalıydı. Masadaki şamdanı alarak alt kata indi. Odaları boş ve küflü buldu. Daha aşağıda bir yerden zayıf bir ses geliyordu. O tarafa doğru yürüdüğünde aşağıya inen merdivenler gördü. İnerek ilerledi; ses, en dipteki kapıdan geliyordu.

İlerledikçe derinden inleme gibi gelen sesin yanı sıra, pis bir koku da gelmeye başladı.

Denny tabancasını yoklayarak yaklaştı ve kapının kulbunu çevirerek itti. Mum ışığı karşı duvarın dibinde zincirli bir köpeği aydınlattı. Köpeğin vahşi olmadığı durduğu yerde kuyruğunu sallamasından belli oluyordu. Denny mırıldandı: "Bizim hayvansever yine iş başında galiba, senin de dişlerini çektiyse hiç şaşmam." Odaya girdi, köpeğe yakından bakmak için ilerlerken karşı köşeden gelen vahşi bir homurtuyla irkildi. Köpeğin aldatmaca olduğunu anladığında geç kalmıştı. Mum ışığı bu kez yetişkin bir gorili aydınlatıyordu. Hayvan hareket ettiğinde Denny köpeğin aksine onun zincirsiz olduğunu anladı. Gözü gorilde yavaş yavaş kapıya doğru yaklaştı ve onun kapalı olduğunu gördü. Kapattığını anımsamıyordu. Açmaya çalıştı, açılmadı. Ya kilitliydi ya da sıkışmıştı. Gorilde sinirlilik belirtileleri görülüyordu. Denny tabancayı çıkarıp kapının kilidine ateş etti. Taş duvarlı odada yankılandı patlama. Kapıyı itti, ama yine açılmadı.

Dışarıdan sürgülü gibiydi. Patlama sesi gorili daha da öfkelenlendirmişe benziyordu. Goril üzerine gelmeye başladığında Denny kalan kurşunları kapı için değil, kendini savunmak için kullanmaya karar verdi. Hayvan saldırı durumuna geçtiğinde ateş etti, fakat goril hâlâ üzerine geliyordu. Tekrar ateş etti, bu kez hayvan birden durdu ve arkaya doğru düştü. Denny'nin sevinci kısa sürdü.

Hayvan ayağa kalktı ve dişlerini göstere-

ıck ölkeyle baktı. Fakat bu kez saldırmadı; gitti köşesine oturdu. Denny olayı anladı: Mum ışığında fark etmemişti, ama hayvanla arasında kurşun geçirmez bir cam vardı. Döndü, sesi kesilen köpeğe baktı. Yerde cansız yatıyordu. Seken bir kurşunla vurulmuştu. Kapıyı açmaya çalıştı. Kolayca açıldı kapı. Kapının dışında sürgü olduğunu gördü. Demek ki dışarıda biri vardı, sürgüyü önce itmiş sonra çekmişti. Belki de Smith'ti bu birisi.

Öyle olsa bile endişe etmesine gerek yoktu. İlk kez sözüne sadık, mert ve dişli bir düşman bulmuştu. Sinirlerine hâkim olduğu sürece hem para kazanacağına, hem de başına bir iş gelmeyeceğine şimdi daha çok inanıyordu. Keyfi tekrar yerine gelmişti. Salona dönüş olaysız geçince bir tavuk budu yiyip üzerine birkaç bardak şarap içmekte sakınca görmedi. Bu arada gözlerini merdiven başından ayırmıyordu.

Birden yukarıdan gelmeye başlayan piyano sesi molanın son bulduğunu gösteriyordu sanki. Dikkatle merdivenleri tırmandı, kordorda ilerlerken şimdi daha da belirginleşen Strauss valsinin çalındığı odayı belirlemeye çalışıyordu. Bu kez oda kapısını tekmeyle açarken kendini yana attı. Bir piyano dışında çıplaktı oda. Piyanonun başında arkası dönük, gece elbisesi giymiş, çok ince yapılı bir erkek oturuyordu. Siyah saçları ve dik oturuşu Smith'i andırıyordu.

Denny'nin elindeki şamdan odadaki tek ışık kaynağıydı. Piyanist odaya birisinin girdiğini fark etmemişe benziyordu. Denny piya-

noya yaklaştığında müzik birden değişti ve cenaze marşı çalmaya başladı. Sonra herşey birden oluverdi: Piyanist olduğu yerde döndü, saçlarının altında ve gömlek yakasının üzerinde sırtkan bir kafatası belirdi. Bir iskeletti bu. Çene kemiği oynamaya ve kahkah sesi çıkmaya başladı. Aynı anda beliren bir esinti mumları söndürdü. Denny kfredererek çakmağına el attı. Mumları yaktıktan sonra piyanonun çevresini adımlayarak bağlantı tellerini kopardı. Piyano ve piyanist birden sustu. Denny sessiz bir hayranlık içinde, burada nasıl bir düzenek kurulduğunu sabah olduğunda daha iyi görmeye kendi kendine söz verdi.

Araştırmasına devam ederken en iyi döşenmiş odanın ikinci kattaki yatak odası olduğunu gördü. şöminenin ısıttığı temiz bir oda ve tertemiz bir yatak onu uykuya çağırıyordu sanki. Bunu doğrulayan bir de not iliştirilmişti yorgana: 'Güzel rüyalar' yazıyordu. Denny gevşemiş olmasına rağmen dikkatli davranmayı sürdürdü. Yatağın altını ve pencerelerin srglerini kontrol etti. Odada sandalye yoktu; bu nedenle yatağın kenarına oturup küçük bir puro yaktı. Kendini yorgun hissediyordu. Yine de dikkati elden bırakmamak için odada birkaç tur attı. Sonunda ayakları ağırlaştı, yatağın çekiciliğine dayanamayıp kendini arka üstü yatağa bıraktı. Aynı anda ikielik bant göğsünü ve bacaklarını kelepeleyiverdi. Kımıldıyamaz oldu. Ve ardından başka bir hareket: Tavandan çıkan bir giyotin bıçağı tam başının hizasında alal-

maya başladı.Yastığın iki metre kadar üzerinde hareketsiz kaldı bıçak. Denny sağa sola kayıp bıçağın düşüş alanından çıkmaya çalıştı, ama başaramadı. Dakikalar geçiyordu. Terlemeye başlamıştı. Bu çaresiz durumda şimdi gerçekten korktuğunu kabul etmek zorundaydı. Fakat bu durumdan Smith'in ne kazancı olacaktı? Oyuna devam edecekse giyotini düşürmemesi gerekirdi. Belleği eski günlere, içine düştüğü benzer çaresiz durumlara çağrışım yaptı. Smith'in bundan sonraki eylemi ne olacaktı? Anladığı kadarıyla bir sinir savaşına hazır olması gerekiyordu. Aklını tepesindeki ölümcül aletten uzaklaştırıp başka şeyler düşünmeye çalıştı. Bu badireden kurtulup bin sterlini alınca nasıl harcayacaktı o parayı? Bir yandan da göz kapakları ağırlaşıyordu. Uyumak istiyordu, fakat tepesinde asılı duran bu alet varken nasıl uyuyabilirdi? Belki de uyumak daha iyi olacaktı; o zaman hiçbir şey düşünmek zorunda kalmazdı. Gözlerini kapattı ve uyumaya çalıştı.

İrkilerek uyandı. Sabah olmuştu. Kalkmaya çalıştı ve bu işi rahatça yapabildiğini gördü.

Çünkü bedenini saran çelik bantlar yoktu. Yukarı baktı; giyotin hâlâ orada duruyordu. İyiye işaretti bu; demek Smith, bağışlayan adam rolünü oynuyordu. Odadan çıkıp alt kata indiğinde masanın kahvaltı için hazırlanmış olduğunu gördü. Hiç kimse yoktu ortada, ama masanın üzerindeki küçük bir ses kayıt cihazına bir not iliştilmişti: 'Günaydın, iyi uyuduğunu umarım. Güzel bir

kahvaltı yap, sanırım bu, bir mahkûmun geleneksel yemeği gibi bir şey olacak. Sonra da cihazı çalıştırıp söyleyeceklerimi dinle. Not: Kahvaltı etmeden dinleme, iştahın kaçabilir.'

Denny merakını ve aklına gelen kuşkuları bastırarak masaya oturdu. Güzelce kahvaltı ettikten sonra ses kayıt cihazının dinleme düğmesine bastı. Smith'in sesi net geliyordu:

"Tebrikler; sinir sisteminde kalıcı hasar oluşmadan buraya kadar gelebildin. Cesaretinle bağdaşan nitelikte sınavlar hazırlamak benim için hayli zahmetli oldu. Elektronik sevdiğim bir uğraştır. Örneğin köpekler benim arabadan gönderdiğim bir sinyalle serbest kaldılar. King Kong ile karşılaştığında kapı sürgüsü benzer biçimde sürüldü ve geri çekildi. Piyoano resitali de öyle.

"Bunlarla karşılaştırıldığında yatak odasındaki düzenek çocuk oyuncağıydı. Fakat daha sinir bozucuydu sanırım. Açıksözlü olmak gerekirse cesaretinden hiçbir zaman kuşku duymadım.

"Yeteneklerin konusunda epey bilgim var. Örneğin Sidi Barrani'de İtalyan cephesini yarıp Tobruk'a yönlendirdiğin saldırı. O güzergâh üzerinde ele geçirdiğin küçük komuta istasyonunu anımsıyor musun? Babam orada görevli küçük rütbeli bir subaydı. İtalyanlar geri çekilirken İngilizlere yararlı olabilecek evrağı ortadan kaldırmak için onu orada bırakmışlardı. Senin ileri hattın babamın geri çekilmesini engelledi. Hemen teslim oldu babam. Sen onu konuşturmaya çalıştın. Almanların Libya'yı istila edeceği söylentisine

ilişkin bilgisi olabileceğini aklına takmıştın bir kez. Babam cesur biri değildi. Gözlerinden yaşlar akarken konuya ilişkin bilgisi olmadığını, kendisinin sadece üniforma giymiş bir piyanist olduğunu, savaşın sona ermesiyle piyanosuna ve müziğine dönmekten başka hiçbir şey düşünmediğini söyledi sana. Ama sen ne yaptın? Adamların onun kollarını tutarken sen ellerine benzin döktün ve bilmediği bilgiyi veremeyince ellerini ateşe verdin. Kendi adamların bile bu kadar ileri gideceğini ummamışlardı.

“Fakat suça ortak olduklarından ağızlarını açamadılar. Binlerce kişiye müzik ziyafeti veren o eller senin yüzünden birkaç dakika içinde yanık et topaklarına dönüştü. Doğal olarak babam bir daha piyano çalamadı. Senden sık sık söz ederdi. O ölmeden önce senden onun öcünü almaya yemin ettim. Sen nasıl onun hayatını söndürdüysen ben de senin hayatını sonlandırmayı amaç belledim. Bir avcı gibi sürekli izini kovaladım. Birkaç yıldır ülkende yaşıyorum ve gördüğün gibi dilinizi iyi konuşuyorum. Uzun süredir uygun bir karşılaşma şansını kolluyordum; işte şimdi geldi. Senin için zahmetle hazırladığım korku düzeneklerini atlattığın için kendini kutlamaya başlamadan önce hemen söyleyeyim ki, esas şok şimdi geliyor:

“Elektronik, benim için büyük bir tutku olmakla birlikte esas uzmanlık alanım biyokimya.

“Çeşitli araştırma projelerinde görevliyim. Son olarak bir meslektaşımınla birlikte insan

bedenindeki karmaşık bir enzim molekülünün yapısını, Annelide'nin, yani daha iyi bilinen ismiyle adi yer solucanının benzer molekülünün yapısına denk gelene kadar dönüştürebileceğimizi gördük.

"Sonuç olağanüstü. İnsan bedenindeki kemikler, diğer uzuvlara ve sinir sistemine zarar vermeden dağılıyor, eriyor, öyle ki insan solucanlaşıyor, yani yiyip içip dışkılayabiliyor, fakat iskeletten yoksun hale geldiğinden sadece yerde sürünme hareketleri yapabiliyor. Kollar ve bacaklar sürünmeye yardımcı olmaktan başka bir işe yaramıyor. İnanmıyorsan mahzene in ve gorilin bulunduğu yere bak. Kullandığım bir deneyi koydum oraya. Tamamen zararsızdır, sadece iğrenç o kadar. İri yarı bir adam olduğu için bedeni dev bir sümüksüklüböceğe dönüşme yolunda. Midesi çabuk kalkan kimseler için hiç de uygun olmayan bir görüntü. Neden bunları anlatıyorum sana? Evet, şimdi sol kolunun dirsek altına bak. Orada küçük bir iğne izi göreceksin. Yatak odasında şarabındaki uyku ilacının etkisinde uyurken gizli bir bölmeden odaya girip sana o enzimden verdim iğneyle.

"Şimdi iki denek oldunuz. Böylece tarihe geçeceksiniz. Yetkililerin bilgisi olsa bile olayı örtbas edeceklerinden eminim. Böyle bir araştırmanın sonucunu hangi yetkili kamuya duyurmaya cesaret edebilir. Demek istediğimi anlıyorsun, değil mi? Bir de şu var: Doğal olarak dönüşüm çabuk olmuyor. Aşağıdaki denek için dönüşüm altı ayı buldu. Yani sen kuluşe gidip sekreterden ödül çekini almak ve o

parayı harcamak için gerekli zamana sahip olacaksın. İstersen beni ihbar et. Ben işimi bitirdim, ötesi umurumda değil. Zaten kaçış planım hazır. Tabii bu arada bir doktora başvurabilirsin. Şikâyetini anlatırken doktorun yüzünü görmek isterdim. Söylediklerinin hiçbirine inanmayacağından eminim. İnansa bile sana yardım edemez, çünkü geri dönüşüm işlemi için henüz araştırma başlatmadık. Zaten kimyanın bozduğu bir şey nasıl eski haline gelebilir? Evet Denny, seni gelecekte bir soluca-
nın yaşamı bekliyor, ya da hiçlik.”

Ses kaydı burada son buluyordu. Denny dinlemeye başladığı andan sonuna kadar hareketsiz kalmıştı. Yüzü yaşlanmış gibiydi. Kolunu inceledi. İğne izi oradaydı. Belleğini yokladı. Sidi Barrani'deki o olayda gerçeğe aykırı bir ayrıntı yoktu. Anımsıyordu; o olayı, pilot kardeşinin Manş üzerinde düşürülmesinden hemen sonra ve düşman için beslediği kin duygularının doruğundayken yaşamıştı. Bundan fazlası da vardı: Hayatı boyunca korkaklığı aşağılatıcı bulduğundan o İtalyan subayının ödlekle davranışları kontrol edemediği bir iğrenme duygusuyla kaplamıştı benliğini.

Denny yazgısına şans tanımadı. Tüm akıyla Smith'in sözlerinin bir delinin saçmaları olduğunun ortaya çıkmasını istediği halde mahzene inmeyi göze alamadı. Onun yerine son bir cesaret gösterisiyle tabancada kalan tek kurşunu kafasına sıktı.

Yaptığında erken davranmış olsa bile kim kınayabilirdi onu? Hangi ölümlü mahzene inmeyi -ve orayı boş bulmayı- göze alabilirdi?

BOŞ GEZEN

Ed Gorman

Denver’li kamyon şoförü, ufak viski şişelerinden birini kemerime sokarken yakaladığında dışarı attı beni. Bu karanlık ve yağmurlu havada koca kamyon bile asfalt yolunda savrulurken, beni fark etmeyecek kadar meşgul olacağını sanmıştım. Basıp giderken sağ elinin orta parmağını kaldırdı yüzüme.

Böylece o gece saat yedi civarında Newkirk adlı kasabada indim. Nebraska sınırından on mil uzaktaydım. Cebimde yarım paket sigara, üç dolar kadar bozuk para ve bir de çakı vardı. Çakım temiz iş gören türdendi; yani işinizi görürdü, ama birçok eyalette o çakı yüzünden içeri tıkmazlardı insanı. Bir de sırt çantam vardı. Üzerimdeki giysilerin aynısı, sadece onlardan biraz daha temiz olan yedek giysilerim vardı içinde.

Newkirk’ün üç blok boyunca uzanan tek bir ana caddesi vardı. Bu ekim gecesinde yalnızca iki ışık parlıyordu: Biri benzin istasyonunun, diğeri de ‘Chet’in Yeri’ tabelalı binanın ışıklarıydı.

Benzincideki genç, bıyık bırakmaya çalı-

şan ukala tavırlı bir tipti. Tuvaletin anahtarını istediğimde, "Araban yok," dedi.

"N'olmuş yani?"

"Yabancıнын birisin, üstelik araban yok."

"Çok sıkıştım, caddeye yapmamı istemezsin herhalde.

Gencin baygın mavi gözleri vardı. "Yabancılar Newkirk'te sorun oldular hep; daha geçen yıl..."

"Bak dostum," diye sözünü kestim, "kötü biri olsaydım şimdiye kadar çoktan silahımı çekip burasını soyardım; doğru mu, değil mi?"

Gevşedi, ama çok değil. Yağ lekeli iş giysisinin altından lise ceketı gözüküyordu. Onu, yanında kız arkadaşıyla televizyonun karşısında, rüzgâr ve soğuktan uzakta, korku filmleri seyreder ve kızla liseli gençlere özgü biçimde sevişirken düşledim. Otuz iki yaşındaydım, kıskançlık, yaşlılık ve pislik duyguları içindeydım. Temizlenmeyeli dört beş gün olmuştu. Çok ender kullandığım sözcükler çıktı ağızımdan: "Lütfen dostum, lütfen!" dedim.

Elime verdiği anahtara bir ağırlık bağlıydı, hani şu çalınmasın diye bağlanan ağırlıklardan.

"Teşekkürler, dostum."

Karşılık vermedi. Hafiften başını salladı.

Ekim gecesinin soğuğu her şeyin üzerine gümüşümsü bir tabaka çekmiş gibiydi. Soluk bir ışıkla aydınlanmış tuvalette ise soğuk daha çok belli ediyordu kendini. Burası temizlenmeye benden fazla muhtaçtı. Ayna, birinin

yumruğuyla kırılmıştı. Kendimi bir sürü kırık parçada yansımış görüyordum. Klozette kah-verengi bir topak yüzüyordu. Sifonu çektim, daha doğrusu çekmeye çalıştım, çalışmadı.

Bir prezervatif otomatının yanma tuttu-rulmuş siyah beyaz renkli koku gidericiden yayılan tatlımsı koku sinmişti her şeye. Koku giderici küçük ve şirin bir kokarca biçimin-deydi.

Hemen işe koyulmak zorundaydım. Böyle yollarda sürterken -inşaat işinde bulduğum en son gerçek iş '82 durgunluğundan hemen önce Cincinnati'deydi- yıkanmadan banyo yapmayı çabucak öğreniyordu insan. Şu ka-ba kâğıt havlulardan birini soğuk suya -sı-cak, hatta ılık suları bile yoktur- batırır ve sabunlanma bezine benzeyinceye kadar sa-bunla köpürtürsünüz onu. Sonra yüzünüz-den başlayarak koltuk altlarınızı, daha aşağı-ya inip önce apış aranızı, sonra da poponuzu silersiniz onunla. Bunu, plastik tıraş makine-siyle özenli bir sakal traşı izler. 'Özenli' diyo-rum, çünkü yollar zaten görünüşünüzü boz-muştur, bir de kesik dolu bir yüzle dolaşmak hiç iyi olmaz sizin için.

Siyah saçlarımı tarayarak ve boyunlu ka-zağımın üstüne giydiğim kot ceketimin tozu-nu silkeleyerek işimi bitirdim. Biraz da Old Spice süründüm. Kırık aynada kendimi sey-rederken bir zamanlar kızlarla aramın iyi ol-duğunu hatırladım. Düşünürken kendi ken-dime "Evden çok uzaktasın oğlum, dedim. Bunu ayna karşısında sıkça yapardım. Son-raları kendimi kandırdığımı fark ettim. Evden

uzakta falan değildim, çünkü hiçbir zaman bir evim olmamıştı.

Tuvaletten çıkıp daha iki adım yürümüştim ki o adamı gördüm. Bana tuvaletin anahtarını veren gencin bunu yapacağını tahmin etmeliydim. Ne de olsa küçük bir yerdidi burası, yabancılara güvensizlik duyulurdu ve ben karanlıktan çıkıp gelmiştim.

Kırkılı yıllardaki filmlerde polislerin giydiklerine benzer koyu renkli bol bir takım elbise vardı üzerinde; başında da gri bir şapka. Kırsaçlıydı ve burnunun birkaç kez kırılmış olmasından ötürü gurur duyar gibiydi. Onu diğer polislerden ayıran tek şey gözleriydi. Onunki gibi kederli bakışlı gözleri olan bir polisi zor görürdünüz.

Doğrudan bana doğru geldi ve, "Evlat, kimliğini görmem gerek," dedi. Cüzdanımı çıkarıp, "Elbette, işte buyrun," dedim, sürücü ehliyetimi göstererek.

"Richard Anderson, boy 1.80, kilo 70, kayıtlı olduğu yer Miami," diye okudu satır satır. Yazılı olanların doğru olup olmadığını kontrol etmek için beni inceliyordu. "Miami'den çok uzaktasın," dedi.

Söylediğini doğrulayan bir kanıt gibi, mezbahaya giden büyükbaş hayvanlarla dolu bir kamyon güröldeyerek geçip gitti yanımızdan.

"Miami çok eskilerde kaldı," dedim.

"Buraya belirli bir iş için mi geldin?" diye sordu.

"Bir şeyler yemeyi düşünüyordum."

"Sonra?"

"Sonra, sanırım yola devam edeceğim."

“Bu iyi fikir,” dedi cüzdanımı geri vererek. “Adım Jennings, Polis Şefi’yim.”

Gölmek geldi içimden. Şef miş. Newkirk gibi bir yerde hangi büyüklükte bir polis ekibine şeflik yapabilirdi ki? İnsanların unvanlara düşkünlüğüne her zaman gıcık olmuşumdur. Unvanların kendilerine bir kişilik duygusu verdiğini sanırlar. Bana gelince, ben hiç kimse olmadığımı biliyorum ve bu gerçeikle yüzleşmeyi öğrendim.

Havali bir tavırla saatine baktı. “Şuradaki Chet’in Yeri’ni görüyor musun?”

Gösterdiği yer buranın lokantasıydı. Kafe de denebilirdi. Olduğum yerden içerisini görebiliyordum. Bir tezgâh, bir dizi oturacak yer ve içinde elmalı tart olduğu anlaşılan bir tabaktan büyük lokmalar atıştıran şapkalı biri. Başka kimse yoktu.

“Evet,” dedim.

“Güzel, şimdi oraya git ve Mindy’ye benim arkadaşım olduğunu ve sana oranın özel münüsünü vermesini söyle. Dediğim mönüde biftek, yanında taze bezelye ve patates püresi, tatlı olarak da elmalı tart var, çok da iyidir. Söyle, benim hesabıma yazsın.”

“Sağolun, çok nazıksınız,” dedim.

Kederli bakışlı gözleriyle bana baktı; gözleri biraz tedirgin etmişti beni. “Sonra yola koyulmanı istiyorum,” dedi, “anayola çıkar-san kolayca bir araç bulursun. İyice anladın mı?”

“Anladım efendim.”

Tam bir şey söylemek üzereydi ki bir grup çocuk sarıverdi etrafımızı. Filmlerdeki bazı

İtleri gibi giyinmişlerdi. Elm Caddesi'ndeki Kabus filminden Freddie, Yıldız Savaşları'ndaki Darth Vader, Uzay Yolu'ndaki Spock. Diğerlerini tam olarak çıkaramadım.

“Selam, Şef Jennings!” diye bağırdı birkaçı. “Ya para, ya şaka.”

Ortalarına aldılar onu.

Cebinden bir avuç bozuk para çıkardı ve her birine birer çeyrek verdi.

Bir de küçük nutuk çekti onlara: “Şimdi hep birlikte olmaya dikkat edin, beni dinliyorsunuz? Ve saat yedi buçuğu geçirmeden evlerinizde olmanızı istiyorum.” Freddie kılığındaki çocuğa döndü. “Walter, bu söylediklerimden sen sorumlusun, tamam mı?”

“Tamam efendim.”

“Yedi buçuk.”

“Tamam efendim.”

Çocuklar soğuk gecenin içinde kayboldular.

Çocukların arkasından bakışını seyrettim. Daha bir kederli bakıyordu gözleri. “Bu gece bu kasabada yabancı olmak iyi değildir, evlat,” dedi usulca. Neredeyse ağlayacak gibiydi. Kendini toparladı ve, “Hadi, şimdi Mindy'ye git de karnını doyursun.”

“Peki efendim,” dedim, o, polis aracına giderken.

“Peki efendim,” diye fısıldadım gene. Çeyrek dolar verdiği çocuklardan biri gibi hissettim kendimi.

Şefin söylediği gibi, yemek iyiydi. Domatesler içinde yüzen büyük biftek parçaları öyle yumuşaktı ki, çatalla kesilebiliyordu. Ya-

nında büyük, sarı tereyağ topakları ile patates püresi ve taze bezelyeler, bunların üstüne de koca bir parça elmalı tart ve kahve. İnsanın bitmesini istemediği, her şeyin o anda durmasını istediği, hayatınızda içine düştüğünüz kötü durumlardan ve yaptığınız şeylerden pişmanlık duyduğunuz ve bunların bir daha tekrarlanmasına izin vermemeye karar verdiğiniz anlardan biriydi bu.

Salondaki kızartma yağı ve sigara dumanı kokusu hoşuma gitmişti. Kahvemi yudumlarken Mindy ile çene çalıyordum. Kısa boylu, saçları kızıla boyalı ve kalın çerçeveli gözlüğü burnuna düşüp duran bir kadındı. Yer yer yağ lekeli pembe bir önlük vardı üzerinde.

“Şimdi artık Şefin sözünden çıkamazsın, değil mi?” dedi.

Yemekle yapılan iyiliğin karşılığını vermemi istiyordu; fakat bir yanımda bunu onaylamıyor, diğer bir yanımda ise durumu anlıyordu. “Elbette çıkamam,” dedim. Başka şeyler de söyleyecektim, ama iki çiftçi ile arkalarında Cadılar Bayramı giysileriyle bir grup çocuk daldı içeri. Hemen ortalığa yayıldılar. Çocuklardan bazıları tuvalete gitti, diğerleri de tezgâh taburelerine ve masalara oturdular.

Gitmeden önce Mindy ile laflamayı düşünmüştüm. Beni baş belası boş gezenlerden biri olarak gördüğünü biliyordum, fakat konuşmaya çok ihtiyaç duyduğum anlardan biriydi ve kiminle konuştuğum da önemsizdi. Küçük, şirin çocuklarla daha çok ilgilendiğini gördüğümünden konuşmak yerine kahve kabını

İzaret ettim. Başımı sallayıp biraz daha kahve verdi bana, hafifçe gülümsedi de.

Ve bir sigara daha yakıp pencereden dışarıya bakmaya başladım.

Bakar bakmaz gördüm onu. Küçük, parlak kırmızı bir VW ve içindeki sarışın kız. On sekizinde falan olmalıydı; lokantaya doğru bakıyordu, hatta bana bakar gibiydi. Arabası gibi kendi de parlıyordu sanki. Neden bana baksın, diye düşünürken hafif bir gülümsemeyle bastı gitti. Görüntüsü gece karanlığında asılı kaldı; sarışınlığı ve bir anlık kızsı gülümsemesi o gittikten sonra bile oradaydı.

Kahvemi ve sigaramı bitirip kalktım. Mindy çocuklarla çok meşguldü; yapabildiğim tek şey el sallayıp ağız dolusu bir teşekkür yollamam oldu. O da başını sallayarak yanıtladı.

Gece ayazı yüzümü ısırdığında yine kendimle başbaşa kaldığımı anladım. Ayaklarım yerdeki ince buz katmanında çıtırtılı sesler çıkarıyordu. Çantamı sırtlayıp anayola doğru yürüdüm.

Caddedeki lambalı direklerin birinden diğerine yürürken direk aralarının ne kadar karanlık olduğunu gördüğümde bir çocuk gibi ürktüm. Pantolon cebimdeki çakıyı yokladım.

Tam anayola çıktığımda kulağıma hiç yabancı gelmeyen bir motor sesi duydum. Küçük VWlerin motorları hep bu özel sesi çıkarırdı.

Yolumu keserek önüme geçti.

Camı indirerek, "Sen de benim gibi yalnızsın galiba," dedi. Arabanın radyosundan rock müziği sesi geliyordu.

"Sen yalnız olmak istemediğinde yalnız kalacak bir kıza benzemiyorsun," dedim. Yakından daha güzel olduğunu görebiliyordum. Bir şey dikkatimi çekmişti: Bana birini hatırlatıyor gibiydi.

"Bu civardaki erkekler sıkıcı oluyor," dedi.

"Hepimize ters gelen bir şeyler çıkar."

"İçeri gelmeyecek misin?"

"Sana aptalca bir soru sorabilir miyim?"

Güldü. "İnsanlar bana her zaman aptalca sorular sorar," dedi.

"Yasallık durumun nasıl?"

"Ne?"

"Yaşın yani. Yasal mı?"

"Erkekleri hapse gönderecek yaşta mıyım diye mi soruyorsun?"

"Evet."

Tekrar güldü. Motorun sesini bile bastıran güzel bir gülüşü vardı. "Bir kadının egosuna harika katkılar yapıyorsun. Yaşım yirmi dört, hadi gel."

"Nereye gidiyoruz?"

"Benim evime desem?"

"Şu anda dünyadaki herhangi bir yer kadar güzel benim için."

Bir park yerine geldik. Uzun, gümüş renkli römork evlerden birinde oturuyordu. Römorkuna girdik. Böyle olmaması gerektiğini biliyordum, ama oldu. Işığı yakmadı bile. Pencereden gelen ay ışığı içinde kollarını boynuma doladı ve öptü beni. Dudakları öyle ılık

ve oynaktı ki, böyle durumlardan epeydir uzak olduğumdan ateş sardı her yanıma. Hiç zaman yitirmeden gömleğimi çıkarmaya ve beni yatağa sürüklemeye başladı.

Yatağa uzandık. İçerdeki kokudan dolayı sordum: "Puro mu içiyorsun sen?"

"Çok romantiksin," dedi, bir taraftan güzel ve ince kollarıyla arkasına uzanıp sutyenini çözüyordu.

"İçerisi puro kokuyor da," dedim.

"Babam içiyor, bazen gelir buraya."

"Ya, öyle mi?"

"Neden sordun? Kimin içtiğini sanmıştın ki?"

"Emin değilim, yani biraz tedirgin oldum da."

"Neden? İyi vakit geçirdiğini sanmıştım. Ben halimden memnunum."

"Ben de, sadece..."

"Sadece ne?"

"Şey, neden ben?"

"Yani neden seni seçtim öyle mi?"

"Evet."

"Çünkü bugün benim Larry'den boşanmamın kesinleşme günüydü. Bunun şerefine bir şey yapmalıydım ve Newkirk'ten biriyle olsun istemedim. Ayrıca senin üstüne vazife değil bu."

"Seni kızdırmak istememiştim."

"Ama kızdırdın."

"Üzgünüm."

Belinden yukarısı çıplaktı şimdi. Ay ışığında öylece duruyor, gözlerime bir şölen sunuyordu.

“Sadece nereden geldiğini bilmek istemiştım,” dedim.

“İyi. şimdi biliyorsun artık, değil mi?”

“Evet, biliyorum artık.”

Her şey çok güzeldi. Saçlarının kokusu, parfümü, yumuşacık cildi, bebek gibi nefesi, vücudunun gizli, kuytu köşeleri, dokunuşları. Bütün bunlar kendimi istenen ve önemli bir kişi gibi hissetmemi sağlamıştı.

Birbirimizden sıyrılıp yatağın yan taraflarına yığıldığımızda, “Şimdi bana bir şey için yardım etmeni istiyorum,” dedi.

“Sana yardım etmek mi?” Sorusundaki ton beni tedirgin etmişti.

Başını salladığını gördüm yarı karanlıkta.

Şaka yollu sordum: “Ya yardım etmezsem?”

Bir an hareketsiz kaldı. Sonra, “O zaman seni öldürürüm,” dedi, “sen de ölü biri olursun, tıpkı benim olduğum gibi.”

Tam kızın söylediği gibi, on dakika sonra geldi adam. Puro kokusunun kimden geldiğini biliyordum şimdi.

Kız beni bir koltuğa oturtmuş, elime 38’lik bir Smith Wesson vermişti. Polisler kullanırdı bunu. Yanımdaki sehpa çalışır durumda, kayıt tuşuna basılı bir ses kayıt cihazı vardı.

Orada, karanlıkta otururken adamın arabasının lastik seslerini duydum. Buz katmanını çiğneyen ayakların sesi gittikçe yaklaştı, anahtarın kapının kilidine sokulmasıyla kapının açılması bir oldu. Adam içeri girip ışığı açtı.

“Hey, sen de kimsin?”

İri yarı bir adamdı. Yüzü içkiden kızarmıştı. Adamdan, soğuk ve içki kokusu yansıyor-
du. Ucuz giysiler vardı üzerinde.

“Otur şuraya,” dedim.

“Hırsız falan mısın?”

“Şuraya otur ve anlat bakalım. İki yıl önce
Cadılar Bayramı gecesinde arkadaşın Frank
Campion ile birlikte tecavüz edip öldürdüğün-
nüz kızıdan söz et.”

“Neden söz ediyorsun sen?”

“Neden söz ettiğimi pekâlâ biliyorsun.”

“Hiçbir kıza tecavüz etmedim ben.”

Tabancayı gösterdim. “O kız ayarladı bu
sahneyi.”

“Sen çıldırmışsın bayım. Uyuşturucu mu
aldın ne?”

“O kız ayarladı bunu, öldürdüğün kız, ya-
ni şu anda elimi o yönetiyor. İsteddiği an tetiği
çekmeye zorlayabilir beni.”

“Sen gerçekten çıldırmışsın.”

Bacağmdan vurdum onu.

Dehşete kapılmış gözüküyordu. Sanırım
konuşma biçimimdendi bu, yani kızın beni
yönettiğini falan söylememden. Tabancayı
elimden almaya çalışır gibi bir tavır takındı.

Fakat kız belleğimin içindeydi. Tetiğin
üzerindeki parmağımı gevşetti.

“O gece neler yaptığınızı anlat.”

Adam arkaya doğru sendeliyor ve yardım
istemek için bağııyordu. “Hiçbir kıza tecavüz
etmedim ben.”

Koluna ateş ettim, sağ koluna. Bu kez
kustu. Neden bilmiyorum. Belki korkudan.
Fakat işe yaradı, konuştu.

“Sarhoştuk, Frank ve ben,” diye başladı ve her şeyi anlattı. Çok basitti, başından sonuna kadar. Onu hiç kimsenin bulamayacağı bir silo asansörünün altına gömmeleriyle son buluyordu.

Ses kaydını durdurdum. Kaydın iyi olduğundan emin olmak için başa alıp dinledim. Kız böyle istemişti.

Adam ağlıyordu, o iri yarı adam. Kan kaybediyor, gittikçe halsizleşiyordu.

“Sesim zayıflıyor,” dedi, “bir ambulans çağırsana bana.”

Kalkıp telefona doğru yürüdüm. Numarayı tuşlamaya başladığımda kız nereden çıktıysa yanıma gelip engel oldu bana. O anda ne olacağını anlamıştım. Adam kızı görünce avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı. Kız koparıncasına elimden aldı tabancayı ve yerdeki adamın üzerinde dikilerek dört kez ateş etti yüzüne.

İşini bitirdiğinde tabancayı bana attı, ani bir hareketle tabancayı yakaladım.

Kızın yanağından iki damla yaş süzüldü, cıva damlaları gibi.

Sonra çekti gitti. Tepenin yamacında, ay ışığı çizgisinin bittiği yerde gözden kayboldu. Römorkun kapısı rüzgârda sallanıyordu.

Komşulardan ikisi içeri baktıklarında elimde tabanca, yerdeki cesede bakıyordum. Biri ötekine seslendi: “Bak, bu adam John’u vurdu.”

Şef beni hapishane binasına götürürken arkamızdan hiç kimsenin gelmediğinden emin olmak istiyordu. Olan biten her şeyi ve

kızı anlattım ona. Bana inanacağına hiç aklım kesmiyordu. İşin ilginç yanı beni dinlerken üzgün bakışlı gözlerini daha çok keder bürüdü. “Onun bu gece geri geleceğini bekliyordum,” dedi.

“Yani ondan haberiniz var?”

“O benim kızımdı,” dedi yüzüme bakarak. “O iki adamın tecavüz ederek onu öldürdüklerini biliyordum, ama ne kanıtlayabildim ne de onu gömdükleri yeri bulabildim. Geçen yıl şimdi seni kullandığı gibi başka bir boş gezeni daha kullanmıştı. Buradan gitmen için yaptığım uyarının nedeni buydu. O genç Champion’u öldürdü, fakat adam suçunu itiraf etmeden öldü. İşte bu nedenle öteki adamı öldürmek için senin gibi bir başka boş gezeni kullanacağını bekliyordum. İçini çekti. “Ve yaptı işte.”

“Champion’u öldüren genç şimdi nerede?”

“Ölüm hücrelerinde; yargılandı ve birinci derece cinayetten idama mahkûm edildi.”

Başıma geleni ilk kez o zaman anladım. Yine de sormak zorundaydım: “Fakat gerçekten olup biteni anlatırsanız size inanırlar, öyle değil mi?” Küçük bir çocuğun umutsuz yalvarışı gibi çıkıyordu sesim.

Şefin arabası soğuk karanlığın içinde ilerliyordu. Ben ise hâlâ onu görüyordum yataкта. Ona dokunuşumun duyumu...

“Evlat, Cadılar Bayramı gecesinde Newkirk’te boş gezen biri olma konusunda seni uyarmamın nedeni buydu.

Paketini sallayarak sigara tuttu bana.

“Evlat, senden hoşlandım, bunun için sa-

na bir iyilik yapacağım. Yarım saat avantaj veriyorum sana, bu süre bittikten sonra seni aramaya çıkacağım.”

“Fakat...”

Kederli gözleriyle bana baktı. O zaman baştan beri kızın neden bana yabancı gelmediğini anladım. Onda da aynı kederli bakışlı gözler vardı.

“Evlat, diğer boş gezene inanmadıkları gibi sana da inanmayacakları kesin.” Durakladı. “Ölüm hücresinde olmak nasıldır bilmezsin; öylece durup beklemek!”

Yirmi dakika sonra kuzeye giden anayolda yürüyordum. Üç kamyon vınlayarak yanımdan geçti; rüzgârları neredeyse yere yıkıyordu beni. Daha sonra bana nanik yapan çocuklarla dolu birkaç araba geçti. Sonrasında sadece uçsuz bucaksız arazideki karanlık ve gökteki yıldızlar vardı; bir de ayak seslerimin çıtırtıları.

Onu düşünüp duruyordum; kollarımdayken ölü olduğu halde nasıl da sevgi dolu, şehvetli duygular vermişti.

Ne kadar yürüdüğümü ve yanımdan kaç araba ve kamyon geçtiğini bilmiyorum. Artık el işareti yapmayı bırakarak dümdüz yürümeye başladım.

Sonra kendi hayatımı düşünmeye başladım. Şehirdeki tek odalı bir dairede amcamın beni büyüttüğü yıllar, sonra evlenmem ve sırtıkan bir denizci için beni terk eden bir eş. Gerisi boş gezerlikle geçen yıllarım.

Çok uzaktan işittim o sesi. Gecenin içinde oradan oraya koşuşturan sokak köpeklerinin,

uzaktan geçen trenin ve ayaklarımın çıkardığı ıtırıtı seslerini bastırarak geldi kulağıma.

Hemen tamdım o sesi.

VW'nin o bildik sesini.

Önce korktum, yolun ortasında koşmaya başladım. Sırt çantam omuzlarımı dövüyordu. Fakat ben ne kadar hızlanırsan o da o kadar hızla yaklaşıyordu.

Bana ulaştığında karşı koymanın yararı olmadığına karar verdim. Göğsüm hızla inip kalkıyordu, ter içinde kalmıştım. Döndüm ve onu kırmızı VW'in içinde gördüm.

Camı indirip başını dışarıya uzattı. "Binmek ister miydin?"

"Beni yalnız bırak, tamam mı? Lütfen git başımdan."

"Senden hoşlanmasaydım geri gelmezdim. Sevişirken senin ne kadar yalnız olduğunu anladım, yani böyle, yollarda, oradan oraya... Sana yardım edebilirim, diye düşündüm." Gülümsedi ve elini uzattı bana. "Seni yanıma alıp götürebileceğimi düşündüm."

Artık dinlemek istemiyordum. Daha iyi koşmak için sırt çantamı attım. Geriye dönerek yolda koşmaya başladım; ondan olabildiğince ve hızla uzaklaşmak istiyordum.

Arabanın uzun süre olduğu yerde kaldığını motorun sesinden anladım; motoru rölantideydi. Sonunda hareket etti ve tepenin ötesinde kayboldu. Yalnız kalmıştım.

Gecenin karanlığı, hızla atan kalbimin gümbürtüsü ve terimin kokusu.

Durdum. Gitmişti. Artık koşmama gerek yoktu.

Sonra bana doğru yönelen farları gördüm ve yüksek devirde çalışan VW motorunun sesini duydum.

Yaklaşmasını seyrederken bir tükenmişlik çöktü üzerime. Tek düşünebildiğim şey, yalnızlık içinde geçirdiğim zamandı.

Yanıma yaklaştığında bu kez kapıyı açtı bana.

“Teklifime alışıncaya kadar çevrede gezdireyim seni,” dedi, “böylece korkmana gerek kalmaz, demek istiyorum.” Sarı saçları yüzünün bir yanını gizliyordu. Usulca ekledi: “İstediğin şey aslında bu, biliyor musun? Artık acı çekmek yok, yalvarmak yakarmak yok.”

Kapı biraz daha açıldı.

“Bütün gece yollarda dolaşabiliriz, tepelerdeki güzel ormanları seyrederiz, o zamana kadar...”

“O zamana kadar korkum geçer öyle mi?”

“Evet,” dedi, “o zamana kadar korkun geçer.”

“Sırt çantam?”

Tekrar gülümsedi, yumuşacık. “Artık bu gibi şeyleri düşünüp dert etmek zorunda değilsin. Seni yanıma alıp götüreceğim.”

Elini bir kez daha uzattı, sıcacık ve ince elini. Ben de tuttum, beni içeri çekerken bıraktım kendimi. Kırmızı VW kırsal gecenin sonsuz karanlığına doğru süzüldü.

Tam onun söz verdiği gibi oldu. Hiçbir şeyi düşünüp dert etmedim.

Hem de hiçbir şeyi.

BÜYÜ

Robert Bloch

Bir insanı öldürme eylemi de aşk gibi kördür; ne ırk tanır, ne de din.

Örneğin Elise bir melezdı. Haiti'nin sayılı güzellerinden biri olduğu kadar dini bütün bir kadındı üstelik.

Joseph de bir melezdı, öğrenim görmüştü, fakat herhangi bir dine bağılı değildi. Aslen, Vudu geleneğinin yaşadığı bir dağ kabilesinden gelmeydi. Port-au-Prince'deki büyük bir satış mağazasında tanıtım müdürüydü.

Elise, Joseph ile evlenmek için mankenliği bırakmıştı. Mesleğine devam etseydi hiç kuşkusuz ünlü bir manken olacaktı. Joseph de yerli kanından gelen ve belki de ileride onu iyi bir ressam, ya da heykeltıraş yapacak olan yeteneklerini geliştirmekten vazgeçerek karısının masraflarını karşılayabilmek için ticarete atılmıştı.

Evlilikleri iyi gitti bir süre.

Fakat eski bir deyişin de belirttiği gibi, 'sonunda kan konuşacak'tı. Elise uygardı, oysa Joseph hâlâ bir yabaniydi.

Elise kendisi gibi uygar biri olan Carnet'ye âşık oldu. Adam zengindi, Elise'i Paris'e gö-

türmek istiyordu. "Güzel bir hayat bekliyor seni sevgilim," diyordu ona. "Beyazlara kolayca alışacaksın. Fransa uygar bir ülkedir. Varlıklıyım; yolculuklara çıkarız, hoşlandığın şeylerin hepsini verebilirim sana."

Oysa Joseph şimdiye kadar böyle şeylerden hiç söz etmemişti. O bir vahşiydi çünkü. İşte bu nedenle ondan boşanmaya kalktığında Elise, kötü bir şeyler olacağı düşüncesine kaptırmıştı kendini.

Fakat sonunda Joseph karanlık bir sessizliğe büründü ve Elise'i engellemek için hiçbir şey yapmadı. Sevgililerin buluşmalarına karışmadığı gibi boşanma hazırlıklarına da karşı çıkmadı. Bir ay sonra Elise yeni hamisiyle birlikte Avrupa'ya giden bir gemiye bindi.

Denize açılmadan önce dindar Elise Tanrı'ya dua etti belki de. O ettiyse Joseph de kendi tanrısına dua etmiştir hiç kuşkusuz.

Elise ve Carnet Fransa yolunda, gemide düzenlenecek bir balo sırasında evlenmeyi tasarlamışlardı. Fakat yolculuğun ikinci gününde Elise hastalandı. Gemi doktorunu şaşırtan bir hastalıktı bu.

Kadın şiddetli ateşten yakınıyordu. Bir süre sonra da acıyla inlemeye başladı. Yanıyordu sanki. Güzel vücudunu ıslatılmış çarşaflara sardılar, ama yine de kıvranıyordu acıyla. Morfin bile dindirmiyordu acılarını.

Evet, ne kadar morfin verilirse verilsin yetersizdi. Çünkü çözülüyordu Elise'in vücudu. Eti kemiklerinden ayrılıp eriyordu. Sonunda köpüksü ve kokuşmuş bir yığın kaldı Elise'den.

Uygarca bir ölüm biçimi değildi bu. Fakat yabani, uygar olmayan bir vahşiydi Joseph. Resmen cinayetle suçlanmadı, ama bu olayın yankıları iyi olmadı onun için. Derhal işine son verdiler.

Çünkü onun gibi deneyimli bir tanıtım müdürünün o sabah neden bir kukla bebek yapıp penceresinin dışına astığını hiç kimse anlayamadı. Bebeğin yüz hatlarının eski karısına tuhaf bir biçimde benzemesine de bir anlam veremediler; dahası, bebeği neden balmumundan yaptığını da anlayamadılar. Balmumu güneşte erirdi çünkü.

CİNAYET

John Steinbeck

Olay, birkaç yıl önce Orta Kaliforniya'da, Monterey ilinde yaşandı. Castillo Kanyonu vadisi, Santa Lucia tepeler dizisinin arasındaki vadilerden biridir. Meşe ağaçları ve adaçaylarıyla kaplı çevre dağlar ve kanyonlardan vadinin ortasına birkaç dere iner. Kanyonun başında ihtişamlı ve taştan yapılma bir kale vardır. Kuleleri ve payandalarıyla, Haçlıların fetih yollarında yaptıkları tutunma ve savunma mevzilerine benzer. Kaleye yakından bakıldığında suyun, zamanının ve aşınmanın tuhaf bir rastlantı sonucu bir araya gelerek yumuşak kumtaşı üzerinde yapmış oldukları etkiler görülür. Daha arka planda ise mazgalların, giriş kapılarının, kulelerin ve hatta ok atma yarıklarının kalıntıları, eski günleri belleğinde canlandırmaya çalışan insana fazla bir hayal gücü gerektirmez

Kalenin aşağı tarafında, Kanyon tabanı ile hemen hemen aynı düzeyde eski bir çiftlik evi vardır. Bitişğinde köhne ve yosun tutmuş bir ahır ile çarpık çurpuk bir hayvan yemliği olan bu boş ev, terk edilmiştir. Pashlı menteşeler üzerinde ileri geri hareket eden kapılar gıcır-

tılıdır; rüzgârın geceleri kaleden estiği kimi zamanlarda da güm güm sesler çıkarır. Fazla insan gelmez buraya. Bazen çevrenin çocukları odalarda oradan oraya koşuşur, yüksek sesle dolapların içine bakıp hiç umursamadıkları hayaletlere meydan okurlar.

Arazinin sahibi olan Jim Moore, evin etrafında insanların dolaşmasından hoşlanmazdı. Vadinin daha aşağısındaki yeni evinden atla gelir, çocukları kovardı. Meraklıları uzak tutmak amacıyla tel örgülere 'GEÇMEK YASAKTIR' levhaları koymuştu. Arada eski evi yakmayı düşündüğü de olmuştu, ama sallanan kapılar, kapalı ve metruk pencerelerle olan güçlü ilişkisinden ötürü evi yakıp yıkmaya gönlü razı olmamıştı. Evi yıkarsa hayatının büyük ve önemli bir parçasını yok etmiş olacaktı. Tombul ve hâlâ güzel karısıyla kasa-baya indiğinde insanların dönüp korkuyla karışık hayranlık duygusu içinde ona baktıklarını bilirdi, nedenini de: Herkesin bildiği, geri adım attığı o olay.

Jim Moore bu eski evde doğup büyümüş-tü. Ahırın her bir harap ve lekeli kaplaması ile her yapranmış yemliğini yakından tanırdı. Anne ve babası Jim otuz yaşındayken öldüler. Olgunluğa geçişini sakal bırakarak kutladı. Domuzları sattı ve bir daha domuz işiyle uğraşmamaya karar verdi. Elindeki sığır sürüsünü iyileştirmek için damızlık bir boğa satın aldı. Cumartesi geceleri Monterey'e gitmeye ve sarhoş olup Üç Yıldız Barı'nın fingirdek kızlarıyla muhabbete başladı.

Bir yıl içinde Jelka Sepic adında bir Yu-

goslav kızıyla evlendi. Kızın babası Pine Kan-
yonu sakinlerinden ağırbaşlı bir çiftçiydi. Jim
kızın yabancı ailesinden, kalabalık erkek ve
kız kardeşlerinden ve kuzenlerinden pek hoş-
lanmıyordu, ama kızın güzelliğinin verdiği
hoşnutluk yetiyordu ona. Bir dişi geyiğinki
gibi büyük ve sorgulayan gözleri vardı Jel-
ka'nın. Burnu ince ve değerli bir taşın yontu-
su gibi, dudakları etli ve yumuşaktı. Teni de
ürkütücü bir güzellik sergiliyordu Jim için.
Öyle sessiz ve nazik, öyle iyi bir ev kadınıydı
ki, evlendikleri gün kızın babasının verdiği
öğüdü sık sık, fakat bir iğrenme duygusuyla
anımsıyordu Jim. Yaşlı adam, içtiği biralarla
çakır keyif. sırtkan bir tavırla Jim'in göğsüne
dirsek atarak. "Aptallık etme," demişti, "Jelka
bir Slav kızıdır. Amerikan kızlarına benze-
mez. Huysuzluk ederse döv onu. Uzun süre
iyi kalırsa yine döv. Annesini döverdim ben;
babam da benim annemi döverdi. Slav kızı!
Ama ne de olsa erkek değil, pestilini çıkar-
ma."

"Ben Jelka'yı dövmem, demişti Jim.

Babası kıkır kıkır gülmüş ve yine dirsek
atarak, "Aptal olma, bazen gerekir, görecek-
sin," demiş ve bira fıçısını başına dönmüş-
tü.

Jim, Jelka'nın Amerikan kızlarına benze-
mediğini kısa sürede anlamıştı. Çok sessizdi
kız. Konuşmayı hiç o başlatmıyor, sadece
Jim'in sorularına kısa yanıtlar veriyordu. Ko-
casını Kutsal Kitap'tan bölümler beller gibi
tanıyor ve onun istemesine gerek kalmadan
her şeyi hazır ediyordu. Çok iyi bir ești, ama

arkadaşlık etmesini bilmiyordu. Hiç konuşmuyordu; kocaman gözleriyle kocasını izliyor, Jim gülümsediğinde bazen o da gülümsüyordu; ama uzak ve silik bir gülümsemeyle. Kızın örgü, dikiş ve yama işleri bitmek bilmiyordu. Orada, işinin başında otururken bu kadar güzel ve yararlı işler yapan küçük beyaz ellerini gururla izliyor gibiydi. Daha çok Jim'in bazen, bir atı elleme itkisiyle hareket ederek başını ve boynunu okşadığı bir hayvana tıpatıp benziyordu.

Ev işlerinde harikaydı Jelka. Jim ne zaman ve nereden eve dönmüş olursa olsun yemeği tam zamanında ve dumanı üstünde hazır oluyordu. O yerken Jelka izliyor, gerektiğinde tabakları önüne itiyor ve bardağı boşaldığında hemen dolduruyordu.

Evliliklerinin ilk günlerinde Jim çiftlikte neler yapıldığını ona anlatmıştı. Fakat Jelka anlamadığı halde hoşla gitmeye çalışan bir yabancı gibi gülümsemişti sadece. "Aygır, dikenli tellerde sağrısını çizmiş," dediğinde Jelka'nın yanıtı kısa bir, "Evet," olmuştu. Ne soru, ne de ilgi belirtisi vardı ses tonunda.

Çok geçmeden Jim onunla herhangi bir yolla iletişim kuramayacağını anlamıştı. Başka bir boyutta bir hayat sürüyordu belki kadın; Jim'in ulaşamayacağı kadar uzaktı o. Gözlerindeki engel perdesi ortadan kaldırılacak türden değildi, çünkü bakışları ne düşmanca, ne de kastiydi.

Geceleri düz siyah saçlarını ve inanılmayacak kadar pürüzsüz, altın dokunuşlu omuzlarını okşadığında az da olsa hazla inliyordu

Jelka. Sadece kucaklaşıp sevişmelerinin doğrudan doğruya ayrı, ateşli ve tutkulu bir yaşama dilimine geçiyor, hemen sonra yine uyanık ve görevsever ev kadınına dönüşüyordu.

Bir gün, "Neden benimle hiç konuşmuyorsun," diye sordu Jim. "Benimle konuşmak istemiyor musun?"

"Evet, ne söylememi istersin?" diye yanıtladı Jelka. Kadın, Jim'in geldiği soyun dilini konuşuyordu, ama Jim için yabancı olan bir bellekle.

Bir yıl geçtiğinde Jim kadınlarla arkadaşlık etmenin, onlarla çene çalmanın, tiz seslerle yapılan hoş takılmaların, utanma duygusunun es geçildiği pervasızlıkların özlemine çekmeye başladı. Üç Yıldız Barı'nın fingirdek ve çalçene kızlarıyla gönül eğlendirmek ve içmek için tekrar kasabaya gitmeye başladı. Kızlar Jim'in ağırbaşlılığından ve gülmeyi sevmesinden ötürü ondan hoşlanıyorlardı.

"Karin nerede?" diye soruyorlardı.

"Evde, ambarda," diye yanıtlıyordu. Hiç şaşmayan bir şakalaşmaydı bu.

Cumartesi günleri öğleden sonra bir at eyerliyor, yoluna belki bir geyik çıkar diye tüfeğini yanına alarak atın terkisindeki kılıfa koyuyordu. Her zaman Jelka'ya soruyordu: "Evde yalnız kalmaktan sıkılmazsın, değil mi?"

"Hayır, aldırmam."

Bir keresinde, "Ya birileri gelirse?" diye sordu.

Kadın bir an gözlerini kısı ve gülümseyerek, "Kovalarım onları," dedi.

"Yarın öğle üzeri dönerim. Gece dönmek

için yol uzun geliyor.” Gittiği yeri bildiğini hissediyordu, fakat kadın hiçbir zaman karşı çıkmadığı gibi gidişini onaylamadığını gösteren bir tavır da takınmıyordu. “Bir çocuk yapsan iyi olur,” dedi Jim.

Jelka’nın yüzü aydınlandı. “Tanrı’ya dua-cıyım,” dedi istekli bir tavırla.

Jim onun yalnızlığına üzülüyordu. Kanyondaki diğer kadınları ziyarete gitse pek yalnızlık çekmezdi, fakat ziyarette bulunma yeteneğinden yoksundu. Ayda bir kez atları arabaya koşar ve öğleden sonrasını annesi ve kız ve erkek kardeş sürüsü ile babasının evinde kalan kuzenleriyle geçirmeye giderdi. Jelka bu aylık aile ziyaretlerinden birine giderken Jim, “İyi vakit geçireceksin orada,” demişti. “Artık akşama kadar o garip dilinizle ördekler gibi konuşursunuz. Bu arada o şaşkın suratlı genç, irikıyım kuzeninle de kıkırdaşırsın. ‘Tanrı’nın cezası yabancı,’ derdim sana, ama hiçbir kusurunu göremiyorum.” Jim bunu söylerken Jelka’nın fırına koymadan önce haç işaretiyle ekmeği nasıl kutsadığını, her gece yatağın kenarında nasıl diz çöktüğünü ve küçük odanın duvarına astığı kutsal konulu resmi hatırladı.

Haziran ayının sıcak ve tozlu bir cumartesi gününde Jim çiftlikte biçme işiyle uğraşıyordu. Gün uzundu. Biçme makinesi son yulaf demetini yapıp yere yuvarladığında saat altıyı geçmişti. Makineyi yerine kaldırıp atları çimenlere saldıktan sonra mutfığa girdiğinde Jelka masayı hazırlıyordu. Elini yüzünü yıkayıp masaya oturdu.

“Yorgunum,” dedi, “ama yine de Monterey’e giderim herhalde, dolunay olacak bu gece.”

Jelka sevecen gözlerle gülümsedi.

“Sen de gelmek istersen,” dedi Jim, “arabayı hazırlayıp götüreyim seni.”

Jelka yine gülümsedi. “Hayır,” dedi, “mağazalar kapanmış olur. Kalayım daha iyi.”

“Peki, atların birini eyerleyeyim öyleyse. Gideceğimi düşünmemiştim, atları çayıra salıverdim. Belki kolayca yakalarım birini. Gitmek istemediğinden emin misin?”

“Erken olsaydı gelir mağazaları dolaşırdım, fakat sen oraya saat on gibi varırsın ancak.”

“Yok canım, atla, dokuzu biraz geçe varırım.”

Kadının dudakları için için gülümsedi, fakat gözleri bir isteğin gelişimini kollamak için Jim’i izliyordu. Belki de uzun bir günün yorgunluğundan ötürü Jim sordu ona: “Ne düşünüyorsun?”

“Ne mi düşünüyorum? Hatırladığım kadıyla yeni evlendiğimizde hemen hemen her gün bunu sorardın bana.”

“Evet, söyle, ne düşünüyorsun?” diye ısrar etti Jim sinirlenmiş gibi.

“Kara tavuğun altındaki yumurtaları düşünüyorum,” diye yanıtladı Jelka. Sonra duvardaki takvime baktı; “Civcivler yarın çıkar, belki de pazartesi.”

Jim tıraşını bitirip mavi şayak takımını ve yeni botlarını giydiğinde hava kararmak üzereydi. Jelka bulaşıkları yıkayıp kaldırıncıyı bile. Jim odaya döndüğünde Jelka’nın pencere-

nin yanındaki masaya koyduğu lambanın başında kahverengi bir yön çorap ördüğünü gördü.

“Bu gece neden orada oturuyorsun?” diye sordu. “Sen her zaman şu tarafta oturursun. Bazen tuhaf şeyler yapıyorsun.”

Jelka gözlerini işlek ellerinden yavaşça kaldırdı. “Dolunay,” dedi, sakın bir tavırla. “Sen bu gece dolunay olacak dedin, ben de ayın doğuşunu görmek istedim.”

“Saçmalama, ayı bu pencereden göremezsin ki! Yönleri daha iyi bildiğini sanırdım.”

Uzak uzak gülümsedi Jelka. “O zaman yatak odasının penceresinden bakarım.”

Jim siyah şapkasını giydi ve  ıktı. Karanlık ve boş ahırdan geçerken raftan bir yular aldı. Çayırda ıslık çaldı. Atlar otlanmayı bırakıp ona doğru yaklaştılar. Az ötede durduklarında Jim iğdiş edilmiş doru atma yaklaştı ve elini hayvanın sağrısından boynuna kadar gezdirdikten sonra yuları taktı, ardından eyeri de vurup kayışlarını sıkılaştırdı. Atı eve doğru götürdü. Doğudaki tepelerin üzerinde yumuşak ve kızıl ışık demetlerinden oluşan parlak bir ta  vardı. Gün ışığı vadiden çekilmeden önce çıkacaktı dolunay.

Jelka mutfakta, pencerenin yanında örgü  rmeyi sürdürüyordu. Jim odanın köşesine gidip tüfeğini aldı. Mermi sürerken, “Ay tepelerin üzerinde ışımaya başladı,” dedi. “Doğmasını görmek istiyorsan şimdi dışarı  ıksan iyi olur, doğarken kıpkırmızı olacak!”

“Hemen  ıkarım; şu sıranın sonuna gele-yim hele.”

Jim yanına gidip onun ipeksi saçlarını okşayarak, "İyi geceler," dedi. "Herhalde yarın öğle üzeri dönmüş olurum."

Jelka'nın tedirgin gözleri onu dışarı çıkıncaya kadar izledi.

Jim tüfeği terki kılıfına soktu ve ata binip kanyonun aşağısına doğru sürdü. Sağ tarafında, gölgelenmekte olan tepelerin ardında büyük ve kırmızı ay, kayar gibi hızla yükseliyordu. Günün son ışıkları ile ayın parlaklığından oluşan çifte ışık oyunu ağaçların hatlarını kalınlaştırıyor ve tepelere yeni esraren-giz bir derinlik veriyordu. Tozlu meşe ağaçları parlıyordu, ama altlarındaki gölgeler kadife gibi siyahtı. Jim'in sol ve ön tarafında uzun bacaklı kocaman bir at ile üzerindeki yarım binicinin gölgesi ilerliyordu. Civar çiftliklerden gece korosuna hazırlık yapan köpeklerin sesleri geliyordu. Bunlara, yeni bir şafağın doğduğu sanısıyla ötmekte olan birkaç horozun sesi de katılıyordu. Jim atını tırısı kaldırdı. Nal sesleri arkasındaki kaleden yankılanıyordu. Monterey'de, Üç Yıldız Barı'ndaki sarışın May'i düşündü. Geç kalmıştı, o şimdi bir başkasıyla birlikteydi belki de. Ay iyice tepelerin üzerine çıkmıştı artık.

Bir mil kadar yol almıştı ki, kendine doğru gelen bir atın nal seslerini duydu. Yaklaşınca at durdu ve üzerindeki adam, "Sen misin Jim?" diye sordu.

"Evet, selam George."

"Ben de sana geliyordum. Söylemek istediğim bir şey var. Benim arazinin üst ucundaki pınar yerini biliyor musun?"

“Evet, biliyorum.”

“Öğleden sonra oradaydım. Sönmüş bir kamp ateşi ile bir dananın baş ve ayaklarını buldum. Derisi ateşe atılmış ve yarısı yanmıştı, ama çıkarıp baktım, senin işaretin vardı üzerinde.”

“Kahretsin,” dedi Jim. “Ateş söneli çok olmuş muydu?”

“Küllerin altındaki toprak hâlâ ılıktı. Dün gece yakılmış herhalde. Bak, Jim, seninle glemem. Kasabaya dönmem gerek. Etrafa bir göz atarsın diye sana haber vereyim dedim.”

“Kaç kişi oldukları hakkında bir fikrin var mı?”

“Hayır, çok yakından bakmadım.”

“Evet, gidip baksam iyi olacak. Ben de kasabaya gidiyordum, ama ortalıkta hırsız varsa başka hayvan yitirmek istemem. Sakıncası yoksa senin arazinden kestirme gideyim George?”

“Ben de gelmek isterdim, ama kasabaya gitmem gerek. Yanında tüfek var, değil mi?”

“Evet, hemen ayağımın altında. Haber verdiğin için teşekkürler.”

“Tamam, istediğin yerden git. İyi geceler.”

Jim'in komşusu, geldiği yöne doğru sürdü atını.

Jim kısa bir süre ay ışığında kendi gölgesine bakarak durdu. Tüfeği kılıfından çıkardı ve eyere çapraz tutarak komşu kanyona doğru ilerledi.

Terk edilmiş kamp yerini yarım saat içinde buldu. Dananın başını çevirip dilinin kuruluğuna bakarak öleli ne kadar zaman geç-

tiğini anlamak için tozlu diline dokundu. Bir kibrit çakıp derideki kendi işaret damgasına baktı. Sonra tekrar atına binip çimenli tepelerden kendi arazisine geçti.

Tepelerde ılık bir yaz rüzgârı esiyordu. Ay gökyüzündeki yükselişinin çeyreğine ulaşırken kızılığını yitirmiş, koyu çay rengine bürünmüştü. Tepelerin arasında çakallar gece şarkılarını söylüyor, çiftliklerdeki köpekler kırk kalpli ulumalarla katılıyordu onlara. Aşağılarda koyu yeşil meşelerle sarı yaz çimenleri ay ışığı altında renklerini sergiliyordu.

Jim kendi sürüsünün çingırak seslerini izledi. Onları sakın sakın otlanırken buldu. Birkaç geyik de otlanıyordu aralarında. Rüzgârın esintisi içinde insan sesi ve atlarının nal seslerini duymak için uzun uzun kulak kabarttı.

Atını eve doğru döndürdüğünde saat on biri geçiyordu. Kalenin batı kulesinin etrafından dolaştı, gölgelerin içinden geçerek tekrar ay ışığına çıktı. Aşağıda çiftliğinin samanlık çatısı donuk biçimde parlıyor, yatak odasının penceresinden bir ışık demeti sızıyordu.

Çimenliğe indiğinde otlayan atlar başlarını Jim'e doğru kaldırdılar. Başlarını oynattıkça gözleri parlıyordu kırmızımtırak yansımalarla.

Ağılın parmaklığına geldiğinde ahırda ayaklarını yere vuran bir atın sesini işitti. Atını durdurdu, dinledi; aynı sesi bir kez daha duydu. Tüfeğini doğrulttu ve sessizce attan indi. Atı serbest bırakıp ahıra doğru süzüldü.

Karanlıkta atın saman yerken çıkardığı

çiğneme seslerini duyuyordu. Atın bulunduğu bölmeye kadar ilerledi. Biraz kulak kabarttıktan sonra tüfeğinin dipçığında bir kibrit çaktı. Eyerli ve gemli bir at bağlıydı bölmeye. Kolanı gevşetilmiş, gem demiri çenesinin altına kaymıştı. At yemeyi bırakıp başını ışığa doğru çevirdi.

Jim kibriti söndürdü ve hızla ahırdan çıktı. Sulama yalağının kenarına oturup suya baktı. Aklından geçenler o kadar yavaştı ki onları sözcüklere döküp kendi kendine mırıldandı:

“Pencereden bakayım mı? Hayır, olmaz; başımın gölgesi içeri düşer.”

Elindeki tüfeğe, ellene ellene aşınma sonucu boyanın dökülüp gümüşsü parlak metalin açığa çıktığı yerlere baktı.

Sonunda kararlı bir tavırla ayağa kalkıp eve doğru yürüdü. Basamaklara gelince ağırlığını verip basmadan önce her bir tahtayı yoklayarak çıktı. Çiftliğin üç köpeği evin yanından çıkarak silkelendiler, gerinip kokladılar, sonra kuyruk sallayıp yattıkları yere geri döndüler.

Mutfak karanlıktı, fakat Jim adım attığı yerlerde nelerin olduğunu biliyordu. İlerlerken elini uzatarak masanın köşesine, sandalyenin arkasına ve havlu askılığına dokundu. Odayı öyle sessiz geçti ki sadece kendi nefesini, pantolonunun hışırtısını ve cebindeki saatin tiktaklarını duyuyordu. Yatak odasının kapısı açıktı. Oradan mutfağın zeminine ay ışığı düşüyordu. Jim kapıya vardı ve içeri baktı.

Beyaz yatağa ay ışığı vuruyordu. Jim, Jelka'nın bir kolunu alnının ve gözlerinin üzerine atmış halde arka üstü yattığını gördü. Adamın kim olduğunu göremedi, çünkü yüzü öteki tarafa dönüktü. Nefesini tutarak baktı. Derken Jelka uykusunda kıpırdandı ve aynı anda adam iç çekerek başını çevirdi. Jelka'nın kuzeniydi, o şaşkın suratlı ve genç irisi kuzeni.

Jim döndü ve mutfaktan hızla geçerek dışarı çıktı. Tekrar yalağın başına gidip kenarına oturdu. Tebeşir gibi bembeyaz ay suda yüzüyor ve atların ağızlarından düşmüş samanlarla arpaları aydınlatıyordu. Suyun üzerinde hızla gidip gelen sivrisinek larvalarını ve dipteki yosunlara uzanmış bir su kertenkelesini görebiliyordu Jim.

Boğuk, kuru ve ağlamaklı birkaç hıçkırık çıktı gırtlığından. Buna şaştı, çünkü o anda çayırli tepeler ve yüzünü okşayan yaz esintisi vardı aklında.

Düşünceleri annesine; babası domuz keserken hayvanın boğazından akan kanın toplandığı kovayı annesinin nasıl tuttuğuna yöneldi. Elbiselerine kan sıçramasın diye olabildiğince uzakta dikilir ve kollarını iyice uzatarak tutardı kovayı.

Jim elini yalağa soktu; ayın sudaki yansıması bozularak kıvrık ışık çizgilerine dönüştü. Islak eliyle alnını serinletip kalktı. Bu kez sessiz değildi. Mutfağı ayak ucunda geçerek yatak odasının kapısında durdu. Jelka kolunu oynattı ve gözlerini biraz araladı. Sonra yay gibi kocaman açıldı gözleri ve aynı anda

yaşla parladı. Jim bu gözlere baktı, ama ifadesizdi Jelka'nın yüzü. Burnundan inen küçük bir damla üst dudağının kıvrımına takılıp kalmıştı. O da Jim'e bakıyordu.

Jim tüfeğini doğrultarak horozunu kaldırdı. Çeliğin çıkardığı ses odada yankılandı. Yataktaki adam rahatsız olmuş gibi kıpırdandı. Elleri titriyordu Jim'in. Tüfeği omzuna kaldırdı ve titremesin diye sıkıca tuttu. Nişan aldığı anda adamın saçı ile kaşları arasındaki küçük beyaz boşluğu gördü. Namlunun ucundaki görüş alanı bir an oynadı, sonra sabitleşti.

Patlama sesi gök gürültüsü gibi yankılandı odada.

Hâlâ namlunun doğrultusunda bakan Jim, merminin vuruşu ile yatağın sarsıldığını gördü. Adamın alnında küçük, siyah ve kan-sız bir delik vardı, fakat arkada, oyuk uçlu mermi beyin ve kemik parçaları saçmıştı yastığa.

Jelka'nın kuzeninin gırtlığından bir hırıltı çıktı. Elleri yorganın altından büyük beyaz örümcekler gibi kıvrılıp çıkarak süründü bir an, sonra titredi ve hareketsiz kaldı.

Jim gözlerini yavaşça Jelka'ya doğru çevirdi. Burnu akıyordu. Gözleri Jim'den tüfeğin ucuna doğru kaydı. Hafifçe, üşümüş bir köpek yavrusu gibi inlemeye başladı.

Jim paniğe kapıldı. Dışarı fırlarken botlarının topukları mutfak döşemesini dövüyordu. Fakat dışarı çıkınca yavaşlayarak yine yalağa doğru gitti. Boğazında tuzlu bir tat vardı. Kalbinin atışları acı verir gibiydi. Şap-

kasını çıkarıp başını suya soktu, sonra eğilip yere kustu. Jelka'nın evin içinde dolaştığını ve köpek yavrusu gibi sızlandığını duyabiliyordu. Doğruldu, halsiz ve sersemlemiş hissetti kendini.

Yorgun adımlarla ağılın parmaklığını geçerek çayıra gitti. Islık çalınca eyerli at hemen geldi yanına. Alışık hareketlerle atın kolanını sıkıştırdı ve binerek vadiye doğru sürdü atı. Bodur, siyah gölgesi onu izliyordu yanında. Beyaz ay yükselişini sürdürüyor, tedirgin köpekler monoton bir sesle havlıyordu.

Gün ağarırken tırıs giden atların çektiği bir at arabası tavukları kaçırarak hızla çiftliğin avlusuna girdi. Sürücü yerinde şerif yardımcısı ile adli tabip oturuyordu. Arkadaki bölmede de Jim vardı, atın eyerine yan yatmış duruyor, yorgun atı arkadan geliyordu. Şerif yardımcısı fren kolunu çekip dizginleri etrafına doladı. Adamlar indi arabadan.

“İçeri girmem gerekiyor mu?” diye sordu Jim. “Görecek halde değilim, çok yorgunum ve gergin durumdayım.”

Doktor biraz düşündükten sonra, “Gelmen de olur,” dedi. “Biz etrafa bakıp gerekeni yaparız.”

Jim arabadan inerken, “Biraz da temizlik yapın, olur mu?” dedi. “Biliyorsunuz...”

Adamlar yürüyüp eve girdiler.

Az sonra bir örtüye sardıkları katılaşmış cesedi taşıyarak çıktılar. Arabanın arkasına koydular onu. Jim adamlara doğru yürüyüp, “Şimdi sizinle birlikte içeri girmem gerekiyor mu?” dedi.

Şerif yardımcısı, “Karnız nerede, Bay Moore?” diye sordu.

“Bilmiyorum,” dedi Jim yorgun bir tavrıla. “Etrafta bir yerdedir herhalde.”

“Onu da öldürmediğinizden eminsiniz değil mi?”

“Hayır, ona dokunmadım. Onu bulup öğleden sonra getiririm, yani şimdi sizinle gelmemi istemiyorsanız.”

“İfadeniz elimizde,” dedi Doktor. “Hem bizim de gözümüz var, değil mi Will? Hiç kuşkusuz aleyhinizde bir cinayet suçlaması olacak, ama çok geçmeden geri alınır. Ülkenin bu kesiminde hep böyle olmuştur. Ha, bu arada, Bay Moore, karnıza fazla sert davranmayın.”

“Yok, incitmem onu,” dedi Jim.

Dikildiği yerden arabanın sarsılarak uzaklaşmasını seyretti. İsteksiz bir tavrıla toprağı tekmeledi. Kızgın haziran güneşi tepelerin üzerinde kendini gösteriyor ve inadına yatak odasının penceresinde parlıyordu.

Jim yavaş adımlarla eve girdi ve elinde bir kırbaçla çıkarak ahıra doğru gitti. Samanlığa çıkan merdiveni tırmanırken o köpek yavrusu iniltisinin başladığını duydu.

Ahırdan çıktığında Jelka'yı omzunda taşıyordu. Yalağın yanında yavaşça yere bıraktı onu. Kadının saçlarına saman parçaları yapışmıştı, gömleğinin arkasında şerit halinde kan lekeleri vardı.

Jim boynundaki büyük mendili çözüp borudan akan suyla Jelka'nın ısıklı dudaklarını ve yüzünü yıkadı, saçını arkaya doğru sı-

vazladı. Yaptığı her hareketi izliyordu Jelka'nın tedirgin gözleri.

"Canımı yaktın," dedi. "Hem de çok."

Jim başını salladı ciddi bir tavırla.

"Ancak bunu yapabildim seni öldürmeden."

Güneş olanca sıcaklığıyla toprağa vuruyor, birkaç sinek, kan arayışı içinde vızıldıyordu.

Jelka şiş dudaklarıyla gülümsemeye çalıştı. "Kahvaltı ettin mi?"

"Hayır, etmedim."

"Öyleyse sahanda yumurta yapayım sana." Ayağa kalkmaya çalışırken acı çektiği belli oluyordu.

"Yardım edeyim sana," dedi Jim. "Gömleğini çıkarmana da yardım edeyim. Sırtına yapışmış kuruyor, çıkartırken acıtır."

"Yok, kendim yaparım." Sesinde tuhaf bir tını vardı. Siyah gözleri bir an sevecen bir bakışla Jim'in üzerinde gezindi. Sonra dönüp sekerek eve girdi.

Jim yalağın kenarına oturarak bekledi. Bacadan yükselmeye başlayan dumanı izledi. Az sonra Jelka mutfak kapısından seslendi:

"Gel, Jim, kahvaltın hazır."

Isıtılmış bir tabakta dört tane sahanda pişmiş yumurta ve dört kalın pastırma dilimi bekliyordu onu.

"Kahve az sonra hazır olacak," dedi Jelka.

"Sen yemeyecek misin?"

"Hayır, şimdi değil, ağzım çok acıyor."

Jim iştahla yedikten sonra dönüp Jelka'ya baktı. Siyah saçları iyice taranmıştı. Temiz

beyaz bir gömlek vardı üzerinde. “Öğleden sonra kasabaya gidiyoruz,” dedi. “Kereste sipariş edeceğim. Kanyonun aşağısında yeni bir ev yapacağız.

Jelka'nın gözleri, yatak odasının kapalı kapısına kaçamak bir bakış fırlatıp tekrar Jim'e döndü.

“Evet, iyi olur,” dedikten sonra hemen ekledi: “Beni bir daha kırbaçlamayacak mısın... bunun için?”

“Hayır, bir daha kırbaçlamayacağım, bunun için.”

Jelka'nın gözleri gülümsedi. Jim'in yanındaki sandalyeye oturdu.

Ve Jim elini uzatıp saçlarını ve ensesini okşadı onun.

EL

Guy de Maupassant

Esrarengiz Saint-Cloud olayına ilişkin görüşlerini belirten Mösyö Bermutier'nin etrafında bir çember oluşmuştu. Söz konusu aydınlanmamış cinayet, Paris'te önceki ayın konusu olmuş, hiç kimse açıklama getirememişti olaya.

Mösyö Bermutier arkasını şömineye vermiş ayakta konuşuyordu. Kanıtlar çerçevesinde soruşturmayı yönetmiş, çeşitli varsayımlar üzerinde durmuş, ama hiçbir sonuca varamamıştı.

Ona daha yakın olmak için birkaç bayan oturdukları sandalyelerden kalkmış, büyük bir ciddiyetle konuşan savcının dudaklarına gözlerini dikmiş halde ayakta duruyor, heyecandan titriyorlardı. Bütün kadınları gerçek bir açlık duygusu gibi taciz edip, onlara eziyet çektiren o aç gözlü ve doymak bilmez korku duyma isteğinin avcuna düşmüşlerdi.

Kısa bir suskunluk oldu. Yüzü diğerlerinden daha solgun gözüken bir kadın sessizliği bozdu:

“Kesinlikle dehşet verici,” dedi. “Doğaüstü

bir yanı var olayın. Sanırım gerçekte ne olup bittiğini hiçbir zaman bilemeyeceğiz.”

Savcı ondan yana döndü.

“Bu çok büyük bir olasılık, Madam. Fakat size şunu söyleyebilirim:

“Kullandığınız ‘doğaüstü’ sözcüğü burada tamamen konu dışı. Beceriyle planlanmış ve ustaca gerçekleştirilmiş bir cinayetle karşı karşıya bulunuyoruz. Üstelik öylesine esrarla örtülü ki cinayet; olayı kuşatan anlaşılmaz koşullardan ayırıp ortaya çıkarmakta tamamen başarısız kalmış bulunuyoruz. Fakat soruşturmasını yaptığım eski bir olayın ise gerçekten doğaüstü yanı vardı. O olayda da kanıt yetersizliğinden ötürü araştırmayı bırakmak zorunda kalmıştık.”

Birkaç kadın sözbirliği etmiş gibi hep bir ağızdan bağırdı:

“Lütfen anlatın bize!”

Mösyö Bermutier’nin yüzünde bir soruşturma savcısından beklenebilecek ciddiyette bir gülümseme belirdi. Adam konuşmasını sürdürdü:

“Anlatacağım olayda doğaüstü herhangi bir şeyin var olduğuna inandığımı bir an için bile düşünmeyin lütfen. Hakkında hiçbir şey bilmediğimiz olguları tanımlamak için ‘doğaüstü’ yerine ‘açıklanamaz’ sözcüğünü kullan-sak çok daha iyi olur. Bu olayda en çok, onu hazırlayan koşullarla sonucu ilgimi çekmişti. Olanları şöyle özetleyeyim:

“O zamanlar, etrafı yüksek dağlarla çevrili güzel bir körfezin kıyısında kurulu küçük, beyaz bir kasaba olan Ajaccio’da kovuşturma

savcısıydım. Öncelikli ilgi alanım Vendetta; yani kan davalarına ilişkin vakalardı. Kişiler arasındaki bu özel savaş geleneği, son kerte-
de üzücü, vahşi ve destansı olaylar yönünden zengin ve öç alma konusunda akla gelebilecek en ilginç öykülerin kaynağıdır. Kuşaktan kuşağa aktarılırken canlı tutulan, kısa süreli yumuşamalar olsa bile, yok olmasına asla izin verilmeyen bu nefret duygusu uğruna öyle çok cinayet işlenmiş, öyle korkunç tuzaklar kurulmuştur ki, vakaların çoğu; geçmişteki soykırımların, neredeyse destansı sayılan eylemlerin arasında sayılmayı hak etmişlerdir. İki yıl boyunca kan davalarından, kişinin yalnızca tek bir düşmandan değil de hem onun soyundan gelenlerden hem de akrabalarından öç almakta direnen bu ürkütücü Korsika tutkusundan başka bir şey duymadım. Bu kanlı gelenek adına boğazlanan yaşlı adamlar, çocuklar ve kuzenler tanıdım. Kulağıma gelen Vendetta öykülerinin sayısı hatırlayamayacağım kadar kabarıktır.

“Bir gün bir İngiliz’in körfezin öte ucunda birkaç yıllığına bir ev kiraladığını duydum. Marsilya’dan geçerken işe aldığı bir Fransız hizmetçiyi de getirmişti yanında.

“Çok geçmeden çevredekiler garip kişilikli bu adama ilişkin dedikodular üretmeye başladı. Adam evde tek başına oturuyor, balık tuttuğu ve ava gittiği zamanların dışında evden çıkmıyordu. Hiç kimseyle görüşmüyor, hiç kasabaya inmiyor ve her sabah bir iki saat tabanca ve tüfeğiyle atış talimi yapıyordu.

“Bu İngiliz birçok söylentinin konusu ol-

muştı. Bazıları onun aslında yüksek rütbeli birisi olup siyasi nedenlerden ötürü ülkesinden kaçtığını, kimisi de işlediği ciddi bir suçun sonuçlarından kurtulmak için saklandığını söylüyordu. İnsanın kanını donduran türde ayrıntılardan söz edecek kadar ileri gidenler de vardı aralarında.

“Bir kovuşturma savcısı sıfatıyla, doğal olarak bu adam hakkında, olabildiğince çok bilgi toplamak istiyordum. Fakat elde ettiğimden daha fazlasını öğrenmenin imkânsız olduğunu anladım. Adamın adı Sir John Rowell'di.

“Elimden geldiğince, yeterli sandığım bir düzeyde gözlem yapıyordum, ama buna rağmen adamın yaptıklarında şüphe uyandıracak herhangi bir şey bulamıyordum. Öte yandan söylentiler büyüyüp yayılarak etrafta doluşmayı sürdürdüğünden bu yabancıyla kişisel ilişki kurmanın görev alanıma girdiğini düşündüm. Amacımı gerçekleştirmek için düzenli olarak evinin yakınlarında avlanmaya başladım. Aradığım şansın ayağıma gelmesi için bir süre beklemem gerekti. Sonunda bu şans bir keklik biçiminde karşıma çıktı. Kuş kolay bir hedef oluşturmuş vurduğumda İngiliz'in burnunun dibine düşmüştü. Köpeğim kekliği getirdiğinde hemen elime alıp kaba davranışım için Sir John'dan özür dilemeye ve avı kabul etmesini rica etmeye gittim.

“İri yarı bir adamdı, kızıl saçlı ve sakallıydı; kısacası, bir tür şehirli ve ağırbaşlı Herkül'dü. O geleneksel İngiliz katılığından eser

yoktu halinde. Uygar davranışım için içtenlikle teşekkür etti bana. Fransızca konuştu. Aksanı Manş'ın karşı yakasından geldiğini belli ediyordu. Aradan bir ay geçtiğinde beş altı kez buluşup konuşmuştuk bile.

“Bir akşam evinin önünden geçerken bahçede bir sandalyeye, ata biner gibi ters oturmuş pipo içerken gördüm onu. Şapkamı çıkarıp selam verdim, o da beni bira içmeye çağırdı. Çağrısını yineletmediğimi söylemem gerek yok sanırım. Titiz bir İngiliz inceliğiyle ağırladı beni. Övgüyle Fransa'dan ve Korsika'dan söz etti; bu 'ülkeye' ve 'körfezin bu yakasına' düşkünlüğünün gittikçe arttığını söyledi.

“Büyük bir özenle, ilgi gösterdiğimi belli ederek yaşadıkları ve planları hakkında sorular sordum ona. Hiç şaşırmadı ve çok yolculuk yaptığını, Afrika, Hindistan ve Amerika'yı gördüğünü söyledi. Sonra gülerek ekledi:

“‘Serüvenlerden üzerime düşen payı tam olarak aldım.’

“İzleyen dakikalarda avlanmadan söz açtım. O da bana kaplan, fil, su aygırı ve hatta goril avlarken başından geçen ilginç ayrıntıların anlattı

“‘Bunların hepsi tehlikeli hayvanlar,’ dedim.

“Gülümseyerek yanıtladı: ‘Fakat insandan daha tehlikelisi yoktur.’

“Birden güldü; güçlü ve hayatından hoşnut kalmış bir İngiliz'in gülüşüydü bu. ‘Zamanında epey insan avladığım da oldu,’ dedi.

“Sonra konuşmayı ateşli silahlara yöneltti

ve eve girip tabanca ve tüfek koleksiyonuna bakmaya davet etti beni.

“Salondaki duvarlara asılan kumaşlar, altın işlemeli siyah ipektendi, alev gibi parlayan büyük sarı çiçekler kaplıyordu kumaşları.

“‘Japon yapımı bir kumaş,’ dedi.

“Fakat en geniş panelin ortasında garip bir nesne dikkatimi çekti. Kare biçimindeki kırmızı bir kadife parçasının üzerinde siyah bir şey kabartma gibi duruyordu. Yakınına gittim. Bir eldi bu, bir insan eli; iskelet eli değil, kurumuş, esmer ve sarı tırnaklı kesik bir el. Kasların çıkıntıları belliydi, bileğin az yukarısından düzgün biçimde kesilmiş olan kemiklerin üzerinde yara kabuğundaki gibi kurumuş kan izleri vardı.

“Bileğin çevresine kalın bir zincir takılıydı. Bu irkin uzva perçinlenmiş ve diğer ucu duvara tutturulmuştu. Bir fili bile dizginleyecek kadar sağlam gözüküyordu.

“‘Bu nedir?’ diye sordum.

“Tam bir serinkanlılıkla yanıtladı İngiliz:

“‘O benim en iyi dşmanıma aitti. Amerika’dan getirdim. Kılıçla kesildi ve derisi keskin bir taşla kazındıktan sonra sekiz gün güneşte kurumaya bırakıldı. Biraz şanslı olduğumu söylemem gerek.’

“Dehşet verici kalıntıya dokundum. Çok iri yapılı birine ait olmalıydı. Normalden uzun parmaklar, aynı büyüklükte iri kaslara bağlıydı; yer yer deri parçaları yapışıktı. Böyle, derisi yüzülmüş haliyle iğrenç bir görünümü vardı elin. Vahşice bir  alma eylemine tanıklık etmiş olmalıydı.

“Çok güçlü biriydi herhalde, dedim.

“Öyleydi,’ diye karşılık verdi ev sahibim sakın bir tavırla. ‘Ama ben daha güçlü çıktım. Onu zincire vurup dizginlemeyi başardım.’

“Şaka yaptığımı sandım. ‘Fakat zincirlemeye ne gerek var?’ diye sordum. ‘Kaçacak değil ya!’

“Sir John çok ciddi bir tavırla, ‘Hep kaçmaya çalışıyordu,’ dedi. ‘Onu zincirlemek zorunda kaldım.’

“Sorgulayan bir bakışla yüzüne baktım adamın. Deli miydi, yoksa sadece şakacı mı? Fakat yüzü sakın, esrarlı ve samimi ifadesini koruyordu. Konuyu değiştirdim. Silah koleksiyonuna baktım ve çok beğendim.

“Fakat dikkatimi bir şey çekmişti: Salon-da, çeşitli mobilya parçalarının üzerinde hepsi de dolu olan üç tabanca vardı. Adam, her an muhtemel bir saldırının korkusu içinde yaşıyor gibiydi.

“Onu birkaç kez daha ziyaret ettim, sonra bu ziyaretleri bıraktım. Çevredekiler artık ona alışmışlar, hiç kimse onu düşünmez olmuştu.

“Yaklaşık bir yıl sonra kasımın sonuna doğru bir sabah hizmetçim, Sir John Rowell’in gece bir cinayete kurban gittiği haberiyle uyandırdı beni.

“Başkomiser ve jandarma yüzbaşıyla İngiliz’in evine gittim. Şaşkın hizmetçi kapıda kekeleyip duruyordu. Hemen ondan şüphelendim, ama sonradan suçsuz olduğu anlaşıldı.

“Katilin kimliği hiçbir zaman öğrenilemedi.

“Salona girdiğimde gördüğüm ilk şey, Sir John’un cesediydi; ortada yatıyordu. Yeleği yırtılarak açılmıştı, yeleğini neredeyse birkaç iplik tutuyordu. Şiddetli bir boğuşma olmuştu anlaşılan.

“Adam boğularak öldürülmüştü. Kararmış ve şişmiş yüzü korkunçtu, gözlerinde de ürpertici bir ifade vardı. Kenetlenmiş dişlerinin arasında bir şey vardı, kanla kaplı boynu keskin bir aletle beş yerden delinmişti.

“Bize katılan bir doktor, ölü adamın boyundaki parmak izlerini uzun uzun inceledikten sonra şu tuhaf sözleri mırıldandı:

“‘Adam bir iskelet tarafından boğulmuş gibi geliyor bana.’

“Sırtımdan bir ürperti geçti; hemen duvara, elin durduğu yere baktım. Artık orada değildi. Zinciri kopmuş, sallanıyordu. Sonra cesedin üstüne eğildim. Dişlerinin arasındaki nesne, ortadan kaybolan elin bir parmağıydı; ikinci boğumundan ısırılarak koparılmıştı.

“Araştırmada kanıt bulunamadı. Hiçbir pencere ve kapı zorlanmamıştı. Mobilyaların hiçbirinde boğuşmanın belirtisi yoktu. İki bekçi köpeği olay sırasında uyumayı sürdürmüştü.

“Hizmetçinin ifadesi kısaca şöyleydi:

“Geçen ay boyunca efendisi sürekli olarak tedirgin gözüküyordu. Birkaç mektup almış ve gelir gelmez ateşe atmıştı onları. Sık sık eline bir kırbaç alıyor ve öfkeden çok, bir çılgınlık nöbeti içinde duvardaki kurumuş eli kırbaçlıyordu. Bu arada el, cinayet anında duvardaki yerinden uçup gitmişti. Hiç kimse

bunun nasıl olduğunu bilmiyordu. Efendisi geceleri çok geç saatte yatıyor, kapı ve pencereleri kilitlemeye özen gösteriyordu. Elinin altında her zaman bir silah bulunduruyordu. Geceleri sık sık alçak sesle konuşuyordu. Biriyle tartışıyor gibiydi. Fakat cinayet gecesi hiç ses çıkarmamıştı. Hizmetçi onu ancak içeri girip kepenkleri açtığı anda görmüştü; ölü olarak. Kadının aklına şüpheli hiç kimse gelmiyordu.

“Ölen adam hakkında bildiklerimin hepsini ilgili makamlara ilettim. Bütün ada tarandı, fakat hiçbir sonuç çıkmadı.

“Cinayetten üç ay sonra çok korkunç bir karabasan gördüm: Rüyamda o ürkünç eli evimin duvarlarında ve perdelerinde bir akrep ya da örümcek gibi hızla sürünürken gördüm. Üç kez uyandım, üç kez yine uykuya daldım ve üç kez o iğrenç şeyi; parmaklarını bacak gibi kullanarak odada dolaşırken gördüm.

“Ertesi sabah haberi geldi: El, Sir John'un mezarının üzerinde bulunmuştu. Adamın ulaşılacak akrabası olmadığından hemen oraya gömmüşlerdi eli. İşaret parmağı yoktu.

“İşte, bayanlar. Hikâyem burada bitiyor. Başka bir şey bilmiyorum.”

Kadınlar dehşet içinde kalmışlardı, yüzleri sararmış, titriyorlardı. İçlerinden biri atıldı:

“Fakat olaya hiçbir yorum getirmediğiniz, açıklama yapmadınız! Hiç olmazsa ne olduğu konusunda kendi düşüncenizi söyleyin, yoksa eminim hiçbirimizi uyku tutmayacak!”

Savcı gülümsedi, fakat gözlerindeki ciddi ifade değişmemişti.

“Düşler söz konusu olduğunda korkarım yorganım hep nemli olacak. Belki hoşunuza gitmeyecek, ama olaya ilişkin görüşüm aslında basit: Bence elin sahibi ölmemiştii ve onu aramaya geldi. Ne yaptığı hakkında hiçbir fikrim yok. Fakat olayın bütünüyle bir kan davası ile bağlantılı olduğu yolundaki tahminim ağır basıyor.”

“Hayır,” diye mırıldandı bayanlardan biri, “bu bir açıklama sayılmaz!”

Hâlâ gülümseyen savcı noktayı koydu:

“Görüşümü beğenmeyeceğinizi söylemiştim.”

ESRARENGİZ KÖŞK (LA GRANDE BRETÈCHE)

Honoré de Balzac

Vendôme kasabasından az uzakta, Loire Nehri kıyısında, dış görünüşüne yüksek pencere ve kapı tepeliklerinin hâkim olduğu eski kahverengi bir köşk vardır. Öylesine yalnız görünümlüdür ki, bütün küçük kasabaların girişinde bulunması olağan salaş han ve pis kokulu tabakhane gibi yerler bile yoktur çevresinde.

Binanın önünde nehre bakan bir bahçe vardır. Bir zamanlar gezinti patikalarından düzenli sınırlarla ayrılan bakımlı çiçek tarhları, şimdi başıboş ve yabanıl durumda çiçeklenmeye bırakılmış, Loire'dan kök alan bazı söğüt ağaçları hızla büyüyerek bahçe sınırını aşmış ve neredeyse köşkü gizler hale gelmiştir. Yaban otu dediğimiz bitkiler gösterişli yeşillikleriyle nehrin eğimli kıyısın kaplar. Son on yıldır bakımsız kalan meyve ağaçları artık meyve vermemekte, uzantıları, çalılığa dönmüş durumdadır. Çakıl taşlarıyla döşenmiş gezinti patikalarını yosun kaplamış olduğundan, gözükmez olmuşlardır. Nehre inen ve Vendôme Düklerine ait eski şatonun yıkıntı-

larının yaslandığı yamacın tepesinden bakıldığında, bir zamanlar burada kırsal yaşamı, çiçekleri ve meyveleri seven taşralı bir soylunun mutluluk içinde yaşadığı anlaşılabılır. Bir kameriye, daha doğrusu bir kameriyenin yıkıntıları hâlâ görünmektedir. Oradaki bir masa, zamanın yıkımına karşı koymuştur. Bu terk edilmiş bahçenin görünümü, huzur dolu kırsal bir hayatın acı tatlı günlerini yaşamış varlıklı bir tüccarın mezar taşını okuyarak onun hayatım, düşüncesinde yeniden kurmamızı sağlar gibidir. Bir insanın kalbini dolduran melankolik ve huzurlu düşüncelerin neşeli ve hüznü yanlarını içermişçesine duvarlardan birindeki güneş saati, tanınmış bir Hristiyan yazıtı ile süslenmiştir: *'Ultimam cogita.'* Köşkün çatısı da kötü biçimde yıkıntıya uğramış durumdadır. Kepenkler ve kapılar her zaman kapalı, balkonlar kırlangıç yuvalarıyla kaplıdır. Basamakların çatlaklarından uzun otlar fışkırmış, demirden yapılma her şey pas tutmuştur. Güneş, ay, kış, yaz ve kar, kaplamaları yıpratmış, ahşapları kıvrıp bükmüş ve boyaları kemirmiştir.

Bu yere egemen olan kasvetli sessizlik sadece, insan korkusu olmaksızın serbestçe oradan oraya koşuşturan, dövüşen ve birbirini yiyen kuşlar, kediler, kırlangıçlar ve farelerin çıkardıkları seslerle bozulmaktadır. Görünmeyen bir el her yere 'ESRARENGİZ' sözcüğünü kazımıştır. Merakınız sizi yola bakan yan tarafından eve bakmaya yöneltirse gözü-

* Latince: "Sonunu düşün" anlamında bir deyiş.

nüze büyük, kemerli bir kapı çarpacaktır. Çevrenin yaramaz çocukları delikler açmıştır üzerinde. Sonradan işittiğime göre bu kapı son on yıldır kapalıymış. Bu deliklerden baktığınızda evin ön ve arkası ile bahçe ve avlunun kusursuz uyumunu görebilirsiniz. Her ikisinde de aynı vahşi kargaşa egemendir, taş döşemeler yaban otlarıyla kaplıdır. Duvarlarda büyük çatlaklar, onların kararmış üst kısımlarından fışkırmış binlerce yapışkanotu sürgünü görülür. Taş basamakların bağlantı yerleri ayrılmış, kapı çingırağının teli paslanmış, su olukları kırılmıştır. Nasıl bir ateş dağlamıştır burasını? Hangi mahkeme bu ocağın köküne kibrit suyu ekilmesini hükme bağlamıştır? Tanrı'ya küfür mü edilmiştir burada? Fransa'ya ihanet mi edilmiştir?

Kendi kendinize sorduğunuz sorular bunlar; fakat oynayan sürüngenlerden size yanıt gelmiyor. Boş ve terk edilmiş ev, anahtarı yitmiş dev bir bilmece gibi. Eski günlerde küçük bir tımar mülküymüş burası. Adı da Grande Bretèche.

Varlıklı bir müşterinin işlerini takip etmek amacıyla Vendôme'da kaldığım süre içinde en çok hoşlandığım şeylerden biri, bu sıradışı eve bakmaktı. Salt bir virane olmaktan öte bir görünümü vardı. Kesinliği tartışmasız olan geçmiş olaylar bu virane ile bağlantılı olabilir, fakat oç almakta olan bir el tarafından yavaş bir yokoluşa bırakılmasına rağmen bu ev bir sırrı, bilinmez bir anıyı saklıyor, herhalde yerine getirilmesi istenen bir dileği açığa vuruyordu. Birkaç akşam çizikler için-

de kalmayı göze alarak çiti aştım ve terk edilmiş bahçeye; ne özel, ne de kamuya ait bu toprağa ayak bastım. Bu kimsesizlik ve terk edilmişlik üzerinde düşünerek uzun zaman geçirdim orada. İnsanın dikkatini çeken bu görünümün bir öyküsü vardı kuşkusuz, ama ben bu öyküyü öğrenmek uğruna çevredeki dedikoducu sakinlerden birine soru sormak istemedim. Orada düşünürken kendimce bir takım romantik öyküler ürettim; bana çekici gelen küçük melankoli nöbetlerine bıraktım kendimi. Muhtemelen herkesçe bilinen bu terk edilmişliğin nedenini bilseydim beni kendimden geçiren bu yeni, şiirsel havayı hepten yitirirdim. Benim gözümde bu yalnız yer, insan hayatının büründüğü ve hayatın hoş olmayan yanlarınca karartılan çeşitli görüntülerin bir simgesiydi: Bana bazen keşişleri olmayan bir manastırı, bazen mezar taşı yazıları olmayan bir mezarlığı anımsatıyor, bir gün cüzamlılar dolu bir evi, başka bir gün de Atrides'in* evini andırıyordu. Fakat bütün bunların ötesinde, kasvetli durgunluğu ve bir kum saatindeki kum tanecikleri gibi akıp giden varlığı ile kırsallığı temsil ediyordu. Ben sık sık ağladım orada; hiçbir zaman gülmek gelmedi içimden. Birkaç kez, bir yabancı güvercin başımın üzerinden uçup geçerken onun kanat seslerini duyduğumda elimde olmadan korku duygusuna kapıldım. Orada toprak nemlidir; doğanın yabancı zenginliğin-

* Atrides: MS. II. yüzyılda yaşamış ve Yunan Yarımadasında Hıristiyanlığı ilk kabul edenler arasında bulunan Yunan filozofu. (Ç.N.)

de oynayan kertenkele, kurbağa ve yılanlardan sakınmanız gerekir. Her şeyden önemlisi, soğuktan korkan biri olmamanız gerekir: çünkü birkaç dakika içinde omuzlarınıza buz gibi bir örtünün indiğini hissedersiniz. Bir akşam bir şey ürküttü beni: Rüzgâr, paslı bir rüzgârgülünü döndürdü. Ben tam bu evdeki kasveti kendimce açıkladığım epey acıklı bir dramın sonuna gelmişken öyle bir ses çıkardı ki, sanki evden bir inilti geldi. İçimi karartan düşüncelerle, kaldığım pansiyona döndüm. Yemeğimi bitirdiğimde pansiyoncu kadın esrarlı bir havayla odama geldi ve, “Mösyö Regnault sizi görmek istiyor efendim, dedi.

“O da kim?” diye sordum.

“Mösyö Regnault’u tanımıyor musunuz? Bu çok tuhaf!” dedi ve gitti.

Birden karşımda uzun boylu, siyahlar giymiş, şapkası elinde, hasmına saldırmaya hazır bir koç gibi duran soluk benizli bir adam gördüm. Bir bakanın teşrifatçısı sanılabilirdi. Tanımadığım bu adam, eski bir kuyruklu ceket giyiyordu; ceketin dikiş yerleri neredeyse sökülecek gibiydi, ama gömleğinin farbala-sında bir elmas ve kulaklarında altın küpeler vardı.

“Kiminle tanışmak şerefine nail oluyorum efendim?” diye sordum.

Şöminenin önündeki sandalyeye oturdu, şapkasını masama koydu ve ellerini ovuşturarak cevap verdi:

“Hava çok soğuk. Adım Regnault efendim. Vendôme’da noterlik yapıyorum.”

“Memnun oldum bayım,” dedim, “fakat özel nedenlerden ötürü henüz vasiyetnamemi hazırlamak istemiyorum.”

“Bir dakika!” dedi sessizlik istiyormuş gibi elini kaldırarak. “İzin verin bayım, izin verin! Sizin zaman zaman Grande Bretèche’in bahçesinde yürüyüş yaptığınızı söylediler bana.”

“Evet, öyle.”

“Bir dakika,” dedi aynı hareketi yaparak. “Başkasının arazisine izinsiz girmekle suç işlemiş bulunuyorsunuz. Ben merhum Kontes Merret adına geliyorum ve onun vasiyetini yerine getirmekle yükümlü bir vekil sıfatıyla bu ziyaretlerinizden vazgeçmenizi rica ediyorum. Bir dakika lütfen! Mantıksız biri değilim ve sizi suçlamak istemiyorum. Ayrıca beni Vendôme’daki en güzel köşkün viraneye dönmesine göz yummaya zorlayan nedenlerden haberdar olmamanız çok doğal, fakat bayım, siz bilgili birine benziyorsunuz, kişilerin özel mülk alanına girmesinin yasalara aykırı olduğunu bilmeniz gerek. Bir bahçenin çiti, duvarla aynı şeydir. Öte yandan evin şimdiki durumu sizin merak duymanızı bağışlatabilir. Evin çevresinde dolaşmanıza seve seve izin verebilirim, ama Kontes’in vasiyetini tutmakla yükümlü olduğumdan bir daha bahçeye girmemenizi rica etmek zorundayım. Ben, bayım, vasiyetnameyi okuduğum günden bu yana eve adımımı atmış değilim. Sadece yıllık vergileri hesaplamak amacıyla girip kapı ve pencereleri saydık. Merhum Kontes’in bunun için ayırdığı bir miktar paradan ödüyorum vergileri. Ah sayın

bayım! Vasiyetname Vendôme'da ne kadar çok konuşuldu bilseniz."

Saygıdeğer avukat burnunu temizlemek için konuşmasına ara verdi. Kontes'in vasiyetnamesininin bu adamın hayatındaki en önemli olayı, onun şöhretini, zaferini oluşturup kendini yenilemesi anlamına geldiğini anlayarak konuşkanlığını saygıyla karşıladım. Düşlerime ve romantik öykülerime veda etmek zorundaydım; bu nedenle gerçeği resmi bir kaynaktan öğrenmek zorunda kalmaktan pişmanlık duymadım.

"Bayım," dedim, "bu tuhaf olayların arkasında neler yatıyor diye sorsam küstahlık etmiş olur muyum acaba? "

Bu sözlerim üzerine avukatın yüzünden, oyuncak tahta atına binmeye alışkın bir insanın almaya hazırlandığı doyumun hazzını gösteren bir ifade geçti. Gereksiz yere, düzeltir gibi gömleğinin yakasıyla oynadı, enfiye kutusunu çıkarttı, açıp bana tuttu ve benim geri çevirmem üzerine kendi alıp epeyce çekti burnuna. Mutluydu! Oyuncak atı olmayan bir insan hayattan alınabilecek tatları; duyulacak haz ve doyumları yeterince takdir etmez. Böyle bir durum, tutku ile sabit fikir arasında kalan mutlu bir ortamdır. O anda Sterne'in bu güzel deyişinin bütün anlamını kavradım ve Toby Amca'nın, Trim'in yardımıyla neşe içinde oyuncak savaş atına binişi gerçek bir resim gibi belleğimde canlandı."

* İngiliz yazar Laurence Sterne ve onun Tristram Shandy isimli romanındaki karakterlere gönderme yapıyor. (Ç.N.)

“Bayım,” dedi Mösyö Regnault, “ben Paris’te üstat Roquin’in bürosunda baş kâtip-tim. Çok iyi bir noterlik bürosudur, belki duymuşsunuzdur; duymadınız mı? Fakat sonradan üzücü bir iflas olayı ile meşhur oldu. 1816 yılında büro açma maliyetleri yükselince kendi başıma büro açmaya yetecek varlığım olmadığından buraya geldim ve şimdiki noterliğimi önceki sahibinden devraldım. Vendôme’da akrabalarım vardı; bunların arasında bulunan çok varlıklı bir halam, beni kızıyla evlendirdi. Henüz evlenmeden, Adalet Bakanlığı’nın noterliğimi onaylamasından üç ay sonra bir akşam tam yatmak üzereyken Kontes Merret beni şatosuna çağırdı. Şimdi bu pansiyonda çalışan hizmetçi kız, Kontes’in faytonuyla kapıda bekliyordu. Bir dakika lütfen! Size söylemeyi unuttum: Kont Paris’e gitmiş ve ben buraya gelmeden iki ay önce orada vefat etmişti. Her türlü aşırılığı yaşadıktan sonra sonu acıklı olmuştu. Anlıyorsunuz, değil mi? Onun buradan ayrıldığı gün Kontes, Grande Bretèche’i terk etmiş ve evi boşaltmıştı. Hatta bazıları Kontes’in evdeki bütün mobilyayı ve halıları, kısacası, evi döşemekte kullanılan ve adı geçen mülk sahibi üzerine kayıtlı çeşitli eşyayı –(Aman Tanrım! Neler söylüyorum ben? Bağışlayın, bir kira sözleşmesi yazdırdığımı sandım bir an–) yaktırdığını söylerler. Evin bahçesindeki çayırılıkta yaktırmış onları. Orada bulundunuz, değil mi? Çok güzel bir yerdir.

“Kont ve Kontes üç aydır garip bir yaşam sürüyor, hiçbir ziyaretçiyi kabul etmiyorlar-

dı. Kontes zemin katta, kocası birinci katta oturuyordu. Kontes yalnız kaldığında kiliseye de gitmez olmuş ve daha sonra şatosuna geçtiğinde kendisini ziyarete gelen dostlarını görmek istememişti. Grande Bretèche'ten ayrılıp şatosuna taşındığında epey değişmişti zaten. Bu iyi kadın –iyi diyorum, çünkü bana bu elması o verdi, sadece bir kez gördüm onu– evet, bu iyi kadın çok hastaydı. Sanırım iyileşme umudu yoktu, çünkü doktora başvurmadan öldü. Bu yüzden buradaki kadınların çoğu onun zihinsel bir rahatsızlığı olduğunu düşündüler. İşte bu nedenle, bayım, Madam Merret'nin benim hizmetime ihtiyaç duyduğunu öğrendiğimde çok meraklandım. Olaya ilgi duyan yalnız ben değildim. O akşam, vakit geç olmasına rağmen bütün kasa-ba Kontes'e gideceğimi biliyordu. Yolda giderken hizmetçi kız sorularıma kaçamak yanıtlar verdi. Yine de söylediği şeylerden hanımının o gün Merret rahibinden son duasını aldığını ve muhtemelen o geceyi çıkaramayacağını öğrendim. Şatoya vardığımda saat on bire geliyordu. Yüksek merdivenleri tırmandım; yüksek tavanlı, geniş, karanlık, soğuk ve rutubetli odalardan geçerek Kontes'in yat-tığı yatak odasına girdim. Bu bayana ilişkin dedikodulara bakarak –onun etrafında dö-nen söylentilerin tümünü size anlatmaya kalksam bitiremem– onun işvebaz bir kadın olduğu sonucuna varmıştım. Fakat yattığı büyük yatağa bakarken onu görmekte zorluk çektiğimi söylersem şaşıracaksınız. Gerçi ko-ca odayı modası geçmiş eski bir lamba aydın-

latıyordu; o da toz içindeydi; öyle ki bir bakış sizi aksırtmaya yeterdi; fakat bayım, siz Merret Şatosu'nu görmediniz. Yatak şu eski dört direkli olanlardandı, tentesi çiçekli süslerle kaplıydı. Yatağın yanındaki küçük bir komodinin üzerinde bir İsa biblosu dikkatimi çekmişti; sonradan onu lambayla birlikte eşim için satın aldım. Bakıcı kadın için geniş bir koltuk ve iki sandalye, bütün mobilya buydu. Bunlar bir envanterin on satırını doldurmazdı. Ateş yanmıyordu. Ah bayım! O koca odayı, asılı kahverengi perdeleriyle benim gördüğüm gibi görseydiniz gerçek bir aşk öyküsü sahnesine doğru sürüklenmek üzere olduğunuzu sanırdınız. Oda buz gibi soğuktu ve bunun ötesinde ölümün soğukluğu egemendi. Uzun süre yatağa baktıktan sonra yastıklara düşen lambanın ışığı sayesinde Madam'ı seçebildim sonunda. Yüzü balmumu gibi sarıydı ve birbirine kavuşturulmuş iki ele benziyordu. Taktığı dantel başlıktan yeni dokunmuş iplikler gibi sarkıyordu saçları. Yatakta oturur biçimde duruyordu, ama bunu güçlkle yapıyor gibiydi. Büyük siyah gözleri hiç hareket etmiyordu, ateş nedeniyle yuvalarına göçmüş, hayat belirtilerinin hemen hemen uçup gittiği cansız gözlerdi bunlar. Alnı nemliydi. İnce elleri, üzerlerine deri gerilmiş kemikleri andırıyor, damarları ve kasları açıkça görülüyordu. Bir zamanlar güzel olmalıydı, fakat o anda ona bakarken tanımlanamaz bir duygu çöktü üzerime. Onu toprağa vermek için hazırlık yapanlardan öğrendiğime göre, bu kadar bir deri bir kemik kaldığı halde hâlâ

yaşamayı sürdüren bir insan görülmemiş. Kısacası, korkunç bir görüntüydü bu. Kadın-
cağız hastalığı sırasında öylesine tükenmişti
ki bir hayaletten farkı kalmamıştı. Bana söy-
lediği sözler ağzından çıkarken soluk menek-
şe renkli dudakları oynamıyor gibiydi. Her ne
kadar mesleğim, son arzuları ve vasiyetna-
melerini almak için ölüm döşeğinde olan ki-
şilerin yanında bulundurmakla beni bu tür
görüntülere alıştırmış olsa da, tanık olduğum
yıkım içindeki önceki ailelerin ve ölüm sah-
nelerinin bu koca şatodaki yalnız ve sessiz
kadının görüntüsü yanında hiç kaldığını iti-
raf etmeliyim. Hiçbir ses duymuyor, hastanın
nefes almasına bağlı olarak yorganın inip
kalktığını göremiyordum. Orada hareketsiz
durmuş, bir tür uyuşukluk içinde durmadan
ona bakıyordum. Şimdi bile hâlâ oradaymı-
şım gibi bir duygu içindeyim. Sonunda iri
gözleri oynadı; sağ elini kaldırmaya çalıştı,
ama eli yatağa geri düştü ve dudaklarından
bir nefes gibi -ses denemezdi ona- şu sözler
çıktı: 'Gelmenizi bekliyordum.' Kızarır gibi ol-
du, onun için bir konuşma çabasıydı bu.
"Madam..." derken beni susturmak için bir
hareket yaptı. O anda yaşlı bakıcı kadın aya-
ğa kalktı ve kulağıma eğilerek fısıldadı: 'Ko-
nuşmayın, Kontes en hafif sese bile dayana-
mıyor, sesiniz onu rahatsız edebilir!' Sandal-
yeye oturdum. Birkaç dakika sonra Madam
Merret, kalan tüm gücünü toparlayarak sağ
elini hareket ettirdi ve hiç güçlük çekmeden
süs yastığının altına soktu. Bir an bekledik-
ten sonra son bir çabayla elini çekti, mühür-

l  bir zarf çıkardığında alnından ter damlalarını süzülüyordu. ‘Vasiyetnamemi ellerinize teslim ediyorum,’ dedi. Ah Tanrım! Hepsi buydu. Yatağındaki bir haçı aldı, onu  abu-
cak dudaklarına götürdü ve g  t  gitti. Hareketsiz gözlerindeki ifadeyi anımsadık a h l  rperiyorum. Çok acı çekmiş olmalıydı. Son olarak gözlerinde ne e belirtisi olan bir bakış vardı; o öldükten sonra izi kalmış bir yüz ifadesiydi bu. Vasiyetnameyi alıp  ıktım. A tı ımda Madam Merret’nin vasiyetini yerine getirmek üzere beni vekil tayin ettiğini gördüm. Birkaç kişiye bıraktığı özel miras dışında, varlığını Vend me Hastanesi’ne ba ı lamı tı. Fakat Grande Bret che’e ilişkin uyulması gereken koşulları vardı: Ölümünden itibaren elli yıl süreyle evin hiç el sürülmeden öylece bırakılmasını, odalara hiç kimsenin girmemesini ve hiçbir onarım yapılmamasını istiyordu benden. Hatta isteklerinin bütün ayrıntılarıyla yerine getirilmesini güvence altına almak için gerekirse bekçi tutulmasını bile d   nm    ve bunun için yapılacak masrafı da ayırmı tı. Vasiyetinin tutulması halinde elli yılın sonunda mülk, benim mirasçılarına kalacaktı. Bildiğiniz gibi, bayım, noterlerin miras kabul etmesi yasaktır, aksi takdirde söz konusu s renin bitiminden önce a ılmamak üzere asıl vasiyetnameye eklenen belgede yazılı koşulların yerine getirilmesi kaydıyla mülk yasal mirasçılara geçer. Vasiyetnameyi karşı çıkan olmadığından...”

Noter bu sözlerle, cümlesini bitirme zahmetine katlanmadan zafer kazanmış birinin

bakışıyla gözlerini bana çevirdi. Onu poh-pohlayıcı birkaç söz söyleyerek fincanını doldurdum.

“Bayım,” dedim, “öykünüz bende çok canlı izler bıraktı, öyle ki ölmekte olan Kontes’i, çarşafından daha beyaz benziyle ve beni dehşet içinde bırakan parlak gözleriyle belleğimde canlandırabiliyorum. Onun bu gece düşlerime gireceğinden eminim. Fakat bu sıradışı vasiyetnamenin koşullarıyla ilgili olarak bazı değerlendirmeler yapmış olmalısınız.”

Tuhaf, sır saklar gibi bir hava içinde, “Bayım,” dedi, “bana bir elmas verme onurunu bağışlayan kişilerin davranışlarını eleştirme cüretini gösteremem.”

Kısa sürede ağız sıkı avukatın dilini çözmeyi başardım. Vendôme’da sözü geçen boş-boğaz kadın ve erkeklerden derlediği gözlemleri uzun uzun, bazen de konu dışına çıkarak anlattı bana. Fakat bu gözlemler o kadar çelişkili ve gevezelikle doluydu ki, bu özgün öykünün bende uyandırdığı ilgiye rağmen neredeyse uyuklamaya başladım. Kendini başkalarını dinlemeye ve karşısındakilere dinletmeye alışmış olduğu kuşku götürmeyen avukatın duygusuz tavırları ve tekdüze konuşması konuya merakımı azaltmıştı. Sonunda avukat gitmek üzere ayağa kalktı.

Merdivenden aşağı inerken, “Size şunu söyleyeyim bayım,” dedi, “kırk beş yıl daha yaşamak isteyen çok insan var, ama bir dakika lütfen!..”

Ve bilgiç bir tavırla ‘sözüme kulak verin’ der gibi sağ elinin işaret parmağını burnuna

götürdü. “Ancak bu kadar uzun yaşamak için altmış yaşına gelmemiş olmalısınız!”

Avukatın kendince çok zekice bulduğu bu veda gösterisiyle uyuşukluğumdan kurtulduktan sonra kapıyı kapattım ve şöminenin demirlerine ayağımı uzatıp koltuğuma oturdum. Mösyö Regnault’nun verdiği hukuk bilgilerine dayanarak Bayan Radcliffe* tarzı romantik düşüncelere dalmıştım ki, kapı açıldı ve pansiyoncu kadın girdi. Tıknaz, neşeli ve eğitim olanağı bulamamış iyi huylu bir kadındı. Tenier’in** tablolarındaki Felemenk kadınlarına benziyordu.

“Merhaba efendim,” dedi, “hiç kuşkusuz Mösyö Regnault size Grande Bretèche hakkındaki o meşhur öyküsünü anlatmıştır.”

“Evet, öyle, Madam Lepas.”

“Neler anlattı size?”

Ona kısaca Madam Merret’nin acıklı öyküsünü anlattım. Ağzımdan çıkan her cümlede kadın başını öne eğiyor ve hem bir polisin içgüdüğü, hem bir casusun kurnazlığı hem de bir tüccarın şeytanlığının bir tür karışımı denebilecek anlayışlı bir ev sahibi tavrıyla bana bakıyordu.

Sözlerimi bitirdiğimde “Sevgili Madam Lepas,” dedim, “bana öyle geliyor ki benim bildiklerimden daha fazlasını biliyorsunuz, doğru değil mi? Yoksa beni görmeye gelmezsiniz.”

“Onurum ve adım Lepas’ın üzerine...”

* Mrs. Radcliffe. Ann Ward: (1764-1823), İngiliz roman yazarı.

** Tenier: (1610-1690) Çoğunlukla köy yaşamına ilişkin resimler yapan Felemenk ressamı. (Ç.N.)

“Hadi canım, bu kadar doğrucu olmayın, gözleriniz sırtınızı `açığa vuruyor, Mösyö Merret’yi tanıyordunuz. Nasıl bir adamdı?”

“Evet, tanırdım onu. İnce, yakışıklı ve uzun boylu bir beydi. Öyle uzundu ki tepesini göremezdiniz. Picard asıllı, soylu biriydi. Hafif bir kışkırtma ile şeytan kesilirdi. Herhangi biri ile sorun yaşamaktan kaçınmak için yanında hep hazır para bulundururdu. Huysuzdu, çabuk tepesi atan yaradılıшта biriydi, anlıyor musunuz? Kadınların hepsi çok düşküncü ona.”

“Huysuz olduğu için mi?”

“Evet, belki,” dedi. “Anlayacağınız gibi efendim, onun Madam Merret ile evlenmesi için kendince bir nedeni olmalıydı, öyle söylerler. Madam Merret Vendôme’un en güzel ve en zengin kadınıydı. Yirmi bin frank civarında bir gelire sahipti. Düğünleri olduğunda bütün kasaba oradaydı. Gelin, güzel ve büyüleyiciydi, gerçek bir hazineydi. O günlerde çok iyi bir çift oluşturdular.”

“Mutlu bir evlilik miydi bu?”

“Ne desem, evet ve hayır. Kişinin tahmini-ne bağlı. Kolayca anlayacağınız üzere onlarla fazla samimiyetimiz yoktu. Madam yumuşak huylu ve iyi yürekli bir kadındı; belki zaman zaman kocasının huysuzluğuna katlanmak zorunda kalıyordu, ama araya hep mesafe koyan, kibirli bir bey olmasına rağmen biz severdik onu. Ne de olsa soylu biriydi, böyle olması doğaldı.”

“Yine de böyle aniden ve kesin biçimde ayrılmaları için kötü bir olay yaşanmış olmalı.”

“Kötü bir olaydan söz etmedim efendim, böyle bir şeyden haberim yok.”

“Peki, şimdi her şeyi bildiğinizden eminim.”

“Size her şeyi anlatacağım. Mösyö Regnault’nun sizi görmek için buraya geldiğini gördüğümde onun Grande Bretèche ile ilişkili olarak Madam Merret’den söz edeceğini anlamıştım. O zaman, efendim, size danışmamın uygun olacağını düşündüm, çünkü siz aklı başında bir beysiniz; benim gibi kimseye zararı dokunmamış ve şimdi vicdanı yüzünden işkence çeken zavallı bir kadını yanıltmazsınız. Bugüne kadar buradaki insanlara, o sivri dilli dedikoduculara açılma cesaretini gösteremedim. Kısaca efendim, şimdiye kadar bizim pansiyona böyle sizin gibi uzun süre kalan ve on beş bin frangın öyküsünü anlatabileceğim kıbar bir beyefendi gelmedi.”

Sözlerinin akışını keserek “Sevgili Madam Lepas,” diye cevapladım, “bana açacağınız konu beni yükümlülük altına sokacak bir şey ise, dünyalar benim olsa dinlemek istemem.”

“Endişelenmeyin,” dedi, “az sonra anlayacaksınız.”

Konuşmaya istekli oluşundan kesinlikle anladım ki, kadının sırrını paylaştığı tek kişi ben değildim, ama ilk sırdaşıymışım gibi dinlemeye başladım.

“Beyefendi,” diye başladı kadın. “İmparator, İspanyol ve diğer savaş tutsaklarını Vendôme’a yolladığında şartlı tahliyeden yararlanan genç bir İspanyol tutuklu gelmişti buraya. Onun için belirlenen konaklama yeri be-

nim pansiyonu. Adı 'os' ve 'dia' ile biten -Bagos de Feredia gibiydi sanırım- soylu bir adamdı. İsmi kayıtlarımda vardır, isterseniz bakabilirsiniz. Her gün polise gidip buradaki varlığımı kanıtlıyordu. Ama bir İspanyol için yakışıklı adamdı doğrusu. Hepsinin çirkin olduğunu söylerler. Orta boylu ve bakımlıydı; hele o küçük ellerine nasıl özen gösterirdi bilerseniz. Bir kadının kendi özel bakımı için sahip olduğundan daha çok sayıda fırçası vardı, hepsi elleri için. Gür siyah saçları ve ateşli bakışları vardı. Teni bronz çalıyordu, ama görünüşü hoşuma giderdi. Onun giydiği o güzelim ketenleri başka kimsede görmedim. Oysa kimler, ne dükler, düşesler, prensesler kaldı burada. Fazla yemek yemezdi. Tavırları öyle dostça ve nazikti ki kimse yabancı gibi davranamazdı ona. Dudakları günde dört kez bile oynamazdı; onunla sohbet etmek olanaksızdı, yine de sempati duyardım kendisine. Konuşmaya kalksanız yanıt vermezdi. Duyduğuma göre hepsinde gözlenen bir huymuş bu. Dua kitabını bir rahip gibi okur ve düzenli olarak kiliseye giderdi. Nerede mi otururdu? Sonradan dikkatimizi çekti bu: Madam Merret'nin locasının az ötesinde. Kiliseye ilk gittiğinde oturmak için bu yeri seçmesi hiç kimseyi kuşkulandırmamıştı. Zaten gözlerini dua kitabından hiç ayırmazdı zavallı. Daha sonra akşamları tepede, şatonun kalıntıları arasında yürüyüş yapardı. Bu onun tek eğlencesiydi. İspanya'nın dağlık bir yer olduğu söylerler. Belki de ülkesine olan özlemini gideriyordu. Şartlı tutukluluğunun ilk günle-

rinden beri geç vakte kadar dışarıda kalırdı. Geceyarısı hâlâ dönmediğini görünce endişelenirdim onun için, ama bu huyuna alışmıştık. Kaldığı dairenin kapı anahtarını alınca biz de onu beklemekten kurtulduk. Bir akşam at bakıcılarından biri atları suya götürdüğünde, onu nehirde balık gibi yüzerken gördüğünü söyledi. Döndüğünde, ona sazlıklara dikkat etmesini söyledim. Yüzerken gördüğüne bozulmuş gibiydi.

“Sonunda bir sabah odasında bulamadık onu; dönmemiştı. Her yeri aradıktan sonra bir masanın çekmecesinde bir yazı ve mühürlü küçük bir kutuda değeri yaklaşık beş bin frank kadar olan elli İspanyol altını ile on bin frank değerinde elmas buldum. Yazıda eve dönmemesi halinde bize para ve elmas bıraktığını, ancak bunları kaçışı ve kurtuluşu için Tanrı'ya şükretmek amacıyla kiliseye bağışlanması ve dua edilmesi şartına bağladığını yazıyordu. O günlerde kocam sağdı, hemen koşturup her yerde onu aradı.

“Şimdi olayın garip yönüne geliyoruz: Kocam şatonun yakınında, Grande Bretèche'in hemen hemen tam karşısındaki büyük bir taşın altında İspanyol'un elbiselerini bulup eve getirdi. Oraya çok erken saatte gittiğinden kimse görmemişti kendisini. Mektubu okuduktan sonra elbiseleri yaktı ve Feredia'nın isteğı üzerine onun kaçtığını duyurduk. Polis Amirliğı tüm ekibini takibe ,olladı. Fakat ne gezer, bir türlü izini bulamadılar. Lepas, onun nehirde boğulduğuna inanıyordu. Oysa ben, Beyefendi, ben inanmıyorum buna. Ben

daha çok onun Madam Merret'nin esrarengiz olayında bir rolü olduğunu sanıyorum. Özellikle Rosalie, bana hanımı Madam Merret'nin çok düşkün olduğu ve öldüğünde kendisiyle birlikte gömülmesini istediği haçın gümüş kakmalı abanoz olduğunu söylediğinde bu inancım pekişti. Feredia burada oturmaya başladığında elinde böyle bir haç görürdüm, son zamanlarda onu hiç görmedim. Bu arada, Beyefendi, İspanyol'un on beşbin frangı için vicdanımı rahat tutabilir miyim acaba? Bu parayı hak etmişimdir herhalde, değil mi?"

"Kesinlikle," dedim. "Peki, Rosalie'nin ağzını aramayı denemediniz mi?"

"Denemez olur muyum, ama kız duvar gibi. Bir şeyler biliyor, fakat konuşturmak olanaksız."

Birkaç laf daha ettikten sonra bakıcı kadın, beni belirsizlik ve kasvetli düşünceler içinde bırakıp gitti. Romantik bir merak kurbanı olarak duyduğum, gece karanlık bir kiliseye girdiğimizde yüksek kemerlerin altındaki zayıf bir ışıktan belirsiz bir biçimin kayar gibi geçtiğini görür gibi olup, aynı anda bir elbise veya cübbenin hışırtısını algılayıp, ürperdiğimiz dinsel korkuya benzer bir şeydi.

Birden Grande Bretèche, uzamış yaban otları, kapalı kepenkleri, paslı demir süsleri, kapalı kapıları ve terk edilmiş odalarıyla önümde gerçekdışı bir görüntü gibi gözüksü bana. Bu gizemin içine girip karanlık öyküsünün muammasını, üç insanın ölümüne yol açmış dramı öğrenmek istedim. Rosalie benim gö-

zümde Vendôme'daki en ilginç kişi oluverdi. Onu incelerken dolgun görünüşünde yansıyan ışıltılı sağlığına rağmen saklanan bir şeylerin izini yakaladım. Bir pişmanlık veya umut tohumu vardı onda. Tavrı, dua etmekte aşırılığa kaçan sofı bir kadında veya bebeğini öldüren ve sürekli olarak onun son çığlığını duyan bir kııda olduğu gibi, bir sırtı sakladığını açığa vuruyordu. Fakat davranışları içtendi. Safça gülümsemesi onun suçlu olmadığını gösteriyordu. Onu beyaz ve mor şeritli dar elbisesi içinde, dolgun göğsünü örten kırmızı-mavi damalı geniş şala sarınmış halde ilk gördüğünüzde suçsuz olduğu yargısına varırdınız. "Hayır," diye düşündüm, "Grande Bretèche'in içyüzünü öğrenmeden buradan ayrılmayacağım, amacıma ulaşmak için çok gerekirse Rosalie'nin sevgilisi bile olurum."

Bir akşam, "Rosalie," dedim, "evli misin?" Hafifçe irkildi, sonra, "Kader beni sefalet içinde yaşatmayı kafasına koymuşsa, bir sürü erkek bulabilirim," dedi gülerek.

Az sonra özel duygularının etkisinden kurtuldu. İster yüksek tabakadan bir hanımefendi, ister bir oda hizmetçisi olsun bütün kadınlara özgü, kendine hâkim olma özelliğidir bu.

"Rosalie, senin gibi genç ve alımlı bir kadının sevgilileri olmaması için bir neden göremiyorum, ama söylesene, Madam Merret'den sonra neden bu handa hizmetçi oldun? Hiç para bırakmadı mı sana?"

"Fakat beyefendi, benim yerim, Vendôme'daki yerlerin en iyisidir."

Yargıç ve avukatların kaçamak olarak nitelendireceği bir yanıttı bu. Rosalie bu romantik öyküde bir dama tahtasının ortasındaki bir kare gibi gözüküyordu bana, bütün ilgi ve gerçek ,ona odaklanmıştı. Gerçeğin ve asıl bağlantının tam yüreğindeydi; düğümün içinde olmalıydı. O artık baştan çıkarmayı düşündüğüm sıradan bir kız değildi. Bir romanın son bölümü saklıydı bu kadında. O andan itibaren Rosalie tüm dikkatimin yoğunlaştığı ana hedefti benim için. Düşüncele-
rimizi dolduran tüm kadınlar için yaptığımız gibi onu incelerken birçok iyi nitelikleri olduğunu keşfettim: Temizdi, derli topluydu, güzeldi; hangi sınıftan olursa olsun bütün kadınlar için beslediğimiz istekleri haklı gösteren kusursuz çekiciliğe sahipti. Noterin ziyaretinden iki hafta sonra bir sabah Rosalie'ye, "Madam Merret hakkında bütün bildiklerini bana anlatsana," dedim.

Korku içinde, "Hayır, bunu benden istemeyin efendim," dedi. Başını hafifçe öne eğdi; güzel yüzü soluklaştı ve gözleri masum parlaklığını yitirdi, ama ısrar ettim.

"Peki, madem çok istiyorsunuz anlatayım; fakat sır tutacağınıza söz verin!"

"Anlaştık! Sırrını bir hırsızın şerefi ile tutacağım, dünyada en doğrusu budur."

Bunun üzerine şalını düzeltti, öyküsünü anlatmak üzere yerine iyice yerleşti, çünkü bir öykü anlatmak için gerçekten rahat ve güvenli bir tavır almak gerekir. En iyi öyküler belirli bir saatte anlatılır. Hiç kimse iyi bir öyküyü ayakta iken veya boş mideyle anlata-

maz. Rosalie'nin ayrıntılı ve özentili anlatımını kelimesi kelimesine alırsam bir kitap yetmez buna. Bellek karıştıran örgüsüyle bana aktardığı olay aritmetiksel bir orantının iki zıt ucunun arasındaki ortalama kadar kesin biçimde Madam Lepas'ın dedikodusu ile noterininin tam ortasında bir yerde olduğundan, yapmam gereken tek şey, özetlemek olacak. İşte kısaca şöyle:

“Madam Merret'nin Grande Bretèche'deki yatak odası zemin kattaydı. Duvarın içine açılan ve bir metreden biraz fazla derinliği olan bir boşluk, Bayanın gardrobu olarak düzenlenmişti. Sözünü edeceğim akşamdan üç ay önce Madam Merret rahatsızlanınca, kocası onu yalnız bırakarak birinci kattaki başka bir yatak odasında uyumaya başlamıştı. O akşam, önceden kestirilemeyen bir şey oldu. Mösyö Merret gittiği kulüpten her zamankinden iki saat daha geç döndü köşke. Kulüpte gazeteleri okuyup kasabalılarla siyasi konuları tartışmayı alışkanlık haline getirmişti. Karısı onu eve dönmüş ve uyuyor sanıyordu. Fakat kulüpte canlı tartışmalar olmuştu. Fransa'nın istilası en çok konuşulan konuydu. Bیلardo maçı da heyecanlı geçmiş ve Mösyö kırk frank kaybetmişti. Herkesin tasarruf yapmaya özen gösterdiği ve övgüye değer alçak gönüllüğün kural olduğu Vendôme'da büyük paraydı bu. Kasabalıların bu nitelikleri, belki de Paris'te hiç kimsenin aldırmadığı gerçek mutluluğun kaynağıydı. Mösyö Merret karısının durumu konusunda bir süredir Rosalie'nin yanıtlarıyla yetiniyordu. Karısının

yatıp yatmadığı sorusuna karşı aldığı hep olumlu yanıtlardı bunlar. Sonra da alışkanlık ve güvenin verdiği rahatlık içinde ve keyfi yerinde odasına çekilirdi. O akşam eve girerken biraz da avunmak için oyundaki şanssızlığını karısına anlatmayı düşünmüştü. Akşam yemeği sırasında karısının çok çekici biçimde giyindiğini fark etmiş, kulüpten dönerken onun iyileşmiş, iyileşme sonucunda da eski güzelliğine tekrar kavuşmuş olduğunu geçirmişti aklından. Her kocanın yaptığı gibi o da bu gerçeğin farkına varmakta biraz geç kalmıştı.

“Mösyö Merret aşçı ile arabacının kâğıt oyununu seyre dalmış olan Rosalie'yi çağırmak yerine, giriş merdiveninin ilk basamağına bırakmış olduğu bir feneri alarak doğrudan karısının odasına doğru yürüdü. Kendisine ait olduğu aşıkâr biçimde anlaşılan ayak sesleri, kemerli koridorda yankılanıyordu. Karısının oda kapısının tokmağını çevirdiği anda sözünü ettiğim gardrobun kapısının kapandığını işitir gibi oldu. Fakat içeri girdiğinde Madam Merret şöminenin önünde yalnızdı. Mösyö iyi niyetli düşünüp, gardropta Rosalie'nin olduğunu varsaydı; ama kulaklarında çingirak gibi öten bir kuşku onu uyarı durumuna geçirmişti. Karısına baktı ve kimbilir ne ürkek ve endişeli bir ifade gördü onun gözlerinde.

“‘Çok geç döndün,’ dedi karısı. Her zamanki temiz ve tatlı sesi güzelliğini biraz yitirmiş gibi geldi Mösyö'nün kulaklarına.

“Mösyö Merret yanıt vermedi, çünkü o an-

da Rosalie girmişti odaya. Bu, ona bir yıldırım düşmüş gibi etki yaptı. Kollarını kavuşturarak bir pencereden diğerine düzensiz biçimde gidip gelmeye başladı.

“Kötü bir haber mi var?’ dedi karısı; ‘yoksa rahatsız mısın?’ Rosalie onun soyunmasına yardım ediyordu.

“Sesini çıkarmıyordu adam.

“Çekilebilirsin,’ dedi Madam Merret, Rosalie’ye. ‘Gerisini ben yapabilirim.’ Kocasının yüzündeki ifadeden bir şeyler olacağını sezmişti ve onunla yalnız kalmak istiyordu. Rosalie çıktığında veya onun uzaklaştığını sandıklarında –çünkü Rosalie koridorda kalmıştı bir süre– Mösyö Merret karısının karşısına dikilerek soğuk bir tavırla, ‘Madam, gardrobunuzda biri var,’ dedi.

“Karısı sakın bir tavırla ona bakarak basit bir yanıt verdi: ‘Kimse yok bayım.’

“Adam için yürek paralayıcı bir yanıtı bu. İnanmadı, ama öte yandan karısını hiç bu andaki kadar içten ve güven uyandıran bir tavır içinde görmemişti. İlerleyerek gardrobun kapısını açmak için elini uzattı. Madam Merret kocasının uzanan elini tutarak onu durdurdu ve melankolik bir ifadeyle ona bakarak karmaşık ruh durumunu yansıtan bir sesle, ‘Fakat bilmiş olun, orada kimseyi bulamazsanız aramızda her şey biter!’ dedi.

“Karısının davranışındaki bu olağandışı ağırbaşlılık, Kontun ona karşı beslediği derin güveni yeniden kazandırdı ve aynı anda aklına öyle bir çözüm yolu getirdi ki ,bunun bir aşama ötesi insanı ölümsüz yapabilirdi.

“Hayır, Josephine,’ dedi. ‘Açmayacağım. Her iki durumda da bu iş bizi tamamen ayıracak. Dinle; kalbinin temiz olduğunu ve kutsanmış bir hayat sürdüğünü biliyorum. Hayatını kurtarmak için olsa bile ölümcül bir günah işlemezsin.’

“Bu sözleri duyduğunda kadının kocasına dikili bakışlarından vahşi bir ışık geldi geçti.

“Kont sözlerini sürdürdü: ‘Al şu haçı, orada kimse olmadığına Tanrı’nın huzurunda yemin et. Sana inanıp o kapıyı hiç açmayacağım.’

Madam haçı aldı ve, ‘Yemin ederim,’ dedi.

‘Daha yüksek sesle,’ dedi kocası. ‘Tekrarla: Gardropta hiç kimse olmadığına Tanrı’nın huzurunda yemin ederim.’

Madam sakın bir tavırla tekrarladı.

“‘Tamam, bu yeterli,’ dedi Kont soğuk bir tavırla. ‘Bu haç ne güzelmiş,’ diye ekledi, gümüş kakmalı abanoz haçı inceleyerek. ‘Şimdiye kadar böyle güzel bir şey görmedim.’

“‘Duvivier’nin dükkânında buldum onu. Geçen yıl tutuklular kasabadan geçerken bir İspanyol keşişinden satın almış.’

“‘Ya, öyle mi?’ dedi Kont haçı yerine asarken. Sonra hizmetçi zilini çalarak Rosalie’yi çağırdı. Hemen gelen kızı yarı yolda karşılayarak onu bahçeye bakan pencerenin önüne götürdü ve fısıltı ile konuşarak, ‘Beni iyi dinle,’ dedi. ‘İşçi Gorenflot’nun seninle evlenmek istediğini biliyorum; tek engel adamın fakirliği. Ayrıca senin de ona yapı ustası olup para kazanmaya başladığında evlenmeyi düşün-

bileceğini söylediğini biliyorum. Şimdi hemen git, onu buraya getir. Aletleri ile birlikte gelsin. Evinde ondan başkasının uyanmamasına dikkat et. Onun serveti senin umduğundan da fazla olacak. Şimdi etrafta gevezelik etmeden hemen git, yoksa... Kont surat astı. Rosalie çıkarken arkasından 'Benim anahtarımı al!' diye seslendi. Sonra arabacısını çağırdı. Aynı zamanda özel uşağı olan arabacı Jean, kâğıt oyununu bırakıp geldiğinde onun ve diğerlerinin yatmaya gitmelerini istedi. Bu arada Jean'a yaklaşmasını işaret ederek fısıltıyla ekledi: 'Herkes uyuduğunda buraya gel ve bana durumu bildir.' Kont bu emirleri verirken gözlerini karısının üzerinden ayırmıyordu. Onun yanına döndü ve kulüpteki konuşmalarla bilardo oyunundan söz etmeye başladı. Rosalie döndüğünde onları çok dostane bir havada konuşurken buldu.

"Kısa bir süre önce Kont evin zemin katındaki konuk odalarının tavanlarını yeniletti. Taşıma masrafı fiyatı yükselttiğinden Paris yapımı sıvayı Vendôme'da bulmak güçtü. Bu nedenle Kont o zaman sıvayı gereğinden fazla miktarda satın almıştı. Artan malzemeye nasıl olsa alıcı çıkardı. Bu durum, şimdi uygulamaya koyduğu planı getirmişti aklına.

"Gorenflot geldi efendim,' dedi Rosalie alçak sesle.

"İçeri gelsin" diye yanıtladı Kont.

"Yapı işçisini gördüğünde Madam Ferret'nin yüzü soldu

"Kont emir veriyordu Gorenflot'ya: 'Git, sundurmanın altındaki tuğlalardan getir, şu

gardrobun kapısını örmek için yeterli miktarda olsun. Son onarımdan kalan sıvayı da tuğlaların üzerini kaplamak için kullan.' Sonra işçi ile Rosalie'yi yanına çağırdı.

"Dinle Gorenflot: Bu gece burada uyuyacaksın. Fakat yarın, yurtdışına, benim seni göndereceğim bir kente gitmek için pasaportun olacak. Yolculuğun için sana altı bin frank vereceğim. O kentte on yıl kalacaksın, orasını beğenmezsen aynı ülkede olmak şartıyla başka bir yere geçebilirsin. Bunun karşılığında yapman gereken şey, bu akşam burada yapacağın iş konusunda ağzını sıkı tutmak olacak. Sana gelince Rosalie, Gorenflot ile evlenmen şartıyla evlendiğin gün sana on bin frank vereceğim. Kısaca, evlenmek istiyorsanız ağzınızı sıkı tutacaksınız, yoksa para yok.'

"Rosalie,' dedi Madam. 'Saçımı yap.'

"Kont gardrop kapısını, işçiyi ve karısını gözleyerek sakın bir tavırla aşağı yukarı yürüyordu. Yüz ifadesi aklından geçen kuşkuları yadsımıyordu. Kont'un odanın öte ucunda olduğu ve işçinin tuğlaları getirip boşaltırken gürültü yaptığı bir anı kollayan Madam, 'Sana yılda bin frank,' dedi Rosalie'ye; 'eğer Gorenflot'ya aşağı tarafta bir boşluk bırakmasını söylersen.' Sonra yüksek sesle 'Git ona yardım et,' dedi.

"Gorenflot işini yaparken karı koca sessizdiler. Bu sessizlik adam açısından amacına ulaşıyordu, çünkü karısına çift anlamlı sözler söyleme bahanesinden kurtuluyor, kadın açısından da bir ağırbaşlılık ve gurur ortamı sağlıyordu. Duvar yarıya ulaştığında

Kont'un odanın öte ucunda bulunduğu bir anı fırsat bilen kurnaz işçi, malasını gardrop kapısının cam kanatlarından birine vurdu. Madam için Rosalie'nin işçiyle konuştuğu anlamına geliyordu bu.

"O anda üçü de cam kanadın ardında bir adamın yüzünü gördüler. Siyah saçların çevrelediği esmer, bronz tenli, siyah ve parlak gözlerle bakan bir yüzdü bu. Kont dönmeden önce zavallı kadın, yabancıya doğru bir baş işareti yapma fırsatım buldu. 'Umutunu yitirme' anlamında bir işaretti bu.

"Sabaha doğru saat dört civarında, gün ışıırken -çünkü aylardan eylöldü- duvar bitmişti. Jean işçiyi gözetim altında tutarken Kont karısının odasında uyudu.

"Sabah kalktığında Kont sıradan bir tavırla, 'Pasaport işi için benim belediyeye gitmem gerek,' dedi. Şapkasını giyip kapıya doğru ilerlerken aklına bir şey gelmiş gibi durup gülmüşlü haçı aldı ve çıktı.

"Madam sevinçle titredi. 'Duvivier'nin dükkânına gidiyor,' diye düşündü. Hemen Rosalie'yi çağırdı. 'Çabuk malayı getir!' diye bağırdı. 'İş başına! Gorenflot'nun nasıl yaptığını gördüm; bir boşluk açıp tekrar kapatmaya zamanımız var.'

"Göz açıp kapayıncaya kadar Rosalie küçük bir balta getirip hanımına verdi. Madam anlatılması güç bir enerji ile duvarı yıkmaya başladı. Henüz birkaç tuğla çıkmışken ve tam kadın öncekinden daha güçlü bir vuruş yapmaya hazırlanırken arkasında kocasının dikildiğini fark etti; bayıldı.

“Hanımını yatağına yatır,” dedi Kont soğuk bir tavırla.

Evden çıktığında ne olacağını tahmin etmiş ve karısına tuzak kurmuştu. Bu arada Duvivier’yi çağırmıştı. Oda düzene sokulurken kuyumcu geldi. Kont sordu ona:

“Söyleyin Duvivier, kasabadan geçen İspanyollardan hiç haç satın aldığınız oldu mu?”

“Hayır efendim.”

“Teşekkürler, hepsi buydu,” dedi kaplan gibi karısına bakarak. Sonra uşağına seslendi: ‘Jean, yemeklerimi buraya, Madam’ın odasına getireceksin! Kendisi rahatsız, iyileşinceye kadar onu yalnız bırakmıyacağım!’

“Zalim Kont üç hafta boyunca karısının yanından ayrılmadı. Başlangıçta duvar örülü gardroptan sesler geldiğinde ve kadın ölmek üzere olan bir yabancı için kocasından merhamet dileme girişiminde bulunduğu anda Kont, onun hiçbir şey söylemesine izin vermeden hemen karşılık veriyordu:

“Orada hiç kimse olmadığına kutsal haçın üzerine yemin ettiniz.’

KÜLLER KÜLLERE

Alan Hillery

Doktor Frank Morrow yorgun bir tavırla başını mikroskoptan kaldırdı ve iç çekti. Sıcak bir gündü; pahalı saatinin akreple yelkovanı yedi buçuğa doğru ilerlerken biten işgününün yorgunluğu çöküyordu üzerine. Yardımcısı Joyce çoktan binadan ayrılmış ve Morrow'u işinde kullandığı, kafese konmuş hayvanların tükürülerinden başka hiçbir şeyin sessizliği bozmadığı labaratuvarında yalnız bırakmıştı.

Uzun boylu, yapılı bir adamdı. Kırlaşmakta olan saçları elli beş yaşını göstermiyordu. Küçük, düzgün ve esnek elleri usta bir cerrahın elleriydi. Tam tamına on beş yıl cerrahlık yapmış ve sonra yeni bir çalışma alanı üzerinde yoğunlaşmak için bistüriyi bırakmıştı. Organ nakillerinde anestezi uygulaması üzerinde çalışıyordu. Bu alanda öyle başarılı olmuştu ki, insan gövdesindeki herhangi bir organı canlı iken olduğu gibi hareketsiz kılıp, gelecek nakil ameliyatlarında kullanılmak üzere sınırsız bir süre saklamak artık çok kolaydı onun için. Üstelik böylece yöneticilerin yararına maliyeti yarıya indirdiğinden gele-

neksel derin dondurma tekniğini geçmişe gömmüştü.

Yorgundu. Gözlüklerini yavaşça çıkararak ellerini gözlerine bastırdı.

Altı aydır huzursuzdu. Hastanede geç saatlere kadar çalıştığı ilk geceden bu yana geçen uzun altı aydır sürüyordu olay. İşe giderken hem trafikten kaçmak, hem de biraz ayaklarını çalıştırmak için arabasını almak-tan vazgeçtiğinden karısı Melanie ile paylaştığı evine yürüyerek gidiyordu o gece.

Morrow geç yaşta evlenmişti. Gençlik yılları öğrenim görmek ve çalışmayla geçmiş, Melanie ile karşılaşınca kadar kadınlar onun için barlarda içki servisi yapan boyalı sarışınlardan ya da ameliyat maskeleri ardındaki yüzü belirsiz varlıklardan öte bir anlam taşımamıştı.

Melanie'yi farklı bulmuştu. Gerçi Melanie kendisinden yirmi beş yaş gençti, ama bu yaş farkı önemsiz gözüküyordu. Birbirlerine sevgi ile bağlanmışlardı ve çalışma ile geçmekte olan hayatında Morrow ilk kez âşık olmuştu. Kilisenin kutsadığı evlenme törenlerinin sonrasında çiftin sürdürmeye başladığı evcil evlilik yaşamında Morrow katıksız bir mutluluk bulmuştu.

Evinin giriş kapısına giden kıvrımlı bahçe yolunda yürürken Morrow kapının açık olduğunu gördü hayretle. Basamaklarda duran genç bir adam kapı aralığından gölgesi gözükken birisiyle konuşuyordu. Gece karanlığında Melanie'nin sesi dalgalandı: "Teşekkürler Robert, harika oldu. Evet, yarın akşam yine

gel. Saat dokuzu kadar eve gelmez, üç saat yalnız kalabiliriz.”

İşittiği sözcükler Morrow’un içine işledi. Çalılıkların arkasında donup kalmış dikilirken genç adamın karanlıkta gözden kayboluşunu seyretti. Onun ayak seslerini kendi kalp atışlarında yankılanmış gibi duyumsadı.

Bu daha ilkti. O geceyi birçok gece izledi, işkence gibi birçok gece. Labaratuvarında tek başına otururken aklı Melanie ile o gençteydi. Evde yalnızdılar, kendi evinde. Bazı geceler bahçede gizlenerek onların birbirlerine veda etmelerini izlemişti. Ama yeterince acı çekmişti artık. Yavaş yavaş bir şeyler yapma tutkusu kapladı benliğini. O gün küçük bürosuna geçerek notlar almaya başladı. Bir saat sonra binadan çıkarken adımlarında bir canlılık, yüzünde doygun bir gülümseme vardı.

Melanie gazetedeki ilanı gördüğünde kahvaltı ediyorlardı. Sabah gazetesinin sosyete ve moda sayfalarını taradıktan sonra gözleri doğum, ölüm ve evlenme sütununa takıldığında ilanı üst üste üç kez okudu. Gözleri kendisine oyun oynuyordu herhalde. Hayır, ilan oradaydı, ‘Ölümler’ başlığı altında:

“Morrow, Melanie, 30, aniden, evinde. Dr. Frank Morrow’un sevgili eşi.

Saat 11.00’de özel tören, 15inci Bölge, çiçek gönderilmemesi rica edilir.”

“Frank,” dedi hafifçe; “bunu gördün mü?”

“Kesinlikle sevgilim,” diye yanıtladı Frank dalgın bir tavırla. “O ilanı ben verdim.”

“Ama ne anlama geliyor bu Frank,” dedi

Melanie. İcini panik duygusu kaplamıştı. “Bir tür şaka mı?”

“Hayır tatlım, şaka değil,” diye mırıldandı Doktor.

“Fakat neden? Ne...” Melanie’nin sözleri Doktorun yumruğuyla kesildi.

Karısının hareketsiz bedenini çalışma odasına taşıyarak yavaşça koltuğa bıraktı. Masasından aldığı bir şırıngaya dikkatle bir ilaç çekti ve karısının kalbinin üzerindeki bir damara uzun bir iğneyle verdi ilacı. İğneyi çıkardığında saatine baktı.

“İşte, vefasız küçük kaltak,” diye mırıldandı. “Vakit gelene kadar bu seni sakın tutar.”

Cenaze servisi görevlileri kısa sürede bir tabutla birlikte geldiler ve kederli kocaya birer başsağlığı sözcüğü mırıldandıktan sonra makine gibi işe koyuldular. Morrow yan odada beklerken onların kuşkulananacakları bir şey bulmalarından korktu bir an. Fma ilaç görevini iyi yapmıştı. Koyu renk giysili iki görevlinin gördüğü, sadece her zamanki ölüm solgunluğunu taşıyan kaskatı bir cesetti. Cenaze servisinin yaşlı ve ayyaş doktoru da ölüm belgesini imzalarken farklı bir şey görmedi.

İşlerini bitiren görevliler gitti. Yalnız kalan Morrow ipek kefene sarılmış karısına baktı.

Bakır rengi saçları tabutun beyaz kumaşla kaplanmış zemininde soluk yüzünü çevreliyordu. Morrow gülümsedi ve ipek kumaş katmanlarını yavaşça sıyrarak karısının bedeni üzerinde dikişler atmaya başladı. Ameliyatlarda kullanılan iplikle kollarını göğsüne

dikti, ayaklarına ve dudaklarına ilmikler attı. Başarılı bir ameliyatı bitirircesine çabuktu elleri. Dügümlerden sarkan iplik uçlarını da kestikten sonra ipek örtüleri eski durumlarına getirdi ve kendine bir içki hazırladı.

Cenaze töreni sakin geçti. Gelenler daha çok Melanie'nin yakınlarıydı. Yas tutanlardan beklenen tavırlar içinde başlarını sallayarak gözlerini kuruluyorlardı. Sonra arabalara doluşarak belediyenin cenaze yakma evine girdi. Rahibin tekdüze konuşmasından sonra tabut, konduğu yerden aşağı çekilerek gözden kayboldu.

Aşağıdaki yakma odasının görevlisi kendi kendine konuşuyordu: "İşler iyi, parça başına ücret verselerdi şimdi zengin olmuştum." Kendi sözlerine gülerken ellerine tükürdü ve tabutu yakma tüneline iterken fırının çelik kapısını binada yankılanan bir sesle kapattı.

Melanie işitti bu sesi. İlacın etkisi geçmeye başlayıp belleği bilincini geri kazanırken duyduğu ilk sestir bu. Önce durumunu algılayamadı. Devinimlerinin kısıtlanmış olduğunu duyumsadı. Kollarını, bacaklarını ve ağzını oynatamıyordu; sonra karanlığı ve içinde uzandığı yerin dar sınırlarını algıladı. Bağırarak için ağzını açmaya çalıştı. Dudaklarındaki dikişler gerildiğinde acı gerçeği anımsadı.: Gazetedeki ilanı ve kocasının attığı yumruğu. Bir şey daha duyumsamaya başladı: Her taraftan sıcaklık geliyordu. Çırpındıkça acıları artıyor, dikişlerin olduğu yerlerde yırtılmalar sonucu başlayan kanamaları ve alevlerin ince tahtayı geçerek bedenine işlediğini

duyumsuyordu. Süt beyazı teni şimdi kızarıyor, kararıyor ve kömürleşiyordu.

Bilinçli son duyumu eriyen göz kürelerinin iki yapışkan akıntı halinde yüzüne doğru akması oldu.

Bir saat sonra yakma odasının görevlisi gazetesini elinden bırakarak gaz vanalarını kapattı ve fırının kapağını açıp külleri topladı.

Morrow öğleden sonraki dördüncü duble viskisini bardağına koyarken salonun saati beşi çalıyordu. Çok başarılı bir gün geçirmişti. Evlenmiş olduğu vefasız kadından kurtulmuş olduğundan kendini yeniden ve bütünüyle işine verebilirdi artık. Karısı tek erkekle yetinmeyen hangi erkek önemli şeyler üzerinde yoğunlaşabilirdi ki? Altın renkli sıvıdan bir yudum aldı, koltuğuna yaslandı, gözlerini kapatarak gülümsedi.

Ön kapının çalınmasıyla yerinden sıçradı. Kim olabilirdi bu saatte? Yine başsağlığı dilemeye gelen işgüzar bir komşu mu?

Basamaklarda Robert duruyordu, Melanie'nin gizli ziyaretçisi. Yassı bir paket vardı elinde.

"İyi akşamlar Doktor," diyerek gülümsedi genç adam. "Sanıyorum beklediğiniz şeyi getirdim."

"Beklediğim şey mi? Ne demek istiyorsun?"

"Ne mi? Karınızdan size sürpriz bir doğum günü hediyesi."

Genç adam paketi açtı. Melanie'nin şahane bir portresi çıktı ortaya. Bakır rengi saçla-

rında sayısız ışığın dans ettiği, her çizgisinin çok güzel işlendiği bir tabloydu bu.

“Gördüğünüz gibi,” diye açıklamaya girişti genç adam. “Ben serbest çalışan bir ressamım. Karınız size bir doğum günü hediyesi olarak vermek için kendi portresini yapmamı istedi. Siz farkına varmayın diye gece siz işteyken çalışıyordum. Altı ayımı aldı, ama beğendiyseniz buna değer.”

Oda Morrow’un gözleri önünde dönüyordu. Ağzını açmaya çalıştı, yapamadı. Tablonun alt köşesindeki yazıyı okuyabildi yalnızca:

Biricik Aşkım Frank’a.
Melanie.

LAURA

Saki (H. H. Munro)

“Gerçekten ölmüyorsun, değil mi?” diye sordu Amanda.

“Salı gününe kadar yaşamam için doktorun izni var,” dedi Laura.

“Fakat bugün Cumartesi,” dedi Amanda soluğu tıkanırcasına. “Bu ciddi bir durum.”

“Ciddi olup olmadığını bilmiyorum,” dedi Laura, “evet, bugün kesinlikle Cumartesi.”

“Ölüm her zaman ciddidir,” dedi Amanda.

“Öleceğimi hiçbir zaman söylemedim. Büyük olasılıkla Laura olarak son bulacağım, fakat hayatım başka bir şey olarak sürecektir. Sanırım bir tür hayvan olarak. Bir kimse, son bulan hayatında çok iyi biri olmamışsa ruhu insandan daha ilkel bir canlıya geçer, bunu biliyor muydun? Ben ömür boyu çok iyi biri olmadım. Anlık koşullara bağlı olarak huy-suz, kinci, pireyi deve yapan ve bunlara benzer şeyler sergileyen biri oldum.”

“Anlık koşullar hiçbir zaman böyle şeyleri haklı göstermez ki!” dedi Amanda aceleyle.

“Kusura bakma, ama Egbert bu şeylerin herhangi birini haklı gösterecek bir koşul. Sen evlisin onunla, bu ayrı bir olay. Evlilik

yeminiyle onu sevmeyi, ona saygı duymayı ve katlanmayı sen kabullendin, ben değil."

"Egbert'in ne kusuru var, anlamıyorum," diye karşı çıktı Amanda.

"Sanırım kusur bende," diye kabullendi Laura serinkanlı bir tavırla. "Egbert yalnızca hafifletici nedenlerden biri. Örneğin, geçenlerde çoban köpeği yavrularını gezdirmek için çiftlikten dışarı çıkardığımda tepesi atıp ortalığı ayağa kaldırdı."

"O yavrular Egbert'in çilli Sussex piliçlerini kovaladılar, yumurtlamakta olan iki tavuğu yerlerinden ettiler, bunlar yetmezmiş gibi bir de çiçek tarhlarının üzerinde koşuştular. Egbert tavuklarına ve bahçesine ne kadar düşkündür bilirsin."

"Her neyse, bütün bir akşam olayın üzerinde durması gerekmezdi. Sonra tam ben tartışmadan keyif almaya başlamışken birden 'Konuyu kapatalım,' dedi. İşte o anda kinci huyum devreye girdi. Olayın ertesi günü onun çilli piliçlerinin hepsini fideliğe salıverdim." Laura'nın kıkırdamasında pişmanlıktan eser yoktu.

"Nasıl yapabildin bunu?" diye bağırdı Amanda.

"Çok kolay oldu," dedi Laura. "Tavuklardan ikisi yumurtlamaya oturmuştu; ama ben kararlıydım."

"Biz bunun kaza olduğunu sanmıştık!"

"İşte, gördüğün gibi, öldükten sonra ruhumun daha ilkel bir canlı biçimine geçeceği ne ilişkin geçerli nedenlerim var. Bir tür hayvan olacağım. Öte yandan, kendimce çok kö-

tü biri de olmadım. Bu nedenle sevimli bir hayvan olacağımı düşünüyorum; şöyle zarif, kıpır kıpır ve eğlenmeyi seven bir hayvan, belki bir susamuru.”

“Seni bir susamuru olarak düşünemiyorum,” dedi Amanda.

“Bir melek olarak da düşünemezsin herhalde.”

Amanda ses çıkarmadı. Evet, düşünemezdi.

“Ben şahsen susamuru yaşamının eğlenceli olacağını düşünüyorum,” diye konuşmasını sürdürdü Laura. “Yıl boyu somon yemek, sizlerin sallandığı oltaya alabalığın bir zahmet yükselmesini beklemeye gerek kalmaksızın onu yuvasında avlamanın keyfi, üstelik zarif ve kıvrak bir gövde

“Bir de tazıları düşünsene,” diye atıldı Amanda. “Onların senin peşine düşüp hayatım zehir edeceklerini, sonunda seni avlayacaklarını düşünmek ne korkunç!”

“Bu daha da eğlenceli olur bence; hele çevredeki kişilerin gözü önünde. Her neyse, Cumartesiden Salıya kadar adım adım ölüme yaklaşmaktan daha kötü bir şey değil. Ölüncce başka bir biçime geçeceğim. İyi bir susamuru olursam belki başka bir insan biçimine girip geri dönerim, herhalde daha ilkel birine; sanırım küçük, yanık tenli ve çıplak bir Habeş çocuğuna dönüşürüm.”

“Ciddi olsan daha iyi olur bence,” derken içini çekti Amanda. “Hele sadece Salı gününe kadar yaşayacaksan bu şart.”

Ve Laura Salı değil, Pazartesi günü öldü.

“Çok kötü oldu bu,” diye yakındı Amanda kocasının amcası Sir Lulworth’a. “Tam da ben birçok kişiyi golf oynamak ve balık tutmak için buraya davet etmiştim; açelyalarımız da en güzel günlerinde.”

“Laura her zaman düşüncesiz ve saygısız olmuştur,” dedi Sir Lulworth. “Goodwood şenlikleri haftasında doğmuştu ve evde bebeklerden nefret eden bir konuğumuz vardı.”

“Aklından çılgınca fikirler geçiyordu,” dedi Amanda. “Ailesinde akıl hastası olan biri var mıydı, biliyor musunuz?”

“Hayır, bu konuda bir şey duymadım. Babası West Kensington’da oturuyor, bunun dışında aklı başında bir adamdır.”

“Laura hayatını bir susamuru olarak sürdüreceğini düşünüyordu,” dedi Amanda.

“Hayatın başka bir biçimde süreceğine ilişkin bu tür düşüncelere sık sık, hatta Batı’da bile rastlıyoruz,” dedi Sir Lulworth. “Bunları delilik olarak nitelendiremeyiz. Laura ömür boyu öyle anlaşılmaz ve sorumsuz biriydi ki, bu dünyadaki yaşamının ötesinde ne yapabileceğine ilişkin kesin yargılarda bulunmak benim için imkânsız.”

“Gerçekten bir tür hayvan biçimine geçmiş olabileceğine inanıyor musunuz?” Çevresindeki kişilerin görüşlerinden etkilenerek kendi görüşünü kolayca oluşturan kişilerdendi Amanda.

Tam o sırada Egbert girdi odaya. Yüzündeki ifade, Laura’nın kaybının o andaki üzüntüsünün tek nedeni olmadığını açığa vuruyordu.

“Çilli piliçlerimden dördü öldürülmüş,” diye yakındı yüksek sesle. “Hem de Cuma günü gösteriye çıkaracağım o dört tanesi. İçlerinden biri o kadar çaba gösterip masraf yaptığım yeni karanfil tarhının tam ortasına sürüklenerek orada parçalanıp yenmiş. En güzel çiçek tarhum ve en iyi kümes hayvanlarım yok edilmek üzere özellikle seçilmiş, bu işi yapan alçak yaratık, en kısa süre içinde olabildiğince çok zarar vermek için yeterli bilgi ve beceriye sahipmiş gibi hareket etmiş sanki.”

“Bunu yapan bir tilki miydi, ne dersin?” diye sordu Amanda.

“Daha çok kokarcaya benziyor,” dedi Sir Lulworth.

“Hayır,” dedi Egbert, “her yerde perdeli ayak izleri vardı, izleri bahçenin aşağısındaki derenin kıyısına kadar sürdük, hiç kuşkusuz bir susamurunun işi bu.”

Amanda hemen Sir Lulworth’a kaçamak bir bakış yöneltti.

Egbert çok sıkıntılı olduğundan kahvaltı edecek halde değildi. Tavukların bulunduğu avlunun çitlerini sağlamlaştırma işini denetlemeye gitti.

“Laura hiç olmazsa kendi cenaze töreninin bitmesini bekleyebilirdi, diye düşünüyorum,” dedi Amanda. Bir rezalet karşısında utanç duymuş gibi çıkıyordu sesi.

“Bu kendi cenaze töreni,” dedi Sir Lulworth, “insanın kendi ölümlü bedeninden geriye kalana ne ölçüde saygı göstermesi gerektiği, görgü kuralları arasında yer alması iyi olurdu.”

Cenaze töreni için aile fertlerinin toplanmasına gerekli özen gösterilmedi ve bu kayıtsızlık aralıklı olarak ertesi güne kadar sürdü. Törende, ailenin yokluğu sırasında, çilli piliçlerden sağ kalanlar da boğazlanmıştı. Bu işi yapan çapulcu yaratık, dönüş yolunda bahçedeki çiçek tarhlarının çoğunu darmadağın etmişti. Bahçenin aşağısındaki çilek fideleri de payını almıştı bu yağmalamadan.

“En kısa zamanda tazıları salacağım buraya,” dedi Egbert. Yüzünde vahşi bir ifade vardı.

“Kesinlikle olmaz!” dedi Amanda. “Böyle bir şey düşünemezsin! Yani, evden bir cenaze çıkarken böyle bir şey yapman uygun olmaz demek istiyorum.”

“Ama bu hemen önlem alınmasını gerektiren bir durum,” dedi Egbert, “bir susamuru dadandı mı durmak bilmez.”

“Artık hiç kümes hayvanı kalmadığından başka bir yere gider belki,” diye karşılık verdi Amanda.

“Gören de küçük canavarı korumak istediğini sanacak,” dedi Egbert.

“Fakat doğru olur mu?” diye karşı çıktı Amanda. “Son günlerde deredeki su öyle azaldı ki, saklanacağı yer kalmayan bir hayvanı avlamak hiç de centilmence bir davranış olmaz.”

“Aman Tanrım!” diye parladı Egbert. “Centilmenlik falan umurumda değil, bu lanet hayvanı bir an önce öldürmek istiyorum ben!”

Çok geçmeden Amanda da pes etti. Çün-

kü, ilk Pazar günü, evdekiler kilisedeyken susamuru eve girerek kilerden bir somon balığının yarısını kopartıp almış ve onu Egbert'in çalışma odasındaki İran halısının üzerinde lime lime etmişti.

"Bu hayvan," dedi Egbert, "yakında yataklarımızın altına saklanıp ayaklarımızı ısırarak." Amanda'nın, söz konusu susamurunu tanıdığı kadarıyla uzak bir olasılık değildi bu.

Susamurunu avlamak için belirlenen günden bir önceki günün akşamı Amanda derenin kıyısında tek başına yürüyüşe çıktı. Kendince birtakım sesler çıkarıyordu; tazıların çıkardıklarına benzer seslerdi bunlar ona kalırsa. Kendisine kulak misafiri olan çevre sakinleri, sevecenlikle karşıladılar bu davranışını, çünkü onun gelecek köy şenliğinde sunulacak olan, çiftlik seslerinden taklitler gösterisi için hazırlık yaptığını sanıyorlardı.

Av gününün haberlerini komşusu ve dostu Aurora'dan aldı Amanda.

"Senin evde kalmana yazık oldu, çok güzel bir gün geçirdik. Çabucak bulduk onu, bahçenin kenarındaki havuzdaydı."

"Onu... öldürdünüz mü?" diye sordu Amanda.

"Olacağı oydu. Sevimli bir susamuruydu. Kocan onu kuyruğundan yakalamaya çalışırken kötü bir ısırık aldı. Zavallı küçük canavar, çok üzüldüm onun için. Öldürüldüğü sırada gözlerinde öyle insansı bir bakış vardı ki! Belki saçma bulacaksın, ama bakışı bana kimi anımsattı biliyor musun? Amanda, neyin var canım?"

Amanda içine düştüğü sinirsel bunalımı biraz atlatır gibi olduğunda iyice kendine gelmesi için Egbert Nil Vadisi'ne götürdü onu. Ortam ve hava değişikliği, Amanda'nın sağlığında ve bellek dengesinde bekledikleri iyileşmeyi hızla sağladı. Değişik yiyecekler peşinde olan serüven düşkünü bir susamurunun yaramazlıkları olayların ışığı altında tek tek gözden geçirildi. Amanda her zamanki uysal tabiatını tekrar kazandı. İşte şimdi, Kahire'deki otelde sakın sakın akşam tuvaletini yaparken kocasının giyindiği odadan gelen ve kocasının ağzından çıktığı halde aslında onun olağan sözcük dağarcığında yeri olmayan küfür sağanağı bile Amanda'yı sinirlendiremezdi artık.

"Ne var? Ne oldu?" diye sordu keyifli bir merak duygusu içinde.

"Küçük canavar bütün temiz gömleklerimi banyoya atmış! Seni bir yakalarsam, seni küçük..."

"Hangi küçük canavar," diye sordu Amanda. İçinden gelen gülme duygusunu bastırmaya çalışıyordu. Egbert'in sözleri öfkesini yansıtmaktan yoksundu.

"Küçük canavar dediğim; yanık tenli çıplak bir Habeş çocuk," diye geveledi Egbert.

Ve şimdi Amanda ciddi biçimde hasta.

LEOPAR ADAM'IN ÖYKÜSÜ

Jack London

Güzel bir düş görürcesine uzaklara dalıp giden bakışları vardı. Bir kadınıninki gibi yumuşak bir ses tonuyla konuşuyordu. Hüzünlü ve tekdüze sesi, kök salmış bir tür melankolinin somutlaşmış biçimi gibiydi. O Leopar Adam'dı, fakat öyle gözükmüyordu. Hayatını kazandığı işi, büyük seyirci kalabalığı önünde bir kafes içindeki leoparlarla gösteriye çıkmak ve cesaret isteyen bazı numaralarla seyircileri heyecanlandırmaktı. İşverenleri, uyandırdığı ilgi ve heyecan ölçüsünde ödüllendiriyordu onu.

Söylediğim gibi, onun Leopar Adam unvanıyla bağdaşır bir görünümü yoktu. Dar kalçalı ve dar omuzluydu. Kanlı canlı biri değildi. Hüzünlü ruh haline rağmen baskı altında gözükmüyor, yumuşak tavırlarıyla bu durumunu dengeliyordu. Bir saattir ağzından bir öykü almaya çalışıyordum. Fakat hayal gücünün zayıf olduğu anlaşıyordu. İhtişamlı meslek yaşamında çekici duygular, cesur eylemler ve heyecan yoktu onun için. Yalnızca renksiz bir tekdüzelik ve bitmek bilmeyen sıkıntı vardı.

Aslanlar mı? Evet. Aslanlarla da karşı karşıya gelmişti. Çok kolaydı. Yapacağınız tek

şey sakın olmaktı. Herhangi biri basit bir so-
payla bir aslanı muma çevirebilirdi. Bir kere-
sinde bir aslanla yarım saat boğuşmuştu.
Her saldırıda aslanın burnuna vurmak yeter-
di. Kurnazlık yapıp başını eğerek saldırıya ge-
çerse bacağınızı uzatırdınız; pençe atmak
üzereyken de bacağınızı çekip gene burnuna
vururdunuz. Hepsi buydu.

Bakışları uzaklara dalıp gitmişken yumu-
şak bir ses tonu ile yara izlerini gösterdi bana.
Çok yara almıştı. Son aldığı yaradan bir dişi
kaplan sorumluydu. Omzuna pençe atmış ve
kemiğe kadar sıyırmıştı etini. Giysisinde hâlâ
dikiş atılmış yırtık izlerini görebiliyordum. Sağ
kolunun dirsekten aşağı kısmı, bir biçerdöver
makinesine girmiş gibiydi. Kaç öfkeli saldırıyı
savuşturmuştu kimbilir. Önemli değil, diyor-
du, sadece yağmurlu havalarda eski yaralar
kendisini biraz rahatsız ediyordu, hepsi bu.

Birden bir şey hatırlamış gibi yüzü aydın-
landı. Bir öykü beklediğimi bildiği için o da
baskı altında hissediyordu kendini.

“Bir aslan terbiyecisinden nefret eden
adamdan söz edildiğini duydun mu?” diye
sordu. Durakladı ve karşıdaki kafeste duran
hasta bir aslana baktı.

“Dişi ağrıyor,” diye açıklamada bulundu.
“Sözünü ettiğim aslan terbiyecisinin en
önemli gösterisi, kafasını bir aslanın ağzına
sokmaktı. Ondan nefret eden adam da, asla-
nın çenelerini kapatacağı anı görmek umu-
duyla her gösteriyi izlerdi. Gösteri neredeyse
o da oradaydı. Gösteriyi seyretmek için ülke-
nin her köşesine giderdi. Sonunda bir gün,

en ön sırada otururken beklediği şey oldu. Aslanın çeneleri kapandı; doktor çağırmaya gerek kalmamıştı.”

Leopar Adam sürdürdü konuşmasını: “İşte sabır diye ben buna derim. Benim izleyeceğim yol da bu olurdu. Fakat tanıdığım biri böyle yapmadı. Kılıç yutma, bıçak atma ve el çabukluğu gösterme numaraları yapan ufak tefek, De Ville adında bir Fransız’dı o. Güzel bir karısı vardı. Kadın trapezciydi, çadırın tepesinden yere yakın bir ağa dalış yapar ve atlarken de seyircilerin çok hoşuna giden bir dönüş hareketi gerçekleştirirdi.

“De Ville’in eli ne kadar çabuksa –bir kaplanın pençesi gibi çabuktu– sağı solu da o kadar belli olmayan biriydi. Bir gün sahne şefi, kendisine ‘kurbağa yiyen’ ya da daha kötü başka bir isimle seslendiği için adamı seyircilerin önünde, gösterisinde kullandığı yumuşak çam panoya doğru itmiş ve beriki daha ne olduğunu anlamadan onu bıçak yağmuru na tutmuştu. Adamın her yanını kuşatan bıçaklar vücuduna öyle yakın saplanmıştı ki, elbisesinden panoya çivilenip kalmıştı. Bıçakların çoğu saplandıkları yerde kesikler oluşturmuştu.

“Adamın serbest kalması için palyaçolar bıçakları binbir zahmetle çekip çıkarmak zorunda kaldılar; adam öylesine mihlanıp kalmıştı tahtaya. Bu olaydan ötürü bundan böyle herkes De Ville’den çekinir oldu. İşvebaz karısıyla karşılaştıklarında da nezaketin ötesine geçmeye cesaret edemediler.

“Gelgelelim, Wallace adında bir adam var-

dı. Hiçbir şeyden korkmazdı o. Aslan terbiyecisiydi. Kafasını aslanın ağzına sokma numarasını o da yapardı. Sirkteki aslanların herhangi biriyle yapabilirdi bu numarayı, ama o her zaman güven duyduğu iyi huylu Augustus'u tercih ederdi.

“Dediğim gibi, Wallace –biz ona Kral Wallace derdik– canlı ya da ölü hiçbir şeyden korkmazdı. Bir Kral'dı o; yerindeydi bu unvan. Bir keresinde onu sarhoş bir halde bahse tutuşurken görmüştüm. Bahsin konusu, saldırganlaşmış bir aslanın kafesine sopasız girip onu sakinleştirmekti. Yaptı bunu; içeri girip hayvanın burnuna bir yumruk atıp bahsi kazandı.”

“Bayan De Ville... ”

Tam o sırada arkamızda bir gürültü koptu. Leopar Adam sakin bir tavırla dönüp baktı. İki bölmeli bir kafeste bir maymun ön ayağını ortadaki bölmenin dışına çıkarmıştı, komşu bölmedeki bir kurt da onu yakalamış olanca gücüyle çekiştiriyordu. Maymunun ayağı neredeyse kalın bir plastik boru gibi uzamıştı. Diğer maymunlar bağırışıp duruyorlardı. Hiçbir bakıcı yoktu ortada. Leopar Adam birkaç adımda kafese ulaştı ve yanında taşıdığı hafif bir bastonla kurdun burnuna sert bir darde indirdi. Sonra yanıma dönüp hiç kesinti olmamış gibi yarım kalan konuşmasını sürdürdü.

“Evet, Bayan De Ville Wallace'a baktı, Wallace da ona. Bay De Ville de asık suratla her ikisine. Wallace'ı defalarca uyardık, ama hiç aldırmadı. Yüzümüze güldü. Bir gün De

Ville'i gülünç duruma düşürüp ona da güldü. Canı kavgaya etmek istediği için De Ville'in kafasını, içinde hayvan yemi olan bir lapa kovasına sokmuştu.

“De Ville'in üstü başı berbat olmuştu. Temizlenmesi için yardım ettim. Çok sakindi. Tehdit falan savurmadı. Fakat vahşi hayvanların gözlerinde sık sık gördüğüm türden bir öfke parıltısı gördüm gözlerinde. Wallace'ı son kez uyarmaya gittim. Yine güldü, fakat Bayan De Ville'den yana pek bakmaz oldu artık.

“Birkaç ay geçti. Hiçbir şey olmadı. Olayın unutulduğunu düşünmeye başlamıştım. O sıralar Batı'da bulunuyorduk. Gösteri yerimiz San Francisco'ydu. Öğleden sonraki gösteri sürüyordu; koca çadır kadın ve çocuk doluydu. Çakımı alıp geri vermeyen çadırcı Kızıl Deny'yi arıyordum.

“Kıyafet değiştirme çadırlarından birinin yanından geçerken Denny'yi görebilmek umuyla bir delikten içeri göz attım. Orada yoktu, ama tam önümde Kral Wallace duruyordu. Giyinmiş, kafese gitmek için sırasının gelmesini bekliyor, bu arada da büyük bir keyifle birkaç trapezcinin ağız dalaşım izliyordu. Çadırdaki diğer kişiler de aynı şeye yoğunlaşmışlardı; De Ville dışında. Onun gizlemeye gerek duymadığı bir nefretle Wallace'a baktığını gördüm. Wallace ve diğerlerinin tartışmadan başka olup biten bir şeyi görecektikleri yoktu.

“Fakat ben o çadır deliğinden De Ville'in ne yaptığını gördüm. Cebinden mendilini çıkardı, terini kurulayacakmış –o gün hava sıcaktı– gibi yaparken aynı anda Wallace'ın ar-

kasından geçti. Hiç durmadı, mendilini bir an sallayıp doğruca çıkışa gitti. Çıkmadan önce orada durup arkasına baktı bir an. Bakışı beni tedirgin etmişti, çünkü yalnız nefret değil, zafer de vardı bakışında.

“De Ville’i seyretmek iyi olacak diye düşünürken onun sirkin giriş kapısından dışarı çıkıp şehir merkezine giden bir arabaya bindiğini görünce biraz rahatladım. Birkaç dakika sonra büyük çadıra girip Denny’yi buldum. Wallace gösterisine başlamıştı. Seyircileri heyecandan heyecana sürüklüyordu. Özellikle kötü adamı oynuyordu. Aslanlar iyice öfkelenip dişlerini gösterinceye kadar kışkırtıyordu hepsini, yani Augustus’un dışındakileri. O hayvan hiçbir şeyle kışkırtılmayacak kadar yaşlı, şişman ve tembeldi.

“Sonunda Wallace kamçısıyla yaşlı aslanı dizlerinin üstüne çökertti ve esas numarası için hazır konuma geçirdi onu. Yaşlı Augustus, uysal bir tavırla gözlerini kırparak ağzını açtı ve Wallace da rahatça soktu başını. Sonra çeneler kapanıverdi, bir çatırtı çıktı, hepsi bu.”

Leopar Adam dalgın dalgın gülümsedi ve uzaklara dalmış bakışlarına büründü yine.

“İşte Kral Wallace’ın sonu böyle oldu,” dedi. “Ortalık sakinleşince bir fırsatını kollayıp Wallace’ın başını kokladım. Ve hapşırdım.”

Hemen atıldım. “Yani o şey... başındaki...”

“Enfiye vardı, çadırdayken De Ville’in Wallace’ın saçlarına serptiği enfiye. Yaşlı Augustus böyle bir şey yapmak istememişti. O hapşırması sadece.

ÖÇ

David Farrar

Dün Moris'in ellinci yaş günüydü. Doğum gününü Rabat'taki Fransız ahbablarıyla kutlamış, şimdi Citroen'i ile huzur içinde Tanca'ya dönüyordu. Ülke olarak Fas, yaşamak için fena bir yer değildi. Moris'in rahatı yerindeydi, kadınlar konusunda da sıkıntısı yoktu. Mesleği olan dışalım dışsatım işleri iyi gidiyordu. Burada varlıklı bir hayat sürebilirdi. Oysa anavatanı İngiltere'ye dönmesi güvenliği bakımından pek hayırlı olmayabilirdi. Aradan yirmi beş yıl geçmiş olmasına rağmen, ne zaman dönmeyi düşünse geçmişin ağırlığı çöküyordu üzerine.

Oysa burada yaşayan Avrupalılar arasında hayatın bir dönemini örten geçmişe ilişkin bir parça gölge normaldi, hatta kural gibiydi.

Suç tamamen kendisinde değildi. Edward'ın da payı vardı yaşanan olumsuz olaylarda. Ortaktılar, evet, müşterilerinin paralarıyla kumar oynamışlardı; fakat zaman olsaydı, herkesin parasını tam olarak geri ödeyebilirlerdi. Moris kendi şansına kamu kovuşturmaları bürosundaki bir arkadaşından tüyo almış ve hemen kaçmıştı. O sırada tatilde olan

Edward'a haber verecek zaman bulamadığından Edward eldeki tek hedef olarak üç yıla mahkûm olmuştu. Aslında bu, iki yıl anlamına gelirdi, çünkü iyi halden ötürü onun iki yılda çıkacağından emindi. Yirmi üç yaşında, yeni bir başlangıç için Edward'ın çok zamanı olacaktı; hem de artık Moris'e yasak olan İngiltere'de. Edward'ın bu arada ne yaptığını düşündü. Orta sınıf, dargelirli, tekdüze, arkadaş kazığı yediğini düşünen Edward muhtemelen evlenmiş olmalıydı ve en az iki çocukla banliyöde bir yerde yaşıyordu herhalde. Skandal duygusunu üzerinden atmış olmalıydı. Edward gibi insanlar böyle yapardı. Hâlâ kin besliyor muydu kendisine? Muhtemelen beslemiyordu. Edward iyi bir insandı.

Moris benzin istasyonuna girdi. Yol, kıyı boyunca uzanıyordu. Atlantik'ten gelen dalgalar için yapılan ve geniş kumsal boyunca uzanan dalgakırandan gelen hışırtılar dışında ortalık çok sessizdi. Hayat güzeldi. Aslında unutulmaları gereken gençlik anılarını şimdi böyle aklıma getiren etmen, herhalde yarım yüzyılı devirmiş olmanın yarattığı duygusallık olmalıydı. Tembelce yola doğru baktı. Yol tabelasında 'Aba Risa 30 km' yazıyordu. Bu köyde epeydir ziyaret etmeyi tasarladığı ünlü bir Müslüman türbesi vardı. Saatine baktı; henüz dört buçuktu. Yolunu değiştirip ziyaretini yaptıktan sonra akşam yemeği vaktinde Tanca'ya ulaşmak için epey zaman kalıyordu. Hatta yol üstündeki Arcila'da şu lanet İngiliz'in işlettiği şaşılası düzeyde iyi lokantaya da uğrayabilirdi. İstasyondaki yakı-

şıklı Berberi gencine iyi bir bahşış bıraktıktan sonra Citroen'i yola sürdü.

Yarım saat sonra -Fas'ın bu yan yollarında saatte 30 km'den daha hızlı gitmek olanaksızdı- bir yol ayrımına geldi. Aba Risa'ya giden yolun hangisi olduğu belli değildi. Sol-daki yol daha az taşlı gibiydi, o yola girdi. Az sonra bu yola girdiğinden dolayı pişmanlık duymaya başladı. Yol gittikçe daralıyordu. Birkaç keçi ve uzaktaki bir deveden başka yaşam belirtisi yoktu ortalıkta. Sıcak bastı. Öfkeyle gaza basarak hızlanmak istedi. Bir sür-tünme ve çarpma sesi ile araba hareketsiz kalıverdi.

Moris iyi sürücü, fakat ümitsiz bir tamirciydi. Citroen'in neresinde ne olduğunu anlasa bile bir şey yapacak yetenekte değildi. Yol değişikliğindeki aptallığından dolayı kendini lanetledikten sonra yan kapı cebinden küçük bir brandi şişesi çekerek bir yudum aldı, sonra da bir sigara yakarak durumu değerlendirmeye çalıştı. Sadece iki seçeneği olduğu kesindi: Ya en az 15 km. yürüyerek anayola geri dönecek, ya da araba tamirinden anlayan birinin bu berbat yola sapma ihtimalinin umudu içinde burada oturup bekleyecekti.

İlk seçenekten çekiniyordu. İri yarı bir adamdı, ama alkol ve hovarda yaşam, düzgün görünümünü henüz bozmuş olmasa da bedenini çökertmişti. En son ne zaman sürekli bir yürüyüş yaptığını anımsamıyordu. İkinci seçeneğe gelince, muhtemelen bütün geceyi burada geçirecekti. Her yudum brandi ile daha da tatsız geliyordu bunu düşünmek.

Moris küfrederek arabadan çıktı ve uzun bir yürüyüş için kendini toparlamaya çalıştı. Tam o sırada kulağına müzik gibi gelen bir ses duydu: Yaklaşan bir arabanın sesi.

Bir Land Rover virajı alarak yaklaştı ve durdu. Sürücüsü çıktığında Moris'e kendi yaşı civarında ve geleneksel Berberi kıyafeti içinde bir erkek gibi gözüktü. Adam yaklaştı ve kusursuz bir İngilizce ile, "Yardım edebilir miyim?" diye sordu.

"Tanrı'ya şükür karşıma çıktınız. Burada gecelemeden korkuyordum."

"Bu yolu biliyor olmalısınız."

"Yol mu diyorsunuz siz buna?"

"Haklısınız, denmez aslında."

"Tamir işlerinden hiç anlamam."

Adam arabayı şöyle bir yokladı. "Yapabileceğiniz bir şey yokmuş. Arka aks kırılmış."

"Ne yapacağız şimdi?"

"Yardım ederseniz arabayı hendeğe doğru itelim ki ben arabamla geçebileyim."

"Beni burada bırakarak mı?"

"Sizi bırakmak mı? Hayır, sizi misafırım olarak alıkoymak isterim. Sabah bir tamirci bulunur."

Arabayı iterlerken Moris kendini hafiflemiş hissediyordu. Land Rover'e dönerken adama, "Size ne kadar teşekkür etsem az," dedi.

"Siz Moris Astend'siniz değil mi?"

"Nasıl bildiniz?"

"Siz bu civarda iyi tanınıyorsunuz: Tanca'lı tüccar Moris. Ayrıca bir yüzü unutmak için yirmi beş yıl fazla uzun bir süre değil."

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Bu berbat giysi içinde beni tanıyamadığına şaşırmadım. İklime uygun buluyorum bu giysiyi. Adım Edward Finlay.”

“Edward Finlay?”

“Eski Astend ve Finlay Borsa Simsarlık Bürosu’nun bir üyesi!”

Moris dondu kaldı. Sonra aslında gerçek bir pişmanlık duymadığı halde, “Üzgünüm,” sözcüğü çıktı ağzından.

“Yirmi beş yıldan sonra mı? Üzüntü bu kadar sürmez. Her neyse, unut ve bu gece misafirim ol.”

Sessizce Land Rover’e bindiler, Citroen’in yanından geçip yolda ilerlemeye başladılar.

Yaklaşık on beş kilometre ve yarım saat sonra güneş hızla Atlantik Okyanusu’na batarken, çölümsü ovada ağaçlı bir tepecik belirdi. Edward eliyle gösterirken, “İşte benim küçük ve orta halli krallığım,” dedi.

Hâlâ şok durumundaki Moris, “Ne yapıyorsun burada?” diye sordu.

“Çiftçilik; iş biraz ağırdan gidiyor; biraz portakal, biraz mısır. Bir tür küçük vaha burası, su kaynağı var. Bak, zeytin ağaçları da var. Ben de amatörce kitap yazıyorum, hiç yayımlanmayacak kitaplar.”

Moris sessizce dinliyordu. Tahta parmaklıklı kapılardan geçtiler. Solda misafir evi gibi gözüken küçük bir yapı vardı. Burada mı uyuyacaktı acaba? Sonra önünde havuz olan büyükçe bir bungalova geldiler. Arabadan indiler. Edward ellerini çırparak, “Finlay şatosuna hoş geldin,” dedi. Ön kapı açıldı ve ya-

kışıklı bir Berberi genci çıktı. "Bu Ahmed," diye tanıttı onu Edward. "Sana odanı gösterecek. Banyo yapmak istersin. Hazır olduğunda temiz giysiler de verebilir sana."

"Ahmed'e şimdiden teşekkürler."

"Akşam yemeğini saat sekiz civarında yeriz. Ahmed yerini gösterecek. Eşim Amina da yemekte bizle beraber olacak."

"Evlendiğini bilmiyordum."

"Onu peçeden vazgeçirmek epey zamanımı aldı, ama arada bir İngiliz ziyaretçi görmeye alıştı."

Moris Ahmed'in peşi sıra odasına giderken Edward'ın kendisini gerçekten bağışlayıp bağışlamadığını düşünüyordu. Yoksa bu güzel ve cilveli genci emrine verirken bir tuzak mı kuruyordu. Dikkatli olmalıydı. Bu iş bu ülkede hâlâ bir suçtu.

Yemekten önce içkilerini yudumlarken konuşmalarını sürdürdüler.

"Edward, nasıl oldu da buraya yerleştin?"

"Basit: Tanca'ya bir ziyaret ve her şey olup bitti. Amina ile tanıştım."

"Böyle gelişigüzel çiftçilikle idare edebiliyor musun?"

"Teyzelerimin birinden kalan mirastan gelirim var."

"Şanslısın. İngiltere'ye hiç gitmiyor musun?"

"Ara sıra, ama biliyorsun ben gidebilirim."

"Edward, üzgünüm." Moris tekrar bu sözcüğü söyler buldu kendini.

"Moris, sanırım esas ben senin için üzgün olmalıyım. Fakat şimdi kadeh kaldıralım." İç-

kisini kaldırdı, "Geçmişte olmuş olanlara ve şimdiki bu mutlu birlikteliğe."

İçtiler. Bu arada Amina geldi yanlarına. Berberi kadınların çoğu gibi uzun boylu ve kalın kemikliydi. Alçakgönüllü fakat kendinden emin bir tavırla Moris'i selamladı.

Ahmed'in kusursuz servisi ile yenen yemek sırasında Amina tek sözcüklü yanıtlarla yetindi. Oysa gözük­tüğü kadarıyla Edward ona iyi İngilizce öğretmişti. İngiliz ve Fas mutfağının karışımı yemekler harikaydı. Şarap da yerel ve sert bir şaraptı. Moris peşpeşe deviriyordu kadehleri. Keyfi yerindeydi. Karşısında güzel bir Berberi kadını, çevresinde güzel bir genç, başka şartlarda ne hoş bir seçim olurdu. Yemekten sonraki ikinci brandinin arkasından Amina masadan ayrıldı. Moris duygulanmıştı.

"Yıllarca sonra böyle karşılaşmamız olağanüstü bir şey. Ayrıca benim için şanslı bir olay."

"Yardımcı olduğuma sevindim," diye yanıtladı Edward.

"Çok köprüler, pardon, çok sular aktı köprülerin altından."

"Geçmiş i tümüyle unutamıyorsun, değil mi? Unutmalısın. Zengin oldun. Ben olmadım, ama burada Amina ile birlikte güven içindeyim; saygıdeğer bir konumdayım ve mutsuz değilim."

Moris yarı sarhoşluğun uyuşukluğu içinde, "Söylediğine göre istediğin zaman İngiltere'ye gidebileceksin," dediğini fark etti.

"Peki, sen gitmeyi çok istiyor musun?"

“Evet, hayır; bilmiyorum. Başarılıyım, çok para kazanıyorum. Yine de biraz gölgede kalan bir yanımla var. Fakat sen de bilirsin, Tanca'daki İngilizlerin hepsi benim gibi. Herhangi bir nedenle İngiltere'ye gidemezler, ya da gitmek istemezler. Briç oynarlar, hovardalık yaparlar; ben briç oynamam.”

Bir sessizlik çöktü. Ardından, “Bir brandi daha içer miydin?” dedi Edward. “Yoksa yatmak mı istersin? Böyle bir günün sonunda yorulmuş olmalısın.”

“Yatayım daha iyi,” dedi Moris uykulu bir tavırla.

“Ahmed uyumuş olmalı. Odanı bulabilir misin?”

“Evet, bulurum.”

Edward'ın pijamasını giymiş, rahat yatağa uzanırken Moris o gün yaşadıklarını düşünüyordu. Bunca yıl sonra Edward'ın imdada yetişmesi ne rastlantıydı. Üstelik Edward kendisine karşı hiç küskün davranmamıştı, gerçekten iyi adamdı. Şu hizmetçi genç ile Amina baştan çıkarıcıydı doğrusu. İkisi de aynı derecede istek uyandırmıştı kendisinde. Keşke durum farklı olsaydı. Ama şimdi uyumalıydı; içkiyi fazla kaçırmıştı. Başını yastığa koydu. Az sonra horluyordu.

Birden uyandı. Yatağa biri giriyordu. Tıkanırca ağzından çıkan, “Ne yapıyorsun?” sözlerine acele ile verilen bir “Sus!” yanıtı geldi. Yatağa giren beden iyice yerleşti ve izleyen dakikalarda Moris'in hâlâ hafif sarhoş ve tadda düşkün damağı iyice doyuma ulaştı. Arzuladığı her şey gerçekleşti. Artık o Amina mıy-

dı, Ahmed miydi, aldırmayacak kadar keyif almıştı. Her şey bittiğinde gelen her kimse yataktan çıkarken, "Kimsin?" sorusuna yine bir acele "Sus!" la karşılık verdi ve pencereden çıkıp gözden kayboldu.

Uyandığında pencereden güneş ışınları süzülüyordu. Göz ucuyla baktığında Ahmed'in odada dolaştığını gördü. Moris akşamdan kalmanın son izleri dışında hiçbir şey duyumsamadan durdu bir süre. Sonra geceyi anımsayınca ani bir hareketle Ahmed'e dönerek, "Ne yapıyorsun burada?" diye sordu. Ahmed saygılı bir tavırla, "Efendimin buyruğu ile sizin uyanıp uyanmadığınıza bakmaya gelmiştim," dedi.

Hayır, Ahmed olamazdı. O olsaydı anlardı herhalde. "Saat kaç?"

"On bire geliyor efendim. Kahvaltınızı burada mı alırdınız?"

Moris doğruldu, terasa açılan pencereye bakarak, "Evet," dedi. Az sonra kızarmış ekmek ve taze portakal suyunun yanındaki kesinlikle Neskafe olmayan kahveyi içerken belleği berraklaştı. Bir düştü o, yaşlandıkça insanın gerçek diye algıladığı o tür düşlerden biri. Enişelenecek bir şey yoktu. Bulunduğu yerden dün gece gelirken önünden geçtiği küçük bungalovu görebiliyordu. Kim oturuyordu orada? İşçiler mi? Fakat Edward çiftlik işlerini yardımcısız yürüttüğünü söylemişti. Ahmed mi oturuyordu orada? Ahmed banyonun hazır olduğunu söylemek için geldiğinde ona sordu bunu.

"Ben mi? Hayır efendim, ben burada kalıyorum."

“Peki, orada kim kalıyor öyleyse?”

Ahmed omuz silkti; rahatsız bir tavırla, “Efendim bu konuyu gizli tutuyor,” dedi ve odadan çıktı.

Moris banyosunu yapıp giyindikten sonra oturma odasına gitti. Edward onu bekliyordu.

“İyi uyudun mu?”

“Çok iyi, teşekkür ederim.”

“Akşamdan kalma durumun nasıl?”

“İzi bile yok. Bunu senin iyi şarabına borçluyum herhalde.”

“Haydi Moris, sadece şarap içmedin. Yolda sana rastlamadan önce o brandi şişesinden kimbilir ne kadar içtin. Burada yemekten sonra da iki kadeh yuvarladın!”

Moris sıkıntılı biçimde gülümsemeye çalıştı.

“Sen zaten eskiden beri hep bana bu konuda nutuk atarsın.”

“Öyle mi? Belki de öyle yapmak zorundaydım. Her neyse, tamirci arabana bakmış, epey işi varmış. Garaj, seni Tanca’ya götürmek için başka bir araba gönderiyor.”

“Yardıma teşekkürler.”

Bir sessizlik oldu. Moris çıkıp gitmek istiyordu. Burasının kendisi için yabancı bir dünya olduğu gibi mantıksız bir duyguya kapılıyor, ama nedenini açıklayamıyordu. Oysa Edward hâlâ aynı yumuşak ve hoşgörü simgesi gibi duruyordu karşısında. Sonunda sırf bir şey söylemiş olmak için sordu: “Baksana, girişin yanındaki şu küçük bungalovda kim kalıyor?”

Edward birden ayağa kalktı. “Bunu sor-

duğuna sevindim. Eski bir iş ortağım olarak benim yaşamımdaki bu sırrı bilmeye hakkın var sanırım. Amina ile benim bir kız çocuğu-muz var. Biraz garip, daha açık söyleyeyim, cinsel yönden çok gelişmiş ve güdülerini kontrol edemeyen bir çocuk. İşte orada bakıcısıyla birlikte o oturuyor. Adı Daisy.”

Moris bu beklenmedik güven için sevinmekten çok, Edward'ın kendisine açılmasından dolayı duygulandı. “Hayli sorun çıkarıyor olmalı,” dedi bir an önce konuyu kapatmak istercesine.

“Dün gece biraz korktuk,” dedi Edward. “Bakıcısı geç saatte telefon ederek Daisy'nin kaçtığını söyledi. Önce eskiden yaptığı gibi Ahmed'in odasına gittiğini sandık. Ahmed'in odası seninkinin yanındakidir. Fakat daha araştırma yapmaya zaman bulamadan bakıcı tekrar telefon ederek Daisy'nin odasına döndüğünü söyledi. Böylece seni rahatsız etmemize gerek kalmadı.”

Moris kımıldamadan oturuyor, fakat belleği hızla çalışıyordu. Demek ki düş gerçek olabilirdi. Ayrıca ortamda bir elektriklenme sezmişti. Edward'ın kişisel trajedisini böyle dümdüz ve duygusuz biçimde dile getirmesi garibine gitmişti. Bunun sonucunu kestiremiyor, ama bir tehlike içerdiği doğuyordu içine. Söyleyebildiği tek şey, “Senin için çok üzücü olmalı bu durum,” oldu.

Edward gülümsedi.

“Daha da kötüsü Moris, kızım cüzam hastası.”

PARMAK

Harry Turner

Lon Prince, konyak bardağının kenarı üzerinden kadın ziyaretçisini inceledi. Kırk yaşlarında, bakımlı ve başarılı bir iş kadınının çekici görüntüsünü yansıtıyordu. Elbisesi, saçının yapılış biçimi ve parfümü Paris'i veya Bond Caddesi'ni çağırıyordu.

“Anlatacağım olay,” dedi Lon Prince, “hiç hoş değil. Hatta eşine az rastlanır çirkinlikte diyebilirim.”

Kadın sigarasından derin bir nefes çekerek adama baktı.

“Hiç üzölmeyin Bay Prince, ben bir gazeteciyim. Hayatın hoş olmayan tarafını birçok kez gördüğömden emin olabilirsiniz.”

“Sizi buraya yalnız davet ettim Bayan Hope. Amacım, size anlatacağım olayın dedikodusunun, hizmetçiler ve daha da kötüsü rakip gazeteciler tarafından duyulup atlatılmanızı önlemektir.”

Joan Hope gülümsedi. Altmış küsur yaşına rağmen adamın hâlâ yapılı, zinde ve çekici olduğunu görüyordu. Çalıştığı gazeteye telefon ederek onu buraya, villasına yemeğe davet etmesi heyecan vericiydi.

Lon Prince, bu dünya gezgini, kâşif ve

seçkin konuşmacı, on beş yıldır yurtdışında yaşıyordu. Bayan Hope onun İngiltere'ye dönmesinin özel bir nedeni olduğundan emindi.

Prince cebinden küçük bir kutu çıkararak masanın üzerine koydu. "Bu kutu," dedi ya-vaşça, "öykümüzün başrol oyuncusunu ba-rındırıyor. Onu siz açın, haydi."

Joan Hope hiç duraksamadan kutuyu al-dı ve kapağını kaldırdı. Şaşkınlıktan soluğu kesildi. İçi mavi kadife kaplı kutuda kesik bir insan parmağı vardı. Simsiyah, uzun, kıvrık tırnaklı bir işaret parmağıydı bu. Derisinin kuru ve parlak olmasından mummylanmış ol-duğu belli oluyordu.

"Ne ilginç bir yadigâr," dedi kutuyu kapa-tırken. "Nereden aldınız bunu?"

"Yeni Hebrid Takımada'sının içindeki Ma-lekula'dan geldi. Bir kabile büyücüsünün elinden canlı canlı kesilmiş; inanılmaz bir gü-ce sahipmiş."

"Ya, öyle mi?" dedi Joan Hope gülümse-meye çalışarak. "Demek sihirli bir parmak. Ne yapıyorsunuz bununla? Sihirli değnek gi-bi sallayınca balkabaklarını altın arabalara mı çeviriyor?"

Prince'in yüzü asıldı. Kutuyu geri aldı. "Bayan Hope, sizi buraya şakalaşmak için davet etmedim. Size anlattıklarımı çok ciddi dinlemenizi rica ederim."

Joan Hope başını eğerek, "Özür dilerim," dedi, "devam edin lütfen."

Prince öne eğilerek biraz daha kahve koy-du kendine. "Bu parmak Oguko adında bir

kabile büyücüsüne aitti. Adam güçlüydü, bütün ada halkı korkardı ondan. O bir Tambu idi. Doğaüstü yetenekleri belirten bir yerli sözcüğüdür bu. Kendisine Tambu denilen bir kişi benim saygımı kazanmış demektir, hem de korku ile karışık saygımı. Bunu unutmayın Bayan Hope.

“Oguko, büyük Namba kabilesinin büyücü doktoruydu. Adanın kuzey ucunda yaşayan Nambalar kısa bir süre öncesine kadar yamyamdılar. Onlar için insan eti yemek, bizim biftek yememiz kadar doğal ve mantıklıydı. Vahşi ve ilkeldiler, hâlâ da öyleler.

“Yabancılardan çekinirler.

“Yıllar önce Malekula Adası'nda esraren-giz bir hastalık başgöstermişti. Belirtisi bedensel hastalık değil, kısırlıktı. Hemen hemen yüz dolunay süresince Namba Kabilesindeki hiçbir kadın hamile kalamadı. Bu olay yerliler arasında büyük üzüntüye yol açtı. Büyücü doktor Oguko'nun yardımına başvurdular.

“Oguko her bakımdan korku saçan bir adamdı; en az yüz yaşında, zifir gibi kapkara ve tek gözlüydü. Yuvasından fırlamış bu tek gözüyle şeytan gibi bakardı. Oguko, bu sıradışı sorunun özel çözümler gerektirdiğini hemen anladı ve kabilenin kadınlarını kulübesinin dışında topladı. Onların karşısına geçti ve gösterişli bir hareket sonrasında kendi işaret parmağını baltayla kesti. Kesik parmağını kendi başının üzerinde sallarken kadınlara baktı. Onların yeterince şoka girdiklerini gördüğünde, kesik parmağını genç görünen bir-

kaç kadına doğru tek tek uzattı, bir yandan da törensel sesler çıkarıyordu.

“Birkaç hafta sonra kesik parmağın gösterdiği her kız hamile kalmıştı. Parmak kut-sal bir emanet olarak korumaya alındı, hatta onun için küçük, türbe gibi bir yer yaptılar.

“Evet, şimdi öykünün özü şu: On beş yıl kadar önce bir grup İngiliz antropoloji* uzmanı adayı ziyaret ettiler. Kabile yaşamı üzerinde çalışma yapmak ve fotoğraf çekmek istiyorlardı. Kolay bir iş değildi bu. Büyük ölçüde sabır ve ustalık gerektiriyordu. Ve ekipten biri, Bayan Hope, sizin gibi gazeteci olan biri, parmağı çalmak ve yadigâr olarak İngiltere'ye getirmek gibi bir aptallıkta bulundu.

“Parmağı dostlarına gösterme günleri geçtikten sonra onu bir yere koydu ve unuttu. Bu arada güzel bir kızla tanıştı ve ona âşık oldu. Hareketli bir flört döneminin sonunda evlendiler. Evet, Bayan Hope, evlendiler; mutlu bir birliktelikti bu. Genç adamın antropoloji konusundaki çalışmaları Londra'daki önemli yayımcıların dikkatini çekiyor ve çeşitli bilimsel yayımlara düzenli olarak yazılar gönderiyordu. Namba Kabilesi üzerindeki araştırma yazısı uzman çevrelerce övgüyle karşılandı. Araştırma görevleri birbirini izledi ve genç çift iki yıl içinde gözde bir semtte varlıklı bir yaşam sürdürmeye başladı.

“Sadece bir eksikleri vardı. Bayan Hope, eminim bunun ne olduğunu tahmin ettiniz bile.”

* İnsanbilimi

“Çocuk,” dedi Hope hafif bir gülümsemeyle.

“Evet, çocuk. Bir türlü çocukları olmuyordu. Sonra ne oldu biliyor musunuz?”

Hope bilmece çözer bir tavırla Prince’e baktı. “Bunu da tahmin edeyim: Unutulduğu yerden parmağı aldılar, adam onu karısına doğru tuttu ve kadın hemen hamile kaldı.”

Prince’in yüzü öfkeyle dalgalandı. “Öyle olduğu ortada, fakat hiç tahmin edemeyeceğiniz ayrıntılar da var, Bayan Hope. Onları çok ilginç bulacağınızdan eminim.”

Joan Hope Prince’in yüzündeki gergin ifadeye ek olarak sesindeki gözdağı havasını sezdi. Öyküsünü gülünç bulmasına rağmen, onun etkisinde kalmış bir tavırla dinlemeye karar verdi.

Prince purosundan derin bir nefes çekerek devam etti: “Evet, kadın hamile kaldı, fakat hamilelikle birlikte esrarengiz bir ateş sardı bedenini. Hiçbir doktor teşhis koyamadı. Uykusunda sayıklıyor ve anlaşılmaz sözler çıkıyordu ağzından. Daha doğrusu, söyledikleri anlaşılmaz şeyler değildi; bir Malekula yerlisi gibi Namba dilinde konuşuyordu.

“Kocası, bu tuhaf olayı kendisinin Namba Kabilesi üzerinde yaptığı çalışmanın karısının belleğinde yer etmiş olabileceği biçiminde yorumlamaya çalıştı. Yine de her ikisi için sıkıntılıydı günler.

“Fakat daha da kötü şeyler gelecekti başlarına: Kadın hamileliğinin dokuzuncu ayında doğumevine yattığında derin bir komaya

girdi. Tek yaşam belirtisi çok zayıf alınabilen nabızıydı.”

Joan Hope sigarasını küllüğe bastırarak, “Peki ya çocuk?” diye sordu. Adamı tekrar kızdırmaktan çekiniyordu.

“Çocuk,” dedi Prince, “Ağustos ayının on üçünde geceyarısı doğdu. Bu sizin için önemli olmayabilir, fakat Nambaların yeni yılına denk gelmişti çocuğun doğumu. Doktorların yaşadığı şok karşısında bu gerçek bile önemsiz kaldı. Doğan çocuk simsiyah ve buruşuk derisiyle korkunç bir orman maymununa benziyordu. Ve tek gözü vardı yuvasından fırlak. Bir çocuk olarak tanımlanamayan bu yaratığı annesine göstermediler. Onu görmesinin getireceği şok kadının sonu olabilirdi.

“Kadın girdiği komadan tam kurtulamadı. Bir sanatoryuma yatırıldı ve hâlâ orada.

“Bedeni normal, fakat belleği boşlukta yüzüyor.

“Doğumdan sonra kocası onu görmek bile istemedi, kötü şeylerle suçladı. Doktorların önerilerine rağmen kızcağızı sanatoryumda çürümeye bıraktı; kendisi de kızın mirası ile artan varlığı içinde başıboş ve hovarda bir hayat sürmeye başladı.

“Miras, kızın annesinden kalmıştı. Kız komada iken annesi ölmüş ve bıraktığı yüklü para karı kocanın bankadaki ortak hesabına geçmişti. Adam hesaptaki paraları rahatça kullanıyordu. Bu rahatlığı kaçırmamak için karısını boşamaya yanaşmıyordu. Bu arada başka bir kadına rastladı. En az kendisi ka-

dar vicdanı rahat bu kaşarlanmış kadınla birlikte karısının mirasını yemeyi sürdürdü.

“İki yıl kadar sonra sanatoryumdaki doktorlardan iyi bir haber geldi. Karısının durumunda hafif bir iyileşme gözlenmişti. Adam onun yanında birkaç gün kalabilirse karısının normale dönüşüne katkıda bulunma olasılığı vardı. Gitmedi, meşgul olduğunu bildirdi.

“Bundan kısa bir süre sonra bankadaki para tükendi. Son aylarda kadınla birlikte çok para harcamıştı. Onunla parası için birlikte olan kadın çekti gitti.

“Öykünün sondan bir önceki bölümü adamın kendini asmasıyla son buldu. Adli tıp doktorunun dediğine göre beyninin dengesi bozulmuştu. Kötü bir öykü, değil mi?”

Joan Hope viski bardağını kaldırdı ve ağız dolusu yuvarladı, sonra, “Bay Prince,” dedi, “az önce ‘sondan bir önceki’ sözünü kullandınız. Son bölüm de mi var?”

Prince’in yüzünde acı bir gülümseme belirdi. “Evet, bütün öyküler uygun bir sonla bitmelidir,” diye yanıtladı. “Büyücü doktor Oguko’ya çok benzeyen çocuğu merak etmiyor musunuz?”

Joan Hope başını salladı: “Bir gazeteci olarak, Bay Prince, bütün açık uçların bağlanmasını isterim. Çocuğa ve anneye ne oldu?”

Prince purosunu küllükte söndürerek ayağa kalktı. “Beni izlerseniz her iki sorunuz da yanıtlanacak. Gelin.

Joan Hope meslek yaşamında savaşlar,

açlıklar ve cinayetler üzerine yazılar yazmış ve korku duyduğu hiçbir an olmamıştı. En korkunç olaylar bile sonunda bir gazetedeki basit öykülere dönüyordu. Ama şimdi Prince'in peşinden giderken hafif bir ürperti duyuyordu.

Odadan çıkınca geniş bir kapıya, oradan da aşağıya inen merdivenlere yöneldiler.

"Şarap mahzenleri, Bayan Hope, çekinmeyin, ben önden gideyim, düşüp bir tarafınızı incitmenizi istemem."

İndikçe hava serinliyordu. Kadın adamı izleyerek mahzenin zeminine ayak bastığında kendini fiçılarla ve tozlu şişelerle çevrelenmiş geniş bir alanda buldu.

Prince elini büyük bir Amontillado fiçısının üstüne koyarak gülümsedi.

"Bu mahzendeki şaraplar bugün iyi para getirir. Eski gümüşlere veya nadir porselenlere yatırım yapmak gibi bir şeydir bu. Onları sigorta ettirdim. Burayı inşa ettiren atalarımın sigortadan haberi yoktu; güvenlik sorununu kendileri halletmek zorundaydılar. Gelin göstereyim."

Çabucak döndü ve mahzenin uzak ucuna doğru yürüdü. Durduğu yerde taş duvarlara gömülü demir parmaklıklı bir kapı vardı. Parmagını dudaklarına götürerek fısıldadı: "Bu küçük girinti aslında vahşi koruma köpekleri için yaptırılmış, şarap hırsızlarına karşı."

Joan Hope parmaklıkların arasından baktı, gece gibi karanlıktı içerisi. "Bakın, Bay Prince, bütün bunlar çok ilginç, fakat..."

Prince onun sözünü kesti: "Konudan

uzaklaştığımı sanıyorsunuz, fakat hayır, uzaklaşmadım. Bırakın devam edeyim: Koruma köpeklerine artık ihtiyacım yok, ama yine de eskiden onların kaldığı bu küçük hücreyi bir amaç için kullanıyorum.”

Prince bir ışık yaktı ve kapıdaki büyük sürgüyü çekti.

Joan Hope irkilerek bir adım geri çekildi. Hücre iki metrekare kadar genişliğinde küçük bir alandı. Yerde saman yığını vardı. Samanların altında bir şey kıtıldıyordu.

Prince samanları ayağıyla itti ve Joan'ın anlamadığı birkaç söz söyledi. Samanlar yana ayrıldı ve o an kadın çığlık atmamak için ağzını eliyle kapattı. Orada, az ötede, kol ve bacak benzeri yumrulu uzantılarla buruşuk siyah derili, çirkin bir yaratık çömelmiş duruyordu. İkiye katlanmış gövde korkunç, tüysüz bir maymuna benziyor ve yüzünde vahşi bakışlı tek bir göz parlıyor, sarı dişlerinin arasından ıslak ve kırmızı dili sarkıyordu.

Prince düşmemesi için kadını kolundan tuttu. Yüzü zafer kazanmış gibi parlıyordu. Kadını duvara yaslayarak, “Söylemiştim size,” dedi. “Bu haberle bütün gazeteleri atlatacaksınız, ama yapmayın lütfen, bayılmak gibi kadınca bir şey yapmayın şimdi. Nasıl olsa genç Oguko kaçamaz, ayaklarından zincirli. Bakın ona, Bayan Hope, gözlerinize şölen çekin.”

“Oguko mu?” dedi Hope nefesi kesilerek. “Oguko mu dediniz?” Gözlerini samanların içindeki çıplak yaratıktan ayıramıyordu.

“Daha doğrusu,” dedi Prince, “Oguko'nun oğlu.”

“Neden onu sahiplendiniz?”

“Neden mi? Nedenini söyleyeyim: Çünkü o benim torunum.”

Joan Hope sinirlerinin boşaldığını duyumsadı. Prince düpedüz aklını kaçırmıştı. Kalan tüm gücüyle adamı iterek aradan sıyrılmaya çalıştı. “Bırakın gideyim lütfen.”

Prince sıkıca tuttu onu; yüzü onunkine daha yakındı şimdi.

“Öyküyü bitirene kadar bırakmam,” dedi kaba bir tavırla. “Kızım on beş yıldır sanatoryumda çürüyor. Oğlunun doğumundan beri orada. Ona en çok ihtiyacı olduğunda kocası olacak serseri onu terk etti. Kimin için? Bütün parasını yiyen bir orospu için. Sonra kadın da onu terk etti. O adamı terk ettiğinizi anımsıyor musunuz Bayan Hope? Yoksa yaşamınıza bir sürü erkek girdiği için sözünü ettiğim adam belleğinizden silindi mi?”

Joan Hope hıçkırıklı ağlamayla kesilen bir çığlık attı. Prince omuzlarından tutarak sarstı onu. “Adamın adı Charles Taylor'du. Şimdi anımsadığını söyle!”

Kadın dizlerinin çözüldüğünü duyumsadı, ama düşmedi. “Evet, anımsıyorum. Şimdi lütfen bırakın gideyim, Tanrı aşkına.”

Prince kadını önüne doğru çekti ve hücreye doğru itti. Konuşurken nefesi kadının boynunu yalıyordu.

“Charles Taylor zayıf kişilikli bir adamdı. Bilimsel konu yazarlığındaki cılız yeteneği kızımın parasıyla destekleniyordu. O para aile

göreneğimiz gereği, karımın kızına devrettiği bir paraydı.

“Kızıma ‘dengesini yitirmiş’ teşhisi konduğunda iki şey için yemin ettim: Birisi kocasını ondan ayıran kadının izini sürüp onu ele geçirmek, diğeri de kızımı yıllardır içinde bulunduğu o yarı deli durumdan kurtarmak. İşte, ilkini başardım: Seni buldum. Oguko’yu almak için yetkililere epey rüşvet vermem gerekti. Onu altı aylıktan bu yana burada, yanımda barındırdım. Bu arada bir yandan Namba Kabilesi’nin büyü ayinleri üzerinde çalışıyordum. Okuyarak, araştırarak, süzgeçten geçirip sinayarak çok çalıştım. Evet, Bayan Hope, herkes beni yurtdışında sanıyordu, ama ben buradaydım. Oguko’ya bakıyor ve bu gece için hazırlık yapıyordum.”

Joan Hope, Prince’e bakmak için dönmeye çalıştı. Yüzü terden parlıyor, gözleri çılgınca dönüyordu. “Bu gece mi?” dedi soluk soluğa. “Ne demek istiyorsun?”

Prince kısa ve kuru bir kahkaha attı. “Şunu demek istiyorum, Bayan Hope:

“Kızımı iyileştirecek olan Tambu Büyüsü’nü buldum. Aslında çok basit. Sana parmağını gösterdiğim büyücü doktor o ürkünç tılsım çalındığında çok öfkelenmiş ve güçlü bir büyü yapmıştı. Buna göre kesik parmağı kullanmaya cesaret eden her kimse büyü ile bağlanarak sonsuz bir delilik bunalımı içinde kalacaktı, ta ki çocuk veya çocukları insan eti yiyene dek.

“Son birkaç yıl içinde epey mezar açtım, ama işe yaramadı. Anlaşıyor ki gerekli olan

şey; kanı akıtılacak taze et... ve şimdi Bayan Hope, öykü burada bitiyor.”

Ani bir itişle Prince kadını hücreye attı. O samanların üzerine düşerken adam parmaklıklı kapıyı kapattı ve hemen sürgüsünü itti.

Arkasını dönüp uzaklaşırken Prince kadının karanlığı delen çığlıklarını duydu ve hemen sonra da kopartılan etlerin ve parçalanmış kemiklerin ürkütücü sesini.

WILLIAM İLE MARY

Roald Dahl

William Pearl öldüğünde fazla para bırakmadığı gibi vasiyetnamesi de basitti. Akrabalarına yaptığı birkaç bağış dışında bütün varlığını karısına bırakmıştı.

Avukatın bürosunda Bayan Pearl ile avukat, vasiyetnameyi birlikte incelediler. İş bittiğinde dul kadın gitmek üzere ayağa kalktı. Tam o anda avukat, masasındaki dosyadan aldığı mühürlü bir zarfı uzattı kadına.

“Bunu size vermem gerekiyor,” dedi ciddi bir tavırla. “Kocanız ölümünden kısa bir süre önce bunu bana göndermişti. Size özel bir şey gibi görünüyor. Herhalde eve götürüp okumak istersiniz.”

Bayan Pearl zarfı aldı ve çıktı. Kaldırımında durakladı, parmaklarıyla elindeki şeyi yokladı. William'dan bir veda mektubu muydu bu? Herhalde öyleydi; resmi bir mektup. Resmi olması kaçınılmazdı, katı ve şekilci. Adam başka türlü davranamazdı. Hayatında resmi olmayan hiçbir şey yapmamıştı.

Kendine özgü bir William mektubu olarak herhalde şöyle bir şey yazmıştı:

“Sevgili Mary, benim bu dünyadan ayrılı-

şımın seni çok fazla üzmesine izin vermeyeceğini ve birlikteliğimiz sırasında sana çok iyi yol gösteren ahlak kurallarını izlemeyi sürdüreceğini umarım. Her şeyde ağırbaşlı ve tedbirli ol. Paranı tutumlu kullan. Şunu yapmama dikkat et, vs.”

Yoksa son anlarında yaptığı bir çözümleme sonucu kendisine güzel bir şeyler yazmış olabilir miydi? Şöyle sevecen, güzel bir yazı, bir tür aşk mektubu, ona hayatının otuz yılını verdiği, bir milyon kez gömlek ütölediği, bir milyon kez yemek pişirdiği, bir milyon kez yatak yaptığı için teşekkürlerini ileten, tuvalet masasının üzerindeki kutunun içinde broşlarıyla birlikte sonsuza kadar saklayacağı ve günde en az bir kez çıkarıp tekrar tekrar okuyacağı sevgi dolu, sıcak bir mektup.

Mektubu koltuğunun altına koyup hızlı adımlarla evine doğru giderken insanın ölmek üzere iken ne yapacağının bilinemeyeceğini düşünüyordu.

Eve gelince doğruca oturma odasına giderek üstünü çıkarmadan koltuğa oturdu. Zarfı açarak içindekileri çıkardı. On beş yirmi sayfa kadar çizgili beyaz kâğıt ortadan katlanmış ve sol üst köşeden bir ataşla tutturulmuştu. Her sayfa o çok iyi bildiği ufak, düzgün ve hafif eğik yazı ile kaplıydı. Bir iş mektubu gibi ve çok sayfalı yazılmış olduğunu ve ilk sayfanın bir mektupta görmeye alıştığı biçimde başlamadığını fark edince kuşkulanmaya başladı.

Çevresine bakındı. Bir sigara yaktı, bir nefes çekip tablaya koydu. Kendi kendine söy-

lendi: “Kuşkulanmaya başladığım şeyse bu, okumak istemiyorum.”

İnsan bir ölüden gelen mektubu okumayı reddedebilir mi?

Evet. O halde...

Kadın şöminenin yanında duran, William’in boş koltuğuna baktı. Büyük, kahverengi deri bir koltuktu bu. Üzerinde yıllar boyunca adamın bıraktığı oturma izleri vardı. Arkalık kısmında da adamın başını dayadığı yerde koyu renkli oval bir leke oluşmuştu. Adam bu koltukta oturup kitap okur, kendisi de karşısında sökükle, düğme dikme ve yama yapma gibi işler yapardı. Arada bir, bir çift göz kitabın üzerinden kendisine dikilirdi. Kişiliksiz, gözetleyen ve bir şey hesaplar gibi bakardı bu gözler. Hiç hoşlanmamıştı onlardan. Buz mavisi, küçük ve birbirine yakın bu gözler hayatı boyunca kendisini gözetlemişti. Şimdi bile, evdeki bir haftalık yalnızlığı sırasında o gözlerin evin çeşitli köşelerinden kendisini izlediği duygusuna kapılıyor ve bundan sıkılıyordu.

Yavaşça çantasına uzandı ve gözlüklerini alarak taktı. Sonra önündeki kâğıtları arkasındaki pencereden gelen ışığa doğru tutarak okumaya başladı.

“Sevgili Mary

Bu mektup yalnızca senin için ve ben gittikten sonra sana verilecek.

Bütün bu yazıları görünce hemen telaşlanma. Amacım sadece Landy’nin bana ne yapacağını, kuramını, beklentilerini ve benim bu işe neden onay verdiğimi tam olarak açık-

lamaya çalışmak. Sen benim karımsın, bunları bilmek senin hakkın. Aslında bilmek zorundasın. Son birkaç gündür Landy hakkında seninle konuşmaya çalıştım, ama sen beni dinlemek istemedin. Sana da söylediğim gibi bu yaptığın aptalca bir davranış, üstelik bencillik. Nedeni bilgi eksikliği. Tüm gerçekleri bilseydin, eminim ki görüşünü hemen değiştirirdin. İşte bu nedenle şimdi ben artık senin yanında ve kafan fazla karışık değilken bu sayfalar aracılığıyla beni daha dikkatle izleyeceğini umuyorum. Sana yemin ederim ki, öykümü okuduğunda olumsuz duygularının yerine tam bir ilgi egemen olacak, öyle ki benim yaptığım şeyden biraz gurur duyacağını ummak bile geçiyor içimden.

Okumayı sürdürürken yazma biçimimin soğukluğu için beni bağışlamalısın. Söylemek istediklerimi sana açıkça iletme için bildiğim tek yol bu. Biliyor musun, sonum yaklaştıkça doğal olarak her türlü duygusallık kaplıyor benliğimi. Her gün daha coşkulu oluyorum, özellikle akşamları. Kendimi denetim altında tutmazsam duygularım bu sayfalara da taşacak gibi.

Bir isteğim var, örneğin sana yıllar boyunca bana nasıl iyi bir eş olduğuna ilişkin bir şeyler yazmak. Kendi kendime söz veriyorum, zaman kalırsa ve gücüm yeterse bundan sonra yapacağım ilk iş bu olacak.

Ayrıca son on yedi yıldır öğretmenlik yaptığım şu benim Oxford hakkında konuşmak da özlediğim bir şey. Kurumun ihtişamı ve orada çalışmanın benim için ne anlama geldi-

ğini anlatmak. En çok hoşlandığım şeyler ve yerler bu kasvetli yatak odasında belleğime üşüşüyor. İşte görüyorsun, henüz başlamadan tuzağa düşüyorum. En iyisi, hemen başlayayım. Sen de yavaşça oku. Herhangi bir üzüntüye ya da aksi görüşe kapılma ki, okuduklarım anlamada güçlük çekmeyesin. Önce bana söz ver, yavaş yavaş okuyacaksın ve başlarken belleğini sakın ve sabırlı olmaya şartlayacaksın.

Yaşamımın ortasında beni aniden çöker ten hastalığın ayrıntılarını biliyorsun. Bunların üzerinde durmam gerekmez sanırım. Daha erken doktora gitmemekle aptallık ettiğimi kabul ediyorum. Çok yayılmamış olsaydı ameliyatla alınabilirdi, ama benim durumumda çok geç kalınmış olmanın yanı sıra, önce pankreasta başladığından, ameliyat olma ve yaşamı uzatma olasılığı kalmamıştı.

İşte ben böyle, önünde, bir aydan altı aya kadar ömrü kalmış ve her saat geçtikçe içine kapanmayı sürdürürken birden Landy çıktı geldi.

Altı hafta önce, bir Salı sabahıydı. Landy diğer ziyaretçiler gibi sessiz ve ürkek gelmedi. Güçlü adımlarla ve gülümseyerek geldi ve yatağımın kenarında dikilerek, 'Aslanım William, sen tam aradığım adamsın,' dedi.

Sen Landy'yi çok sık görmedin, ama o benim en az dokuz yıllık dostumdu. Çok iyi bir sinir cerrahıdır, en iyilerinden biri. Bana son çalışmalarının sonuçlarını anlatmıştı. Araştırmaları arasında suçlu kişilerin beyinlerinde yaptığı cerrahi incelemeler de vardı.

Yatağımın kenarına oturarak, 'Birkaç hafta içinde öleceksin, doğru mu?' dedi. Landy'den gelince böyle bir soru densiz görülemezdi. Hatta yasak konuya değinen cesur bir ziyaretçimin olması, değışik gelmişti bana.

'Bu odada hayatın sona erecek ve seni götürüp yakacaklar.'

'Gömseler daha iyi olur,' dedim.

'Seni benim elime bıraksalar ne dersin William?' dedi. 'Sana bir önerim var, dinler misin?'

'Sen neden söz ediyorsun?' dedim.

'Beni dinleyecek olursan anlatırım!'

'Devam et, dinlemekle bir şey kaybetmem herhalde.'

'Tam aksine, çok şey kazanırsın. Özellikle öldükten sonra. Dinle; birkaç yıldır üzerinde çalıştığım bir olay var. Hastanede bir iki arkadaşın yardımıyla hayvanları kullanarak başarılı deneyler yaptık. Artık deneyi bir insanla yapma aşamasına geldim. Büyük bir buluş. İlk bakışta biraz aşırı uçta gözükebilir, ama cerrahi açıdan uygulanabilir olmaması için hiçbir neden yok.'

Landy uzanarak ellerini yatağımın kenarına koydu. Yüzünde doktorların her zaman takındığı 'seni ancak ben kurtarabilirim' tavrı yoktu. Heyecan pırıltıları vardı onun gözleminde.

'Uzun zaman önce,' dedi, 'Rusya'dan getirilmiş, tıpla ilgili kısa bir film görmüştüm. Korku verici, fakat ilginçti. Gövdesinden tamamen ayrılmış bir köpek başını gösteriyordu. Yapay bir kalp atardamar ve toplarda-

marlar aracılığıyla başa kan dolaşımı sağlıyordu. İşin en ilginç, bu kesik baş canlıydı ve beyin, işlevini sürdürüyordu. Bunu birkaç deneme ile kanıtlıyorlardı. Örneğin, kesik başın dudaklarına yiyecek dokundurduklarında dil dışarı çıkıyor ve yiyeceği yalıyordu. Gözler odanın içinde hareket eden birini izliyordu. Bundan çıkarılacak sonuç, baş ve beynin canlı kalması için gövdeye bağlı olmasının gerekmediği yolundaydı. Doğal olarak uygun biçimde temiz kan dolaşımı sağlandığı sürece.

‘İşte o anda benim aklıma gelen şey aynı olayı bir insan üzerinde denemektir. Yani öldükten sonra beyini çıkarıp bağımsız bir birim halinde sınırsız bir süre için canlı tutmak. Örneğin sen öldükten sonra senin beynini.’

‘Hoşuma gitmedi bu,’ dedim.

‘Sözümü kesme, William, bırak da bitireyim. Peşpeşe yaptığım deneyler sonucu gördüm ki, beyin kendi kendini destekleyen bir organ. İçinde bulunduğu sıvıyı kendi üretiyor. Düşünme ve belleğe kaydetme gibi işlevler kafatasının, gövdenin, kol ve bacakların yokluğu ile olumsuz yönde etkilenmiyor. Tek şart uygun biçimde kanla beslenmesi. Sevgili dostum, bir an için kendi beynini düşün. Bir ömür boyu edindiğin bilgilerle dolu, yetkin bir beyin var. Bu duruma gelmesi için yıllarını verdin. Tam özgün fikirler üretecekken gövdenin geri kalanı ile birlikte ölmek zorunda kalacak. Neden?’

Küçük aptal pankreasın kanserleştiği için.’

'Hayır, teşekkür ederim, dedim ona. 'Orada dur bakalım; bu iğrenç bir fikir. Başaracağından kuşkuluyum, hem başarsan bile çok anlamsız. Benim konuşma, görme, işitme ve dokunma duyularım işlev yapmadıktan sonra beynimin canlı tutulmasının ne yararı var? Daha çirkin bir şey düşünemem.'

'Senin, yani beyninin bizimle iletişim içinde olabileceğine inanıyorum,' diye devam etti Landy. 'Sana görme yeteneği vermekte bile başarılı olabiliriz. Fakat yavaş gidelim. Bunların hepsine daha sonra değineceğim. Gerçek şu ki, sen ölmeden önce sana elimi süreceğim değilim. Haydi William, hiçbir gerçek filozof ölü bedenini bilim uğruna vermeye karşı gelmez.'

'Durum tam olarak açık gözüküyor,' diye yanıtladım. 'Benimle işin bittiğinde canlı veya ölü olup olmadığım konusunda bir belirsizlik oluşuyor sanırım.'

'Bu noktada haklı olabilirsin,' dedi hafif bir gülümsemeyle, 'fakat biraz daha bilgi sahibi olmadan beni bu kadar çabuk geri çevirmemelisin.'

'Dinlemek istemiyorum!' dedim.

'Bir sigara yak,' dedi.

'Kullanmadığımı biliyorsun.'

Kendisi bir sigara aldı ve madeni para kadar ufak bir çakmakla yaktı. 'Benim cerrah aletlerimi yapan kişilerden bir hediye,' dedi. 'Dâhice, değil mi?'

Çakmağı inceleyip geri verdim.

'Devam edebilir miyim?' diye sordu.

'Etmesen daha iyi.'

‘Sadece uzan ve dinle. Çok ilginç bulacağından eminim.’

Yatağımın yanındaki üzüm tabağını göğsüme koydum ve atıştırmaya başladım.

‘Ölüm anında yanında olmak zorundayım,’ dedi. ‘Böylece hemen işe koyulup beynini canlı tutmaya çalışacağım.’

‘Yani başımın içindeyken.’

‘Başlangıç için evet, bu zorunlu.’

‘Sonra nereye koyacaksın beynimi?’

‘Bilmek istiyorsan, bir tür kaba.’

‘Sen gerçekten ciddi misin?’

‘Kesinlikle ciddiylim.’

‘Peki devam et.’

‘Bildiğin gibi kalp durunca beyne kan ve oksijen gitmez. Beyin dokusu hızla ölür. Dört-altı dakika içinde işi tamamdır. Üç dakika geçse bile hasar oluşabilir. Bunu engellemek için çok çabuk çalışmam gerekecek. Fakat makinenin yardımıyla çok basit ve kolay olur.’

‘Ne makinesi?’ diye sordum.

‘Yapay kalp. Alexis Carrel ve Lindbergh tarafından geliştirilen özgün modelin güzel bir uyarlaması var elimizde. Kana oksijen veriyor, doğru ısıda ve doğru basınçla kanı pompalıyor. Karışık bir tarafı yok.’

‘Öldüğümde ilk yapacağın iş ne olacak?’

‘Beynin damar yapısını biliyor musun?’

‘Hayır.’

‘O zaman dinle, zor değil. Dört atar damar boyundan yukarı gidiyor, iki toplar damar da aşağıya iniyor. Bunların uçlarını kesip makineye bağladım mı beynin kan dolaşımı aksamadan devam eder.’

‘Rus köpeği gibi olacağım desene.’

‘Sanmam. Öldüğünde bilincini yitireceksin. Uzun bir sürede bilincin geri gelecek mi –gelirse yani– şimdiden söyleyemem. Bilinçli veya değil, yine de ilginç bir durumda olacaksın, öyle değil mi? Ölü ve soğuk bir bedenin ve canlı bir beynin olacak.’

Landy kendisine çekici gelen bu beklentinin tadını çıkarmak için durakladı. Olaya öyle yoğunlaşmıştı ki, benim aynı duyumlar içinde olmadığımı inanması olanaksız gözüküyordu.

‘Şimdi işi biraz ağırdan alabiliriz,’ diye devam etti. ‘Seni ameliyathaneye alacağız, doğal olarak yapay kalp çalışır durumda yanında eşlik edecek. Bundan sonraki sorun...’

‘Yeter, ayrıntıları dinlemek istemiyorum.’

‘Fakat dinlemen gerekiyor. Sana ne olacağını sonuna kadar bilmelisin. Bilincin geri geldiğinde nerede olduğunu ve oraya nasıl geldiğini tam olarak anımsayabilirsen senin için daha iyi olur bu. Kabul mü?’

Yatakta hareketsiz biçimde onu izliyordum.

‘Evet, bir sonraki aşama beynini hasar görmeden ölü bedeninden ayırmak olacak. Bedenin yararsız. Aslında çürümeye başladı bile. Yüz ve kafatası da yararsız. Onlar benim istemediğim şeyler. Benim tek istediğim beyin. Temiz ve güzel beyin, canlı ve kusursuz. Seni ameliyat masasına aldığımızda küçük bir elektrikli testere alıp kafatasını açmaya başlayacağım. Sen o anda bilinçsiz olduğundan anestezi ile uğraşmama gerek kalmayacak.’

'Anestezi olmadan hiç kimse kafatasıma testere süremez,' dedim.

Landy omzunu silkti. 'Benim için fark etmez. İstiyorsan biraz Procaine gibi bir uyuşturucu veririm, hatta seni daha mutlu edecekse boynundan yukarısını ilaçla doldurayım.'

'Çok teşekkür,' dedim.

'Biliyor musun?' diye devam etti. 'Bazen çok ilginç şeyler oluyor bizim meslekte. Daha geçenlerde bilinci yitik olarak getirilen bir hastanın kafatasını anestezi vermeden açtım ve küçük bir kan pıhtısını çıkardım. Ben daha kafatasının içinde çalışırken adam uyanıp konuşmaya başladı. Nerede olduğu ve ona ne yapmakta olduğum gibi sorular sordu.'

Landy durakladı ve olayı anımsarken gülümsedi. 'Ertesi gün adam o anları anımsamadı bile. Gülünç bir şeydir şu beyin.'

'Ben Procaine alayım daha iyi,' dedim.

'Nasıl istersen; söylediğim gibi testere ile kafatasını tamamen beyninden ayıracağım. Omurga bağlantısını da kestim mi beynin tamamen ellerimde olacak ve ben onu bir kap-taki uygun bir sıvıya koyacağım. Bu arada yapay kalp çalışmayı sürdürecektir ve beynin canlı kalacak, hem de uzun süre, makineye ve kan desteğine özen göstermemiz koşuluyla yıllarca.'

'Fakat normal işlevlerimi sürdürecektir mi?'

'Şimdiden bilemem William. Beynin yeniden bilincine kavuşacak mı, onu bile söyleyemem.'

'Ya normal çalışırsa?'

'Amacımız bu. Senin tüm düşünce yeteneğinle ve belleğinle çalışması.'

'Ve beş duyudan yoksun biçimde.'

'Söylemeyi unuttum: Bir gözünü ve bu gözden beyne giden görme sinirini de sağlam biçimde alıkoyacağım. Aslında bu sinir değil, beynin bir uzantısıdır. Göz küresi için plastik bir kılıf hazırladım bile. Beyin kendi sıvısı içinde dururken göz de kılıfı içinde, sıvının yüzeyinde yüzer biçimde duracak.'

'Tavana bakarak,' dedim.

'Sanırım öyle. Gözü oynatacak kaslar olmayacak, ama yine de orada öyle sakın ve rahat biçimde uzanıp dünyaya bakmak hoş olabilir.'

'Harika,' dedim. 'Bir de kulak bıraksan.'

'Bu pek olası değil.'

'Bir kulak istiyorum, ısrarlıyım, Bach dinlemek istiyorum.'

'Ne kadar güç olduğunu anlamıyorsun. İşitme organı ile uğraşmak daha karışık. Kemik kılıfının içinde beyne uzanıyor, sağlam biçimde çıkaramam. Hem göz işini yaparsa işitmen önemli değil. Sana ait notları okuman için uygun biçimde tutabiliriz. Neyin olup neyin olmayacağına karar vermeyi bana bırak lütfen.'

'Bu işe onay verdiğimi söylemedim daha.'

'Biliyorum, William, biliyorum.'

'Olayı benimsediğimden emin değilim.'

'Tamamen ölüp gitmek mi isterdin?'

'Belki de evet. Henüz bilmiyorum. Konuşma olasılığı yok, değil mi?'

'Hiç kuşkusuz yok.'

'Peki o zaman sizlerle nasıl iletişim kura-
cağım? Bilincimin geri döndüğünü nasıl an-
layacaksınız?'

'Bunu anlamak bizim için çok kolay ola-
cak. Beynin etkinliğini gösteren kayıt cihazla-
rı var. Senin beyninin ön loblarına elektrot
takıp ölçüm yapabiliriz. Her hastanede yapı-
labilen basit bir şey bu.'

'Fakat sizlerle iletişim kuramayacağım.'

'Kurabilirsin sanırım. Düşünce iletişimi
üzerinde çalışmalar yapan birini tanıyorum.
Bilirsin, düşünme eyleminde beyin, kimyasal
ve elektriksel boşaltımlar yayar; bunlar radyo
dalgaları gibi alınıp kayıt yapılabiliyor. Bu
adam kayıtları çözerek sözcüklere veya dü-
şüncelere dönüştüren bir cihaz yapmış. Gelip
seninle görüşmesini söylememi ister misin?'

'Hayır,' dedim. Landy benim bu işi kabul
ettiğimi sanıyor gibiydi. Bunun için ona kar-
şı küskünlük duydum. 'Git ve beni yalnız bı-
rak,' dedim. 'Beni böyle zorlamakla bir yere
varamazsın.'

Hemen kalktı ve kapıya yöneldi.

'Bir sorum var,' dedim.

Eli kapı tokmağında durdu ve dinledi.

'Basit bir soru: Beynim sıvı dolu kapta du-
rurken belleğimin şimdiki gibi işleyeceğinden
gerçekten emin misin? Şimdiki gibi düşünüp
akıl yürütebilecek miyim? Belleğimin gücü
aynı kalacak mı?'

'Neden olmasın?' diye yanıtladı. 'Aynı be-
yin, canlı, hasar görmemiş, hatta dokunul-
mamış bile. Dış zarı üzerinde kalacak. Tek
büyük ayrım, göz siniri dışında bütün sinirle-

rin bağlantısı kesilecek. Bu nedenle düşünme eylemin artık duyularından etkilenmeyecek. Son derece saf ve ayrı bir dünyada yaşıyor olacaksın. Seni rahatsız eden hiçbir şey olmayacak, acı bile. Çünkü duyumsayacak sinirlerin olmayacak. Ne üzüntü, ne korku, ne açlık, ne de susuzluk. Tutkulardan kopmuş, harika bir durum. Sadece belleğindeki bilgiler ve düşüncelerin. Bir de gözün işlevine kavuşursa kitap da okursun. Bunların hepsi bana hoş geliyor.'

'Öyle gözüküyor, değil mi?'

'Evet William, öyle. Üstelik senin gibi bir felsefe doktoru için büyük bir deneyim. Dünya'nın gidişatı ve sorunlarına evvelce hiç kim senin sahip olamadığı özgür ve dingin bir ortamdan bakacaksın. Başka şeyler de olabilir. Yaşam çizgimizde devrim yaratacak büyük düşünceler ve çözümler üretebilirsin. Sahip olabileceğin yoğunlaşmanın derecesini düşünsene.'

'Ve çöküntünün,' dedim.

'Saçmalık! Çöküntü olamaz, çünkü istek olmadan çöküntüye uğramazsın. İstek duymayan da olanaksız; bedensel istek yani.'

'Önceki yaşamımı anımsayabileceğime göre ona geri dönmeyi isteyebilirim.'

'Ne? Bu berbat dünyaya mı? Rahat ve sakin kabından çıkıp bu tımarhaneye geri dönmek mi?'

'Bir soruma daha yanıt ver,' dedim. 'Beynimi ne kadar süre canlı tutacağına inanıyor-sun?'

'Kim bilir? Muhtemelen çok uzun yıllar

boyunca. Çünkü koşullar ideal olacak, yapay kalbin varlığı nedeniyle olumsuz etkenler; yani organ bozulmasına yol açan etkenler ortada olmayacak. Kan basıncı her zaman aynı kalacak ki, biliyorsun, bu gerçek yaşamda mümkün değil. Kanın ısısı ve kimyasal yapısı da ideal ve sürekli kalacak, içinde hiçbir virüs, bakteri ve mikrop olmayacak. Şimdiden tahmin etmek güç, ama ben bu koşullarda bir beynin iki-üç yüzyıl yaşayabileceğine inanıyorum. Şimdi gideyim, yarın yine uğrarım.'

Aniden gidişi beni bellek karışıklığı içinde bıraktı. İlk tepkim, olayın bütününe karşı içimde bir nefret dalgası oluşmasıydı. Bu hoş bir şey değildi. Benim, zihinsel güç ve yeteneğimin hepsi korunmuş biçimde, bir sıvı içinde yüzen küçük kaygan bir topağa indirgenmiş olmamla sonuçlanacak bu işte, temel olarak itici bir şey vardı. Canavarca, edebe aykırı ve kutsallığı hiçe sayan bir şeydi bu. Beni rahatsız eden bir başka şey de, Landy'nin beni su kabına koyduğunda yaşamak zorunda kalacağım çaresizlik duygusuydu. Bundan sonra dönüş yoktu, karşı çıkma ve açıklama yapma olanağı da yoktu. Beni canlı tuttukları sürece bağlanmış olacaktım.

Sonra, örneğin, dayanamayacak duruma gelirsem veya acı çekersem ne olacaktı? Ne kaçmak için bacaklarım, ne de bağırarak için sesim olacaktı. Sadece sırtmak ve gelecek iki yüzyıl dayanmak zorunda kalacaktım.

Sırtmak için ağzım bile olmayacaktı üstelik.

O anda ilginç bir düşünce geldi aklıma: Son zamanlarda okuduğum veya işittiğim bir olayda ayağı kesilmiş bir adam, ayağının hâlâ yerinde olduğunu sanıyor ve hemşireye topuğunun çok kaşındığını söylüyordu.

Benzer biçimde beynim de gövdeme ilişkin bir yanılgıya düşemez miydi? Bu durumda bütün bedensel ağrıların üzerime üşüştüğü halde bir aspirin bile alamayacaktım.

Bazen ayağımda dayanılmaz bir kramp veya midemde hazımsızlık, bazen de sidik torbamın dolu olduğunu, hemen boşaltmaya gitmezsem patlayacağı duygusunu belleğimde canlandırıyor olabilecektim.

Tanrı korusun.

Bu korkulu düşüncelerle uzun süre yat-
tım. Sonra aniden, gün ortasında havam de-
ğişmeye başladı. Olayın hoş olmayan yanı ile
daha az ilgilenir oldum ve Landy'nin önerileri-
ni daha akılcı biçimde gözden geçirmeye baş-
larken buldum kendimi. Beynimin birkaç haf-
ta içinde ölüp yok olması gerekmiyordu. Bu
düşüncede rahatlatıcı bir şey vardı, değil mi?
Gerçekten vardı. Ben beynimle oldukça gurur
duyarım. Duyarlı, açık ve aydınlık bir organ-
dır. Çok yüklü bir bilgi dağarcığı var ve özgün
kuramlar üretmede yetenekli. Landy'nin bir
kenara atacağı bedenime gelince, Mary, senin
bile onaylayacağın gibi, onda artık korunma-
ya değer bir şey yok.

Sırtüstü yatıp üzüm yiyiyordum. Küçük
çekirdekleri ağzımdan çıkarıp tabağın kenarı-
na koyarken, 'Bu işi yapacağım,' diye mırıl-
dandım. 'Yarın Landy beni görmeye geldiğin-

de bu işi yapacağımı hemen söyleyeceğim kendisine.'

İşte bu kadar çabuk karar verdim. O andan bu yana kendimi daha iyi hissetmeye başladım. Çok iyi bir öğle yemeği yedim. Anımsarsan sen geldiğinde çok iyi gözüküğümü söylemiş, 'Yoksa iyi gelişmeler mi var?' diye sormuştun.

Ben de olumlu yanıt vermiş ve oturup dinlersen anlatacağımı söylemiştim. Fakat daha ilk ayrıntılara girdiğimde sen öfkeye kapılıp bunun iğrenç ve korkunç bir şey olduğunu söylemiş ve ben sözlerimi sürdürmeye çalışırken odadan çıkıp gitmiştin. O günden sonra konuyu birkaç kez seninle tartışmaya çalıştım, ama sen ısrarla beni dinlemeye yanaşmadın. Sonuç, işte bu mektup. Okuyacağını ummaktan başka elimden bir şey gelmez. Bunu yazmak epey zamanımı aldı. İlk cümleyi yazdığımdan bu yana iki hafta geçti ve kendimi daha halsiz hissediyorum. Daha fazla yazacak gücüm olacak mı bilmiyorum. Kesinlikle veda etmeyeceğim. Çünkü az da olsa bir şans var, yani Landy işinde başarılı olursa daha sonra seni görebileceğim. Bunun için beni ziyaret etmen gerekecek.

Bu sayfaların ben gittikten bir hafta sonrasına kadar sana teslim edilmemesi için gerekli talimatı veriyorum. Bu nedenle şimdi sen bunları okurken yedi gün geçmiş ve bu arada Landy işini bitirmiş olacak. İşin sonucunu bilmen mümkün. Bilmiyorsan, bilmek istemediğin için özellikle kendini olaydan uzak tutmak istediysen -ki bundan kuşkulu-

yum- lütfen fikrini değiştir ve Landy'yi arayarak benimle ilgili işin nasıl gittiğini sor. Hiç olmazsa bunu yapabilirsin. Yedinci günde senin arayabileceğini Landy'ye söyledim.

Sadık kocan
William

Not: Ben gittiğimde iyi davranışlar sergile ve bir dul olmanın bir eş olmaktan daha zor olduğunu her zaman aklında tut. Kokteyl içme. Param boş yere harcama. Sigara içme. Hamur işleri yeme. Dudak boyası kullanma. TV cihazı alma. Çiçekliğimi ve gül fidanlarının yataklarım yazları yabancı otlardan koru. Ha, aklıma gelmişken, telefonu kestirsen iyi olur, artık onu kullanmayacağım.

W. "

Bayan Pearl son sayfayı yanına, divanın üzerine yavaşça koydu. Küçük ağzı büzülmüş, yüzü bembeyaz kesilmişti.

Bütün o yıllardan sonra dul bir kadının biraz huzur bulmaya hakkı yok muydu?

Olay baştan sona düşünülmesi bile dehşet verici bir manzara sergiliyordu. Canavarca bir şeydi bu. Titredi. Çantasına uzanıp bir sigara daha yaktı. Derin bir nefes çekip odayı duman bulutları içinde bıraktı. Dumanların arasından sevgili televizyonuna baktı. Yepyeni, parlak, kocaman, bulunduğu yerin bilinci içinde ve ona meydan okurcasına William'ın çalışma masasının üzerinde duruyordu.

William bunu görseydi ne derdi acaba, diye düşündü.

Ona son kez sigara içerken yakalandığı günü anımsadı. Bir yıl kadar önce, mutfakta, açık pencerenin önünde, o, işten dönmeden aceleyle bir tane tütürmek için oturuyordu. Radyoda yüksek sesle dans müziği çalıyordu. Bir kahve daha almak için geriye döndüğünde William'ı kapıda dikilirken görmüştü. Asık bir yüzle ve o korkulası gözleriyle dik dik bakıyordu kendisine. Göz bebeklerinde küçük, siyah öfke pırıltıları vardı.

Sonraki dört hafta boyunca ev masraflarıyla doğrudan William ilgilenmiş ve Mary'ye hiç para bırakmamıştı. Fakat Mary'nin dola-bın bir köşesindeki kutuda biraz birikmiş para sakladığını bilemezdi.

Bir keresinde yemekte sormuştu ona, "Sorun ne, benim akciğer kanserine yakalanmamdan mı korkuyorsun?"

"Yo, hayır."

"Peki neden sigara içmeme karşısın?"

"Çünkü ben uygun bulmuyorum, nedeni bu."

Çocuk sahibi olmayı da uygun bulmamıştı; bu nedenle çocuktan da yoksun kalmışlardı.

Neredeydi şimdi bu William, büyük olumsuz adam?

Landy telefon bekliyordu. Aramak zorunda mıydı? Hayır, hiç değildi.

Sigarasını bitirdi, onun ateşiyle bir tane daha yaktı. Televizyonun yanındaki telefona baktı. William mektubu okur okumaz

Landy'yi aramasını özellikle istemişti. Tereddüt etti, henüz kurtulamadığı o eski kökleşmiş görev duygusu ile çatışma içindeydi.

Sonra yavaşça telefona doğru yürüdü, defterden numarayı bulup çevirdi.

“Bay Landy lütfen, Bayan Pearl arıyor.”

“Ben Landy, Bayan Pearl, sonunda aradığınız için sevindim. Umarım iyisiniz. Buraya, hastaneye gelebilir miydiniz? Biraz konuşurduk. Sanırım işin nasıl sonuçlandığını bilmek için sabırsızlanıyorsunuz.”

Yanıt vermedi. Landy'nin konuşmasını sürdürmesini bekledi.

“Her şeyin yolunda gittiğini söyleyebilirim. Hatta umduğumdan daha iyi. Bayan Pearl, O sadece canlı değil, bilinci de yerinde. İkinci günde bilincini geri kazandı. İlginç, değil mi? Üstelik gözü de görüyor. Bundan eminiz, çünkü gözünün önüne bir şey tuttuğumuz zaman beyin etkinliğini saptama cihazındaki kayıt hareketlerinde ani değişiklikler oluyor. Şimdi ona okuması için her gün gazete tutuyoruz.”

“Hangi gazeteyi?”

“Daily Mirror,” başlıkları daha büyük.

“William, Mirror'dan nefret eder, Ona Times verin.”

“Tamam, öyle olsun,” dedi doktor. “Ona bundan sonra Times veririz. Onu mutlu etmek isteriz tabii.”

“O değil, William.”

“Tamam, özür dilerim, William'ı mutlu etmek isteriz. Bir an önce buraya gelmenizi istememin bir nedeni de bu. Sizi görmesi William için iyi olacak. Onunla tekrar birlikte ol-

manıza ne kadar sevindiğinizi belli edebilirsiniz; gülümseyebilir ve bir öpücük gönderebilirsiniz. Bunun gibi şeyler yani. Yakınıınızda olduğunu bilmek William için rahatlatıcı olacaktır.”

Uzun bir duraklama oldu. Sonunda Bayan Pearl, “Peki geleyim,” dedi yorgun bir sesle. “Gelip William’ın nasıl olduğunu görsem iyi olur.”

“Güzel, geleceğinizi biliyordum. Doğrudan ikinci kattaki büroma gelin, bekliyorum.”

Yarım saat sonra Bayan Pearl hastanede-ydi. Dr. Landy koridorda onun yanında yürürken, “Dış görünüşüne bakıp şaşkınlığa kapılmamalısınız,” dedi.

“Hayır, şaşırmayacağım.”

“Önce size biraz şok gibi gelmesi kaçınılmaz. Şimdiki durumunda hiç de albenili gözüküyor.”

“Doktor, ben onunla dış görünüşü için evlenmedim.”

Landy dönüp baktı. Ne garip kadındı bu. Bir süre sessiz yürüdüler.

“İçeri girince acele etmeyin,” dedi Landy. “Görüş alanına girmeden sizin orada olduğunuzu bilemez. Gözü sürekli açık kalıyor, fakat oynatamadığı için görüş alanı dar, tam önüne geçmeniz gerek. İşte burası.”

Landy bir kapı açarak yol gösterdi. Küçük ve kare biçiminde bir odaydı burası. Yüksek beyaz bir masanın üzerinde bir lavabo büyüklüğünde çukur emaye bir kap duruyor ve içinden birkaç ince plastik boru çıkarak cam borularla bir makineye bağlanıyordu. Makine

ritmik ve nabız atar gibi yumuşak bir sesle çalışıyordu.

“İşte burada, gelin biraz yaklaşın.”

Bayan Pearl boynunu uzatarak kabın içine baktı. Berrak bir sıvının yüzeyinde küçük, oval bir kapsül duruyordu.

“İşte gözü bu kapsülün içinde,” dedi Landy. “Görebiliyor musunuz?”

“Evet.”

“Bu sağ göz. Saptadığımıza göre kusursuz durumda. Üzerine koyduğumuz numaralı cam, gözlüğünde kullandığının aynı. Eskisi gibi iyi gördüğü kesin.”

“Fakat tavana bakıyor,” dedi Bayan Pearl.

“Bunun için üzülmenize gerek yok. Biz William'ın iyi zaman geçirmesi için uygun bir program üzerinde çalışıyoruz.”

“İyi bir kitap versenize.”

“Vereceğiz tabii. Şimdi kendinizi iyi hissediyorsanız biraz daha ilerleyip geri kalan kısmı da görebilirsiniz. Şöyle gelin, bu açıdan bakın. İşte William!”

Bayan Pearl daha küçük bir şey görmeyi düşlemişti. Gördüğü şey girinti, çıkıntılarıyla ve kıvrımlı yüzeyiyle büyük bir ceviz turşusunu andırıyordu. Damar uçlarını ve boru bağlantılarını görebiliyordu. Makineden her kan pompalanışında borular aynı anda kımıldıyordu.

“Üzerine eğilmeniz, yüzünüzü gözün tam üstünde tutmanız gerek. O zaman sizi görecektik. Gülümseyin, öpücük gönderin, güzel bir şeyler söyleyin. Sizi duymaz, ama niyetinizi anlayacağından eminim!”

“Kendisine öpücük gönderilmesinden nefret eder. Sakıncası yoksa bildiğim gibi davranacağım.”

Bayan Pearl masanın kenarından uzanarak yüzünü kabın içine doğru tuttu. “Merhaba canım,” diye fısıldadı. “Benim, Mary. Nasılsın William, kendini iyi hissediyor musun?”

Yüzü olmayan kocasına bakmak tuhaf bir duyguydu. Bakmak zorunda olduğu şeyin tümü gözdü ve baktıkça o da gittikçe büyüyor ve kendi içinde bir yüz gibi gözükmeye başlıyordu.

“Mektubunu aldım canım; nasıl olduğunu görmek için hemen buraya geldim.

“Dr. Landy çok iyi olduğunu söylüyor. Yavaş konuşursam belki söylediklerimin bir kısmını dudaklarımı okuyarak anlayabilirsin.”

Gözün kendisini izlediğinden hiç kuşku yoktu.

“Sana özenle bakmak için mümkün olan her şeyi yapıyorlar canım. Şuradaki harika makinenin pompası çalışıp duruyor ve eminim ki bizim eskimiş kalplerimizden çok daha iyi iş görüyor. Bizimkiler her an durabilir, ama seninki sonsuza kadar sürecek.”

Gözü yakından izliyor, ona bu sıradışı görünüşü neyin verdiğini bulmaya çalışıyordu.

“Çok iyi görünüyorsun canım, gerçekten çok iyi.”

Bu göz, eskiden iki gözün baktığından daha hoş bakıyor gibi geldi ona. Bir yerde bir yumuşaklık vardı: önceleri hiç tanık olmadığı

bir dinginlik ve sevecenlik. Belki de tam ortadaki noktanın, gözbebeğinin payı vardı burada. William'ın gözbebekleri beyninize saplanır gibi parlayarak dikilir ve ötenize geçiyor gibi bakarken ne yapmak üzere olduğunuzu, hat-ta ne düşündüğünüzü derhal bilirdi. Fakat şu anda baktığı göz geniş, yumuşak ve sevecen gözüküyordu, neredeyse bir ineğinki gibi.

“Bilincinin yerinde olduğundan emin misiniz?” diye sordu göze bakmadan.

“Evet, tamamen.”

“Yani beni görebiliyor?”

“Evet, hem de çok iyi.”

“Ne harika, değil mi? Neler olup bittiğini düşünüyordur herhalde?”

“Yo, hiç de değil. Nerede olduğunu ve nedenini çok iyi bilmesi gerek. Bunu unutmuş olamaz.”

“Yani bu su kabında olduğunu biliyor mu?”

“Kuşkusuz biliyor. Konuşabiliyor olsaydı sizinle şu anda çok rahat iletişim kurabilirdi. Olayı yakından görebildiğim kadarıyla buradaki William ile evde yaşamınızı paylaştığınız William arasında zihinsel yönden hiçbir fark yok.”

“Aman Tanrım!” dedi Bayan Pearl ve durakladı. İşin bu ilginç boyutu üzerinde düşünmeye çalıştı.

Gözün arkasından suyun içinde sakın biçimde duran gri ve cevizsi yumuşak şeye dikkatle bakarak kendi kendine konuştu: ‘Biliyor musun? Onu şu andaki gibi kabul edebilirim sanıyorum. Bu tür bir William ile gayet

rahat yaşayabilirim, bununla baş edebilirim.'
Sonra, "Sakin, değil mi?" dedi.

"Evet, doğal olarak sakın."

Hiçbir tartışma ve eleştiri yok diye düşün-
dü. Sürekli azarlama yok, uymam gereken
hiçbir kural yok, sigara içme yasağı yok, ak-
şamları bir kitabın üzerinden beni sorgula-
yan bir çift soğuk göz yok, yıkanıp ütülenecek
gömlekler yok, pişirecek yemek yok; hiçbir
şey yok, sadece kalp makinesinin bu nabız
atar gibi sesi var, o da aslında dinlendirici bir
ses ve televizyonun sesini etkileyecek kadar
yüksek değil.

"Doktor," dedi. "Onun için birden aşırı
sempati duymaya başladığıma inanıyorum.
Bu size tuhaf geliyor mu?"

"Bence bu gayet anlaşılır bir şey."

"Kabın içinde çok sakın ve çaresiz gözü-
küyor. Tıpkı bir bebek gibi."

Landy arkasında durup kadını izliyordu.

Kadın kaba bakmayı sürdürerek, "Bun-
dan sonra," dedi, "tek başına Mary bakacak
sana. Hiç üzülme, hiçbir sorunun olmayacak.
Onu tekrar evde ne zaman görebilirim Dok-
tor?"

"Şaka ediyorsunuz," dedi Landy.

Kadın yavaşça başını çevirerek Doktora
baktı. "Neden şaka edecekmişim?" diye sor-
du. Gözleri parlıyordu.

"Taşınması mümkün değil."

"Neden taşınmasın?"

"Bu bir deney Bayan Pearl."

"O benim kocam, Doktor Landy."

Landy'nin yüzünde sinirli ve yarım bir gü-

lümseme belirdi. “İyi ama...” diye söze başlar-ken kadın atıldı.

“O benim kocam, bunu biliyorsunuz.” Sesinde öfke yoktu. Basit bir şeyi hatırlatıyormuş gibi sakin bir tavırla konuşuyordu.

“Bu yanıltıcı bir yaklaşım,” dedi Landy. “Şu anda bir dulsunuz Bayan Pearl. Sanırım bu gerçeği kabullenmelisiniz.”

Kadın birden masadan uzaklaşıp pencereye doğru ilerledi. “Bunda ısrarlıyım,” dedi çantasından sigara alırken. “Onu geri istiyorum.”

Landy onu izledi sigarasını yakarken. Bu kadında bir gariplik seziyordu. Kocasının orada, su kabının içinde olmasından neredeyse sevinç duyar gibiydi. Kendi karısının beyni orada dursa ve gözü kendisine baksa ne tür duygular içinde olurdu acaba?

Herhalde hoşlanmazdı bundan.

“Odama geçebilir miyiz?” dedi.

Kadın pencerenin yanında rahat bir tavırla sigarasını tütürüyordu.

“Peki gidelim.”

Masanın yanından geçerken durdu ve su kabına eğildi bir kez daha.

“Mary şimdi gidiyor tatlım,” dedi. “Ama üzülme, en kısa zamanda seni eve geri getirip olabildiğince rahat ettireceğiz.” Tam o sırada sigarasını ağzına götürdü.

Göz birden parladı. Kadın gözün tam içine bakıyordu. Tam merkezinde ani bir parlaklıkla birlikte gözbebeğinin öfkeyle küçüldüğünü gördü. Sonra yavaşça ve özenle sigarayı dudaklarının arasına koydu ve derin bir nefes

çekti, dumanı ciğerlerinde üç dört saniye kadar tuttuktan sonra burnundan hızla üfleterek suya doğru savurdu. Duman suyun yüzeyinde kalın mavi bir tabaka oluşturmuş ve gözü kuşatmıştı.

Landy arkası kadına dönük kapıda bekliyordu. "Haydi, gelin Bayan Pearl."

Kadın alçak sesle göze doğru konuştu: "Öyle küskün bakma, William. Hiç hoş değil böyle bakmak."

Landy başını çevirip onun ne yaptığına baktı.

Kadın fısıltıyla sürdürdü konuşmasını: "Artık tamam. Bundan böyle, evcil tatlım, Mary ne derse o olacak, anlıyor musun? Yaramazlık yapma." Sigarasından bir nefes daha çekti. "Yaramaz çocuklar bugünlerde çok ağır biçimde cezalandırılıyor. Bunu kafana sok."

Landy yanına gelerek onu masadan uzaklaştırmaya çalıştı.

"Şimdilik elveda sevgilim," dedi kadın. "Yakında geri geleceğim."

"Yeter artık, Bayan Pearl."

"Ne kadar tatlı değil mi?" dedi büyük ve parlak gözlerle Landy'ye bakarak. "Ne sevimli! Onu eve götürmek için sabırsızlanıyorum."

YALANCI GÜNEŞE YOLCULUK

Jack London

Sitka Charley piposunu tüttürürken duvarda asılı bir gazete fotoğrafına bakıyordu. Polis gazetesinden kesilmiş bu kâğıt parçasına yarım saattir gözlerini dikmişti ve ben de yine yarım saattir, fakat çaktırmadan onu gözlüyordum. Belleğinden bir şeyler geçtiği kesindi ve ben, bu şeyler neyse onların öğrenmeye değer olduğunu biliyordum. Dopdolu bir hayat sürmüş, görmüş geçirmiş ve üstelik bir insanın yapabileceği olağandışı eylemlerden en uçtakini gerçekleştirmiş; kendi halkına sırt çevirerek bir Kızılderilinin yapabileceği ölçüde, düşünüş biçiminde bile beyaz insanların yanında olmayı seçmişti. Kendi sözleriyle ifade ettiği gibi 'sıcağa gelmiş,' bizim ateşimizin yanında aramızda oturarak bizden biri olmuştu. Okuyup yazmayı hiç öğrenmemiş olmasına rağmen sözcük dağarcığı epey genişti. Bunun dikkate değer bir yanı da, beyaz adamın olaylar karşısındaki davranışını ve bakış açısını tam olarak yansıtabilmesiydi.

Bu terk edilmiş kulübe, zorlu bir günün sonunda karşımıza çıkmıştı. Yemeğimizi yemiş, köpekleri doyurmuş ve yataklarımızı ha-

zırlamıştık. Artık, normalde her gün, fakat bu Alaska patikalarında günde yalnızca bir kez gelen ve yorgun beden ile yatağın arasına, pipo tüttürmekten başka hiçbir şeyin girmediği o en keyifli saatin tadını çıkarıyorduk. Bizden önce kulübede oturanlardan biri, dergi ve gazetelerden kopardığı resimlerle süslemişti duvarları. İki saat önce kulübeye girdiğimizden bu yana resimler Sitka Charley'in dikkatini çekmişti. Büyük bir ilgiyle, birinden ötekine geçip, sonra tekrar öncekine dönerek onlara bakıp duruyordu. Belleğinde sorular ve duraksamalar olduğunu sezebiliyordum.

"Ee, söyle bakalım," dedim sessizliği bozarak.

Ağzından pipoyu çekerek basitçe, "Anlamıyorum," dedi. Sonra bir nefes çekti ve piposunun ucuyla Polis Gazetesi'ndeki bir fotoğrafı gösterdi. "Şu resim ne demek istiyor anlamıyorum."

Resme baktım. Acıyla yüzü kasılmış bir adam sağ elini kalbine bastırmış biçimde arkaya doğru düşüyor, karşısında da namlusundan duman çıkan bir tabanca tutan bir adam duruyordu.

"Bir adam diğer bir adamı öldürüyor," dedim şaşkınlığının ve açıklamamın yetersizliğinin bilinci içinde.

"Neden?" dedi Sitka.

"Bilmiyorum," dedim.

"Bu resim sadece bir son," dedi, "başlangıcı yok."

"Hayat böyle," dedim.

"Onun başlangıcı vardır," diye karşı çıktı.

Bir an sessiz kaldım. Sitka'nın bakışları bitişikteki başka bir resme takılmıştı. Birisinin yaptığı bir Leda ve Kuğu efsanesi çizimiydi bu.

“Şu resmin ne başlangıcı var, ne de sonu. Resimleri anlamıyorum,” dedi.

Üçüncü bir resmi göstererek emreden bir ses tonuyla, “Şu resme bak,” dedim. “Senin için ne anlamı var, söyle bana!”

Resmi birkaç dakika seyredip inceledikten sonra, “Küçük kız hasta,” dedi. “Ona bakan şu adam doktor. Bütün gece uyanık kalmışlar; bak, lambanın yağı azalmış. Pencerede günün ilk ışıkları belirmiş. Ciddi bir hastalık bu; küçük kız belki de ölecek. Bu nedenle doktorun yüzü çok katı. İşte şu anne. Hastalık ciddi, onun için anne başım masaya koymuş ağlıyor.”

“Ağladığını nereden anladın?” dedim sözünü keserek. “Yüzünü görmüyorsun, belki de uyuyor.”

Sitka şaşkınlıkla bana baktı, sonra da resme. Söylediğimin aklına yatmadığı belliydi.

“Belki de uyuyor,” diye tekrarladı. Sonra yakından baktı ve, “Hayır, uyumuyor,” dedi.

“Omuzlarından belli uyumadığı. Ağlayan bir kadının omuzlarını gördüm ben. Anne ağlıyor. Çok ciddi bir hastalık var.”

“Yani resimden anlıyorsun!” diye bağırdım.

Başını salladı, sonra, “Küçük kız ölüyor mu?” diye sordu. “Sen resim yapıyorsun, anlarsın.”

“Hayır, bilmiyorum.”

“Hayat böyle değil,” dedi kuralcı bir tonla. “Hayatta küçük kız ya ölür ya da iyileşir. Orada bir şeyler olur. Resimlerde hiçbir şey olmuyor. Hayır, resimleri anlamıyorum!”

Hayalkırlığı ortadaydı. Beyaz insanların anladığı her şeyi anlamak istiyordu, ama bu olayda başarısız olmuştu. Öte yandan tavrında bir karşı koyma sezmiştim. Resimlerde saklı bilgeliği ona göstermem için beni zorluyor havasındaydı. Ayrıca sıradışı bir görselleştirme yeteneği olduğunun ne zamandır farkındaydım. Her şeyi görselleştiriyordu. Resimlerde yaşamı görüyor, duyumsuyor ve genelleştiriyordu. Fakat diğerlerinin gözüyle bakıldığında ve yine başkalarınca kâğıt üzerinde çizgi ve renkle betimlendiğinde resimleri anlamıyordu.

“Resimler hayattan kesitler demektir,” diye söze başladım. “Biz hayatı gördüğümüz gibi resme yansıtırız. Örneğin, Sitka, yolda ilerliyorsun. Gece, bir kulübe görüyorsun. Pencerede ışık var. Pencereden bir süre bakıyor, bir şey görüyor ve yoluna devam ediyorsun. Belki mektup yazan birini gördün. Başlangıcı ve sonu olmayan bir şey gördün. Hiçbir şey olmadı, ama yine de gördüğün, yaşamdan bir kesitti. Bunu daha sonra anımsadın. Belleğindeki bir resim gibi, pencere de bu resmin çerçevesi.”

İlgisini çektiğimi görebiliyordum. Konuştuğum sırada pencereden bakıp mektup yazan insanı gördüğünü de anlamıştım.

“Senin yaptığın bir resim var, dedi. “Onu

anlıyorum. O gerçek bir resim. Çok daha anlamlı. Senin Dawson'daki kulübende. Bir faro* masasında kâğıt oynayan adamlar var. Büyük bir oyun. Limit yok."

"Limit olmadığını nereden anlıyorsun?" diye atıldım heyecanla. Çünkü eserim bu anda sanatı değil, yalnızca hayatı bilen ve gerçekliğin mutlak ustası olan tarafsız bir yargıç önünde sınanmak üzereydi. Ayrıca özel bir yapıtımdı bu, onunla gurur duyardım. Ona 'Son El' adını koymuştum ve yaptığım en iyi resimlerden biri olduğuna inanıyordum.

"Masada hiç fiş yok," diye açıklamaya girdi Sitka. "Adamlar markalarla oynuyor. Limit tavan demektir bu. Birisi sarı markayla oynuyor. Bir sarı marka belki bin dolar değerinde, belki de iki bin. Diğeri kırmızıyla oynuyor. Onların değeri de belki beş yüz bin dolar, belki de bin. Çok büyük bir oyun bu. Hepsi çok yüksek oynuyor, tavana kadar. Nereden mi biliyorum? Kâğıt dağıtanın yüzüne kan hücum etmiş gibi yüzünü biraz daha kırmızı yapmışsın." (Bu arada sevindim). "Görünüşü de var; sandalyesinde öne eğilmiş çizmişsin onu. Neden öne eğiliyor? Neden yüzü çok sakın? Neden gözleri çok parlak? Neden yüzü kırmızı? Neden herkes çok sakın, hiç konuşmuyor? Çünkü çok para dönüyor, çünkü son el."

"Son el olduğunu nereden çıkardın?" diye sordum.

"Papaz kilit kâğıt, yedili oynanmış, açık,"

* Bütün oyuncuların kâğıdı dağıtana karşı oynadıkları bir iskambil oyunu. (Ç.N.)

diye yanıtladı. “Hiç kimse diğer kâğıtlara oynamıyor. Diğer kartların hepsi elden geçmiş, herkes aynı şeyi düşünüyor: Papazla kaybedecek, yediliyle kazanacak. Banko belki yirmi bin dolar kaybedecek, belki de kazanacak. Evet, anladığım bir resim bu.”

“Fakat sonunu bilmiyorsun,” diye atıldım zafer kazanmış gibi. “Evet, son el, ama henüz kartlar açılmamış. Resimde kartlar hiç açılmayacak. Kimin kaybedip kimin kazandığını kimse bilmeyecek.”

“Ve adamlar orada oturup hiç konuşmayacaklar,” dedi yüzünde büyüyen bir şaşkınlık ifadesiyle. “Kart dağıtan kızarmış yüzü ile öne doğru eğilecek. Tuhaf bir şey. Her zaman orada öyle oturacaklar, kartlar hiçbir zaman açılmayacak.”

“Bu bir resim. Hayat. Bunun gibi şeyler sen de gördün.”

Yüzüme baktı, düşündü ve sonra yavaşça, “Söylediğin gibi, sonu yok,” dedi. “Hiç kimse sonunu bilmeyecek. Ama gerçek bir şey; gördüm onu, yaşamamanın ta kendisi.”

Uzunca bir süre sessizce piposunu tüttürdü. Beyaz insanın resimlere ilişkin bilgeliğini değerlendirip bunu hayatın gerçekleri karşısında sınıyor gibiydi. Başını birkaç kez sallayıp bir iki kez homurdandı. Sonra piposunun küllerini silkeleyip tekrar doldurdu ve düşünceli bir tavırla piposunu yaktı.

“Aslında ben de hayatın içinden birçok resim görmüş sayılırım,” diye söze başladı. “Yani gözle görülmüş resimler, kâğıt üzerindeki değil. Ben onları pencereden mektup ya-

zan adama bakar gibi gördüm. Başlangıcı ve sonu olmayan birçok yaşam kesiti gördüm ben, ama anlamadan.”

Birden oturuşunu değiştirerek gözlerini bana çevirdi ve düşünceli bir tavırla baktı.

“Seni ele alalım,” dedi. “Sen resim yapıyorsun. Ben sana gördüğüm bir resimden söz edeyim, sen de onu nasıl kâğıt üzerine geçirebileceğini düşün. Başlangıcı olmayan, sonunu da anlamadığım bir resim bu. Çerçevesinin Alaska, mum ışığının da Kuzey Güneşi olduğu bir yaşam kesiti.”

“Büyük bir tuval gerekiyor anlaşılan,” diye mırıldandım.

Fakat Sitka beni dikkate almadı, çünkü o anda belleğindeki resim gözlerinin önündeydi ve onu görüyordu yalnızca.

“Bu resme birçok isim konabilir,” dedi.

“Fakat resimde birçok yalancı güneş var. Aklıma gelen isim ‘Yalancı Güneşe Yolculuk’ oldu.”

“Uzun zaman geçti,” diye anlatmaya başladı. “Yedi yıl önce ‘97’nin sonbaharında gördüm o kadını ilk kez. Linderman Gölü’nde çok iyi bir kanom vardı. Dawson’a taşımak üzere iki bin mektupla Chilcoot geçidinden gelmiştim. Mektup taşıma işi yapıyordum. O zamanlar herkes Klondike’a hücum ediyordu. Yollarda çok insan vardı. Birçoğu ağaç kesip bot yapıyordu. Havada kar, yerde kar, gölde ve nehirde buzlar vardı. Her geçen gün daha fazla kar ve buz. Herkes yürüyordu; ama Dawson 600 mil. Yürümek çok zaman alır. Bot daha çabuk gider. Herkes botla gitmek

istiyor. Bana geliyorlar, 'Sitka işte sana iki yüz dolar, beni kanoya al; üç yüz dolar, dört yüz dolar.' Ben, 'hayır,' diyorum. İşim mektup taşımak.

"Sabah Linderman Gölü'ne ulaşıyorum. Bütün gece yürümüşüm ve yorgunum. Kahvaltı hazırlıyorum, yedikten sonra kıyıda üç saat uyuyorum. Uyanıyorum, saat on. Kar yağıyor. Rüzgâr da var. Yakınımda karın üzerinde oturan bir kadın görüyorum. Beyaz bir kadın. Çok genç ve güzel. Yirmi ya da yirmi beş yaşında gözüküyor. Bana bakıyor, ben de ona. Çok yorgun. Hafif bir kadın değil, hemen anlıyorum bunu. İyi bir kadın. Çok yorgun.

"Sen Sitka Charley'sin,' diyor bana. Hemen toparlanıyorum. İçlerine kar girmesin diye battaniyeleri toplayıp katlıyorum. 'Ben Dawson'a gidiyorum,' diyor. 'Senin kanoyla gidersem ne kadar istersin?' Kanomda kimseyi istemiyorum. Hayır demek de istemiyorum. Onun için, 'Bin dolar,' diyorum. Bunu sırf eğlenmek için söylüyorum ki, kadın benimle gemesin; 'hayır' demekten daha iyi. Bana sertçe bakıyor ve, 'Ne zaman yola çıkabilirsin?' diyor. Ben, 'hemen,' diyorum; o da 'Tamam,' diyor ve bana bin dolar vereceğini söylüyor.

"Ne diyebilirim ki? Kadını kanomda istemiyorum, ama söz vermişim bir kere bin dolar için gelebilir diye. Şaşkın durumdayım. Belki de şaka yapıyor. 'Bin doları görelim,' diyorum. Ve o kadın, karlar içindeki yolda tek başına olan o kadın, bin doları çıkarıp elime veriyor yeşil yeşil. Paraya bakıyorum, kadına

bakıyorum. Ne diyebilirim? 'Olmaz,' diyorum; 'benim kano çok ufak, eşya için yer yok!' Gü-lüyor, 'Ben iyi bir yolcuyum,' diyor; 'işte be-nim eşyam,' diye karların üzerindeki küçük bir çantayı gösteriyor ayağıyla. Şaşıyorum. 'Hadi, hemen yola koyulalım,' diyor. Ne diye-bilirim? Battaniyeleri kanoya koyuyorum. Yo-la çıkıyoruz.

"O kadını ilk kez işte böyle gördüm. Rüz-gâr iyiydi. Küçük yelkeni kullandım. Kano çok hızlı gidiyor, yüksek dalgaların üzerinde bir kuş gibi uçuyordu. Kadın korku içindeydi. 'Böyle korku içinde Klondike'a neden gidi-yorsun?' diye sordum. Güldü, ama yine de korku içinde olduğu belliydi. Yorgundu üste-lik. Küçük çağlayanlar üzerinden aşarak ka-noyu Bennet Gölü'ne sürüyorum. Su çok kö-tü. Kadın çığlıklar atıyor, çünkü korkuyor. Kar ve rüzgârla beraber gölden aşağı devam ediyoruz. Kadın çok yorgun ve uykuya dalı-yor.

"O gece Windy Arm'da mola veriyoruz. Ka-dın ateşin yanında ve yemek yiyor. Ona ba-kıyorum. Çok güzel. Saçım düzeltiyor; çok gür saçı var, kahverengi. Ateşin ışığında ba-zen altın gibi parlıyor. Gözleri büyük ve kah-verengi; bazen bir perdenin arkasındaki bir mum gibi sıcak, bazen de kırılmış buzda gü-neşin yansıması gibi katı ve parlak. Ya gül-ümsediğinde; nasıl söylesem, gülümsediğin-de eminim beyaz adam onu öpmek ister, işte öyle. Zor işler yapmadığı belli. Elleri yumuşa-cık, bebek elleri gibi. Her tarafı yumuşak; in-ce değil, ama yuvarlak çizgileri var, bebek gi-

bi. Kolları, bacakları, kasları, hepsi yumuşak ve bebek gibi. Beli ince, yürürken ya da başını veya kollarını hareket ettirdiğinde, nasıl söylesem, ona bakmak çok hoş; şey gibi; iyi bir kanonun çizgileri üzerine oturtulmuş gibi. Hareket ettiğinde iyi bir kanonun suda hareket etmesine benziyor; sakın suda kayar gibi, ya da köpüklü suda sıçrar gibi. Ona bakmak çok hoş.

“Yanında bol para ile tek başına Klondike’ a neden gelmiş? Bilmiyorum. Ertesi gün sorayım, diyorum, gülüyor ve, ‘Sitka Charley, sen işine bak,’ diyor. ‘Beni Dawson’a götürmen için sana bin dolar veriyorum. Senin tek işin bu.’ Daha sonraki gün adını soruyorum. Gülerek, ‘Mary Jones,’ diye yanıtlıyor, ama ben adının bu olmadığını biliyorum.

“Kano çok soğuk oluyor ve soğuk yüzünden kadın bazen kendini iyi hissetmiyor. Bazen iyi hissediyor ve şarkı söylüyor. Sesi gümüş bir çan sesi gibi. O zaman kendimi kili-seye gittiğimdeki gibi çok iyi hissediyorum. Şarkı söylediğinde kendimi güçlü hissediyor ve deli gibi kürek çekiyorum. O zaman diyor ki, ‘Ne dersin Charley, don olmadan Dawson’a varabilir miyiz?’ Bazen kanoda otururken boş gözlerle uzak uzak bakıyor, düşünceli. Ne beni, ne karı, ne de buzları görüyor. Uzaklara dalıyor; sık sık yapıyor bunu. Böyle olduğunda yüzü o hoş görünümünü yitiriyor. Öfkeli bir yüze dönüşüyor, birini öldürmek isteyen bir adamın yüzü gibi.

“Dawson’a yaklaştığımız son gün çok kötü. Kıyılarda buz, akıntıda buz. Kürek çeke-

miyorum. Kano donmuş, su içinde gitmiyor. Kıyıya ulaşamıyorum. Tehlike var. Buz çıtırtıları duyuluyor. Buzlar durunca kano da duruyor. Her şey duruyor. 'Kıyıya gidelim,' diyor kadın. Ben, 'olmaz diyorum. Beklemek daha iyi.' Yavaş yavaş tekrar hareket başlıyor. Çok kar var. Göremiyorum. Gece on birde her şey duruyor. Saat birde yeniden hareket. Üçte duruş; kano yumurta kabuğu gibi sıkışıp çatırdıyor, ama buzun üstünde olduğundan batmıyor. Köpek ulumaları duyuyorum. Bekliyoruz, uyuyoruz. Yavaş yavaş gün doğuyor. Kar duruyor, don başlamış ve sonunda Dawson'a varıyoruz. Sitka Charley son akıntılar üzerinde iki bin mektupla geliyor.

"Kadın tepede bir kulübe kiralyor. Bir hafta boyunca onu görmüyorum. Sonra bir gün bana gelip, 'Charley,' diyor, 'benim için çalışmak ister misin? Kızağı ve köpekleri süreceksin, kamp kuracak ve benimle yolculuk yapacaksın.' Ben mektup taşımakla çok para kazandığımı söylüyorum, o da daha fazla para vereceğini söylüyor. Ben madenlerde kazma kürek sallayanların günde on beş dolar aldığından söz ediyorum. O da, 'Bu, ayda dört yüz elli dolar eder,' diyor. Ve ben, 'Sitka Charley kazma kürek adamı değil,' diyorum. Sonra o, 'Anlıyorum Charley,' diyor; 'ben sana ayda yedi yüz elli dolar veririm.' İyi para. Ve ben onun için çalışmaya başlıyorum. Kızağı ve köpekleri satın alıyorum. Klondike'in yukarılarında bazı kasabaları dolaşıp tekrar Dawson'a dönüyoruz. Sürekli bir arayış içinde. Ne aradığını bilmiyorum. Soruyorum, 'Ne arıyor-

sun, altın mı?’ Gölüyor ve, ‘üstüne vazife değil Charley,’ diyor ve bir daha hiçbir şey sormuyorum.

“Kemerinde taşıdığı küçük bir tabancası var. Yolda giderken bazen atış talimi yapıyor. Ben gülüyorum. ‘Neden gülüyorsun Charley?’ diye soruyor. Ben, ‘Onunla neden oynuyorsun?’ diyorum. ‘O çocuklar için, oyuncak gibi bir şey.’ Dawson’a döndüğümüzde onun için iyi bir tabanca satın almamı istiyor. Ona kırk dörtlük bir Colt alıyorum. Çok ağır, ama sürekli kemerinde taşıyor onu.

“Dawson’dayken bir adam geliyor. Hangi yoldan geldiğini bilmiyorum. Tek bildiğim onun bir che-cha-quo olduğu. Siz onun gibilere hanım evladı dersiniz. Zor iş yapmadığı belli. Elleri yumuşak, aynı kadınıninkiler gibi. Önce belki kocasıdır diye düşünüyorum. Fakat çok genç. Mavi gözlü, sarı saçlı, küçük, sarı bir bıyığı da var. Adı John Jones. Belki kardeşidir, bilemem.

“Artık soru sormuyorum. Sadece adının John Jones olmadığını biliyorum. Diğer insanlar ona, ‘Bay Girvan,’ diye hitap ediyorlar. Adının bu olduğunu da sanmıyorum. Adlarından emin olmadığımı biliyorum.

“Bir gece uyurken adam beni uyandırıyor. ‘Kalk, köpekleri hazırla, yola çıkıyoruz,’ diyor. Artık soru sormuyorum. Dediğini yapıyorum. Yukon boyunca ilerliyoruz. Aylardan kasım ve hava çok soğuk, sıfırın altında yirmi falan. Kadın dayanıksız, adam da öyle. Soğuk ısırtıyor. Yoruluyorlar. Nefesleri konuşmaya zor yetiyor. ‘Artık durup kamp kursak iyi olur,’

diyorum. Yola devam edeceklerini söylüyorlar. Üç kez, 'Kamp kurup dinlensek iyi olur, diyorum, ama her seferinde devam edeceklerini söylüyorlar. Artık hiçbir şey demiyorum. Günler geçiyor, aynı durum. Dayanıksızlar, kolay inciniyorlar. Ayakkabılardan anlamıyorlar, ayakları acı veriyor.

Topallıyorlar, sarhoşlar gibi yalpalıyorlar. Nefesleri bağırmaya zor yetiyor, yine de yola devam diyorlar.

"Deli gibiler. Sürekli devam, devam. Neden? Anlamıyorum. Sadece devam. Neyin peşindeler bilmiyorum. Altın peşinde değiller. Çok para harcıyorlar. Ama artık soru sormuyorum.

Ben de yola devam ediyorum, çünkü ben bu yollarda güçlüyüm ve çünkü yaptığım iş için iyi para alıyorum.

"Circle City'ye varıyoruz. Aradıkları şey orada değil. Artık dinleneceğimizi ve köpekleri de dinlendireceğimizi sanıyorum, ama hayır, dinlenmiyoruz. Bir gün bile dinlenmiyoruz. 'Haydi,' diyor kadın adama, 'devam edelim.' Ve devam ediyoruz. Yukon'dan ayrılıyoruz. Batıya dönüp Tanana Bölgesi'ne yöneliyoruz. Oralarda yeni kazı alanları var. Aradıkları şey orada da yok. Geri dönüp Circle City'ye geliyoruz.

"Zor bir yolculuk. Aralık ayı bitmek üzere. Günler kısa. Hava çok soğuk. Bir sabah sıfırın altında yirmi beş. 'Bugün yola çıkmasak iyi olur,' diyorum. 'Yoksa nefes alırken soğuk hava yeterince ısınmaz ve ciğerlerimiz kötü etkilenir, kuru öksürüğe tutuluruz, belki de

bahara zatürree oluruz.’ Fakat bunlar che cha quo. Yolculuğun şartlarını bilmiyorlar. Ölü gibi yorgunlar, ama yine de devam diyorlar. Devam ediyoruz. Don ciğerlerini ısıyor, kuru kuru öksürüyorlar.

“Yanaklarından gözyaşı akıncaya kadar öksürüyorlar. Yemek sırasında et pişerken ateşten kaçıp yarım saat karların içinde öksürmeleri gerekiyor. Yanaklarının bir kısmı donup orada deri siyahlaşıyor. Çok acı verir bu. Adamın başparmağı donuyor, neredeyse kopacak. Onu sıcak tutması için eldiveninin başparmağına koruyucu sarma takması gerek. Bazen de eldivenini çıkarıp elini bacaklarının arasına sokmalı ki, parmak tekrar ısın-sın.

“Yalpalayarak Circle City’ye tekrar dönüyoruz. Ben, Sitka Charley bile yorulmuşum. Noel arifesi. İçerim, dans ederim, iyi vakit geçiririm, diye düşünüyorum; çünkü yarın Noel, dinleniriz. Fakat hayır; saat sabahın beşi, Noel sabahı, iki saat uyumuşum, adam yatağımın başında beliriyor, ‘Hadi gel Charley,’ diyor, ‘köpekleri koş. Yola çıkıyoruz.’

“Artık soru sormayacağımı söylemiştim. Bana her ay yedi yüz elli dolar ödüyorlar. Onlar benim efendim. Ben onların adamıyım. Bana, ‘Charley, gel cehenneme gidelim,’ dese-ler bile köpekleri koşup, kamçıyı şaklatıp cehenneme doğru yola çıkarım. Sonuçta köpekleri koşuyorum,

Yukon boyunca ilerliyoruz. Nereye gidiyoruz? Söylemiyorlar. Tek söyledikleri ‘devam.’ Devam ediyoruz yola.

Çok bitkinler. Yüzlerce mil yol yaptılar, bu yolların şartlarını ve yordamını bilmiyorlar.

“Ayrıca öksürükleri çok kötü. Bu kuru öksürük güçlü insanlara bile lanet okutur, zayıfları ağlatır. Fakat yola devam ediyorlar. Her gün devam. Köpekleri hiç dinlendirmiyorlar. Her zaman yeni köpek satın alıyorlar. Her mola yerinde, her yerli köyünde yorgun köpeklerin koşumlarını çözüp yerine yeni köpek koşturuyorlar. Çok paraları var, bitmez gibi gözüküyor ve su gibi harcadıkları para. Deli mi bunlar? Bazen öyle olduklarını düşünüyorum, çünkü içlerinde bir şeytan var, onları sürekli yollara vuruyor. Devam, hep devam. Neyin peşindeler? Altın aramıyorlar. Kazı yaptıklarını hiç görmedim. Uzun uzun düşünüyorum, sonra aradıklarının bir adam olabileceği geliyor aklıma. Fakat hangi adam? Adamı bir türlü görmüyoruz. Av peşindeki kurtlar gibi iz sürüyorlar. Ama bunlar yumuşak, bebek kurtlar; bu işin yolunu yordamını bilmeyen gülünesi kurtlar. Gece uyurken yüksek sesle çığlık atıyor, yorgunluk acısıyla inliyorlar.

“Gün boyunca yalpalıyorlar, nefesleri bağtırmaya yetmiyor. Gülünesi kurtlar bunlar.

“Yukon ve Hamilton kalelerini geçiyoruz. Ocak ayı geldi de geçiyor bile. Günler çok kısa. Gün saat dokuzda ışıyor, üçte gece oluyor. Ve soğuk. Ben bile yorgunum. Bu gidişin sonu yok mu? Bilmiyorum. Bulmaya çalıştıklarını görürüm diye hep ileriye bakıyorum. Yolda tek tük insan var. Bazen yüz mil gidiyoruz, ama tek bir yaşam kıpırtısı bile görmüyoruz. Ortalık çok sakin. Hiç ses yok. Bazen

kar yağıyor ve hayalet gibi ilerliyoruz. Bazen hava açık, gün ortasında güneş tepelerin üzerinden bir an bize bakıyor. Kutup ışıkları alevden diller gibi gökte dans ediyor, hava, kar tozları içinde.

“Ben, Sitka Charley, güçlü biriyim. Bu yollarda doğmuş büyümüşüm, ama bu bebek kurtlar beni çok yordu. Aç bir kedi gibi incelmışim. Gece yattığım yeri beğeniyorum. Sabah çok yorgun kalkıyorum. Gün doğmadan karanlıkta yola koyuluyoruz, akşam karanlık basıyor hâlâ yoldayız. Ya bu bebek kurtlar! Ben aç kedi gibi incelmışsem onlar da açlıktan ölmüş kediler gibi ipince. Yuvalarına kaçmış gözleri bazen ateşli hasta gibi parlak, bazen de ölü gözü gibi soluk ve bulutlu. Yanakları çökmüş ve donmalardan ötürü kararmış. Bazı sabahlar kadın, ‘Kalkamam, bir adım atacak halim yok, bırakın öleyim,’ diyor. Adam hemen onun yanına gelip ‘Hadi yürü, gidiyoruz,’ diyor. Ve yola devam ediyorlar. Bazen de kalkamayan adam oluyor, bu kez kadın ona, ‘Hadi yürü,’ diyor. Yaptıkları tek şey de bu zaten, hep devam etmek.

“Bazen alışveriş yerlerinde kadınla adam mektup alıyor. Mektuplarda ne var bilmiyorum. Fakat izledikleri bir koku var ya, bu mektuplar o kokunun ta kendisi. Birinde onlara mektup veren bir yerliyle yalnız konuşuyorum. Mektubu kendisine verenin tek gözlü bir adam olduğunu söylüyor. Yukon’da hızla yol alan bir adam. Hepsi bu. Fakat ben biliyorum, bebek kurtların peşinde olduğu adam; o tek gözlü adam.

“Şubat ayındayız. Bin beş yüz mil yol almışız. Bering Denizi'ne yaklaşıyoruz. Kar fırtınaları var. İlerlemek zor. Anvig'e geliyoruz. Burada da bir mektup aldıklarından eminim.

“Çünkü çok heyecanlı gözüküyorlar. ‘Hadi acele et, devam edelim,’ diyorlar. Ben yiyecek almamız gerektiğini söylüyorum. Onlar hafif ve hızlı yol almamız gerektiğini, yiyeceği Charley McKeon'un yerinden alabileceğimizi söylüyorlar. O zaman anlıyorum ki, McKeon'un oturduğu Black Rock'a kadar büyük bir kestirme yol çizeceğiz.

“Yola çıkmadan önce Anvig'te rahiple konuşuyorum. Evet, buradan geçen ve hızla yol alan tek gözlü bir adam var. Aradıklarının bu adam olduğunu biliyorum. Anvig'ten az yiyecek ile ayrılıyoruz. Üç yeni köpek almışız. Hafif ve hızlı gidiyoruz. Adam ve kadın çılgın gibi. Neredeyse ölecekler, ama ölmüyor bebek kurtlar. Kuru öksürüğe tutulduklarında ellerini karınlarına koyup karların içinde iki büklüm öksürüp duruyorlar. Yürüyemiyor, konuşamıyorlar. Belki on dakika, belki yarım saat öksürüyorlar, sonra doğrulup gözyaşları yüzlerinde donmuşken söyledikleri tek şey, ‘hadi devam,’ oluyor.

“Ben bile çok yorgunum ve yaptığım bu zahmetli iş için yedi yüz elli doların az olduğunu düşünüyorum. Büyük kestirme yola giriyoruz; henüz hiç kimse geçmemiş. Bebek kurtlar burunlarını yola vermişler sürekli olarak, ‘Çabuk, daha hızlı!’ diye bağırıyorlar. Köpekler için de zor. Yanımıza yeterli yiyecek almadığımızdan onlara da yeterince veremi-

yoruz; bu yüzden zayıf düşüyorlar, buna rağmen çok çaba sarfetmeleri gerekiyor. Kadın onların durumuna içtenlikle üzülüyor, gözlerinde yaş var. Fakat onu yöneten şeytan, durmasına ve köpekleri dinlendirmesine izin vermiyor.

“Sonra tek gözlü adamın üzerine geliyoruz. Patikanın yanında durmuş, bacağı kırık, bu yüzden kötü bir kamp kurmuş. Üç gündür battaniyeler içinde orada uzanmış, ateşi yanar durumda tutmaya çalışıyor. Onu bulduğumuzda küfredip duruyordu. Böyle küfreden bir adam görmedim şimdiye kadar. Ben halimden hoşnutum. Aradıklarını bulduklarına göre artık dinleneceğiz demektir. Fakat kadın, ‘Haydi, yola devam, acele et,’ diyor.

“Şaşkınım, ama tek gözlü adam, ‘Bana aldırmayın,’ diyor. ‘Biraz yiyecek bırakın. Siz yarın McKeon’un yerinden daha çok alırsınız. McKeon’u bana yardıma gönderin. Siz yola devam edin.’ İşte bir kurt daha; yaşlı bir kurt bu. Onun da tek düşüncesi yola devam etmek. Yiyeceğimizi ona bırakıyoruz, fazla değil. Ateşi için ağaç kesiyoruz. En güçlü köpeklerini alıp devam ediyoruz. Tek gözlü adamı orada karların içinde bıraktık. Orada ölmüştür o, çünkü McKeon ona yardıma gitmedi. O adamın kim olduğunu ve neden orada bulunduğunu bilmiyorum. Fakat benim gibi onun da, kadın ve adam için iyi para karşılığında çalıştığını sanıyorum.

“O gün ve gece hiçbir şey yemeden hızla yola devam ettik. Açlıktan halsiz kalmıştık.

“Ertesi gün karanlık basarken yoldan yüz elli metre yüksekteki Black Rock’a vardığımızda McKeon’un kulübesini bulamadık. Aç aç uyuduk. Sabah kulübeyi aradık, yoktu. Garipti bu, çünkü McKeon’un Black Rock’daki bir kulübede yaşadığını herkes bilirdi. Kıyıya yakın, esintili ve kar tutan bir yerdeydik. Her tarafta kar tepecikleri vardı. Bunları aramayı akıl ettim ve kısa sürede kulübenin duvarlarını buldum. Kapı tarafını kazarak içeri girdiğimde McKeon’un ölüsüyle karşılaştım. İki ya da üç hafta önce ölmüş gözüküyordu. Herhalde hastalanmış ve kulübeden çıkamamış, sonra da karlar örtmüş kulübeyi. Ölmeden önce yiyeceği bitirmiş, çünkü dolabı boştu.

“Kadın yola devam etmemizi söyledi. Açlığı gözlerine yansıtmıştı. İçinde bir yer acıyor gibi bir elini göğsüne bastırıyor, dikildiği yerde rüzgârdaki bir ağaç gibi ileri geri sallanıyordu. Adam da, ‘Evet, devam edelim,’ dedi. Sesi, yaşlı bir kuzgunun ötüşü gibi cansızdı. O da açlıktan kıvranıyordu. Gözleri kor gibiydi. Ben de, ‘Hadi devam,’ dedim, ama bunu düşünmek bile bin beş yüz milin her mili, başına yediğim birer kamçı gibi üzerime indi, içimi yaktı. Kadınla adam gibi sanırım ben de çıldırmak üzereydim. Ayrıca yola devam etmekten başka yapacak bir şey yoktu, çünkü yiyecek yoktu. Ve tekrar yola koyulduk. Karların içindeki tek gözlü adam aklımızdan çıkmıştı bile.

“Sözünü ettiğim kestirme yolda giden gelen pek yoktur. Bazen iki üç ay boyunca hiç

kimse kullanmaz orayı. Kar patikayı kapatmıştı. Hiç ayak izi görülmüyordu. Bütün gün kar yağdı, rüzgâr esti ve bütün gün yoldaydık. Midelerimiz açlıktan isyan ediyor ve attığımız her adımla bünyemiz zayıflıyordu. Önce kadın, sonra adam yere düşmeye başladı. Ben düşmedim, ama ayaklarım ağırlaşmıştı. Birçok kez tökezledim.

“O gece Şubatın sonu. Kadının tabancasıyla üç tane kar keklği vuruyorum. Biraz güç kazanıyoruz. Fakat köpeklerle verecek bir şey yok. Deri koşumlarını yemeğe çalışıyorlar. Sopayla onları uzaklaştırıp koşumları ağaca asıyorum. Bütün gece ağacın etrafında uluyup kavga ediyorlar. Aldırmıyoruz. Ölü gibi uyuyoruz; sabahleyin mezarlarından kalan ölümler gibi uyanıp yola koyuluyoruz.

“O sabah Mart’ın ilk günü ve o sabah ben, bizim bebek kurtların neyin peşinde olduklarının ilk işaretini görüyorum. Hava açık ve soğuk. Güneş gökte daha uzun kalıyor, her iki yanında yalancı güneşler göz kırpmıyor. Havada don parlaklığı var, artık kar yağmıyor ve ben ne görüyorum? Taze kızak ve köpek izleri. Anladığım kadarıyla bir adam tek başına yol alıyor; güçlü değil. Onun da yeterli yiyeceği yok. Bizim genç kurtlar da taze izleri görüp heyecanlanıyorlar. ‘Daha hızlı, daha çabuk,’ demeyi sıklaşıyorlar.

“Daha çabuk diyoruz, ama çok yavaş yapıyoruz bu işi. Kadınla adam çok sık yere düşüyor. Kızağa binmeye kalktıklarında ise köpekler zayıf, bu sefer köpekler düşüyor. Ayrıca kızağa binerlerse donarlar. Aç bir insanın

donması çok kolaydır. Biri düşünce diğeri ona yardım ediyor. Bazen her ikisi birden düşüyor ve kalkamıyor, o zaman hep ben yardım etmek zorunda kalıyorum, yoksa yerde kalıp donarlar. Bu çok zor bir iş benim için, çünkü çok yorgunum, ayrıca köpekleri sürmek zorundayım. Kadınla adamın bedenlerinde hiç güç kalmadığından çok ağırılar.

“Yavaş yavaş ben de karlara yuvarlanıyorum. Bana el uzatıp kaldıracak kimse yok. Kendim kalkmak zorundayım. Hep kendim kalkıp onların kalkmasına yardım ediyorum, aynı zamanda köpekleri yönetiyorum.

“O gece bir kar kekliği avlıyorum. Çok açız. ‘Yarın ne zaman yola çıkarız?’ diye soruyor adam. Sesi bir hayaletin sesi gibi. Ben, ‘Her zaman saat beşte yola koyuluyoruz,’ diyorum. Adam, ‘Yarın üçte yola çıkalım,’ diyor. Ben de ona, ‘Sen ölürsün,’ diyorum. O hâlâ, ‘Yarın üçte,’ deyip duruyor.

“Ve saat üçte yoldayız. Ben onların emrindeyim. Ne derlerse yapıyorum. Hava açık ve soğuk, rüzgâr yok. Gün ısıdığında görüş alanımız geniş. Ortalık çok sessiz. Kalp atışlarımızdan başka ses duymuyoruz. Sessizlik içinde yüksek bir ses bu. Uyurgezer gibiyiz, yere düşene kadar düşler içinde yürüyoruz. Sonra ayağa kalkmamız gerektiğini anlıyor ve ayağa kalkıp yolu gördüğümüzde kalp atışlarımızı tekrar duyuyoruz. Bazen böyle düşler içinde yürürken garip düşüncelere kapılıyorum. Kendi kendime sorular soruyorum: Sitka Charley neden yaşıyor? Sitka Charley neden bu güç işle uğraşıyor, aç kalıyor ve bu acıları

çekiyor? Yanıtlıyorum: Ayda yedi yüz elli dolar için. Bunun aptalca bir yanıt olduğunu biliyorum, gerçek bir yanıt olduğunu da.

“Bundan böyle artık paraya önem vermeyi düşünüyorum. Nedenine gelince: o gün bana bir bilgelik geldi, büyük bir aydınlanma ile hayat görüşüm berraklaştı. Bir insanın para için yaşamaması gerektiğini anladım. Mutluluk için yaşamalıydı insan; hiç kimse- nin veremeyeceği, satın alamayacağı veya satamayacağı ve dünyadaki bütün paraların değerinin üzerinde bir mutluluk için.

“Sabah bir kamp izinin üzerine geliyoruz. Önümüzden giden adamın gecelediği yer burası. Aç ve gücü kalmamış birinin kurduğu türden iğreti bir kampın izlerini taşıyor. Karın üzerinde battaniye ve kumaş parçalarını görünce olan biteni anlıyorum: Adamın köpekleri koşumlarını yemişler, o da battaniyelerden yeni koşum yapmış. Kadınla adam, gördükleri şeylere dikkatle bakıyor. Ben onlara bakarken derime soğuk rüzgâr değmiş gibi sırtım ürperiyor. Gözlerinde yorgunluğun ve açlığın verdiği çılgın bir ateş var. Yüzleri açlıktan ölenlerin yüzleri gibi. Yanakları birçok kez donmanın neden olduğu ölü deri parçalarıyla kararmış durumda.

Adam, ‘Devam edelim,’ diyor, fakat kadın öksürmeye başlayıp karlara kapaklanıyor. Akciğerlere vuran soğuğun sonucu kuru öksürük bu. Uzun süre öksürüyor, sonra mezarından çıkar gibi sürünerek ayağa kalkıyor. Yanaklarında donmuş gözyaşları ve sesli nefes alışverişleri ile, ‘Hadi, devam,’ diyor.

“Devam ediyoruz. Yine sessizlik ve düşler içinde yürüyoruz. Böyle ne zaman düş içinde yürüsek acı duymuyoruz, ama ne zaman yere düşsek bu bizim için uyanış oluyor, karları, dağları ve önümüzde giden adamın taze izlerini görüyoruz ve o an acılar geri geliyor. Önümüzü uzaklara kadar açık olarak görebildiğimiz bir yere geliyoruz. İşte, peşinde oldukları şey önlerinde. Bir mil kadar uzakta karın üzerinde siyah noktalar var. Gözlerim iyi seçmiyor. Görmek için kendimi zorluyorum. Bir adam, köpekler ve kızak. Bebek kurtlar da görüyor. Konuşacak durumda değiller, ama, ‘Gidelim, hadi çabuk,’ diye fısıldıyorlar.

“Ve yere düşüyorlar, kalkıp devam ediyorlar. Önümüzdeki adamın köpekler için battaniyeden yaptığı koşumlar sık sık kopuyor. Durmak ve onları onarmak zorunda. Bizim koşumlar iyi, çünkü ben her gece ağaca asmışım onları. Saat on birde adam yarım mil, saat birde çeyrek mil uzakta. Adam çok halsiz gözüküyor. Birçok kez yere düştüğünü görüyoruz. Köpeklerinden biri artık yürüemiyor, adam koşumunu kesiyor onun, fakat öldürmüyor. Üzerine vardığımızda o köpeği ben öldürüyorum baltayla, aynı benzer durumdaki benim köpeklerden birini öldürdüm gibi.

“İyice yaklaştık. Çok yavaş ilerliyoruz. Yürümüyoruz. Sık sık yere düşüyoruz. Ayağa kalkıp iki adım sendeledikten sonra tekrar düşüyoruz. Ben hep onlara yardım etmek zorundayım. Neyse ki hep öne doğru düşüyor-

lar, böylece her seferinde boyları kadar yol almış oluyorlar.

“Bazen ormanda yaşayan hayvanlar gibi el ve diz üstünde sürünüyorlar. Ölmekte olan salyangozlar gibi ilerliyoruz, öylesine yavaş, ama yine de önümüzdeki adamdan daha hızlı ilerliyoruz, çünkü o da sık sık yere düşüyor ve onu kaldıracak bir Sitka Charley yok.

“Gülünç bir manzara. Yüksek sesle gülmek istiyorum kahkahalar atarak. Gülünç.

“Ölü insanlar ve ölü köpeklerden oluşan bir ırk bu. Hani rüyanda bir karabasan görürsün, kurtulmak için çok hızlı kaçarsın, ama çok yavaş hareket edersin, işte öyle. Yanımdaki insanlar çılgın, ben de öyle, bütün dünya öyle. Gülmek istiyorum, çok gülünç.

“Önümüzdeki yabancı adam, köpekleri arkada bırakıp karların içinde tek başına yola devam ediyor. Uzun bir süre sonra köpeklere ulaşıyoruz. Karların üzerinde uzanmış duruyorlar, çaresiz. Battaniye ve kumaştan yapılmış koşumları üzerlerinde ve kızak arkalarında duruyor. Yanlarından geçerken bize inilti-lerle seslenip aç bebekler gibi ağlıyorlar.

“Sonra biz de köpeklerimizi bırakıp yalnız devam ediyoruz. Kadınla adam tükenmek üzere, inilti-lerle hıçkırıklarla sürünmeyi sürdürüyorlar. Ben de devam ediyorum. Aklımda tek düşünce var: Yabancı adama ulaşmak. Ondan sonra dinleneceğim, yere uzanıp bin yıl uyuyacağım. O kadar yorgunum.

“Yabancı adam elli metre kadar uzakta. Karların içinde tek başına. Düşüyor, sürünüyor, kalkıyor, sendeliyor ve tekrar düşüp sür-

r n yor. Avcıdan kaçmaya çalışan yaralı bir hayvan gibi.

‐Artık ayağa kalkamıyor, sadece el ve diz üstünde sürünüyor. Kad nla adam da onun gibi sürünüyor peşinden. Fakat ben ayağa kalkabiliyorum, bazen d   yorum, ama her sefer kalkıyorum.

‐Görülmeye değer bir manzara: Her taraf sessiz ve karla kaplı. Ortada kadınla adam sürünüyor, biraz önlerinde de yabancı adam. Bu görüntünün her iki yanında yalancı g ne ler parlıyor, yani gökte    güneş var. Hava, elmas tozları gibi gözüken kar tozlarıyla dolu. Kadın  ks rmeye ba lıyor, bitince tekrar sürünmeyi sürdürüyor. Adam gözlerini ovu turarak yabancı adamı görmeye çalışıyor. Şimdi de yabancı adam arkaya bakıyor. Ve Sitka Charley ayakta; ara sıra düşüyor, ama kalkıyor yine.

‐Uzun bir süre sonra yabancı adam artık s r nmez oluyor. Yava  a ayağa kalkıp ileri geri sallanıyor. Bir eldivenini çıkarıp tabancasını alıyor eline ve öyle bekliyor. Yüzü bir deri bir kemik ve donmalardan kararmış. A  bir yüz. Gözleri  ukurlarına ka mı , dudakları dişlerinin üzerine sıyrılmış. Benim adamla kadın da ayağa kalkıyor ve ona doğru çok yavaş ilerliyorlar. Karlar, sessizlik,    güneş ve elmas tozları ile parlayan hava.

‐ şte ben, Sitka Charley, sonunda bebek kurtların avlarını avladığını gördüm. Hiç konuşma yok; sadece yabancı adam a  yüzü ile h rlıyor. Dizleri bükük, d  mesin diye ayaklarını ayrı tutuyor. Benim adamla kadın on-

dan on beş metre kadar uzakta. Onlar da düşmemek için ayaklarını ayırık tutuyor, onlar da ileri geri sallanıyor. Yabancı adam çok halsiz. Kolu titriyor, ateş ettiğinde kurşun kara saplanıyor. Benim adam eldivenini çıkarmıyor. Yabancı adam tekrar ateş ediyor, bu kez de havaya. Sonra benimki eldivenini çıkarıyor, ama tabancasını tutamıyor, tabanca kara düşüyor. Kadına bakıyorum; eldivenini çıkarmış, büyük Colt tabanca elinde. Üç kez ateş ediyor peş peşe. Yabancı adam karların üzerine düşerken aç yüzü hâlâ hırılıyor.

“Ölü adama hiç bakmıyorlar. Hemen yola çıkmak istiyorlar. Çıkıyoruz. Aradıkları şeyi buldukları için güçlerinin son kırıntısı da gitmiş; ölü gibiler. Artık ayaklarının üzerinde duramıyorlar, sürünmek de istemiyorlar; tek istedikleri gözlerini kapatıp uyumak. Çok uzakta olmayan bir kamp yeri görüyorum. Dürtüyorum onları. Yanımdaki köpek kamçısıyla bir kez vuruyorum. Yüksek sesle tepki veriyorlar. Sürünmeleri gerek ve kamp yerine kadar süründürüyorum onları. Donmamaları için ateş yakıyorum. Sonra yabancı adamın köpeklerini öldürüyorum. Bizim sağ kalmanız için yiyecek gerek. Kadını ve adamı battaniyelere sarıyorum, uykuya dalıyorlar. Ara sıra uyandırıp biraz et veriyorum. Uyanmıyorlar, ama verdiğimi yiyorlar.

“Kadın bir buçuk gün uyuyor. Uyanıp tekrar dalıyor. Adam iki gün uyuyor, o da uyanıp tekrar uyuyor. Sonra güneye gidip St. Michael'da kıyıya ulaşıyoruz. Bering Denizi'nde buzlar çözülünce gemiye binip gidiyor-

lar. Gitmeden önce benim kalan ücretimi ödeyip ayrıca bin dolar bahşış veriyorlar. O yıl, Sitka Charley'in kiliseye çok bağış yaptığı bir yıl oldu."

"Fakat adamı neden öldürdüler?" diye sordum.

Sitka piposunu yakıncaya kadar yanıt vermedi. Polis Gazetesi'ndeki resme baktı, tanıdık bir şeymiş gibi ona bir baş işareti yaptıktan sonra yavaş yavaş ve düşünceli bir tavırla, "Çok düşündüm, bilmiyorum," dedi. "Oldu, geçti. Anımsadığım bir resim o. Pence-reden bakıp mektup yazan bir adam görmek gibi bir şey. Hayatıma girdiler ve çıktılar. Dedğim gibi, resimde ne başlangıç var, ne son, ne de anlam."

"Anlatırken birçok resim yaptın," dedim.

"Ya, öyle mi?" diye başını salladı. "Ama ne başları vardı, ne de sonları."

"En sondaki resmin sonu vardı," dedim.

"Evet, ama ne sondu o."

"Hayattan bir kesitti," dedim.

"Evet," diye yanıtladı. "Hayattan bir kesitti."

YARIN... VE YARIN

Adobe James

Paul Bosigian, arkasındaki karanlık kaldırımında yankılanan deri botların topuk ve metal mahmuz seslerini işittiğinde hiçbir şey hissetmedi; ne bir korku, ne haklı olduğuna ilişkin bir tür doyum, ne de öç anının nihayet gelmesiyle, bu anı yaşamamanın hoşnutluğunu; hiçbir şey hissetmedi.

Az ileride bir sokak lambası vardı; ışık ve geçici güven veren bir vaha. Onun ötesinde ise kent gecesinin vahşi ve belirsizliklerle dolu karanlık boşluğu.

Bosigian ışığa doğru aksak adımlarla ilerledi. Üstünde solmuş bir ipek elbise ve kısa bir palto vardı. Ak saçlı bir peruğun üzerine gülünç bir şapka oturtmuştu. Bir eliyle siyah deri çantasını göğsüne bastırırken diğer elinde bir baston tutuyordu. Bütün bunları kendini savunmaktan aciz, zararsız yaşlı bir kadının görüntüsü vermek için tasarlamıştı. Kandırıcı bir görüntüydü bu. Uzun seneler önce gizli serviste çalışırken kandırıcı olduğu kanıtlanmış bir görüntü.

Arkasındaki serseri takımının ışıktan kaçmak için sokağın karşı kaldırımına geçtiğini

işitti. Bunların gece avlanan, insandan sayılmaması gereken yaratıklar olduğunu düşündü. Karanlıkta sürünerek iş görürdü bunlar ve mikrop taşıyan sürüngeçerler gibi yok edilmeleri gerekirdi.

Bosigian sokak lambasının ışığını arkasında bırakarak yürümeyi sürdürdü. Kendisini görmeyeceklerinden emin olduğunda omuzunun üzerinden arkasına baktı ve karşı taraftaki tuğla duvara gölgeleri düşmüş sekiz belirsiz şekil saydı.

İşte o an bir şey hissetti: Hayal kırıklığı. Sayılarının daha fazla olacağını ummuştı, en az on dört. Kızı Anne'in ırzına geçmekle suçlananların sayısıydı bu. Mahkeme salonunda onların sırtıkan, alaycı yüzlerini görmüş ve avukatlarının, onları jüriye göstererek aptalca bir sırtışla bu çocukların yoksulluğun vurgununu yemiş bir çevreden gelme iyi gençler olduğunu söylediğini duymuş ve daha sonra da avukatın kaba bir küstahlıkla kızın kör olduğunu ve tecavüzcülerin hiçbirini tanıyamayacağından dolayı sanık gençlerin serbest bırakılmalarını talep edişini izlemişti.

Bosigian on iki kişi olmalarına da razıydı aslında. Karısı Evelyn'in ambulans gelmeden kaldırımında öldüğü gece sayıları on ikiydi. Karısını yumruklarıyla kaldırıma düşürmüşler ve çantasını alarak kaçmışlardı. Hiçbirinin kimliği belirlenememişti.

Arkasından hızla yaklaştıklarını duydu ve sırtını duvara dayayarak bekledi. Bastonunun ucunu çıkardı yavaşça.

Sol tarafındaki karanlığın içinden seslendi

biri: "Hey kocakarı, biraz para versene. Verirsen sana ilişmeyiz, yani bir kadına yaptığımız gibi ilişmeyiz. Kuruyup gitmişsin, işimize yaramazsın. Senden tek istediğimiz para." Bir kahkaha geldi bu sözlere; bir başkası laf attı: "İşimize yaramayacağını nereden biliyorsun, denedin mi? Gerzek."

Bosigian hiç ses çıkarmadan bekledi. Gölgerler, çevresinde geniş bir yarım daire oluşturdu. Alaycı bir gülüş ve bir sustalının açılma sesini duydu. Sonra da bir yılanın çingırağı gibi bir ses: "Bu son şansın kocakarı, at çantanı!"

Çember daraldı, sürüden biri öne çıktı. Bosigian çantasını yere bıraktı.

"İşte bu daha iyi," dedi öne çıkan, ayağıyla çantayı yana iterek. "Fakat ilk söylediğimde hemen yapmadın bu işi. Bu yüzden sana bir ders versem iyi olacak. Ben ne dersem hemen yapılmalı." Yumruğunu öne çıkarıp ilerledi. Diğerleri de eğlenceyi seyretmek için yaklaştılar.

Serseri bir metre yaklaşıncaya kadar Bosigian bekledi ve bastonunu kaldırarak serserinin karnına sapladı, kemiğe denk gelmesin diye yumuşak göbeğine. Bir inilti geldi gölgeden ve çetebaşı karnını tutarak yere yığıldı.

Bosigian hızla ileri atılarak bastonunu savurdu. Çarptığı yeri keserken baston titredi. Hırıltılı bir çığlık duydu. Biri bağırdı: "Dikkat edin, kadının kılıcı var."

Dağıldılar; tam tahmin ettiği gibiydi: Kendini savunabilen birisiyle karşılaştıklarında dağılıyorlardı.

Çetebaşı hızlı soluklarla yerde kıvranıyordu. Ölecekti, fakat epey zaman alacaktı ölmesi, epey. Diğer serseri ölmüştü bile, keskin bıçak gırtlığını kesmişti.

Bosigian bastonunun uç kapağını kapattı. Çevresine baktı. Çantası gitmişti.

Yavaş yavaş, yorgun adımlarla evine doğru yürüdü.

Sokağın ilersinde, gecenin içinde birden sanki bir yanardağ patladı. Çantayı açmışlardı demek.

Bosigian patlamanın şiddetiyle sarsıldı. Hiçbir şey hissetmedi; ne sevinç, ne üzüntü, ne de bir şey başarmış olmanın duyumu.

Yarın gece yeniden elbiselerini giyecek ve başka sokaklardaki karanlıklara dalacaktı.

Merhamet, utanma gibi birçok duygumuz doğal değil, kültürel kökenlidir. Peki ya öç alma hırsı? Hobbes'un Leviathan'ı; yani modern devlet şiddet uygulama yetkisini tekeline alalı beri, insanoğlu kendisine yapılan haksızlığın hesabını sormaktan vaz mı geçti? Bu derleme, gerçeklikte ve fantezilerimizde öç alma konusunda ne kadar "yaratıcı" varlıklar olduğumuzun bir belgesi gibi... Ama öç bir bahane sanki; her bir öykü o bahaneyi kullanıp, insan ruhunun hastalıklı, karanlık dehlizlerine iniyor. *Öç Öyküleri*, soluksuz okunan bir edebiyat başyapıtı...

Öç Öyküleri: Bastırılmış öfkenin fantezilerimizde ve gerçeklikte patlak verişinin bir belgesi gibi...

